

Zaļās Atslēgas programma

SERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJI UN IEVIEŠANAS VADLĪNIJAS 2026 – 2031

Viesnīcas un hosteļi

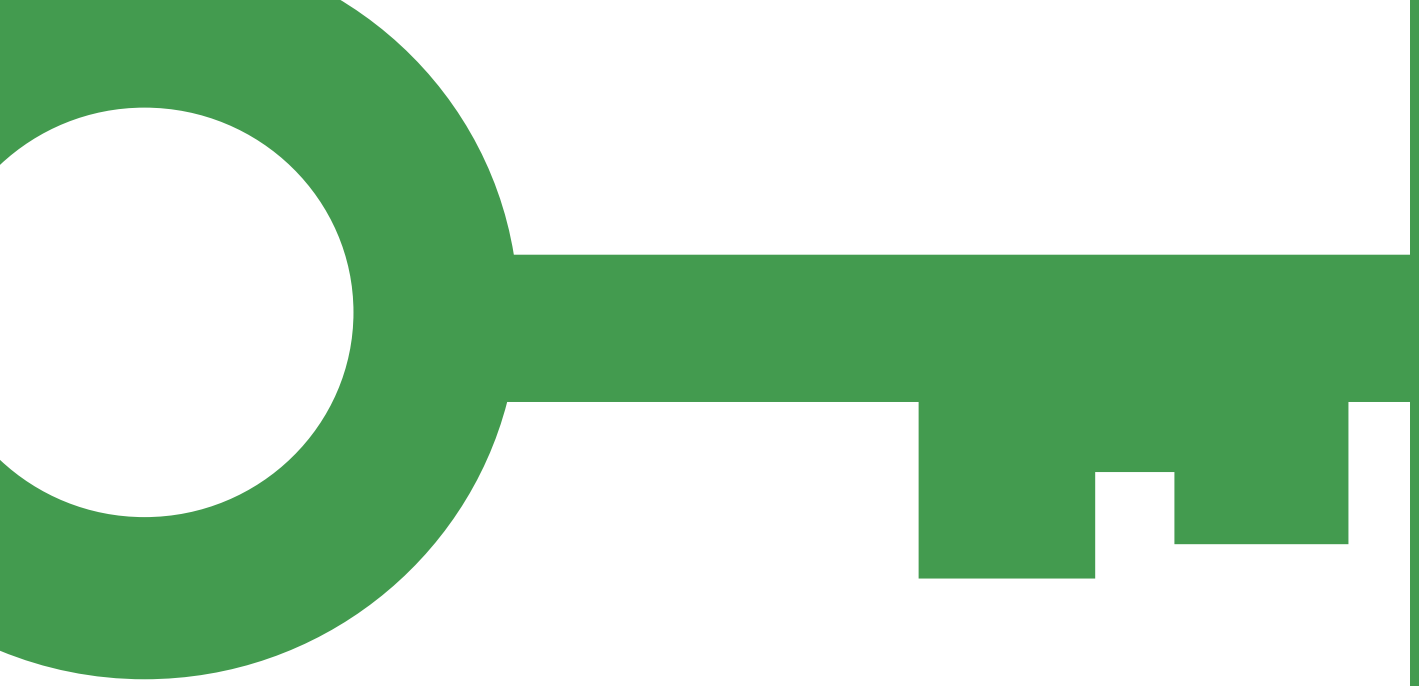
Kempingi un brīvdienu parki

Mazās tūrisma mītnes

Konferenču centri

Restorāni un kafejnīcas

Atrakcijas

VIESNĪCAS UN HOSTEĻI

KEMPINGI UN BRĪVDIENU PARKI

MAZĀS TŪRISMA MĪTNES

KONFERENČU CENTRI

RESTORĀNI UN KAFEJNĪCAS

ATRAKCIJAS

FEE LATVIA

Zaļā Atslēga

LVAF Latvijas vides aizsardzības fonds

Publikācija sagatavota projekta „Vides izglītības fonda eko-sertifikācijas programmu veiktspējas stiprināšana", kas tiek īstenots ar Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu. Par šīs publikācijas saturu pilnībā atbild nodibinājums „Vides izglītības fonds".

Saturs

Ievads 5

Obligātie un vadlīniju kritēriji 6

Kritēriji 7

1. ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA 8

Vides stratēģija un vadības iesaistīšanās 9

Korporatīvā sociālā atbildība 21

Komandas iesaistīšanās 67

2. VIESU INFORMĒTĪBA UN IESAISTĪŠANĀS 77

Viesu iesaistīšanās 78

Atbildīgs tūrisms 90

3. ŪDENS 99

Ūdens apsaimniekošana 100

Ūdens piesārņojums 128

4. ENERĢIJA UN OGLEKĻA DIOKSĪDS 134

Enerģijas pārvaldība 135

Apkures, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmas (HVAC), iekārtas un apgaismojums 160

Siltumnīcefekta gāzes 185

5. ATKRITUMI 191

Atkritumu apsaimniekošana 192

Atkritumu samazināšana 214

6. IEPIRKUMI 229

Administrācija/citas iepirkuma procedūras 230

Pārtika un dzērieni 256

Mazgāšana un tīrīšana 282

7. DZĪVOJAMĀ VIDE 298

Iekštelpu vide 299

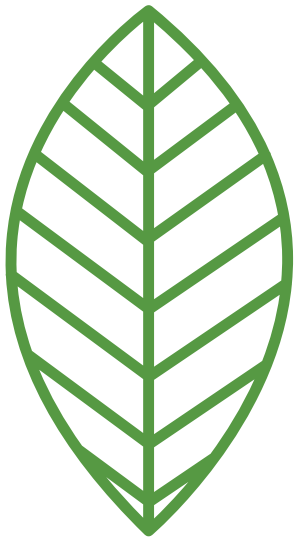
Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība 313

Darbības jomas un tvērums 331

Glosārijs 337

Ievads

Šis dokuments ir oficiālais nacionālais tulkojums Zaļās Atslēgas starptautisko kritēriju un ieviešanas vadlīniju dokumentācijai 2026–2031. gada periodam. Tas ir oficiāli pārbaudīts un apstiprināts, nodrošinot konsekvenci ar publiskoto starptautisko oficiālo versiju. Šaubu vai interpretācijas viedokļu atšķirības gadījumā prevalē formulējumi publiskotajā kritēriju starptautiskajā dokumentācijā angļu valodā.

Zaļā Atslēga nodrošina neatkarīgu, trešās puses sertifikācijas sistēmu tūrisma un viesmīlības uzņēmumiem, kas ļauj apliecināt atbilstību noteiktiem ilgtspējas kritērijiem. Programma nodrošina šo uzņēmumu atbilstību stingriem ilgtspējas standartiem šādās 7 jomās: ilgtspējīga pārvaldība, viesu informētība un iesaistīšanās, ūdens, enerģija un oglekļa emisijas, atkritumi, iepirkumi un dzīves vide.

Zaļā Atslēga ir piemērojama noteiktiem zemāk uzskaitītajiem uzņēmumu veidiem, atbilstoši to norādītajām definīcijām un atbilstības nosacījumiem:

- **Viesnīcas un hosteļi**
- **Kempingi un brīvdienu parki**
- **Mazās tūrisma mītnes**
- **Konferenču centri**
- **Restorāni un kafejnīcas**
- **Atrakcijas**

Zaļās Atslēgas sertifikācijas darbības joma, norādot iekļautos un neiekļautos pakalpojumus, labiekārtojumu un aktivitātes sk. 331. lpp.

Zaļās Atslēgas kritērijos izmantoto terminu un jēdzienu skaidrojums ir pieejams 337. lpp.

Obligātie un vadlīniju kritēriji

Kritēriji, kas atzīmēti ar (O), ir obligātie kritēriji, bet kritēriji, kas atzīmēti ar (V), ir vadlīniju kritēriji. Pieteikuma iesniedzējam ir jānodrošina atbilstība visiem obligātajiem kritērijiem un, atbilstoši sertifikāta derīguma termiņam, arvien lielākam skaitam attiecināmo vadlīniju kritēriju, kā norādīts šajā tabulā:

Sertifikācijas periods	**Gads**	**Procentuālā daļa no kopējiem obligātajiem kritērijiem**	**Procentuālā daļa no kopējiem vadlīniju kritērijiem**
Pirmais	1	100	0
Otrais	3-4	100	10
Trešais	5-6	100	20
Ceturtais	7-8	100	30
Piektais	9-10	100	40
Sestais un turpmākie	11-12 un turpmāk	100	50

Zaļās Atslēgas kritēriju skaits un veids

Obligātais — Vadlīniju

		VIESNĪCAS UN HOSTEĻI		KEMPINGI UN BRĪVDIENU PARKI		MAZĀS TŪRISMA MĪTNES		KONFERENČU CENTRI		RESTORĀNI UN KAFEJNĪCAS		ATRAKCIJAS	
1	Ilgtspējīga pārvaldība	18	6	17	7	14	6	17	6	15	8	17	6
2	Viesu informētība un iesaistīšanās	7	4	7	4	7	3	5	6	5	5	7	4
3	Ūdens	9	8	9	8	9	6	8	6	8	5	8	7
4	Enerģija un oglekļa dioksīds	13	16	12	14	9	13	11	16	9	16	10	15
5	Atkritumi	9	4	9	4	8	5	9	2	8	2	9	2
6	Iepirkumi	15	16	13	17	14	17	12	17	11	17	12	16
7	Dzīvojamā vide	7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	7	7
	Kopā	78	61	74	61	68	57	69	60	62	59	70	57
	Kopējais kritēriju skaits	139		135		125		129		121		127	

ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

1

ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

O — Obligātais

V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Vides stratēģija un vadības iesaistīšanās							
1.1	Vadība ir iesaistīta un no iestādes darbinieku vidus ieceļ iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvi.	O	O	O	O	O	O
1.2.	Iestāde formulē stratēģiskos ilgtspējas mērķus.	O	O	O	O	O	O
1.3.	Iestāde izstrādā rīcības plānu, kas atbilst tās stratēģiskajiem ilgtspējas mērķiem.	O	O	O	O	O	O
	Obligātie kritēriji	3	3	3	3	3	3
	Vadlīniju kritēriji	0	0	0	0	0	0

1.1.

Vadība ir iesaistīta un no iestādes darbinieku vidus ieceļ iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvi. (O) ⓘ

Vides stratēģija un vadības iesaistīšanās, korporatīvā sociālā atbildība, komandas iesaistīšanās

Vides stratēģija un vadības iesaistīšanās

Nozīme

Zaļās Atslēgas pārstāvja iecelšana[1] palīdz nodrošināt procesu koordināciju, nepārtrauktību un komunikāciju visās ar ilgtspējīgas attīstības iniciatīvām saistītajās jomās.

Prasības īstenošanai

Iestādes vadība ir iesaistīta ilgtspējības iniciatīvu administrēšanā un no personāla vidus nozīmē iestādes pārstāvi ar Zaļās Atslēgas programmu saistīto procesu koordinēšanai. Lai nodrošinātu nepārtrauktību Zaļās Atslēgas pārstāvja prombūtnes vai atvaļinājuma laikā, vadība ieceļ arī konkrētu aizvietotāju. Zaļās Atslēgas pārstāvju vārdi un kontaktinformācija tiek paziņota Zaļās Atslēgas programmai sertifikācijas pieteikšanās procesa laikā un ikreiz, kad notiek izmaiņas.

Zaļās Atslēgas iestādes pārstāvis ir iestādes pastāvīgais darbinieks.

Zaļās Atslēgas iestādes pārstāvja galvenie pienākumi ir šādi:

- būt par galveno kontaktpersonu visos ilgtspējības jautājumos vadībai, personālam, piegādātājiem un Zaļās Atslēgas programmai, kā arī auditoram un lēmumu pieņēmēju pārstāvjiem;
- instruēt un atbalstīt citus darbiniekus ilgtspējības jautājumos (sk. 1.20. kritēriju);

1 Skatīt glosāriju

1.1.

Vadība ir iesaistīta un no iestādes darbinieku vidus ieceļ iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvi. (O) ⓘ

- koordinēt un atbalstīt darbinieku izglītošanos un apmācību procesus par ilgtspējības tematiku[2] (sk. 1.21. kritēriju);
- nodrošināt, ka visi Zaļās Atslēgas pieteikumam nepieciešamie darbības un uzņēmējdarbības dati[3] tiek apkopoti un iesniegti (tostarp informācija par tīrīšanas līdzekļiem/grafikiem, atkritumiem, kā arī enerģijas un ūdens efektīvu izmantošanu);
- iestādes stratēģisko ilgtspējas mērķu[4] (sk. 1.2. kritēriju) un gada rīcības plāna (sk. 1.3. kritēriju) īstenošanas uzraudzība;
- darbinieku un viesu ierosināto ilgtspējības iniciatīvu apkopošana un apstrāde;
- komunikācijas un informācijas apmaiņas organizēšana saistībā ar pieteikšanos vai atkārtotu pieteikšanos Zaļās Atslēgas programmai; un
- ja iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis nav daļa no vadības, regulāra dalība vadības sanāksmēs, prezentējot ilgtspējības iniciatīvu progresu.

Stingri ieteicama ir Zaļās komitejas[5] izveide, iekļaujot pārstāvjus no visiem departamentiem un darbības jomām. Tā uzrauga ilgtspējas iniciatīvu un stratēģiju īstenošanu sadarbībā ar iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvi iestādē, kā arī sniedz informāciju pārējiem darbiniekiem.

2 Skatīt glosāriju
3 Skatīt glosāriju
4 Skatīt glosāriju
5 Skatīt glosāriju

1.1.

Vadība ir iesaistīta un no iestādes darbinieku vidus ieceļ iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvi. (O) ⓘ

Gala atbildība par Zaļās Atslēgas sertifikāciju ir iestādes augstākajai vadībai vai vadītājiem.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
Dānijā vadība no iestādes darbinieku vidus ieceļ divus Zaļās Atslēgas iestādes pārstāvjus.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā, veicot interviju[6], tiek apstiprināts, ka iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis var atbildēt uz jautājumiem par iestādē veiktajām aktivitātēm un rīcībām saistībā ar vispārīgiem ilgtspējas jautājumiem un Zaļās Atslēgas kritērijiem.

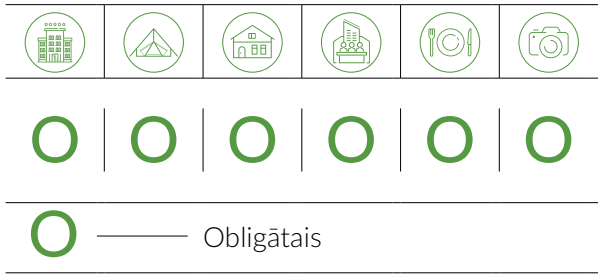

6 Skatīt glosāriju

1.2.

Iestāde formulē stratēģiskos ilgtspējas mērķus.

(O)

Nozīme

Stratēģisko ilgtspējas mērķu formulēšana[7] nodrošina stingru un mērķtiecīgu satvaru iestādes darbam ilgtspējas jomā. Tas nodrošina aktivitāšu saskaņotību, nepārtrauktu uzlabojumu īstenošanu un ilgtspējas tēmu integrāciju uzņēmuma pamatdarbībā.

Prasības īstenošanai

Iestādes vadība un darbinieki (piemēram, iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvja uzraudzībā) formulē stratēģiskos ilgtspējas mērķus, kas ir ambiciozāki nekā pamata likumdošanas prasību izpilde un kalpo kā nepārtrauktu uzlabojumu apņemšanās, kā arī uzraudzības veikšanas un lēmumu pieņemšanas vadības apliecinājums. Mērķi ir vērsti uz progresu un ambīcijām ilgtermiņā, nevis konkrētām darbībām vai to īstenošanas veidu (tas ir aplūkots 1.3. kritērijā).

Stratēģiskajos ilgtspējas mērķos ir norādīts pārskata termiņš, tie ir formulēti maksimāli 6 gadiem uz priekšu un tiek novērtēti katrā sertifikācijas periodā (reizi 2 gados), lai nodrošinātu to atbilstības un ambiciozitātes nepārtrauktību. Mērķi ir tieši saistīti ar gada rīcības plānu (1.3. kritērijs) un tiek izmantoti rīcības plāna panākumu un uzņēmuma kopējā ilgtspējas snieguma novērtēšanā.

Uzņēmumi ar vairāk nekā 50 darbiniekiem formulē vismaz 4 stratēģiskos mērķus, bet, ja darbinieku skaits ir mazāks par 50 darbiniekiem — vismaz 2 stratēģiskos mērķus. Iestādes var izvēlēties, uz kurām jomām koncentrēties, ar nosacījumu, ka mērķi aptver vismaz divas dažādas jomas, piemēram,

7 Skatīt glosāriju

1.2.

Iestāde formulē stratēģiskos ilgtspējas mērķus.

(O)

enerģētika, ūdens, atkritumi, sociālā ilgtspēja[8] /CSR (piemēram, darbinieku vienlīdzība, iekļaušana, sabiedrības iesaistīšanās utt.), bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, ilgtspējīga iepirkumu veikšana, risku un krīžu pārvaldība utt.

Mērķi ir balstīti faktiskajos darbības rādītājos vai novērtējumos no skaidri definēta bāzes perioda un tieši atbilst identificētajām problēmām, riskiem vai uzlabojamajām jomām. Piemēri pamatdatiem, kas saistīti ar mērķu izvirzīšanu ietver enerģijas, ūdens, atkritumu vai oglekļa emisiju datus; ūdens risku vai bioloģiskās daudzveidības novērtējumus; viesu un personāla atsauksmes par KSA rezultātiem (piemēram, no 3.1., 4.1., 5.6. un 7.12. kritērija). Ja iespējams, ieteicams ņemt vērā reģionāla līmeņa etalonus, lai nodrošinātu atbilstību un mērķtiecību.

Pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji, kuriem vēl var nebūt pilnīgas gada datu kopas, savus mērķus var izvirzīt balstoties uz precīzākajiem un reprezentatīvākajiem pieejamajiem datiem (piemēram, balstoties uz vismaz 3 mēnešu datiem, kas jāiesniedz citu kritēriju izpildes apliecinājumos).

Stratēģisko mērķu piemēri:

a) siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana (1. un 2. līmenis) par vismaz 20 % līdz 20XX. gadam salīdzinājumā ar bāzes gadu 20XX, kas atbilst aptuveni 5 % samazinājumam gadā saskaņā ar Parīzes nolīgumu;

b) līdz 20XX. gadam atjaunot vismaz 20 % teritorijas (pēc platības) kā dabiskas vai daļēji dabiskas dzīvotnes (papildu piemēri skatāmi 7.11. kritērijā) vai jebkuri citi bioloģiskās daudzveidības mērķi, piemēram, ievēro-

8 Skatīt glosāriju

1.2.

Iestāde formulē stratēģiskos ilgtspējas mērķus. (O)

jot dabai draudzīga tūrisma[9] pieeju vietējās vai starptautiskās bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai;

c) siltumenerģijas ražošanai un dzesēšanai patērētās enerģijas daudzuma samazināšana par 15 % līdz 20XX. gadam salīdzinājumā ar bāzes gadu 20XX;

d) līdz 20XX. gada beigām izskaust visus vienreizlietojamos plastmasas izstrādājumus;

e) kopējā ūdens patēriņa samazināšana uz vienu viesu naktī par 10 % līdz 20XX. gadam salīdzinājumā ar 20XX. gada pamatdatiem;

f) dzimumu līdztiesības sasniegšana vadības amatos (vismaz 40 % sieviešu) līdz 20XX. gadam;

g) darbinieku ikgadējas apmācības par aizsardzību pret diskrimināciju un seksuālo vardarbību, īpašu uzmanību pievēršot bērnu, sieviešu un neaizsargāto grupu aizsardzībai;

h) vismaz 1 % no gada peļņas vai ieņēmumiem novirzīšana vietējo kopienu projektiem vai partnerībām; un/vai

i) izvirzīts vietējo darbinieku pieņemšanas mērķis nodrošinot, ka vismaz 60 % pastāvīgo darbinieku ir vietējie iedzīvotāji.

Stratēģiskos ilgtspējas mērķus kopīgi izstrādā vadība un darbinieki, nodrošinot abu grupu līdzdalību ilgtspējas mērķu identificēšanā un prioritāšu noteikšanā.

9 Skatīt glosāriju

1.2.

Iestāde formulē stratēģiskos ilgtspējas mērķus.

(O)

Vadība ir atbildīga par mērķu precizitāti, to īstenošanu un turpmāko rīcību. Ja mērķis netiek sasniegts, tiek veikts kritisks izvērtējums par iemesliem, un, ja tas ir pamatots, iestāde var turpināt strādāt pie tā paša mērķa nākamajā periodā. Mērķi tiek paziņoti darbiniekiem (piemēram, ievadapmācību laikā) un, ja nepieciešams, tos var komunicēt arī ar viesiem (piemēram, tīmekļa vietnē, vestibilā, viesu istabās). Lai stiprinātu vietējo nozīmi, ieteicams mērķu izstrādē iesaistīt citas atbilstošas ieinteresētās grupas, piemēram, vietējo kopienu pārstāvjus.

Sagatavojot stratēģiskos ilgtspējas mērķus, Zaļās Atslēgas kritēriji var kalpot par iedvesmas avotu. Ieteicama ir arī ilgtspējas vīzijas un misijas paziņojuma formulēšana. Mērķiem jābūt saskaņotiem un jāatbalsta formulēto ilgtermiņa virzību.

Ja iestāde ir daļa no ķēdes/grupas, par iedvesmas avotu var kalpot kopīgi ķēdes līmeņa stratēģiskie mērķi. Tiem jābūt pārvērstiem un izteiktiem konkrētos individuālos un vietējos mērķos. Ja tie tiek pieņemti bez izmaiņu veikšanas, iestāde pamato to atbilstību (piemēram, termiņš, fokuss, procentuālie mērķi). Ķēdes līmeņa dokumentus var pieņemt kā pierādījumus, ja iestāde pierāda, ka ar tiem saistītie pasākumi tiek īstenoti uz vietas un ir atbilstoši strukturālajam, ģeogrāfiskajam un kultūras kontekstam.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde kritērija ieviešanas apliecinājumam iesniedz datētus savus rakstiskos, stratēģiskos ilgtspējas mērķus. Tiek pārbaudīts, vai tie:

- ir iekšēji izziņoti un ir pieejami darbiniekiem;
- aptver vismaz 2 no iepriekš minētajām jomām;

1.3.

Iestāde izstrādā rīcības plānu, kas atbilst tās stratēģiskajiem ilgtspējas mērķiem. (O)

- ir izstrādāti pirms mazāk nekā 2 gadiem; un
- to izstrādē ir iesaistīti darbinieki un vadība. Iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis ir atbildīgs par precizitāti un turpmākajām rīcībām.

Nozīme

Lai iestādes stratēģiskos ilgtspējas mērķus[10] (1.2. kritērijs) pārvērstu izmērāmos un mērķtiecīgos pasākumos, ir nepieciešams rīcības plāns. Tas nodrošina praktisku stratēģisko mērķu īstenošanu un sniedz pamatu progresa un uzlabojumu nepārtrauktības uzraudzībai.

Prasības īstenošanai

Iestāde izstrādā rīcības plānu, kurā izklāstīti konkrēti pasākumi tās stratēģisko ilgtspējas mērķu īstenošanai (1.2. kritērijs). Rīcības plāns ir iestādes ilgtspējas pārvaldības sistēmas galvenais darbības instruments, kas atspoguļo atbilstību konkrētā īpašuma situācijai. Piemēram, ja ūdens trūkums ir reģionāla problēma, rīcības plānā lielāka uzmanība tiek pievērsta ūdens taupīšanas iniciatīvām.

Rīcības plāns aptver visu sertifikācijas periodu (24 mēnešus), un tajā pasākumi ir skaidri sadalīti pa gadiem, lai varētu izsekot progresam un veikt ikgadējus atjauninājumus.

10 Skatīt glosāriju

1.3.

Iestāde izstrādā rīcības plānu, kas atbilst tās stratēģiskajiem ilgtspējas mērķiem. (O)

Iestādēm ar vairāk nekā 50 darbiniekiem plānā ir iekļautas vismaz 4 darbības katram sertifikācijas periodam. Iestādēm ar mazāk nekā 50 darbiniekiem plānā ir iekļautas vismaz 2 darbības katram sertifikācijas periodam.

Pasākumi aptver vismaz divas Zaļās Atslēgas jomas, piemēram, enerģija, ūdens, atkritumi, sociālā ilgtspēja/KSA (piemēram, darbinieku vienlīdzība, iekļaušana, sabiedrības iesaistīšanās utt.), bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, ilgtspējīga iepirkumu veikšana, risku un krīžu pārvaldība utt., un katrs pasākums attiecas uz vismaz vienu stratēģisko ilgtspējas mērķi. Ja plāns izstrādāts kā daļa no 1.2. kritērija, tas atspoguļo arī mērķu vīziju, misiju un tematiskās prioritātes, nodrošinot saskaņotu un mērķtiecīgu pieeju.

Gatavojot gada rīcības plānu, Zaļās Atslēgas kritērijus ir ieteicams izmantot kā iedvesmas avotu gan attiecībā uz atbilstību vēl neīstenotajiem vadlīniju kritērijiem, gan arī, lai uzlabotu rādītājus jau īstenotajos obligātajos un vadlīniju kritērijos. Rīcības, kas jau ir īstenotas nav iekļaujamas gada rīcības plānā. Nav pietiekami arī kā plāna darbību minēt tikai Zaļās Atslēgas vadlīniju kritēriju. Tomēr ir pieļaujama atbalsta darbību iekļaušana, kas veicina vadlīniju kritērija īstenošanu nākotnē (piemēram, priekšizpētes veikšana, gatavojoties konkrēta vadlīniju kritērija izpildei).

Visas darbības ir izmērāmas (piemēram, skaits, procentuālā daļa, daudzums vai pabeigtais uzdevums). Par katru darbību ir skaidri dokumentēti elementi:

- pasākuma apraksts, tā termiņš un paredzamais rezultāts;
- atbildīgā nodaļa vai darbinieki;
- sasaiste ar formulēto stratēģisko ilgtspējas mērķi/mērķiem, ko tā atbalsta.

1.3.

Iestāde izstrādā rīcības plānu, kas atbilst tās stratēģiskajiem ilgtspējas mērķiem. (O)

Pasākumus kopīgi izstrādā vadība un darbinieki (piemēram, iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvja uzraudzībā), nodrošinot, ka abas grupas piedalās pasākumu identificēšanā un prioritāšu noteikšanā. Vadība ir atbildīga par pasākumu precizitāti, to īstenošanu un turpmāko rīcību. Ja pasākums nav izpildīts, iestāde sniedz skaidru un dokumentētu pamatojumu, izskaidrojot iemeslus (piemēram, finansiālus, strukturālus, kontekstuālus, laika ierobežojumus), un iesniedz konkrētu rīcības plānu, lai vai nu pabeigtu to pašu pasākumu nākamajā sertifikācijas periodā, vai aizstātu to ar īstenojamākualternatīvu.

Ja iestāde ir daļa no ķēdes vai uzņēmumu grupas, iedvesmu var gūt arī no kopējām darbībām, ja tās tiek pārvērstas konkrētās individuālās/vietējās darbībās. Ja tās tiek pieņemtas bez izmaiņām, iestāde pamato to atbilstību. Ķēdes mēroga darbības/dokumenti var tikt pieņemti kā pierādījums, ja tiek pierādīts, ka darbības tiek īstenotas uz vietas un ir atbilstošas tā strukturālajam, ģeogrāfiskajam un kultūras kontekstam.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku gada rīcības plānu nākamajam sertifikācijas periodam. Tiek pārbaudīts, vai plānā ir iekļauti sekojoši elementi:

- tas ietver vismaz 4 pasākumus (iestādēm ar vairāk nekā 50 darbiniekiem) vai 2 pasākumus (iestādēm ar mazāk nekā 50 darbiniekiem) katrā sertifikācijas periodā;
- tas ietver pasākumus, kas saistīti ar vienu vai vairākiem stratēģiskiem ilgtspējas mērķiem[11];

11 Skatīt glosāriju

1.3.

Iestāde izstrādā rīcības plānu, kas atbilst tās stratēģiskajiem ilgtspējas mērķiem. (O)

- tas ietver termiņus un atbildīgās nodaļas vai darbiniekus; un
- ir iekšēji izziņots un pieejams darbiniekiem.

Atsevišķos gadījumos, iestāde, iesniedzot pārsertifikācijas pieteikumu, iesniedz pierādījumus iepriekšējā rīcības plāna izpildes gaitai vai pabeigšanai. Tie var būt ziņojumi, fotogrāfijas, līgumi, partnerības nolīgumi, apmācību[12] dokumenti vai citi pārbaudāmi dokumenti.

Piemēri:

a) uzaicinājumi uz ilgtspējības tēmai veltītu darbinieku pasākumu vai tā protokoli (piemēram, brīvprātīgais darbs, izpratnes veicināšana);

b) līgums, partnerības līgums vai sadarbības memorands ar NVO vai ilgtspējīgas attīstības jomā darbojošos organizāciju;

c) ilgtspējīgas attīstības vai sociālās iniciatīvas, kas saistīta ar ilgtspējīgas attīstības pasākumu līdzdalības apliecinājums; un/vai

d) ziņojumi, protokoli vai darbības uzskaites dokumenti, kas saistīti ar konkrētajām rīcībām.

Ja pasākumi nav īstenoti, atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem jāiesniedz dokumentēts pamatojums un plāns ar skaidrojumu par neīstenoto pasākumi ieviešanu nākamajā sertifikācijas periodā (ietverot informāciju par īstenošanas metodēm) vai arī pamatojumu, kāpēc šie pasākumi vairs netiek uzskatīti par ieviešamiem.

12 Skatīt glosāriju

1

ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Korporatīvā sociālā atbildība							
1.4	Iestāde nodrošina godīgas darba prakses, tostarp rakstiskus līgumus, vienādu atalgojumu par vienādu darbu un atalgojumu, kas ir vienāds ar vai pārsniedz iztikas minimumu visiem darbiniekiem un apakšuzņēmējiem.	O	O	O	O	O	O
1.5	Iestāde neizmanto un nepieņem bērnu darbu un nodrošina nepilngadīgo aizsardzību nodarbinātībā.	O	O	O	O	O	O
1.6	Iestāde nodrošina pieejamus sūdzību un ziņošanas mehānismus, lai ziņotu par ekspluatāciju, diskrimināciju un uzmākšanos, nodrošinot trauksmes cēlājiem aizsardzību pret atriebību.	O	O	N	O	O	O
1.7	Iestādē ir ieviestas procedūras, lai nodrošinātu drošu un veselīgu darba vidi.	O	O	O	O	O	O
1.8	Iestāde vides vai sociālās kopienas attīstības iniciatīvās aktīvi sadarbojas ar noteiktu skaitu atbilstošām ārējām ieinteresētajām grupām.	O	O	O	O	O	O
1.9	Iestāde savā darbībā un pārstāvniecībā demonstrē cieņu pret pamatiedzīvotājiem.	O	O	O	O	O	O
1.10	Iestādē ir ieviestas procedūras, kas vērstas uz taisnīgu un vienlīdzīgu pieņemšanu darbā un attīstību neatkarīgi no etniskās piederības, dzimuma identitātes, īpašām vajadzībām, vecuma, seksuālās orientācijas, reliģijas vai sociālekonomiskā stāvokļa.	O	O	V	O	V	O
1.11	Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz 1 definētu piekļuves kategoriju un īstenojot šai kategorijai nepieciešamos minimālos pasākumus.	O	V	V	O	V	O

1

ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
1.12	Augi un dzīvnieki, kā arī vēsturiskie un arheoloģiskie artefakti tiek pārdoti, tirgoti vai izstādīti tikai saskaņā ar starptautiskajiem tiesību aktiem.	O	O	O	O	O	O
1.13	Iestāde nepiedāvā, nepopularizē un neveicina izklaides, ekskursijas vai aktivitātes, kas saistītas ar dzīvnieku izmantošanu vai ciešanām.	O	O	O	O	O	O
1.14	Ja iestāde tur dzīvniekus savās telpās un teritorijā, tiek ievērotas dzīvnieku labturības prasības.	O	O	O	O	O	O
1.15	Iestāde izstrādā un ievieš ētikas kodeksu.	V	V	V	V	V	V
1.16	Iestāde aktīvi veicina darbinieku fizisko un garīgo labklājību, īstenojot vismaz vienu konkrētu iniciatīvu gadā vai uzturot pastāvīgas, bezmaksas vai subsidētas iniciatīvas darbinieku labklājības atbalstīšanai.	V	V	N	V	V	V
1.17	Iestāde piedāvā prakses vietas un nepilna laika vai elastīgas nodarbinātības iespējas ilgtermiņa bezdarbniekiem vai cilvēkiem ar ierobežotām nodarbinātības iespējām.	V	V	V	V	V	V
1.18	Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz divām definētām piekļuves kategorijām un īstenojot šīm kategorijām nepieciešamos minimālos pasākumus.	V	V	V	V	V	V
1.19	Iestāde piedāvā vietējiem mikro vai mazajiem uzņēmējiem iespēju pārdot ilgtspējīgi ražotus produktus, kas balstīti reģiona dabas, vēstures un kultūras mantojumā un vērtībās.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	11	10	8	11	9	11
	Vadlīniju kritēriji	5	6	6	5	7	5

1.4.

Iestāde nodrošina godīgas darba prakses, tostarp rakstiskus līgumus, vienādu atalgojumu par vienādu darbu un atalgojumu, kas ir vienāds ar vai pārsniedz iztikas minimumu visiem darbiniekiem un apakšuzņēmējiem. (O)

Korporatīvā sociālā atbildība

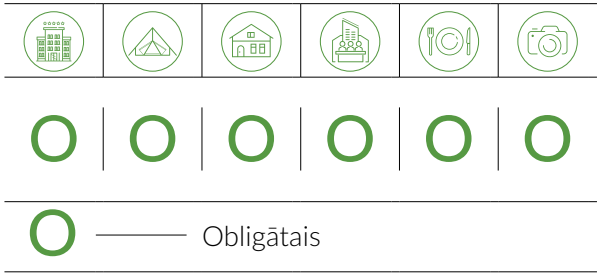
Nozīme

Godīgas darba prakses nodrošināšana ir būtiska darbinieku labklājības aizsardzībai, vienlīdzības veicināšanai un atbildīgas uzņēmējdarbības veicināšanai. Daudzveidīgā darbaspēkā pārredzami un likumīgi nodarbinātības nosacījumi palīdz samazināt nevienlīdzību un veicina drošu, cieņpilnu darba vidi.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina godīgas darba prakses visiem darbiniekiem (ieskaitot apakšuzņēmēju darbiniekus, ārpakalpojumu darbiniekus[13] un pakalpojumu sniedzējus, kas strādā uz vietas). Tās ietver rakstiskus līgumus, vienādu atalgojumu par vienādu darbu un atalgojumu, kas ir vismaz minimālā iztikas alga, visiem darbiniekiem un apakšuzņēmējiem. Lai atbilstu šim kritērijam, iestāde:

- nodrošina, ka visiem darbiniekiem maksā vismaz likumā noteikto minimālo stundas likmi vai, ja likumā nav noteikts minimālais atalgojums, minimālo iztikas minimumu, kas aprēķināts saskaņā ar Starptautiskās Darba organizācijas (ILO) iztikas minimuma aprēķināšanas principiem;
- nodrošina visiem darbiniekiem rakstiskus darba līgumus, kuros ir norādīta informācija par atalgojumu, darba laiku (vai, ja piemērojams, darba dienu skaitu gadā) un darba pienākumiem. Līgumi ir izskaidroti darbiniekam

13 Skatīt glosāriju

1.4.

Iestāde nodrošina godīgas darba prakses, tostarp rakstiskus līgumus, vienādu atalgojumu par vienādu darbu un atalgojumu, kas ir vienāds ar vai pārsniedz iztikas minimumu visiem darbiniekiem un apakšuzņēmējiem. (O)

saprotamā valodā vai formātā un, nepieciešamības gadījumā, tiek nodrošināts tulkojums vai mutiska palīdzība. Darbinieki saņem arī algas aprēķinus, kuros ir norādīts nostrādāto stundu vai dienu skaits, saņemtā alga un jebkāds virsstundu darbs vai kompensācijas atvaļinājums;

- garantē vienādu atalgojumu par vienādu darbu neatkarīgi no dzimuma, etniskās piederības vai invaliditātes statusa un nodrošina, ka atalgojuma skala ir pārredzama (ja vien valsts tiesību aktos nav noteikts citādi). Ieteicams izveidot dokumentētu atalgojuma struktūru (piemēram, atalgojuma matrici, atalgojuma skalu vai atalgojuma sistēmu), kurā atspoguļoti tādi faktori kā pieredze un darba stāžs; un

- prasa līgumus ar visiem iekšēji pārvaldītiem apakšuzņēmējiem, kas apstiprina, ka tiek ievēroti vienādi atalgojuma un godīgas darba samaksas principi. Ja kādi pakalpojumi tiek pārvaldīti ārēji, iestāde oficiāli informē un rakstiski mudina tās ievērot tos pašus standartus.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinošos dokumentus, pierādot atbilstību godīgām darba praksēm.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic apliecinošo dokumentu paraugu pārbaudi[14], pārskatot 3 darba līgumu paraugus un salīdzinot tos ar dokumentiem par algām un atalgojuma struktūru[15] (piemēram, algu pārskatu, algu matrici, atalgojuma skalu vai atalgojuma sistēmu), lai pārliecinātos, ka visiem darbiniekiem

14 Skatīt glosāriju
15 Skatīt glosāriju

1.4.

Iestāde nodrošina godīgas darba prakses, tostarp rakstiskus līgumus, vienādu atalgojumu par vienādu darbu un atalgojumu, kas ir vienāds ar vai pārsniedz iztikas minimumu visiem darbiniekiem un apakšuzņēmējiem. (O)

ir rakstiski līgumi, atalgojuma līmenis atbilst likumā noteiktajai minimālajai algai vai iztikas minimuma prasībām un ir nodrošināta vienāda samaksa par vienādu darbu (metodika C). Vajadzības gadījumā dokumentus var uzrādīt anonimizētā veidā.

Atsevišķās situācijās, ja uz vietas strādā apakšuzņēmēju vai ārpakalpojumu sniedzēju darbinieki, auditors veic atlases[16] no apliecinošajiem dokumentiem, pārskatot 3 rakstisku līgumu paraugus, lai pārliecinātos to atbilstībai identiskiem atalgojuma un darba principiem (metodika C).

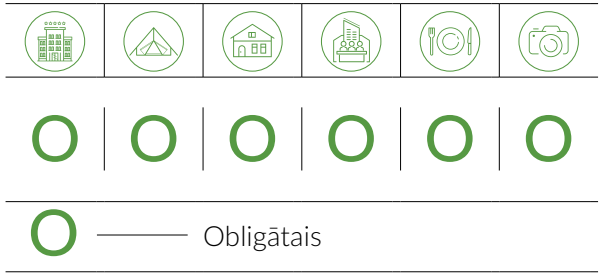
Ja auditors konstatē neatbilstības vai aizdomas par pārkāpumiem, tiek veikta vismaz 1 anonīma intervija ar izvēlētiem darbiniekiem un apakšuzņēmēju darbiniekiem, lai apstiprinātu atbilstību likumā noteiktajām minimālās algas prasībām un iztikas minimuma standartiem.

16 Skatīt glosāriju

1.5.

Iestāde neizmanto un nepieņem bērnu darbu un nodrošina nepilngadīgo aizsardzību nodarbinātībā. (O)

Nozīme

Bērnu darba novēršana un nepilngadīgo aizsardzība darba vietā ir būtiski aspekti atbildīgas uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pienācīgā nodrošināšanā. Nodrošinot, ka netiek nodarbināti bērni un ka jaunie darbinieki ir aizsargāti, tiek atbalstīta sociālā ilgtspēja, ievērotas starptautiskās darba konvencijas un veicināta bērnu aizsardzība un labklājība vietējās kopienās.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka netiek nodarbināti bērni, kas jaunāki par 14 gadiem, un ka jebkāda nepilngadīgo, kas jaunāki par 18 gadiem, iesaistīšanās darba attiecībās ir stingri regulēta, aizsargājoša un atbilst valsts un starptautiskajiem bērnu aizsardzības standartiem. Iestāde turklāt nodrošina, ka netiek slēgti līgumi ar piegādātājiem, kas izmanto bērnu darbu.

Tādējādi iestāde:

- nekādos apstākļos nenodarbina bērnus, kas jaunāki par 14 gadiem;
- ievēro valsts tiesību aktus un, ja tādu nav vai tie ir vājāki par kritēriju, ievēro ANO Konvenciju par bērna tiesībām un ILO Konvencijas Nr. 138 (Minimālais vecums) un Nr. 182 (Sliktākās bērnu darba formas); un
- ciena bērnu tiesības un aizsargā bērnus no jebkādas ekspluatācijas, tostarp seksuālās ekspluatācijas.

Ja tiek nodarbinātas personas, kas jaunākas par 18 gadiem (piemēram, prakses, apmācību, apmaksātu vai neapmaksātu amatu ietvaros), iestāde nodrošina, ka:

1.5.

Iestāde neizmanto un nepieņem bērnu darbu un nodrošina nepilngadīgo aizsardzību nodarbinātībā. (O)

- ir saņemta rakstiska atļauja no vecākiem vai likumiskajiem aizbildņiem; vai ir noslēgts rakstisks līgums ar izglītības iestādi, kurā norādīts uzdevumu veids un darba laiks; un
- tiek ievēroti visi piemērojamie darba tiesību akti, tostarp tie, kas attiecas uz maksimālo darba laiku, minimālo atpūtas laiku un pārtraukumiem, brīvdienām un ikgadējo atvaļinājumu, kompensācijām un apdrošināšanu (ja nepieciešams). Ja nav valsts tiesību aktu, tiek ievērotas ILO vadlīnijas.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- parakstītu deklarāciju, kas apstiprina, ka iestādē nav nodarbināti bērni, kas jaunāki par 14 gadiem. To apstiprina arī vizuāla pārbaude; un
- aizbildņa rakstisku piekrišanu vai līgumus ar izglītības iestādēm (ja piemērojams), dokumentus, kas apliecina atbilstību piemērojamiem darba tiesību aktiem attiecībā uz visām personām, kas jaunākas par 18 gadiem un strādā iestādē. Dokumentus var uzrādīt anonimizētā veidā, bet anonimizācija nav obligāta, jo kopijas netiek vāktas; pārbaude ir tikai vizuāla.

1.6.

Iestāde nodrošina pieejamus sūdzību un ziņošanas mehānismus, lai ziņotu par ekspluatāciju, diskrimināciju un uzmākšanos, nodrošinot trauksmes cēlājiem aizsardzību pret atriebību. (O)

Nozīme

Efektīvas sūdzību un ziņošanas sistēmas ir būtiskas cilvēktiesību, darba vietas integritātes un ētiskas uzvedības aizsardzībai. Iestāde nodrošina, ka visiem darbiniekiem (ieskaitot apakšuzņēmēju personālu) un viesiem ir pieejams drošs, konfidenciāls mehānisms, lai ziņotu par ekspluatāciju, diskrimināciju un uzmākšanos, nebaidoties no represijām.

Prasības īstenošanai

Iestāde ievieš vienkāršu, skaidru un pieejamu sistēmu, lai ziņotu par problēmām. Iestādei ir jānodrošina vismaz:

- rakstisku sūdzību un ziņošanas procedūru, kurā izskaidrots, kā ziņot par problēmu, kas to saņem, turpmākās darbības un izmeklēšanas soļi, paredzamie termini, kā arī konfidencialitātes un atriebības neesamības garantijas;
- vismaz 1 konfidenciāls vai anonīms ziņošanas kanāls, piemēram, piekļuve neatkarīgam ārējam ziņotāju tīklam (piemēram, FEE trauksme cēlāju platforma) vai līdzvērtīgam trešās puses kanālam;
- informācija darbiniekiem par to, kā izmantot sistēmu, nodrošinot, ka visi darbinieki (tostarp apakšuzņēmēju darbinieki) zina, kur ziņot par problē

O — Obligātais
N — Neattiecas

1.6.

Iestāde nodrošina pieejamus sūdzību un ziņošanas mehānismus, lai ziņotu par ekspluatāciju, diskrimināciju un uzmākšanos, nodrošinot trauksmes cēlājiem aizsardzību pret atriebību. (O)

mām, un saprot savas tiesības uz drošu un konfidenciālu ziņošanu. Informācija ir pieejama un saprotama visiem darbiniekiem; un

- ziņošanas iespējas viesiem, ļaujot apmeklētājiem konfidenciāli ziņot par jebkādiem novērotajiem pārkāpumiem. Šī informācija ir pieejama viesu materiālos (piemēram, informācijas grāmatās, digitālajās sveicienu lapās, norādēs utt.).

Šis kritērijs attiecas uz iestādēm, kurās strādā vairāk nekā 50 darbinieki. Iestādēm, kurās strādā mazāk nekā 50 darbinieki, tiek ieteikts izstrādāt citas proporcionālas ziņošanas iespējas (piemēram, vienkāršota iekšējā ziņošana, darbinieku pārstāvis, atklāta ziņošana).

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- rakstisku sūdzību un ziņošanas procedūru, tostarp ziņošanas soļus, norīkotos atbildīgos, konfidencialitātes pasākumus un noteikumus par atriebības aizliegumu;
- pierādījumu par saziņu ar darbiniekiem (piemēram, ievadmateriāli, iekšējie paziņojumi, apmācību dokumenti), kas apliecina, ka darbinieki ir informēti par ziņošanas sistēmu un zina, kā to izmantot;
- apstiprinājumu par anonīmu vai konfidenciālu ziņošanas kanālu, piemēram, saiti uz ārēju ziņotāju platformu vai dokumentāciju par līdzvērtīgu trešās puses mehānismu; un

- viesiem pieejamus materiālus, kas parāda, kā apmeklētāji tiek informēti par pieejamajiem ziņošanas mehānismiem (piemēram, ekrānuzņēmumi, fotogrāfijas, izdrukas).

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic vismaz vienu interviju ar personālu, kas ir klāt pārbaudes laikā, lai apstiprinātu, ka viņi ir informēti par augstāk minētajiem mehānismiem un jūtas spējīgi tos izmantot, nebaidoties no atriebības.

1.7.

Iestādē ir ieviestas procedūras, lai nodrošinātu drošu un veselīgu darba vidi. (O)

O | O | O | O | O | O

O ——— Obligātais

Nozīme

Droša un atbalstoša darba vide ir būtiska darbinieku veselībai, apmierinātībai un darba rezultātiem, un veido pamatu atbildīgai un ilgtspējīgai uzņēmējdarbībai. Nodrošinot stingras darba drošības un veselības aizsardzības prakses un veicinot darbinieku labklājību, iestāde palīdz novērst traumas un stresu darbavietā, kā arī veicina pozitīvu organizācijas kultūru, kas ir izdevīga gan darbiniekiem, gan pakalpojumu kvalitātei.

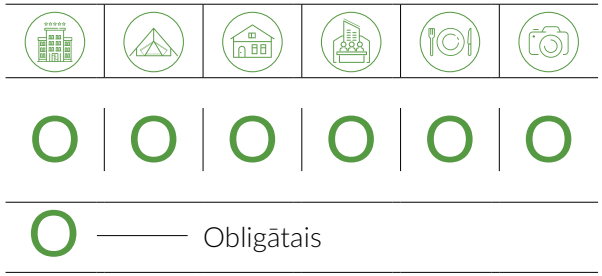
Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina visu darbinieku darba drošību un veselības aizsardzību, veicot šādus pasākumus:

- nodrošinot visiem darbiniekiem pieejamas un izziņotas rakstiskas veselības un darba drošības politikas un ārkārtas situāciju procedūras; un
- nodrošinot, ka veselības un drošības pasākumi tiek atspoguļoti praktiskajā ikdienas darbībā, nevis tikai rakstiskos dokumentos.

1.8.

Iestāde vides vai sociālās kopienas attīstības iniciatīvās aktīvi sadarbojas ar noteiktu skaitu atbilstošām ārējām ieinteresētajām grupām. (O)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- rakstiskus, visiem darbiniekiem pieejamus, veselības un drošības politikas un ārkārtas situāciju plānus; un
- pierādījumus, ka šīs procedūras ir paziņotas un īstenotas praktiskajā ikdienas darbībā (piemēram, norādes darbinieku telpās).

Nozīme

Lai stiprinātu jēgpilnu sadarbību starp iestādi un vietējām kopienām, šis kritērijs ir vērsts uz to, lai veicinātu izmērāmu, ilgtermiņa sadarbību ar ārējām ieinteresētajām grupām vides izglītības, vietējā kultūras mantojuma un galamērķa ilgtspējīgas attīstības veicināšanā.

Prasības īstenošanai

Iestāde ilgtspējīgas attīstības jautājumos, piemēram, vides, sociālajos, kultūras, izglītības, ekonomikas, kvalitātes, cilvēktiesību, veselības, riska un krīzes pārvaldības jautājumos aktīvi sadarbojas ar atbilstošām ārējām ieinteresētajām grupām. Kur attiecināms, tiek veicināta sadarbība ar ieinteresētajām grupām un personāma, kas iesaistītas vietējo vēsturisko, arheoloģisko, kultūras un garīgi nozīmīgo vietu un tradīciju aizsardzībā un uzlabošanā. Izvēloties sadarbības partnerus, ir stingri ieteicams balstīties vietējās situācijas kontekstā un pievērsties 1.2. kritērijā identificētajiem jautājumiem, riskiem vai uzlabojamajām jomām.

1.8.

Iestāde vides vai sociālās kopienas attīstības iniciatīvās aktīvi sadarbojas ar noteiktu skaitu atbilstošām ārējām ieinteresētajām grupām. (O)

Iestādēm ar vairāk nekā 50 darbiniekiem ir jābūt vismaz divām aktīvām sadarbībām ar atbilstošām ieinteresētajām grupām. Iestādēm ar mazāk nekā 50 darbiniekiem ir jābūt vismaz vienai aktīvai partnerības sadarbībai. Vismaz 1 sadarbība ir vērsta uz iestādes apkārtni (reģionālā/vietējā); ja ir nepieciešamas 2 partnerības, otrā sadarbība var būt vērsta uz projektu atbalstu citās ģeogrāfiskās teritorijās. Sadarbība var būt vērsta uz vides izglītību vai izpratnes veicināšanu, sociālo un kultūras sadarbību vai ilgtspējīgu reģionālo attīstību.

Attiecīgās ieinteresētās grupas ir (bet ne tikai) nevalstiskās organizācijas, vietējās kopienas grupas, vietējās iestādes, iedzīvotāji, vietējās skolas, aizsargājamo teritoriju pārvaldes, kultūras mantojuma aizsardzības organizācijas vai uz ilgtspējību vērstas pilsoniskās sabiedrības organizācijas utt.

Lai aktivitāte tiktu apstiprināta kā atbilstoša, tai jābūt aktīvai divpusējai sadarbībai starp iestādi un attiecīgajām ieinteresētajām grupām, sniedzot abpusējus ieguvumus. Aktīva sadarbība ir savstarpēji izdevīga partnerība, kas ietver vismaz vienu sadarbības veidu sertifikācijas perioda laikā, piemēram: kopīga pasākuma vai sabiedriskas iniciatīvas organizēšana; izglītības vai kopienas projektu kopīga izstrāde un īstenošana; darbinieku brīvprātīgais darbs darba laikā; kopīgas iniciatīvas līdzekļu piesaistei vai natūrā veikti ieguldījumi, kas pārsniedz vienreizējus ziedojumus. Pasīvs atbalsts, piemēram, ziedojumi bez mijiedarbības, tikai produktu iegāde vai vienpusēja komunikācija, netiek uzskatīti par aktīvu sadarbību.

Ja iestāde ir daļa no ķēdes vai uzņēmumu grupas, sadarbība var atbilst plašākai ķēdes stratēģiskajai sadarbībai, ja tā ir pielāgota konkrētajam pieteikuma iesniedzējam.

1.8.

Iestāde vides vai sociālās kopienas attīstības iniciatīvās aktīvi sadarbojas ar noteiktu skaitu atbilstošām ārējām ieinteresētajām grupām. (O)

Aktīvas sadarbības piemēri ietver:

a) dabas un kultūrvēsturiski jutīgu teritoriju aizsardzības pasākumus;

b) projektu atbalsta pasākumus klimata pārmaiņu ietekmju mazināšanā un novēršanā;

c) publiski pieejamas āra infrastruktūras izveidi (videi draudzīgu laivu piestātņu, dabas taku izveide);

d) aktivitātes ar skolām vai kopienām, kas strādā ar vides vai izglītības iniciatīvām;

e) aktivitātes ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (neaizsargātām un/vai mazāk nodrošinātām grupām);

f) pasākumus, kas veicina sociālo taisnīgumu un vienlīdzīgas tiesības;

g) pamatproduktu, ūdens un enerģijas piegādi, kā arī veselības aprūpes un sanitārijas pakalpojumu pieejamības veicināšnau kopienās;

h) atbalstu muzejiem vietējā dabas un kultūras mantojuma popularizēšanai; un/vai

i) sadarbība ar vietējām kopienu grupām/galamērķa pārvaldības organizācijām/iestādēm par ilgtspējīga tūrisma plānošanu un pārvaldību, vietējās infrastruktūras un sociālās kopienas attīstības projektiem (piemēram, sanitārija).

1.8.

Iestāde vides vai sociālās kopienas attīstības iniciatīvās aktīvi sadarbojas ar noteiktu skaitu atbilstošām ārējām ieinteresētajām grupām. (O)

Sadarbība, kas balstās vienīgi uz vietējo produktu iegādi vai atsevišķu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu atbalstīšanu, neatbilst šim kritērijam (pēdējais ir iekļauts 7.11. kritērijā).

Audita procesa apliecinājumi

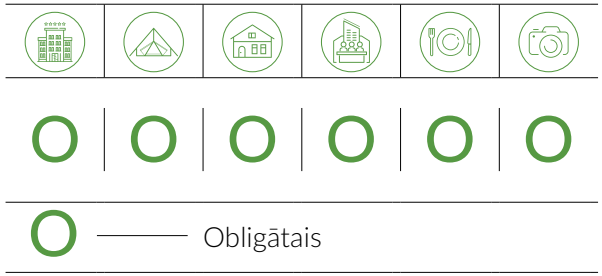
Audita laikā iestādes ar vairāk nekā 50 darbiniekiem iesniedz pierādījumus par vismaz 2 aktīvām sadarbībām. Iestādes ar mazāk nekā 50 darbiniekiem iesniedz pierādījumus par 1 aktīvu sadarbību (piemēram, sanāksmju protokoli, darbības pārskati, kopīgi izstrādāti materiāli). Iesniegtie pierādījumi (piemēram, sanāksmju protokoli, darbības pārskati, kopīgi izstrādāti materiāli) liecina par aktīvu sadarbību ar attiecīgajām ieinteresētajām grupām, kas definēta kā savstarpēji izdevīga sadarbība, kuras ietvaros sertifikācijas periodā ir notikusi vismaz viena dokumentēta mijiedarbība.

Atsevišķos gadījumos pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji var iesniegt sadarbības līgumus/vienošanās un plānotās darbības.

1.9.

Iestāde savā darbībā un pārstāvniecībā demonstrē cieņu pret pamatiedzīvotājiem.

(O)

Nozīme

Tūrisma un viesmīlības nozares darbība var netīši kaitēt pamatiedzīvotājiem, traucējot kultūras tradīcijas, ierobežojot piekļuvi zemei vai resursiem, vai neievērojot pamatiedzīvotāju tiesības un zināšanu sistēmas. Ja pamatiedzīvotāji ir vietējo kopienu daļā, būtiska ir cieņpilna iesaistīšanās un informēta lēmumu pieņemšana, novēršot iespējamos kaitējumus, izvairītos no kultūras piesavināšanās un atbalstītu kultūras mantojuma, tradicionālo zināšanu un kopienas labklājības aizsardzību.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka tās darbība, attīstība un viesu pieredze respektē pamatiedzīvotājus, vienlaikus aizsargājot to tiesības un piekļuvi būtiskiem resursiem un kultūrvēsturiski nozīmīgām vietām. Tas ietver apņemšanos ievērot kultūras integritāti, taisnīgu ieguvumu sadali un sociālās un vides labklājības aizsardzību.

Lai atbilstu šim kritērijam, iestāde novērtē, vai 100 km rādiusā ap iestādi ir sastopami pamatiedzīvotāji. Novērtējot pamatiedzīvotāju klātbūtni, iestāde var atsaukties uz publiski pieejamu vai vietējā mērogā atzītu informāciju, tostarp:

- atzītiem pamatiedzīvotājiem vai teritorijām šajā apgabalā;
- cilvēku kultūras, vēstures, arheoloģiskajām vai garīgajām vietām, maršrutiem, tradīcijām vai paražām; un
- UNESCO Pasaules mantojuma vai nemateriālā kultūras mantojuma objektiem, kas saistīti ar pamatiedzīvotājiem.

1.9.

Iestāde savā darbībā un pārstāvniecībā demonstrē cieņu pret pamatiedzīvotājiem. (O)

Ja novērtējums apstiprina, ka šajā rādiusā nav pamatiedzīvotāju vai pamatiedzīvotāju kultūras vērtību, šis kritērijs tiek uzskatīts par nepiemērojamu (N/A).

Ja tiek identificēti pamatiedzīvotāji, iestāde nodrošina, ka tās viesiem paredzētās aktivitātes, vietas pārvaldība un attīstības lēmumi respektē pamatiedzīvotāju tiesības, kultūru un piekļuvi resursiem. Tas nozīmē, ka iestāde nodrošina, ka:

- visi pamatiedzīvotāju attēlojumi (piemēram, viesiem paredzētie materiāli, izrādes, amatniecības izstrādājumi, stāstījumi, dekorācijas) tiek izstrādāti, apspriežoties ar attiecīgajiem pamatiedzīvotājiem. Tas ietver rakstisku piekrišanu un, ja nepieciešams, taisnīgu atlīdzību;
- ja piemērojams, tūristiem parādīto pamatiedzīvotāju rituālu, deju vai ceremoniju autentiskums un būtība tiek saglabāta un prezentēta atbilstoši kopienā pieņemtās praksēm, tostarp tām, kas atzītas par UNESCO nemateriālo kultūras mantojumu;
- jebkāda kopienas teritoriju pārplānošana vai ar bioloģisko daudzveidību saistītas iniciatīvas (piemēram, zaļo zonu izveide, vietējo sugu stādīšana, dzīvotņu atjaunošana, dabas tūrisma pieredzes) iekļauj tradicionālās vai pamatiedzīvotāju ekoloģiskās zināšanas un ietver konsultācijas, identificējot un mazinot kultūras vai sociālās degradācijas riskus (piemēram, pārvietošana, tradīciju zudums);
- iestādes darbības dēļ netiek ierobežota vai apdraudēta piekļuve būtiskiem pakalpojumiem un resursiem (piemēram, pārtikai, ūdenim, veselības aprūpei, sanitārijai, izglītībai, iztikas līdzekļiem, dabas resursiem vai kultūrvēsturiski nozīmīgām vietām);

1.9.

Iestāde savā darbībā un pārstāvniecībā demonstrē cieņu pret pamatiedzīvotājiem.

(O)

- ja nepieciešams, tiek saņemta brīvprātīga, iepriekšēja un informēta rakstiska piekrišana (FPIC) zemes un ūdens resursu izmantošanai vai iegūšanai, un tiek stingri ievēroti vietējie zonējuma, mantojuma un vides aizsardzības noteikumi; un
- būtiski pakalpojumi uz vietas (piemēram, medicīnas iestādes) tiek kopīgi izmantoti ar apkārtējām kopienām, ja šādi pakalpojumi citādi nav pieejami.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pārskatu par novērtējumu, kurā identificēti pamatiedzīvotāji, kultūras vērtības un mantojuma objekti, vai pamatotu paskaidrojumu, ja novērtējums liecina, ka tādu nav.

Atsevišķās situācijās un atkarībā no kartēšanas rezultātiem iestāde iesniedz:

- piemērus par viesiem pieejamiem materiāliem (piemēram, viesu brošūras, stāstījuma elementi, dekorācijas), kas precīzi atspoguļo apstiprināto pamatiedzīvotāju saturu un norāda kultūras zināšanu glabātājus vai radītājus;
- ja attiecināms, demonstrējumu par to, kā tiek saglabāta tradicionālo rituālu, deju vai ceremoniju būtība, piemēram, pierādījumus par konsultācijām ar pamatiedzīvotājiem - sanāksmju protokolus, rakstiskas vienošanās vai piekrišanas vēstules;
- ja attiecināms, teritorijas kartes, zonējuma atbilstības dokumentus un nolīgumus (FPIC) ar pamatiedzīvotājiem, kas apstiprina, ka iestādes darbība nekavē pamatiedzīvotāju piekļuvi būtiskiem resursiem un kultūrvēsturiski

1.9.

Iestāde savā darbībā un pārstāvniecībā demonstrē cieņu pret pamatiedzīvotājiem.

(O)

nozīmīgām vietām. Ja auditors konstatē neatbilstības vai aizdomas par pārkāpumiem, tiek veikta vismaz 1 anonīma intervija ar pamatiedzīvotājiem, lai pārliecinātos, vai nav pierādījumu par aktīviem strīdiem, juridiskām sūdzībām vai dokumentētiem konfliktiem saistībā ar piekļuvi;

- ja attiecināms, gadījumos, kad tiek pārprojektētas kopienas teritorijas vai īstenotas ar bioloģisko daudzveidību saistītas iniciatīvas, dokumentācija par jebkurām ar bioloģisko daudzveidību saistītām vai kopienas iniciatīvām (piemēram, projektēšanas plāni, projektu apraksti), kas apliecina tradicionālo ekoloģisko zināšanu integrāciju un iekļaujošus plānošanas procesus; un/vai
- apstiprinājumu, ka pamatiedzīvotājiem ir pieejami sabiedrībai sniegtie pakalpojumi (piemēram, medicīnas iestādes, veikali).

1.10.

Iestādē ir ieviestas procedūras, kas vērstas uz taisnīgu un vienlīdzīgu pieņemšanu darbā un attīstību neatkarīgi no etniskās piederības, dzimuma identitātes, īpašām vajadzībām, vecuma, seksuālās orientācijas, reliģijas vai sociālekonomiskā stāvokļa. (O/V)

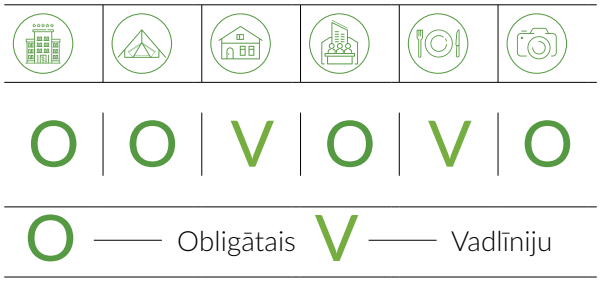
Nozīme

Taisnīga un vienlīdzīga piekļuve pieņemšanai darbā un attīstības iespējām veicina veselīgu darba vidi un samazina izslēgšanas vai aizspriedumu risku. Taisnīgi izaugsmes ceļi palīdz stiprināt darbinieku labklājību un organizācijas noturību.

Prasības īstenošanai

Iestāde izvēlas vienu prioritāro jomu – vienlīdzīgu darbā pieņemšanu vai vienlīdzīgu attīstību – un integrē procedūras savā vispārējā nodarbinātības politikā, nodrošinot taisnīgumu neatkarīgi no etniskās piederības, dzimuma identitātes, īpašām vajadzībām, vecuma, seksuālās orientācijas, reliģijas vai sociālekonomiskā stāvokļa, tostarp vadības amatos. Turklāt iestāde īsteno vismaz vienu, ar prioritāro jomu saistītu, dokumentētu pasākumu. Īstenotās darbības tiek dokumentētas, tās ir atbilstošas iestādes kontekstam (piemēram, atrašanās vieta, darbinieku sastāvs) un ik pēc 4 gadiem tiek novērtētas vai pārskatītas.

Taisnīgas darbā pieņemšanas prioritārajā jomā iestāde izmanto taisnīgas un nediskriminējošas darbā pieņemšanas procedūras, kas līdz minimumam samazina aizspriedumus darba sludinājumos, kandidātu atlasē un intervijās.

1.10.

Iestādē ir ieviestas procedūras, kas vērstas uz taisnīgu un vienlīdzīgu pieņemšanu darbā un attīstību neatkarīgi no etniskās piederības, dzimuma identitātes, īpašām vajadzībām, vecuma, seksuālās orientācijas, reliģijas vai sociālekonomiskā stāvokļa. (O/V)

Taisnīgas attīstības prioritārajā jomā iestāde nodrošina taisnīgu piekļuvi apmācību[17], prasmju pilnveidošanas un karjeras izaugsmes iespējām, un lēmumi par paaugstināšanu amatā un pabalstiem tiek pieņemti, pamatojoties vienīgi uz prasmēm, darba rezultātiem un pieredzi. Šis kritērijs attiecas uz visiem nodarbinātības līmeņiem, tostarp paaugstināšanu vadības un pārvaldības amatos. Izvēlētā prioritārā joma tiek atbalstīta ar rakstisku vienlīdzīgu iespēju politiku, kas nosaka nulles toleranci pret diskrimināciju un izklāsta mehānismus, kas nodrošia iekļaušanu attiecīgajos procesos. Politikas formulējums var būt atsevišķs dokuments vai daļa no cita iekšējā dokumenta (piemēram, uzņēmuma ētikas kodeksa), tā tiek izplatīta atbildīgajiem darbiniekiem (piemēram, vadībai, personāla daļai), oficiāli apstiprināta vadības un pārskatīta vismaz reizi četros gados.

Piemēri atbilstošām darbībām:

a) aklā atlase, piemēram, anonīma pirmā kārtas CV pārbaude, no kuras tiek izņemta identificējoša informācija, piemēram, vārds, dzimums, etniskā piederība vai adrese, samazinot aizspriedumus kandidātu atlasē ***(attiecas uz taisnīgu atlasi)***;

b) iekļaujošu mērķu noteikšana darbā pieņemšanai (ja tas ir likumīgi pieļaujams, attīstības mērķu ***noteikšana***, vai nekonfidenciālu uzraudzības sistēmu ***izveide*** (piemēram, dzimumu proporcija vadībā, vietējie darbinieki salīdzinājumā ar ārzemju darbiniekiem) utt.;

c) visu darbinieku pamatizglītības līmeņa pabeigšanas veicināšana un atbalstīšana (attiecas tikai uz darbiniekiem, kuriem nav pabeigta formālā izglītība) ***(attiecas uz taisnīgu attīstību)***;

17 Skatīt glosāriju

1.10.

Iestādē ir ieviestas procedūras, kas vērstas uz taisnīgu un vienlīdzīgu pieņemšanu darbā un attīstību neatkarīgi no etniskās piederības, dzimuma identitātes, īpašām vajadzībām, vecuma, seksuālās orientācijas, reliģijas vai sociālekonomiskā stāvokļa. (O/V)

d) iekšējās mentorprogrammas vai karjeras attīstības programmas, kas vērstas uz nepietiekami pārstāvētām grupām, ar izmērāmiem rezultātiem, piemēram, paaugstināšanu amatā vai karjeras izaugsmi ***(attiecas uz taisnīgu attīstību)***; un/vai

e) obligātas, ikgadējas iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvja[18] vai atbildīgo darbinieku (personāla vadības speciālisti) DEI (dažādības, vienlīdzības un iekļaušanas) apmācības[19] kas ietver tādus tematus kā nediskriminācija un iekļaujošas darbā pieņemšanas principi, aizspriedumu mazināšana (piemēram, neapzināti aizspriedumi), iekļaujoša vadība un darba kultūra ***(attiecas uz abām prioritārajām jomām.)***

Skaitlisko datu vākšana par dzimumu, vietējo nodarbinātību, invaliditāti vai etnisko pārstāvniecību ir ieteicama tikai tad, kad tas ir likumiski atļauts, ētiski pieņemams un brīvprātīgs process. Datiem jāpaliek apkopotiem un anonīmiem.

Šis kritērijs ir obligāts iestādēm, kurās strādā vairāk nekā 50 darbinieki. Iestādēm ar mazāk nekā 50 darbiniekiem, šis kritērijs ir vadlīnijas kritērijs.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinājuma dokumentus vienlīdzības principu ievērošanai darbinieku atlasē vai profesionālajā izaugsmē. Dokumentācijā ietilpst:

- rakstiska politika (atsevišķs dokuments vai iekļauts KSA/uzņēmuma ētikas kodeksā, ja tāds ir pieejams); un

18 Skatīt glosāriju
19 Skatīt glosāriju

1.10.

Iestādē ir ieviestas procedūras, kas vērstas uz taisnīgu un vienlīdzīgu pieņemšanu darbā un attīstību neatkarīgi no etniskās piederības, dzimuma identitātes, īpašām vajadzībām, vecuma, seksuālās orientācijas, reliģijas vai sociālekonomiskā stāvokļa. (O/V)

pierādījumus par vismaz 1 īstenotu pasākumu. Atkarībā no tā, kurš no uzskaitītajiem pasākumiem ir izvēlēts, šie pierādījumi var ietvert:

a) apliecinājumu par DEI apmācību pabeigšanu un veiktajām darbībām;

b) pierādījumu par atbalstu darbiniekiem pamatizglītības līmeņa sasniegšanai;

c) darbinieku atlases vai personāla vadības dokumentus, kas liecina par taisnīgu procedurālo mehānismu, piemēram, anonimizētas atlases veidnes, partnerības ar vietējām kopienām (ja izvēlēta kā 1 pasākums);

d) apmācību un karjeras attīstības dokumentus (piemēram, apmācību kalendārus, dalības dokumentus vai mentoru programmu ziņojumus), kas apliecina, ka visiem darbiniekiem ir vienlīdzīga piekļuve apmācībām, paaugstināšanai amatā un atgriezeniskās saites sniegšanai (ja izvēlēts kā 1 pasākums); vai

e) darbinieku paaugstināšanas vai amata izaugsmes rādītājus, pateicoties īstenotajai karjeras attīstības programmai.

1.11.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz 1 definētu piekļuves kategoriju un īstenojot šai kategorijai nepieciešamos minimālos pasākumus. (O/V)

Nozīme

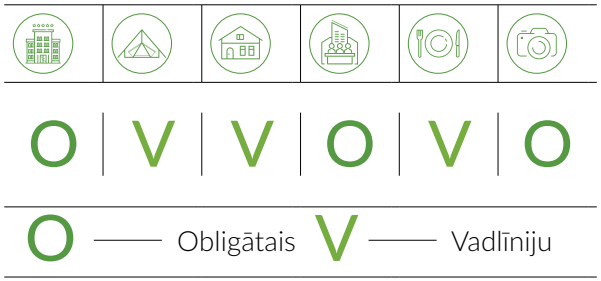
Iekļaujošas pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar papildu piekļuves vajadzībām palīdz novērst fiziskās, sensorās un kognitīvās barjeras, ļaujot visiem viesiem pilnībā un neatkarīgi piedalīties pakalpojumu un pieredzes gūšanā. Tas veicina sociālo ilgtspēju un atbilst starptautiskajiem cilvēktiesību principiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina piekļuvi cilvēkiem ar papildu piekļuves vajadzībām. Atzīstot, ka iestādes var nebūt spējīgas apmierināt visu veidu vajadzības, iestāde pievērš uzmanību piekļuves uzlabojumiem vismaz vienā konkrētā vajadzību kategorijā: fiziskā mobilitāte, redzes traucējumi vai kognitīvi/dzirdes traucējumi.

Lai panāktu atbilstību, koncentrējoties uz fizisko pieejamību, ir ieviesti šādi minimālie pieejamības elementi:

- vismaz 1 pieejama ieeja ar rampa vai līdzenu pieeju (atbilstoši slīpuma un platuma standartiem);
- vismaz 1 pieejama tualete publiskās/koplietošanas telpās;

1.11.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz 1 definētu piekļuves kategoriju un īstenojot šai kategorijai nepieciešamos minimālos pasākumus. (O/V)

- vismaz 1 pieejama viesu istaba, ieskaitot vannas istabu (ja tiek nodrošināta izmitināšana);
- pieejamas restorāna sēdvietas vai kopīga ēdamistaba; un
- 1 pieejama sanāksmju/konferenču telpa, ja piemērojams.

Turklāt ieteicams nodrošināt atpūtas vietas (piemēram, soliņus) viesiem ar ierobežotu mobilitāti garākās pastaigu zonās. Ieeju slīpums un platums, norādes un margu pieejamība tiek pārbaudīta saskaņā ar valsts pieejamības vadlīnijām vai, ja pieejams, ANO/PVO pieejamības ieteikumiem.

Lai nodrošinātu atbilstību, vizuālās pieejamības nodrošināšanai ir jāievieš šādi minimālie pieejamības elementi:

- kontrastējošas norādes un/vai taktilas grīdas marķējumi un/vai atbilstošs apgaismojums un atspīduma samazināšana galvenajās zonās (piemēram, ieejā, reģistratūrā, tualetēs, koridoros) atbilstoši redzes traucējumu vajadzībām;
- vismaz 1 pieejama tualete publiskās/koplietošanas zonās;
- vismaz 1 pieejama viesu istaba, ieskaitot vannas istabu (ja tiek nodrošināta izmitināšana);
- pieejamas vietas restorānā; reģistratūra vai apkalpošanas galds un/vai skaņas signāli, vai mutiska norāde, vai Braila raksta/lielā drukā izdrukāti ēdienkartes/informācijas ceļveži; un
- 1 pieejama sanāksmju/konferenču telpa, ja nepieciešams.

1.11.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz 1 definētu piekļuves kategoriju un īstenojot šai kategorijai nepieciešamos minimālos pasākumus. (O/V)

Kognitīvo traucējumu vai dzirdes traucējumu gadījumā, lai nodrošinātu atbilstību, ir jāievieš šādi minimālie pieejamības elementi:

- pieejamības plāns, kurā izklāstīts, kā tiek risinātas kognitīvās vai sensorās vajadzības (dzirdes traucējumi); un
- vismaz 2 īstenotas konkrētas darbības, kas vērstas uz kognitīviem traucējumiem un/vai dzirdes traucējumiem:
  - piemēri pasākumiem, kas vērsti uz kognitīvo pieejamību, ietver vienkāršotas un ar piktogrammām balstītas instrukcijas galvenajās zonās (reģistratūra, ēdamistaba, drošības informācija); klusa reģistrācija vai apkalpošana bez rindas attiecīgajiem viesiem; personāla apmācība, kas vērsta uz izpratnes veicināšanu par cilvēku ar kognitīviem traucējumiem vajadzībām; pieejamība sensoram draudzīgām kartēm vai vienkāršām orientācijas instrukcijām; paredzamas aktivitāšu rutīnas, par kurām viesiem tiek skaidri paziņots.
  - Piemēri pasākumiem dzirdes traucējumu gadījumā ietver pieejamus pārnēsājamus dzirdes aparātus reģistratūrā vai sanāksmju telpās; subtitrētus video un vizuālus trauksmes signālus galvenajās zonās (ja iespējams); personāla apmācību, kas vērsta uz izpratnes veicināšanu par cilvēku ar dzirdes traucējumiem vajadzībām (piemēram, apmācība starptautiskajā zīmju valodā).

Lai pasākumi tiktu apstiprināti, uzlabojumiem jābūt būtiskiem, funkcionāliem un skaidri dokumentētiem pieejamības plānā. Iestāde savā tīmekļa vietnē sniedz informāciju arī par minimālajiem pieejamības elementiem.

1.11.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz 1 definētu piekļuves kategoriju un īstenojot šai kategorijai nepieciešamos minimālos pasākumus. (O/V)

Pat ja iestādē parasti nav atļauts ievest mājdzīvniekus, dienesta dzīvnieki (piemēram, suņi-pavadoņi) vienmēr ir atļauti. Šo aspektu ievēro visi darbinieki. Piekļuves līmenis ir skaidri un precīzi norādīts iestādes tīmekļa vietnē. Aprakstos ir norādītas pieejamais labiekārtojums (piemēram, telpu izkārtojums, turekļi, piekļuve bez pakāpieniem, kontrastējošas norādes, vizuālie trauksmes signāli utt.) un tas, vai iestāde atbilst konkrētiem standartiem (piemēram, vietējiem būvnormatīviem vai pieejamības sertifikātiem).

Iestāde, plānojot pieejamības funkcijas, ir mudināta konsultēties ar valsts vai vietējām invalīdu atbalsta organizācijām vai lūgt to apstiprinājumu. Ievadapmācību laikā visi darbinieki tiek apmācīti un informēti par iestādes pieejamības noteikumiem, regulējumiem un viesu ar invaliditāti tiesībām. Vadība un citi darbinieki, kuri strādā ar viesiem[20], saņem papildu apmācību par iestādē pieejamo aprīkojumu.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus par:

- personāla informētību un apmācību par pieejamības procedūrām; un
- apliecinājumu pieejamības informācijas izvietojumam tīmekļa vietnē.

Atsevišķos gadījumos, ja iestāde nodrošina piekļuvi cilvēkiem ar kognitīvām vajadzībām vai dzirdes traucējumiem, tiek iesniegts pieejamības plāns, kurā izklāstīts, kā šīs vajadzības tiek apmierinātas.

20 Skatīt glosāriju

1.12.

Augi un dzīvnieki, kā arī vēsturiskie un arheoloģiskie artefakti tiek pārdoti, tirgoti vai izstādīti tikai saskaņā ar starptautiskajiem tiesību aktiem. (O)

O | O | O | O | O | O

O ——— Obligātais

Vizuālās pārbaudes laikā auditors apstiprina pieejamās infrastruktūras klātbūtni un stāvokli (vismaz iepriekš minētajās jomās). Šim nolūkam auditors veic novērtēšanu[21] vismaz 1 sabiedriskajā tualetē, 1 koplietošanas telpā/ieejā, 1 restorānā un 1 sanāksmju telpā, kā arī viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Nozīme

Apdraudētu sugu un neatļautu artefaktu tirdzniecība un izstādīšana veicina bioloģiskās daudzveidības zudumu, nelegālu savvaļas dzīvnieku tirdzniecību un kultūras vērtību ļaunprātīgu izmantošanu. Aizliedzot šādas darbības, iestādes palīdz aizsargāt apdraudētas sugas, saglabāt kultūras mantojumu un demonstrē atbildīgu korporatīvo un vides pārvaldību.

Prasības īstenošanai

Iestāde neiegūst, nepārdod, netirgo un neizstāda augu vai dzīvnieku sugas vai to daļas un produktus, kas ir iekļauti IUCN apdraudēto sugu sarkanajā sarakstā (t. i., apdraudētas, apdraudētas vai kritiski apdraudētas sugas).

Tas attiecas gan uz regulētu, gan neregulētu tirdzniecību, kā arī uz neatļautu savvaļas floras un faunas vākšanu. Aizliegums attiecas uz precēm, kas tiek pārdotas vai izstādītas visās iestādes telpās (piemēram, suvenīri, dekoratīvie priekšmeti, tradicionālās zāles vai dzīvi eksemplāri).

21 Skatīt glosāriju

1.12.

Augi un dzīvnieki, kā arī vēsturiskie un arheoloģiskie artefakti tiek pārdoti, tirgoti vai izstādīti tikai saskaņā ar starptautiskajiem tiesību aktiem. (O)

Komerciālas darbības, kas saistītas ar ***apdraudētām*** sugām, nav atļautas, pat ja sugas vai produkti ir likumīgi pārdošanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ja vien tas nav skaidri atļauts saskaņā ar starptautiskajām dabas aizsardzības vadlīnijām un tiek izmantots tikai izglītības vai izpratnes veicināšanas nolūkos.

Turklāt, lai aizsargātu kultūras mantojumu, vēsturiskos un arheoloģiskos artefaktus nedrīkst pārdot, tirgot vai izstādīt, ja vien tie nav iegūti likumīgi un tiek izmantoti izglītojošiem vai kultūras mērķiem. Šādos gadījumos tiek veicināta sadarbība ar attiecīgajām iestādēm (piemēram, muzejiem, dabas aizsardzības organizācijām vai pamatiedzīvotāju grupām), lai nodrošinātu cieņpilnu un jēgpilnu interpretāciju.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā, atbilstoši konkrētajai situācijai (ja kultūras mantojuma, vēsturiskie un arheoloģiskie artefakti tiek izstādīti) iestāde uzrāda dokumentus, kas apliecina to likumīgo izcelsmi un sniedz papildu skaidrojumu, kā ekspozīcija veicina izglītību vai izpratni par dabas aizsardzību.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudi[22] vismaz vienā publiskā telpā, piemēram, suvenīru veikalos, reģistratūrās un ekspozīciju telpās, ievērojot metodiku A, kas aprakstīta glosārijā.

22 Skatīt glosāriju

1.13.

Iestāde nepiedāvā, nepopularizē un neveicina izklaides, ekskursijas vai aktivitātes, kas saistītas ar dzīvnieku izmantošanu vai ciešanām. (O)

O | O | O | O | O | O

O ——— Obligātais

Nozīme

Dzīvnieku izmantošana izklaidei tūrisma nozarē var ietvert dzīvnieku labturību apdraudošas prakses un veicina to ļaunprātīgu izmantošanu[23]. Aizliedzot šādas aktivitātes, iestādes nodrošina ētisku attieksmi pret dzīvniekiem, atbilst globālajiem labturības standartiem un veicina viesu cieņu pret dabu.

Prasības īstenošanai

Iestāde nepiedāvā, nepopularizē vai neveicina izklaides, ekskursijas vai aktivitātes, kas saistītas ar dzīvnieku izmantošanu vai ciešanām. Tas attiecas gan uz aktivitātēm uz vietas, gan uz piegādātājiem vai ārējām aktivitātēm, kas ieteiktas, pārdotas/līgumiskas vai organizētas ar iestādes starpniecību.

Ir stingri aizliegts izmantot savvaļas dzīvniekus[24] izklaides, ciešas mijiedarbības utml., nolūkiem. Tas ietver, bet neaprobežojas ar uzskaitītajām aktivitātēm:

- dzīvnieku šovi vai izrādes;
- inscenētas fotosesijas;
- tiešs kontaktu ar nebrīvē turētiem savvaļas dzīvniekiem vai to barošana;
- dzīvnieku cīņas, sacensības vai izjādes, kas apdraud dzīvnieku labturību (piemēram, ziloņu izjādes, ziemeļbriežu sacensības, rodeo); un

23 Skatīt glosāriju
24 Skatīt glosāriju

1.13.

Iestāde nepiedāvā, nepopularizē un neveicina izklaides, ekskursijas vai aktivitātes, kas saistītas ar dzīvnieku izmantošanu vai ciešanām. (O)

- pasākumi vai atrakcijas ārpus teritorijas, par kurām ir zināms, ka tās kaitē dzīvniekiem (piemēram, vēršu cīņas, cirki ar savvaļas dzīvniekiem, medību safari).

Iestāde novērtē ārējos piegādātājus un darbības, ko tā veicina vai par ko slēdz līgumus ar trešajām personām, lai pārliecinātos, ka tās neietver šādas prakses.

Mājdzīvnieki[25], kas tiek izmantoti tūrismam, var piedalīties labklājības, izglītības vai kultūras pasākumos (piemēram, interaktīvās saimniecībās, haskiju safari, jāšana ar zirgiem), neatkarīgi no tā, vai tie tiek piedāvāti uz vietas vai reklamēti/organizēti ārpus teritorijas. Uz vietas esošie dzīvnieki vienmēr tiek turēti dzīvnieku labturības noteikumiem un standartiem atbilstošos apstākļos, tostarp tajos, kas izklāstīti 1.14. kritērijā.

Audita procesa apliecinājumi

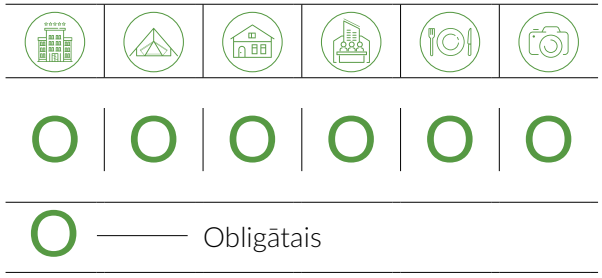
Audita laikā, atbilstoši konkrētai situācijai (ja tiek piedāvātas, reklamētas vai veicinātas ar dzīvniekiem saistītas aktivitātes) iestāde iesniedz:

- rakstisku paziņojumu, standarta darbības procedūru (SOP)[26] vai politiku, kas apstiprina, ka netiek piedāvātas, reklamētas vai organizētas izklaides, ekskursijas vai aktivitātes, kas saistītas ar dzīvnieku izmantošanu; un/vai
- ja pieejams, iekšējo izklaides plānu viesiem.

25 Skatīt glosāriju
26 Skatīt glosāriju

1.14.

Ja iestāde tur dzīvniekus savās telpās un teritorijā, tiek ievērotas dzīvnieku labturības prasības. (O)

Kur attiecināms, vizuālās pārbaudes laikā tiek apstiprināta un novērtēta dzīvnieku klātbūtne un labturība atbilstoši iepriekš aprakstītajiem izglītības standartiem.

Nozīme

Augstu dzīvnieku labturības standartu nodrošināšana tūrisma nozarē novērš ciešanas, aizsargā bioloģisko daudzveidību un veicina ētisku viesu pieredzi. Ievērojot atzītus dzīvnieku labturības pamatprincipus un valsts tiesību aktus, iestādes nodrošina dzīvnieku fizisko un emocionālo labklājību savās telpās, vienlaikus demonstrējot atbildīgu un ilgtspējīgu praksi.

Prasības īstenošanai

Ja dzīvnieki, kas tiek izmantoti tūrisma aktivitātēs, tiek turēti tās īpašumā, iestāde ievēro dzīvnieku labturības vadlīnijas. Tas ietver pilnīgu atbilstību valsts dzīvnieku labturības tiesību aktiem un vismaz piecu jomu dzīvnieku labturības modeļa ievērošanu, kā definēts ABTA Globālajās dzīvnieku labturības vadlīnijās tūrisma nozarē.

Piecas jomas ir vērstas uz dzīvnieku fizisko un emocionālo labklājību. Tas ietver:

- nodrošinātus labvēlīgus apstākļus:
  - labu barošanu: dzīvniekiem ir pastāvīga piekļuve tīram ūdenim un tiek nodrošināts pietiekams daudzums barības, kas atbilst to uztura vajadzībām un dabiskajai barošanās uzvedībai;
  - komfortabli dzīves apstākļi: dzīvnieki dzīvo vidē, kas atbilst to sugas vajadzībām, nodrošinot telpu, patvērumu, atbilstošu temperatūru un atpūtas iespējas (piemēram, dabiskos materiālus, ēnu, peldvietas);

1.14.

Ja iestāde tur dzīvniekus savās telpās un teritorijā, tiek ievērotas dzīvnieku labturības prasības. (O)

- veselīgu ķermeni: dzīvnieki saņem pienācīgu aprūpi, lai saglabātu fizisko veselību, un jebkādi ievainojumi vai slimības tiek ātri ārstētas;
- brīvību uzvesties dabīgi: dzīvnieki var brīvi pārvietoties un izpaust normālu uzvedību (piemēram, socializēties, rakņāties, lidot, kāpt vai spēlēties) atkarībā no sugas; un
- pozitīvas pieredzes un emocionāla labklājība: dzīvnieki jūtas droši, ērti, stimulēti un apmierināti.

🗝 negatīvi apstākļi, kas tiek novērsti:

- izsalkums vai slāpes: dzīvniekiem netiek liegta pārtika vai ūdens;
- slikti dzīves apstākļi: netīra, pārblīvēta vai pārāk skarbi vides apstākļi ir nepieņemami;
- slimības vai traumas: slimiem vai ievainotiem dzīvniekiem netiek liegta nekavējoša ārstēšana;
- ierobežota uzvedība: nav atļauts dzīvniekus piesaistīt ar ķēdēm, turēt būros vai traucēt tiem kustēties vai uzvesties normāli; un
- ciešanas vai stress: izvairīšanās no darbībām, kas izraisa sāpes, bailes, garlaicību, frustrāciju vai emocionālu stresu.

Vismaz reizi gadā tiek veikta veterinārā pārbaude, lai apstiprinātu dzīvnieku veselību un labturību.

1.15.

Iestāde izstrādā un ievieš ētikas kodeksu. (V)

V | V | V | V | V | V

V ——— Vadlīniju

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- rakstisku apstiprinājumu, ka tā ir izlasījusi, sapratusi un ievēro dzīvnieku labturības praksi, kas balstīta uz ABTA jaunākajām vadlīnijām un atbilst valsts dzīvnieku labturības likumiem (piemēram, uzrādot iestādes dzīvnieku labturības saistības vai rakstisku standarta darbības procedūru (SOP)[27] dzīvnieku uzturēšanai un aprūpei, tostarp pārbaudes punktu sarakstu, kas balstīts uz piecām jomām); un
- ikgadējo veterināro novērtējumu dokumentus, kas apstiprina dzīvnieku veselību un labturību.

Ja iespējams, vizuālajā pārbaudē tiek gūts apstiprinājums, ka uz vietas esošie dzīvnieki neuzrāda pamanāmus piecu jomu aprakstītos negatīvos apstākļus.

Nozīme

Uzņēmējdarbības ētikas kodekss ir iestādes korporatīvās sociālās atbildības sistēmas pamatelements, kas palīdz nodrošināt ētisku, likumīgu un atbildīgu darbību visā organizācijā, veidojot ieinteresēto un iesaistīto grupu uzticību un atbalstot ilgtermiņa sociālo ilgtspēju.

27 Skatīt glosāriju

1.15.

Iestāde izstrādā un ievieš ētikas kodeksu. (V)

Prasības īstenošanai

Iestāde izstrādā un ievieš savas darbības ētikas kodeksu. Tas ir datēts iekšējais dokuments, kas aptver visus šādus galvenos aspektus:

- politika un korporatīvā kultūra: kā organizācija veicina ētisku uzņēmējdarbības praksi un integritāti veicinošu korporatīvo kultūru;
- korupcijas un kukuļošanas apkarošana: politika, kas atbilst starptautiskajām sistēmām (piemēram, ANO Konvencijai pret korupciju) un riska funkciju identificēšana;
- uzņēmējdarbības ētika: godīguma, pārredzamības un integritātes vērtību ievērošana;
- korporatīvā pārvaldība: struktūras, kas nosaka lēmumu pieņemšanu, atbildību un kontroli;
- cilvēktiesības un sociālās garantijas: apņemšanās ievērot Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un ANO Konvenciju par bērna tiesībām, tostarp aizsardzība pret ļaunprātīgu izmantošanu, ekspluatāciju un uzmākšanos (pievēršot uzmanību neaizsargātām grupām); un
- dzīvnieku labturība: attiecināmā situācijā politika, kas risina dzīvnieku labturības jautājumus.

Iestādes ētikas kodekss ir:

- formāli apstiprināts ar vadības lēmumu un datēts;

1.15.

Iestāde izstrādā un ievieš ētikas kodeksu. (V)

- pārskatīts vismaz reizi četros gados; un
- ir pieejams visiem darbiniekiem (piemēram, ievadapmācību, rokasgrāmatas, apmācību[28] veidā) un pēc pieprasījuma jāpadara publiski pieejams.

Var izmantot visai ķēdei kopīgu uzņēmējdarbības ētikas kodeksu, ja tas ir skaidri piemērojams pieteikuma iesniedzēja iestādei (attiecīgajam zīmolam, valstij, īpašuma veidam); darbinieki ir informēti par to un tiem ir piekļuve tam; un iestāde var demonstrēt, kā uzņēmējdarbības ētikas kodekss tiek īstenots uz vietas. Tikai visai ķēdei kopīgi domātie un izstrādātie dokumenti nav pietiekami kritērija ieviešanas atzīšanai; iestādei joprojām jāparāda informētību un praktisku īstenošanu audita laikā.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz datētu un vadības apstiprinātu ētikas kodeksa dokumentu, kas aptver visus nepieciešamos aspektus.

Atbilstošā situācijā auditors pārbauda arī:

- pierādījumus par darbinieku informētību un apmācību saturu (piemēram, ievadmateriālus); un
- ja auditors nav pārliecināts par īstenošanu vai izpratni - intervijas ar vadību un darbiniekiem.

28 Skatīt glosāriju

1.16.

Iestāde aktīvi veicina darbinieku fizisko un garīgo labklājību, īstenojot vismaz vienu konkrētu iniciatīvu gadā vai uzturot pastāvīgas, bezmaksas vai subsidētas iniciatīvas darbinieku labklājības atbalstīšanai. (V)

Nozīme

Darbinieku labklājība veicina veselīgu darba vidi, uzlabo darba rezultātus un nodrošina ilgtermiņa darbinieku apmierinātību. Darbinieku fiziskās un garīgās veselības atbalstīšana palīdz samazināt stresu, novērst izdegšanu un veicināt pozitīvu un elastīgu darba vidi.

Prasības īstenošanai

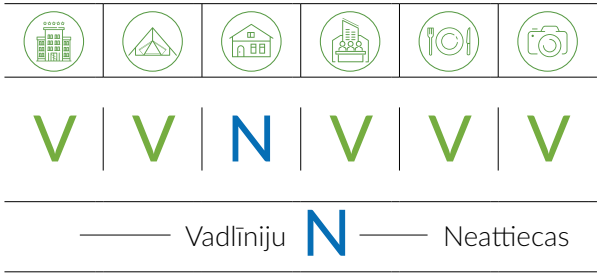
Iestāde īsteno vismaz vienu iniciatīvu gadā vai uztur pastāvīgu labiekārtojumu vai pakalpojumus, kas veicina darbinieku fizisko vai garīgo labklājību.

Piemēri pieņemamām labklājības iniciatīvām:

a) komandas saliedēšanas pasākumi, atzinības izrādīšanas pasākumi vai labsajūtas dienas;

b) bezmaksas vai subsidēta piekļuve sporta zālēm, sporta aktivitātēm vai veselības aprīkojumam darba laikā vai pēc darba;

c) apmācības sesijas, semināri vai informatīvās sanāksmes par garīgo veselību, stresa pārvaldību, elastīgumu, emocionālo labklājību vai darba un privātās dzīves līdzsvaru;

1.16.

Iestāde aktīvi veicina darbinieku fizisko un garīgo labklājību, īstenojot vismaz vienu konkrētu iniciatīvu gadā vai uzturot pastāvīgas, bezmaksas vai subsidētas iniciatīvas darbinieku labklājības atbalstīšanai. (V)

d) izpratnes veicināšanas kampaņas vai semināri par atkarību izraisošu vielu lietošanu, uzturu, darba drošību vai ar veselību saistītiem riskiem;

e) profilaktiskas veselības iniciatīvas, piemēram, regulāras veselības pārbaudes (ja iespējams), gripas vakcinācija vai ergonomiskie novērtējumi;

f) telpas, kas atbalsta darbinieku labklājības vajadzības, piemēram, zīdīšanas telpas, klusās telpas vai lūgšanu telpas;

g) izaicinājumi vai sacensības, kas veicina veselīgus ieradumus (piemēram, soļu izaicinājums, mēnesis, kad uz darbu brauc ar velosipēdu); un/vai

h) ģimenei draudzīgas iniciatīvas, piemēram, ļaujot darbiniekiem drošos un atbilstošos apstākļos ņemt bērnus uz darbu vai nodrošinot piekļuvi īpaši iekārtotām bērnu aprūpes telpām, bērnu klubiem vai sadarbību ar tuvumā esošajiem bērnu aprūpes pakalpojumu sniedzējiem.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz vai nu:

a) dokumentus, kas apliecina īstenotās labklājības iniciatīvas, piemēram, informāciju darbiniekiem, programmu aprakstus, telpu fotogrāfijas, pasākumu kopsavilkumus, dalībnieku sarakstus vai līgumus ar ārējiem partneriem; vai

b) ja attiecināms, vizuālās pārbaudes laikā tiek gūts apliecinājums par esošajām telpām un labiekārtojumu (piemēram, zīdīšanas telpas, vingrošanas telpas, klusās telpas, bērnu aprūpes telpas).

1.17.

Iestāde piedāvā prakses vietas un nepilna laika vai elastīgas nodarbinātības iespējas ilgtermiņa bezdarbniekiem vai cilvēkiem ar ierobežotām nodarbinātības iespējām. (V)

Vizuālās pārbaudes laikā auditors var veikt darbinieku aptaujas, lai pārliecinātos par to informētību par labklājības iniciatīvu(-ām).

Nozīme

Nodarbinātības iespēju piedāvāšana personām no nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides, personām ar invaliditāti vai personām, kurām ir grūtības atrast tradicionālu nodarbinātību, veicina sociālo taisnīgumu un kopienas labklājību. Tas palīdz mazināt nevienlīdzību, atbalsta prasmju attīstību un darbaspēka integrāciju, kā arī veicina iekļaujošāku un atbalstošāku darba kultūru.

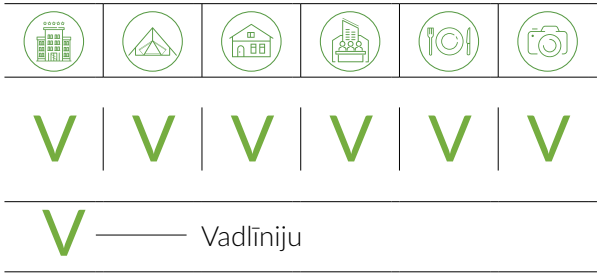
Prasības īstenošanai

Iestāde pēdējā sertifikācijas periodā (2 gadi) vai pēdējo 12 mēnešu laikā pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem ir īstenojusi vismaz vienu no šādām iniciatīvām:

a) vismaz 3 mēnešus ilga prakse vai apmācība ilgtermiņa bezdarbniekiem;

b) personāla ar invaliditāti pieņemšanas, noturēšanas un attīstības aktīva veicināšana;

c) daļējas slodzes vai elastīgi nodarbinātības līgumi personām ar ierobežotu nodarbinātību, ņemot vērā, ka dažas personas var nebūt spējīgas strādāt

1.17.

Iestāde piedāvā prakses vietas un nepilna laika vai elastīgas nodarbinātības iespējas ilgtermiņa bezdarbniekiem vai cilvēkiem ar ierobežotām nodarbinātības iespējām. (V)

pilnu slodzi (piemēram, invaliditātes, vecuma vai veselības stāvokļa dēļ) un elastīgi darba apstākļi veicina to iekļaušanu darba tirgū;

d) nodarbinātības vai apmācību[29] iespējas personām ar ierobežotām vadības prasmēm vai no nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides (piemēram, migrantiem, vardarbības upuriem, vienaudžiem vai ekonomiski nelabvēlīgām personām); un/vai

e) aktīva sadarbība ar programmām vai partnerībām, kas veicina nelabvēlīgu grupu pāreju no skolas vai sociālā atbalsta uz nodarbinātību.

Kopumā iestāde atbalsta iekļaušanu darba vietā un vienlīdzīgu attieksmi, pielāgojot amata pienākumus, darba laiku vai apstākļus indivīdu spējām un vajadzībām (piemēram, elastīgs darba laiks vai pielāgoti pienākumi).

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus, par īstenotajā aktivitātēm, kaskas atbilst īstenotajai(-ajām) iniciatīvai(-ām). Atkarībā no izvēlētās(-ajām) iniciatīvas(-ām) pieņemamie pierādījumi ietver:

a) nodarbinātības vai prakses dokumentus (piemēram, līgumus, apmeklējumu reģistrus, apliecības par apmācību pabeigšanu vai personāla ziņojumus, ja tas ir likumīgi atļauts), kas apliecina vismaz 3 mēnešu ilgumu pēdējā sertifikācijas periodā (vai līdz 12 mēnešiem pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem). Var tikt uzrādīti arī sadarbības dokumenti ar nodarbinātības aģentūrām vai sociālajiem dienestiem;

29 Skatīt glosāriju

1.17.

Iestāde piedāvā prakses vietas un nepilna laika vai elastīgas nodarbinātības iespējas ilgtermiņa bezdarbniekiem vai cilvēkiem ar ierobežotām nodarbinātības iespējām. (V)

b) dokumentus par saprātīgiem pielāgojumiem (piemēram, pielāgotas darba vietas vai elastīgi uzdevumi), darbinieku apmācības materiālus, kas atbalsta personu ar invaliditāti iekļaušanu, vai dokumentus par sadarbību ar nodarbinātības organizācijām, nodarbinātības centriem vai NVO, kas strādā ar personu ar invaliditāti nodarbinātības jautājumiem;

c) darba līgumus, kuros norādīts nepilna darba laika, elastīgs vai pielāgots darba laiks; personāla dokumentācijas kopsavilkumus, kuros norādīts darbinieku skaits, kuri izmanto šādus pasākumus; iekšējās politikas, kurās izklāstītas elastīgas darba iespējas; vai, ja attiecināms - dokumentus par dalību labklājības, nodarbinātības vai sociālās nodarbinātības programmās,;

d) pierādījumus par nodarbinātības vai apmācības līgumiem (vajadzības gadījumā anonimizēti), dokumentāciju par valodas atbalsta vai apmācības programmām, pierakstus par praksi, sākotnējām apmācībām vai mentoru iespējām, kā arī līgumus vai sadarbības pierādījumus ar NVO, migrantu atbalsta organizācijām vai sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kas apliecina iesaistīšanos šādās iniciatīvās; un/vai

e) sadarbības līgumus, partnerības līgumus, dalības uzskaites vai projektu aprakstus ar attiecīgajām iestādēm.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors var veikt intervijas ar vadību, lai apstiprinātu 1 no uzskaitītajām iniciatīvām un šiem darbiniekiem sniegto atbalsta pasākumu īstenošanu.

1.18.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz divām definētām piekļuves kategorijām un īstenojot šīm kategorijām nepieciešamos minimālos pasākumus. (V)

Nozīme

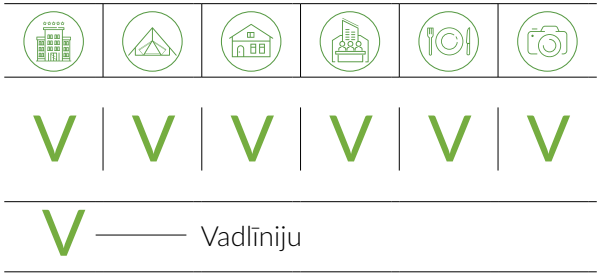
Iekļaujošas pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar papildu piekļuves vajadzībām palīdz novērst fiziskās, sensorās un kognitīvās barjeras, ļaujot visiem viesiem pilnībā un neatkarīgi piedalīties pakalpojumu un pieredzes gūšanā. Tas veicina sociālo ilgtspēju un atbilst starptautiskajiem cilvēktiesību principiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina pieejamību cilvēkiem ar papildu piekļuves vajadzībām. Atzīstot, ka iestādes var nebūt spējīgas apmierināt visu veidu vajadzības, iestāde pievērš uzmanību piekļuves uzlabojumiem vismaz divās konkrētās vajadzību kategorijās: fiziskā mobilitāte, redzes traucējumi vai kognitīvie/dzirdes traucējumi.

Lai sasniegtu atbilstību, fiziskās pieejamības uzlabošanai tiek nodrošināti šādi minimālie pieejamības elementi:

- vismaz 1 pieejama ieeja ar rampa vai līdzenu pieeju (atbilstoši slīpuma un platuma standartiem);
- vismaz 1 pieejama tualete publiskās/koplietošanas telpās;

1.18.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz divām definētām piekļuves kategorijām un īstenojot šīm kategorijām nepieciešamos minimālos pasākumus. (V)

- vismaz 1 pieejama viesu istaba, ieskaitot vannas istabu (ja tiek nodrošināta izmitināšana);
- pieejamas restorāna sēdvietas vai kopīga ēdamistaba; un
- 1 pieejama sanāksmju/konferenču telpa, ja piemērojams.

Turklāt ieteicams nodrošināt atpūtas vietas (piemēram, soliņus) viesiem ar ierobežotu mobilitāti garākās pastaigu zonās. Ieeju slīpums un platums, norādes un margu pieejamība tiek pārbaudīta saskaņā ar valsts pieejamības vadlīnijām vai, ja pieejams, ANO/PVO pieejamības ieteikumiem.

Lai nodrošinātu atbilstību, vizuālās pieejamības nodrošināšanai ir jāievieš šādi minimālie pieejamības elementi:

- kontrastējošas norādes un/vai taktilas grīdas marķējumi un/vai atbilstošs apgaismojums un atspīduma samazināšana galvenajās zonās (piemēram, ieejā, reģistratūrā, tualetēs, koridoros) atbilstoši redzes traucējumu vajadzībām;
- vismaz 1 pieejama tualete publiskās/koplietošanas zonās;
- vismaz 1 pieejama viesu istaba, ieskaitot vannas istabu (ja tiek nodrošināta izmitināšana);
- pieejamas vietas restorānā; reģistratūra vai apkalpošanas galds un vai nu skaņas signāli, vai mutiska norāde, vai Braila raksta/lielā drukā izdrukāti ēdienkartes/informācijas ceļveži; un

1.18.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz divām definētām piekļuves kategorijām un īstenojot šīm kategorijām nepieciešamos minimālos pasākumus. (V)

- 1 pieejama sanāksmju/konferenču telpa, ja nepieciešams.

Kognitīvo traucējumu vai dzirdes traucējumu gadījumā, lai nodrošinātu atbilstību, ir jāievieš šādi minimālie pieejamības elementi:

- pieejamības plāns, kurā izklāstīts, kā tiek risinātas kognitīvās vai sensorās vajadzības (dzirdes traucējumi); un
- vismaz 2 īstenotas konkrētas darbības, kas vērstas uz kognitīviem traucējumiem un/vai dzirdes traucējumiem:
  - piemēri pasākumiem, kas vērsti uz kognitīvo pieejamību, ietver vienkāršotas un ar piktogrammām balstītas instrukcijas galvenajās zonās (reģistratūra, ēdamzāle, drošības informācija); klusa reģistrācija vai apkalpošana bez rindas viesiem, kam tas nepieciešams; personāla apmācība, kas vērsta uz izpratnes veicināšanu par cilvēku ar kognitīviem traucējumiem vajadzībām; pieejamas sensoram draudzīgas kartes vai vienkāršas orientācijas rokasgrāmatas; paredzamas ikdienas aktivitātes, par kurām viesiem tiek sniegta skaidra informācija.
  - piemēri pasākumiem, kas vērsti uz dzirdes traucējumiem, ietver pieejamus portatīvos dzirdes aparātus reģistratūrā vai sanāksmju telpās; subtitrētus video un vizuālus trauksmes signālus galvenajās zonās (ja iespējams); personāla apmācību, kas vērsta uz cilvēku ar dzirdes traucējumiem vajadzību izpratnes veicināšanu (piemēram, apmācība starptautiskajā zīmju valodā).

1.18.

Iestāde nodrošina pieejamību personām ar papildu piekļuves vajadzībām, koncentrējoties uz vismaz divām definētām piekļuves kategorijām un īstenojot šīm kategorijām nepieciešamos minimālos pasākumus. (V)

Lai pasākumi tiktu apstiprināti, uzlabojumiem jābūt būtiskiem, funkcionāliem un skaidri dokumentētiem pieejamības plānā. Iestāde savā tīmekļa vietnē informē arī par minimālajiem pieejamības elementiem.

Pat ja iestādē parasti nav atļauts ievest mājdzīvniekus, dienesta dzīvnieki (piemēram, suņi-pavadoņi) vienmēr ir atļauti. Šo aspektu ievēro visi darbinieki. Piekļuves līmenis ir skaidri un precīzi norādīts iestādes tīmekļa vietnē. Aprakstos ir norādītas pieejamais labiekārtojums (piemēram, telpu izkārtojums, turekļi, piekļuve bez pakāpieniem, kontrastējošas norādes, vizuālie trauksmes signāli utt.) un tas, vai iestāde atbilst konkrētiem standartiem (piemēram, vietējām būvnormām vai pieejamības sertifikātiem).

Jebkurā gadījumā, iestādei, plānojot pieejamības funkcijas, ir ieteicams konsultēties ar valsts vai vietējām organizācijām, kas strādā ar šiem jautājumiem un mērķgrupām, un lūgt to apstiprinājumu vai iesaisti. Iestādes darbinieki tiek apmācīti un informēti par iestādes pieejamības noteikumiem, regulējumu un viesu ar invaliditāti tiesībām. Vadība un citi darbinieki, kas strādā ar viesiem ([30]), saņem papildu apmācības par iestādē pieejamo aprīkojumu.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus par:

- atbildīgo darbiniek informētību un apmācībām par pieejamības jautājumiem; un
- pieejamības informācijas izvietošanu tīmekļa vietnē.

Īpašās situācijās, ja iestāde nodrošina piekļuvi cilvēkiem ar kognitīvām vajadzībām vai dzirdes traucējumiem, tiek iesniegts pieejamības plāns, kurā izklāstīts, kā šīs vajadzības tiek apmierinātas.

30 Skatīt glosāriju

1.19.

Iestāde piedāvā vietējiem mikro vai mazajiem uzņēmējiem iespēju pārdot ilgtspējīgi ražotus produktus, kas balstīti reģiona dabas, vēstures un kultūras mantojumā un vērtībās. (V)

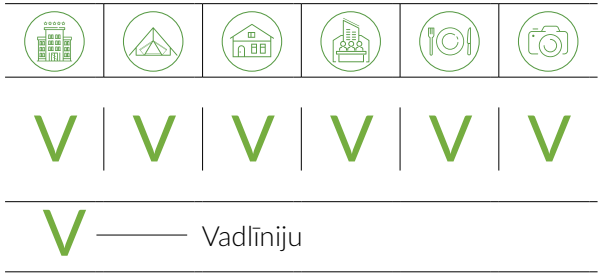
Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par pieejamo infrastruktūru uz vietas tās un stāvokli (vismaz iepriekš minētajās jomās). Šim nolūkam auditors veic pārbaudes[31] vismaz 1 sabiedriskajā tualetē, 1 koplietošanas telpā/ieejā, 1 restorānā un 1 sanāksmju telpā, kā arī viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Nozīme

Lai stiprinātu vietējo ekonomiku, saglabātu kultūras mantojumu un samazinātu ar garām piegādes ķēdēm saistītās negatīvās vides ietekmes, iestādes atbalsta vietējos mikrouzņēmējus vai mazos uzņēmējus. Nodrošinot platformu ilgtspējīgi ražotiem, vietējai videi atbilstošiem produktiem, iestādes veicina vietējo sociokulturālo un ekonomisko attīstību un veido izpratni par savu korporatīvo sociālo atbildību.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā vietējiem mikrouzņēmējiem vai mazajiem uzņēmējiem iespēju pārdot ilgtspējīgus produktus, kas balstīti vietējās teritorijas dabas, vēstures un kultūras vērtībās, mantojumā vai tradīcijās. Tas var būt neliels veikals vai stends iestādes telpās. Alternatīvi iestāde iegādājas un piedāvā šādus vietējos produktus saviem viesiem.

31 Skatīt glosāriju

1.19.

Iestāde piedāvā vietējiem mikro vai mazajiem uzņēmējiem iespēju pārdot ilgtspējīgi ražotus produktus, kas balstīti reģiona dabas, vēstures un kultūras mantojumā un vērtībās. (V)

Šī kritērija uzmanības centrā ir produkti un pakalpojumi, kas tiek piedāvāti viesiem un nav daļa no regulārajām pakalpojumu darbībām (piemēram, standarta restorāna pakalpojumi), bet drīzāk sniedz pievienoto vērtību, demonstrējot vietējo kultūru, amatniecību vai mantojumu. Produkti tiek uzskatīti par vietēji ražotiem, ja ražoti līdz 100 km attālumā no iestādes.

Vietējo mikrouzņēmēju vai mazo uzņēmēju definīcija atbilst valsts standartiem. Ja tādu nav, piemēro vienu no šādiem nosacījumiem:

a) mikrouzņēmums: mazāk nekā 10 darbinieki; vai

b) mazais uzņēmums: mazāk nekā 50 darbinieki.

Ilgtspējīgi produkti un pakalpojumi ir definēti kā tādi, kas:

- ražoti, ievērojot vides, sociālās un kultūras ilgtspējas principus;
- balstās uz vietējās teritorijas dabu, vēsturi un kultūru;
- ir ražoti, neizmantojot starptautiski atzītas apdraudētas vai aizsargājamas sugas; un
- nesatur īsa dzīves cikla un neilgtspējīgus materiālus, piemēram, vienreizlietojamos plastmasas izstrādājumus vai citus vienreizlietojamos materiālus.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde uzrāda līgumus ar vietējiem mikro vai mazajiem uzņēmējiem, kuru produktus tā pārdod vai tie tiek tirgoti ar tā starpniecību.

Vizuālajā pārbaudē tiek gūts apliecinājums vietējo mikrouzņēmēju vai mazo uzņēmēju produktu pieejamībai un piedāvājumam iestādē.

1

ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

O — Obligātais

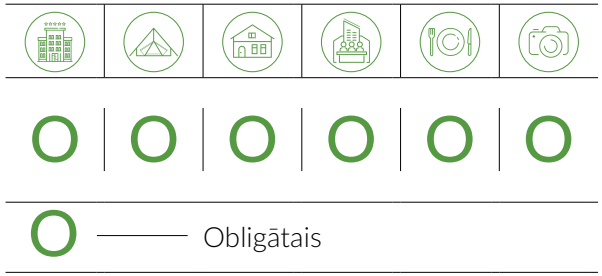
V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Komandas iesaistīšanās							
1.20	Vadība vismaz divas reizes gadā informē darbiniekus par iestādes ilgtspējas iniciatīvām.	O	O	O	O	O	O
1.21	Darbiniekiem ir nodrošinātas ikgadējas apmācības par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem.	O	O	O	O	O	O
1.22	Uzkopšanas darbinieki pārzina un īsteno noteiktās dvieļu un palagu maiņas procedūras.	O	O	O	N	N	N
1.23	Darbinieku telpās ir izvietoti atbildīgu rīcību veicinoši informatīvi un izglītojoši materiāli.	O	O	N	O	O	O
1.24	Iestāde nodrošina darbiniekiem iespēju ik gadu novērtēt tās vides un sociālo sniegumu un ir izstrādājusi procedūru, kā reaģēt uz sniegtajiem priekšlikumiem.	V	V	N	V	V	V
	Obligātie kritēriji	4	4	3	3	3	3
	Vadlīniju kritēriji	1	1	0	1	1	1

1.20.

Vadība vismaz divas reizes gadā informē darbiniekus par iestādes ilgtspējas iniciatīvām. (O)

Komandas iesaistīšanās

Nozīme

Regulāra komunikācija un darbinieku iesaistīšana būtiska, jo tā ļauj viņiem saprast savu lomu ilgtspējīgu attīstību veicinošās iniciatīvās, pārliecinoši komunicēt ar viesiem un saturiski jēgpilni veicināt vides un sociālās rīcības.

Prasības īstenošanai

Vadība, iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis[32] un/vai Zaļā komiteja[33] nodrošina nepārtrauktu informācijas plūsmu un aktīvi iesaista darbiniekus ilgtspējības tematikai veltītajos pasākumos un rīcībās. Darbinieki saņem aktuālo informāciju par gan esošajām, gan jaunajām iniciatīvām, palīdzot viņiem saprast savu lomu, darbību ietekmi un atbildības. Informācija tiek sniegta klātienē (piemēram, personāla sapulcēs), rakstiski vai e-mācību veidā.

Tēmas parasti ietver vides pārvaldības jomas, piemēram, ūdens, enerģija, atkritumi, tīrīšanas prakse, pārtika un dzērieni (F&B), aprites ekonomikas principi (samazināt, atkārtoti izmantot, pārstrādāt), kā arī citus ilgtspējības jautājumi, piemēram, vietējā bioloģiskā daudzveidība un sabiedrības iesaistīšana. Tiek sniegta arī informācija par Zaļās Atslēgas programmu.

Vadība informē darbiniekus vismaz divas reizes gadā. Lai nodrošinātu plašu līdzdalību, apsverama ir iespēja iekļaut arī sezonas darbiniekus. Šis kritērijs attiecas gan uz iekšējiem, gan ārpakalpojumu darbiniekiem[34], kuri strādā uz vietas.

Iestādēs, kas ir sezonālas un/vai kurās strādā 5 vai mazāk darbinieku, darbinieku informēšanas pasākumam jānotiek vismaz 1 reizi gadā.

32 Skatīt glosāriju
33 Skatīt glosāriju
34 Skatīt glosāriju

1.20.

Vadība vismaz divas reizes gadā informē darbiniekus par iestādes ilgtspējas iniciatīvām. (O)

Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem pirms audita ir notikusi vismaz 1 informatīvais pasākums darbiniekiem.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstiskus pierādījumus (piemēram, dokumentus, prezentācijas vai ekrānuzņēmumus no digitālajām platformām), kuros izklāstīts:

- apskatītās tēmas;
- dalībnieku funkcionālais aptvērums (dalībnieku saraksts un atbildības jomas kā, piemēram, saimniecības nodaļas līdzdalība utml.); un
- aktivitātes norises laiks/laiki.

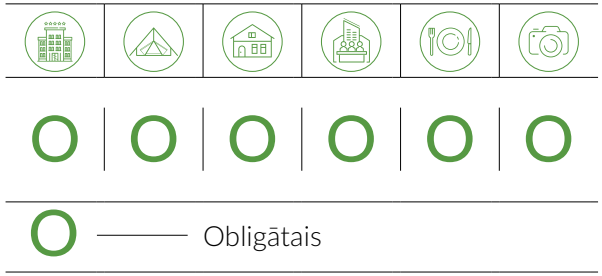
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic vismaz 1 nejaušu interviju[35] ar darbiniekiem, lai pārliecinātos par viņu informētību par ilgtspējības iniciatīvām un apstiprinātu regulāru komunikāciju darbavietā par šiem jautājumiem.

Atsevišķās situācijās, iestādēs, kurās strādā mazāk nekā 5 darbinieki, informāciju par ilgtspējības iniciatīvām var sniegt mutiski. Šādā gadījumā dokumentācija nav nepieciešama, un darbinieku zināšanas tiek pārbaudītas, veicot intervijas[36].

35 Skatīt glosāriju
36 Skatīt glosāriju

1.21.

Darbiniekiem ir nodrošinātas ik-gadējas apmācības par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem. (O)

Nozīme

Nodrošinot konkrētiem darbinieka pienākumiem atbilstošas apmācības[37] par vides un ilgtspējības tēmām, tiek nodrošināts, ka darbinieki efektīvi piedalās iestādes ilgtspējības stratēģijas īstenošanā un ikdienas darbībās.

Prasības īstenošanai

Viesnīcas un hosteļi (HH) un kempingi un brīvdienu parki (CHP) nodrošina 1 vispārēju ilgtspējības tematikai veltītu apmācību pasākumu gadā pastāvīgajiem darbiniekiem un vismaz 1 apmācību pasākumu departamentu vai konkrētus darba pienākumus veicošu darbinieku līmenī (piemēram, istabenēm, virtuves darbiniekiem utt.).

Mazās tūrisma mītnes (SA), restorāni/kafejnīcas (R), atrakcijas (A), konferenču centri (CC) un sezonas iestādes darbiniekiem nodrošina vismaz 1 ilgtspējības apmācību gadā.

Ieteicamās apmācību tēmas ietver šādus jautājumus:

a) atkritumu šķirošana, samazināšana un rašanās novēršana (ieskaitot bīstamos atkritumus);

b) ilgtspējīgas prakses pārtikas un dzērienu (F&B) jomā;

c) videi draudzīga tīrīšana un ķīmisko vielu izmantošana;

37 Skatīt glosāriju

1.21.

Darbiniekiem ir nodrošinātas ikgadējas apmācības par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem. (O)

d) aprites ekonomikas principi (samazināšana, atkārtota izmantošana, pārstrāde);

e) klimata pārmaiņas;

f) bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;

g) kopienas iesaistīšanās;

h) viesu informētība un komunikācija; un/vai

i) cilvēktiesības, līdztiesība un nediskriminācija.

Ikgadējās ilgtspējas apmācības apliecina pakāpenisku attīstību, nodrošinot, ka darbinieki katru gadu paplašina vai padziļina savas zināšanas, nevis saņem identisku apmācību saturu.

Apmācības notiek klātienē vai tiešsaistē (piemēram, rakstiski moduļi, e-mācības) un tiek nodrošinātas ar iekšēji vai ārējiem resursiem. Jaunie darbinieki parasti saņem apmācību pirmajās 4 darba nedēļās. Ir ļoti ieteicama arī ārpakalpojumu sniedzēju un sezonas darbinieku[38] līdzdalība šajās apmācībās.

Zaļā Atslēga nodrošina standarta ziņojuma formātu apmācību plānam, kas iestādēs ir pielāgojams vietējām vajadzībām.

38 Skatīt glosāriju

1.21.

Darbiniekiem ir nodrošinātas ikgadējas apmācības par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem. (O)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz dokumentu, kurā ir detalizēti izklāstīts:

- kādas apmācību tēmas tika apgūtas;
- kuras nodaļas saņēma apmācību (norādot konkrētu darbinieku lomu, ja apmācība netiek sniegta visai nodaļai);
- apmācību norises datums(-i) un ilgums (viena diena, reizi mēnesī utt.); un
- apmācību formāts (iekšējs/ārējs, tiešsaistē utt.).

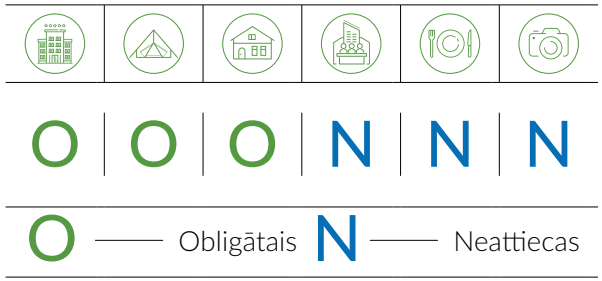
Atsevišķās situācijās iestāde, kas piesakās sertifikācijai pirmo reizi, iesniedz apmācību plāna rakstisku projektu un apņemas to īstenot pirmajā sertifikācijas periodā (24 mēneši).

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic vismaz vienu interviju[39] ar izvēlētu pastāvīgo darbinieku, kurš ir klāt pārbaudes laikā, pārliecinoties par viņa dalību un izpratni par līdzdalību vispārējās un nodaļas/konkrētas amata apmācību sesijās.

39 Skatīt glosāriju

1.22.

Uzkopšanas darbinieki pārzina un īsteno noteiktās dvieļu un palagu maiņas procedūras. (O)

Nozīme

Samazinot dvieļu un palagu maiņas biežumu ir iespējams samazināt ūdens, enerģijas un mazgāšanas līdzekļu patēriņu. Uzkopšanas darbiniekiem izprotot un pareizi piemērojot procedūras, kas ļauj viesiem atkārtoti izmantot dvieļus un palagus, tiek samazinātas kopējās iestādes vides ietekmes.

Prasības īstenošanai

Papildus tam, ka iestāde viesiem piedāvā iespēju atkārtoti izmantot dvieļus un gultas veļu (sk. kritēriju 6.21), apkopes personāls ir informēts par attiecīgajām procedūrām un tās īsteno.

Iestāde apkopes personālam sniedz skaidras un pieejamas instrukcijas un norādījumus par dvieļu un palagu atkārtotas izmantošanas procedūrām.

Ja uzkopšanas pakalpojumus veic ārpakalpojumu sniedzēji, iestāde nodrošina, ka līgumā ar apkopes pakalpojumu sniedzēju ir iekļauta apmācība[40] par dvieļu un palagu atkārtotas izmantošanas procedūrām.

Audita procesa apliecinājumi

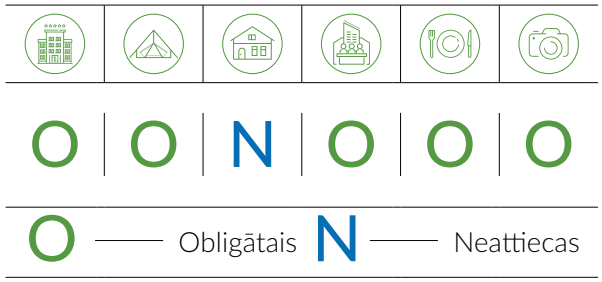
[41]Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic vismaz vienu interviju ar uzkopšanas darbinieku, lai pārliecinātos par dvieļu un palagu maiņas procedūru izpratni un to īstenošanu.

40 Skatīt glosāriju
41 Skatīt glosāriju

1.23.

Darbinieku telpās ir izvietoti atbildīgu rīcību veicinoši informatīvi un izglītojoši materiāli.

(O)

Nozīme

Informatīvo un izglītojošo materiālu izvietošana darbinieku telpās palīdz stiprināt personāla izpratni un iesaistīšanos ilgtspējības pasākumos. Tie mudina darbiniekus pieņemt videi un sabiedrībai atbildīgus uzvedības un rīcības modeļus un atbalsta iestādes ilgtspējības prakses īstenošanu ikdienā.

Prasības īstenošanai

Veicinot darbinieku izpratni par ilgtspējības pasākumiem un līdzdalību tajos, iestāde izvieto informatīvos un izglītojošos materiālus darbinieku telpās. Materiāli mudina darbiniekus saprātīgi izmantot resursus (piemēram, izslēgt gaismu/krānus, mazāk lietot papīru utt.) un atbalsta efektīvu iekārtu un mašīnu (piemēram, trauku mazgājamās mašīnas, veļas mašīnas, putekļsūcējus utt.) izmantošanu. Kur atbilstoši vietējai situācijais, materiālos ir apskatītas arī citas tēmas, piemēram, vietējās bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un sociālā atbildība (piemēram, ziņošana par diskrimināciju).

Komunikācijas materiāli[42] ir informatīvi, vizuāli pievilcīgi un tiek pastāvīgi aktualizēti. Informatīvie un izglītojošie materiāli var būt darbinieku ziņojumu dēļi, plakāti, uzlīmes, bukleti, biļeteni, digitālie ekrāni vai aplikācijas, un tie var būt paredzēti gan atsevišķām personām, gan grupām, nodaļām vai visiem darbiniekiem kopā.

Audita procesa apliecinājumi

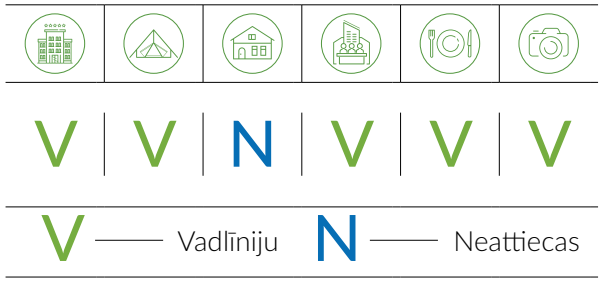
Audita laikā iestāde iesniedz:

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka darbinieku telpās ir izvietoti informatīvie un izglītojošie materiāli un tie atbilst iepriekš minētajām prasībām.

42 Skatīt glosāriju

1.24.

Iestāde nodrošina darbiniekiem iespēju ik gadu novērtēt tās vides un sociālo sniegumu un ir izstrādājusi procedūru, kā reaģēt uz sniegtajiem priekšlikumiem. (V)

Nozīme

Iespēja darbiniekiem novērtēt iestādes vides un sociālo sniegumu veicina aktīvu līdzdalību un nepārtrauktu uzlabojumu īstenošanu iestādē. Tā palīdz arī identificēt stiprās puses, izaicinājumus un iespējas ilgtspējas snieguma uzlabošanai vietējā līmenī.

Prasības īstenošanai

Iestāde īsteno strukturētu ikgadēju atsauksmju procesu, kurā darbiniekem ir iespēja novērtēt iestādes vides un sociālo sniegumu.

Atsauksmes tiek apkopotas, analizētas un izmantotas, lai informētu par rīcībām vai uzlabojumiem. Šajā procesā tiek ne tikai apkopoti ieteikumi, bet arī uzraudzītas tendences darbinieku uztverē un apmierinātībā saistībā ar ilgtspēas pasākumiem un vadības iesaisti. Rezultāti tiek paziņoti darbiniekiem, un atbildes uz atsauksmēm tiek formulētas un paziņotas divu mēnešu laikā.

Atsauksmes tiek vāktas, izmantojot regulāras aptaujas, atsauksmju sanāksmes vai digitālas/fiziskas ierosinājumu kastītes, kuras pārvalda iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis[43] vai cits atbildīgais darbinieks. Atsauksme un viedokļi var būt anonīmi, un, nodrošinot iekļaujošu pieeju, to sniegšanai tiek piedāvāti vairāki formāti.

Zaļā Atslēga nodrošina standartizētu darbinieku aptaujas moduli (pieejams Zaļās Atslēgas rīku komplektā[44]), kas ir pieejams izmantošanai vai integrēšanai atsauksmju sniegšanas procesa organizēšana.

43 Skatīt glosāriju
44 Skatīt glosāriju

1.24.

Iestāde nodrošina darbiniekiem iespēju ik gadu novērtēt tās vides un sociālo sniegumu un ir izstrādājusi procedūru, kā reaģēt uz sniegtajiem priekšlikumiem. (V)

Pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji rakstveida plānā apraksta, kā tiks īstenots darbinieku atsauksmju process un kā rezultāti tiks pārskatīti un izmantoti uzlabojumu īstenošanai.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- pierādījumus, kas apliecina, ka ir ieviesta darbinieku atsauksmju sistēma (t. i., kā tiek vāktas atsauksmes);
- pierādījumus par regulāru izmantošanu (piemēram, datumi, līdzdalības rādītāji);
- dokumentus, kuros analizēti pēdējās atsauksmju kārtas rezultāti, norādot galvenās atziņas un jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi; un
- kopsavilkumu par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz darbinieku atsauksmēm, un kas var būt saistīti ar iestādes ilgtspējas rīcības plānu (sk. 1.3. kritēriju).

Īpašos apstākļos iestāde, kas pieteikusies pirmo reizi, iesniedz rakstisku plānu, kurā aprakstīts, kā tiks īstenots darbinieku atsauksmju process un kā rezultāti tiks pārskatīti un izmantoti uzlabojumu atbalstam.

Vizuālās pārbaudes laikā tiek intervēts vismaz 1 darbinieks, kas ir klāt auditā, lai apstiprinātu viņa informētību par atsauksmju procesu, apmierinātību ar to un viņa viedokli par to, kā vadība reaģē uz viņa ieteikumiem.

2

VIESU INFORMĒTĪBA UN IESAISTĪŠANĀS

2 VIESU INFORMĒTĪBA UN IESAISTĪŠANĀS

O — Obligātais

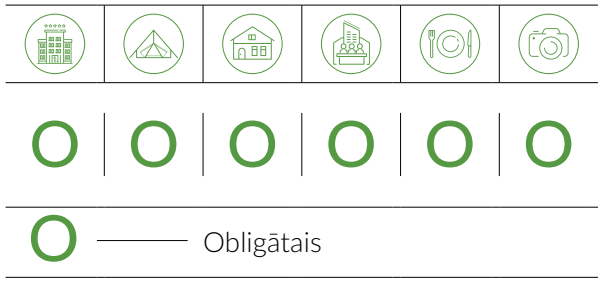
V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Viesu iesaistīšanās							
2.1	Zaļās Atslēgas sertifikāts un informācija par programmu ir izvietota labi redzamā un bieži apmeklētā vietā.	O	O	O	O	O	O
2.2	Informācija par Zaļo Atslēgu ir pieejama iestādes tīmekļa vietnē.	O	O	O	O	O	O
2.3	Iestāde informē viesus par savām ilgtspējības iniciatīvām, aktīvi mudinot tajās piedalīties.	O	O	O	O	O	O
2.4	Viesiem pieejamais personāls spēj informēt viesus par Zaļo Atslēgu un iestādes aktuālajām ilgtspējības iniciatīvām.	O	O	O	O	O	O
2.5	Iestāde viesus informē un mudina izmantot ilgtspējīgus transporta veidus.	O	O	O	O	O	O
2.6	Iestāde sniedz viesiem iespēju novērtēt tās ilgtspējības aktivitātes un rādītājus.	V	V	N	V	V	V
2.7	Iestāde aktīvi informē par savām ilgtspējīgas attīstības praksēm un iesaistās Zaļās Atslēgas aktivitātēs digitālajos medijos.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	5	5	5	5	5	5
	Vadlīniju kritēriji	2	2	1	2	2	2

2.1.

Zaļās Atslēgas sertifikāts un informācija par programmu ir izvietota labi redzamā un bieži apmeklētā vietā. (O)

Viesu iesaistīšanās, atbildīgs tūrisms

Viesu iesaistīšanās

Nozīme

Zaļās Atslēgas sertifikāta un standarta informācijas izvietošana bieži apmeklētās vietās palīdz veidot viesu uzticību, stiprina programmas aktivitāšu pārredzamu īstenošanu un palielina Zaļās Atslēgas sertifikāta kā ilgtspējības simbola atpazīstamību.

Prasības īstenošanai

Iestāde izvieto Zaļās Atslēga sertifikātu un standarta informāciju par programmu vietā, kas ir ļoti apmeklēta un pieejama viesiem, piemēram, reģistratūrā vai galvenajā ieejā. Papildu sertifikāta eksemplāri, veicinot iekšējo informētību, var tikt izvietoti iekšējās darbinieku telpās, piemēram, ēdnīcā vai uz ziņojumu dēļa.

Standarta informācija par Zaļo Atslēgu satur tos pašus galvenos punktus, kas ir Zaļās Atslēgas rīku komplekta[45] oficiālajā veidnē. Vienlaikus, ir pieļaujama dizaina pielāgošana iestādes zīmola vadlīnijām. Zaļās Atslēgas logotips[46] kopīgajā un oficiāli apstiprinātajā formātā ir izvietojams kā daļa no informācijas. Ja standarta informācijā tiek iekļauts papildu saturs, iestāde nodrošina, ka visi ar ilgtspējību saistītie komunikācijas materiāli[47] (gan drukātā, gan mutiskā, gan digitālā formā) precīzi atspoguļo tās pašreizējās rīcības un nepārspīlē apgalvojumus.

Informācija par Zaļo Atslēgu var būt pieejama arī citās vietās, kurās uzturas viesi, tostarp sabiedriskajās zonās (piemēram, vestibilā, liftos), viesu vai sanāksmju

45 Skatīt glosāriju
46 Skatīt glosāriju
47 Skatīt glosāriju

2.1.

Zaļās Atslēgas sertifikāts un informācija par programmu ir izvietota labi redzamā un bieži apmeklētā vietā.

(O)

telpās, TV ekrānos, digitālajos ekrānos, drukātajās brošūrās un/vai viesu lietotnēs.

Ja iestādes Zaļās Atslēgas sertifikāts tiek apturēts, atsaukts vai neatjaunots, sertifikāts un informācija par Zaļo Atslēgu tiek nekavējoties noņemta no publiskās apskates, lai novērstu maldinošu komunikāciju.

Audita procesa apliecinājumi

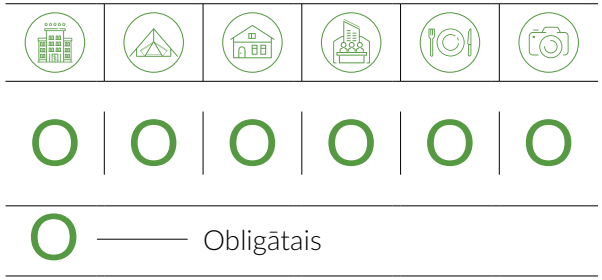
Audita laikā iestāde norāda, kur redzamā, skaidri saskatāmā un viesiem pieejamā vietā ir izvietots Zaļās Atslēgas sertifikāts par pašreizējo sertifikācijas periodu un standarta informācija. Tiek pārbaudīts, vai izvietojums ir atjaunināts un labā stāvoklī (piemēram, nav izbalējis vai bojāts).

Auditors pārliecinās, ka parādītā informācija atbilst oficiālajam saturam, kas sniegta Zaļās Atslēgas rīku komplektā un tā ir skaidri redzama un pieejama. Ja ir iekļauta papildu informāciju, auditors pārbauda, vai apgalvojumi ir objektīvi un vai tajos ir iekļauts tikai iestādes līmenī pašlaik īstenotas un pārbaudāmas rīcības.

Iestāde, kas piesakās sertifikācijai pirmo reizi, iesniedz rakstisku standarta informācijas izvietošanas projektu, norādot izvēlēto vietu, kur turpmāk tiks izvietots sertifikāts un informācija.

2.2.

Informācija par Zaļo Atslēgu ir pieejama iestādes tīmekļa vietnē. (O)

Nozīme

Zaļās Atslēgas sertifikācijas informācijas izvietošana uzņēmuma tīmekļa vietnē uzlabo pārredzamību, veicina viesu uzticēšanos un mudina tos iesaistīties ilgtspējības saistību izpildē. Tā arī stiprina Zaļās Atslēgas sertifikāta uzticamību, atsaucoties uz oficiāliem avotiem.

Prasības īstenošanai

Iestādes tīmekļa vietnē ir iekļauta īsa informācija par tās Zaļās Atslēgas sertifikāciju. Ir iekļautas saites uz starptautisko Zaļās Atslēgas tīmekļa vietni (www.greenkey.global) un/vai nacionālo tīmekļa vietni. Zaļās Atslēgas logotips[48] ir attēlots kopīgajā un oficiāli apstiprinātajā formātā.

Informāciju var sniegt saskaņoti ar iestādes zīmola vadlīnijām un tā ir skaidri redzama, t. i., tā ir novietota vietā, kur viesiem ir iespējams to redzēt un ar to iepazīties (piemēram, rezervēšanas lapā, mājaslapā).

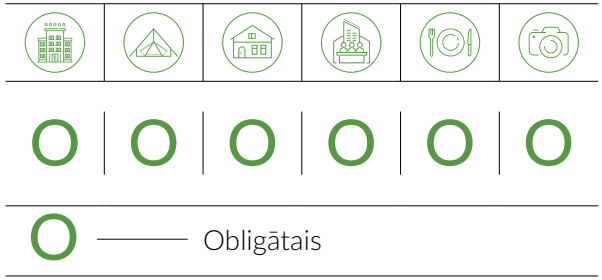
Ieteicams papildus informācijai savā tīmekļa vietnē sniegt informāciju par Zaļo Atslēgu arī savos sociālo tīklu kanālos.

Iestāde nodrošina, ka visa komunikācija par Zaļo Atslēgu precīzi atspoguļo iestādes pašreizējo praksi, nepārspīlē apgalvojumus un izmanto oficiālo Zaļās Atslēgas tīmekļa vietni kā galveno avotu informācijas precizitātes un aktualitātes nodrošināšanai.

48 Skatīt glosāriju

2.3.

Iestāde informē viesus par savām ilgtspējības iniciatīvām, aktīvi mudinot tajās piedalīties. (O)

Nozīme

Skaidra un pieejama komunikācija par īstenotajiem ilgtspējības pasākumiem palīdz viesiem saprast, atbalstīt un piedalīties iestādes iniciatīvās. Tas veido uzticību, veicina atbildīgu rīcību un stiprina iniciatīvu kopējo ietekmi.

Prasības īstenošanai

Iestāde sniedz precīzu, skaidru un viegli saprotamu informāciju par savām ilgtspējības iniciatīvām. Šī informācija tiek konsekventi parādīta vairākās viesiem pieejamās un redzamās vietās, tostarp sabiedriskajās zonās (piemēram, vestibilā, liftos), viesu vai sanāksmju telpās, TV ekrānos, QR kodos, digitālajos ekrānos, drukātajās brošūrās un/vai viesu lietotnēs. “Redzams” nozīmē, ka informācija ir izvietota vietā, kur viesi to var redzēt un ar to iepazīties (piemēram, reģistrācijas letēs, viesu istabu apsveikuma mapēs vai mobilajos rezervācijas apstiprinājumos).

Papildus ilgtspējīgas attīstības politikas un sasniegumu aprakstam materiāli skaidri aicina un mudina viesus piedalīties konkrētās, praktiskās ilgtspējīgu attīstību veicinošās aktivitātēs. Tas var ietvert ūdens un enerģijas taupīšanu, atkritumu šķirošanu un pārstrādi, pārtikas atkritumu samazināšanu, vietējās bioloģiskās daudzveidības atbalstīšanu vai ieguldījumu sociālās vai vides labdarības organizācijās. Aicinājums rīkoties ir formulēts skaidri un motivējoši, vienkāršā veidā izklāstot viesiem veicamās rīcības un pozitīvo ietekmi, kādu tās var radīt.

Ieteicams nodrošināt informācijas pieejamību vairākās valodās, ņemot vērā viesu demogrāfisko struktūru, un vizuāli pievilcīgu pasniegšanas formātu, kas

2.3.

Iestāde informē viesus par savām ilgtspējības iniciatīvām, aktīvi mudinot tajās piedalīties. (O)

piesaista uzmanību un ir viegli saprotams. Lai vēl vairāk motivētu iesaistīšanos, iestāde var ieviest arī atlīdzības vai punktu sistēmu, atzinīgi novērtējot viesus, kuri uzturēšanās laikā piedalās atbildīgās prakses īstenošanā, ar nosacījumu, ka paši stimuli ir ilgtspējīgi un nemudina uz pārmērīgu patēriņu.

Iestāde nodrošina, ka visa ar ilgtspējību saistītā komunikācija (gan drukātā, gan mutiskā, gan digitālā formā) precīzi atspoguļo pašreizējās rīcības, nepārspīlē apgalvojumus un tiek regulāri aktualizēta.

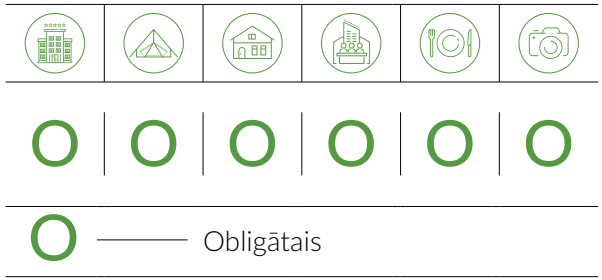
Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde demonstrē informāciju par ilgtspējības pasākumiem, kas tiek piedāvāti viesiem, tostarp viesu līdzdalību un iesaisti veicinošos materiālu.

Īpašos apstākļos, piesakoties sertifikācijai pirmo reizi, iestāde iesniedz rakstisku iestāde informācijas projektu viesiem.

2.4.

Viesiem pieejamais personāls spēj informēt viesus par Zaļo Atslēgu un iestādes aktuālajām ilgtspējības iniciatīvām. (O)

Nozīme

Viesiem pieejamajam personālam[49] ir centrālā loma informēšanā par iestādes ilgtspējības vērtībām. Nodrošinot augstu personāla informētību par Zaļās Atslēgas un konkrētās vietas iniciatīvām tiek veidota viesu uzticība, paaugstināta iesaistīšanās un nodrošināta sertifikācijas integritātes saglabāšana.

Prasības īstenošanai

Visi viesiem pieejamie darbinieki spēj skaidri izskaidrot, kas ir Zaļā Atslēga, un aprakstīt galvenās ilgtspējības iniciatīvas, kas īstenotas iestādē.

Personāls ir gatavs sniegt šādu informāciju:

- Zaļās Atslēgas pamatprincipi un mērķi;
- galvenās ilgtspējības iniciatīvas un konkrētajai vietai sepcifiskās rīcības un politikas (piemēram, dvieļu atkārtotas izmantošanas politika, vietējo resursu izmantošana, enerģijas taupīšanas iniciatīvas utt.); un
- viesu iespējas veicināt šo iniciatīvu īstenošanu savas uzturēšanās laikā.

Ieteicams reģistrācijas laikā sniegt īsu mutisku vai rakstisku „ilgtspējas sveicienu". Tas var būt īss paziņojums, piemēram: „Šī iestāde ir sertificēta ar Zaļo Atslēgu par tās ilgtspējības saistībām. Vairāk informācijas par mūsu ilgtspējīgajām darbībām varat atrast, nolasot šo QR kodu, vai arī jūs varat mums uzdot jautājumus par aktivitātēm, ūdens taupīšanas politiku vai citām iniciatīvām."

49 Skatīt glosāriju

2.4.

Viesiem pieejamais personāls spēj informēt viesus par Zaļo Atslēgu un iestādes aktuālajām ilgtspējības iniciatīvām. (O)

Ir stingri ieteicama standartizētu un pielāgojamu komunikācijas materiālu izmantošana, ko Zaļā Atslēga nodrošina ar Zaļās Atslēgas rīku komplekta[50] palīdzību. Šie materiāli ir pielāgoti izmantošanai vietējos apstākļos un izstrādāti tā, lai būtu vizuāli skaidri un pieejami.

Iestāde nodrošina, ka visa komunikācija par iestādes ilgtspējības pasākumiem ir precīza, skaidra un viegli saprotama. Viesiem pieejamais personāls nepārspīlē un nepārveido iestādes ilgtspējības rādītājus.

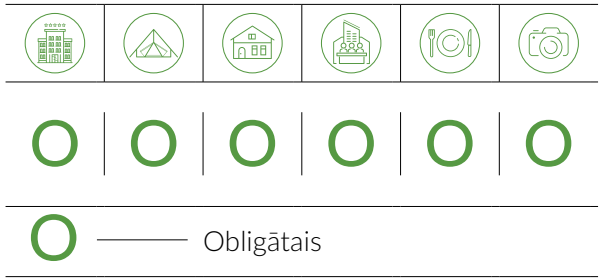
Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic interviju ar vismaz vienu viesiem pieejamo darbinieku, pārliecinoties, ka viņš var precīzi sniegt pamatinformāciju par Zaļo Atslēgu un iestādes galvenajām ilgtspējības darbībām. Atbildes ir precīzas, skaidras un viegli saprotamas.

50 Skatīt glosāriju

2.5.

Iestāde viesus informē un mudina izmantot ilgtspējīgus transporta veidus. (O)

Nozīme

Viesu mudināšana izmantot ilgtspējīgus transporta veidus palīdz samazināt oglekļa emisijas, gaisa piesārņojumu un resursu patēriņu. Skaidra un pieejama informāciju ļauj viesiem veikt apzinātas, videi draudzīgas ceļošanas izvēles savas uzturēšanās laikā.

Prasības īstenošanai

Iestāde informē viesus un mudina tos izmantot ilgtspējīgus transporta veidus privāto automašīnu un taksometru vie, ja tas ir iespējams uz vietas un to izmantošana ir droša. Videi draudzīgāki mobilitātes un transporta veidi ietver:

a) vietējās sabiedriskā vai privātā transporta sistēmas (piemēram, autobusi, vilcieni, metro, tramvaji, laivas utt.);

b) koplietošanas taksometru vai mikroautobusu pakalpojumi;

c) taksometri, kurus apkalpo uzņēmumi ar vides politiku[51] (piemēram, izmantojot elektriskos automobiļus);

d) uzņēmuma nodrošināti autobusi; un/vai

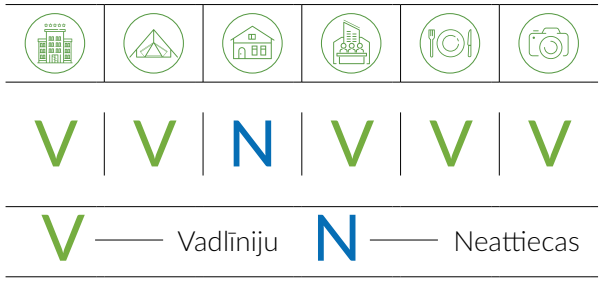
e) citi transporta līdzekļi, tostarp e-skūteri, velosipēdi un elektriskie velosipēdi.

Sniegtā informācija ir precīza, skaidri formulēta un vizuāli pievilcīga. Tā ir pieejama iestādes tīmekļa vietnē un/vai sveicienu e-pastā, kurā norādīta adrese

51 Skatīt glosāriju

2.6.

Iestāde sniedz viesiem iespēju novērtēt tās ilgtspējības aktivitātes un rādītājus. (V)

un transporta veidi, kā nokļūt līdz iestādei. Informācija var būt iekļauta arī viesiem pieejamos materiālos reģistratūrā, mapēs viesu istabās vai digitālajos ekrānos/QR kodos.

Informācijas atbilstība tiek pārbaudīta vismaz divas reizes gadā, nodrošinot tās aktualitāti.

Viesu apkalpošanas personāls[52] informāciju par vietējiem transporta veidiem viesiem var papildus paziņot arī mutiski.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde prezentē viesu informēšanai izmantotos komunikācijas materiālus par ilgtspējīgām transporta alternatīvām, tostarp fizisko un/vai digitālo displeju piemērus, reģistrācijas informāciju vai elektroniskās saziņas veidnes. Tiek pārbaudīta informācijas precizitate, skaidrība, vizuālais noformējums, uztveramība un aktualitāte.

Nozīme

Viesu sniegtā atgriezeniskā saikne ir būtiska darbības kvalitātes un ilgtspējības veiktspējas izprašanai un uzlabojumu ieviešanai. Tā palielina pārredzamību, veido uzticību un atbalsta vides un sociālo prakšu nepārtrauktu uzlabošanu.

Prasības īstenošanai

Iestāde ir ieviesusi strukturētu atsauksmju sniegšanas procesu, ar kura palīdzību viesi novērtē iestādes ilgtspējības rādītājus un sniedz komentārus vai ieteikumus uzlabojumiem. Atsauksmes tiek aktīvi apkopotas, analizētas un

52 Skatīt glosāriju

2.6.

Iestāde sniedz viesiem iespēju novērtēt tās ilgtspējības aktivitātes un rādītājus. (V)

izmantotas iestādes ilgtspējas rādītāju novērtēšanā un uzlabošanā. Kā daļu no šā procesa iestāde identificē tendences viesu uztverē un apmierinātībā saistībā ar ilgtspējības rādītājiem un īsteno nepieciešamos uzlabojumus. Ja atsauksmes norāda uz problēmām, kas prasa korektīvus pasākumus, iestāde tās pēc iespējas arī nekavējoties risina.

Viesi tiek aicināti piedalīties atsauksmju procesā savas uzturēšanās laikā, reģistrējoties vai izrakstoties, klātienē vai ar digitālo līdzekļu palīdzību (piemēram, e-pastu, QR kodu, lietotni).

Zaļā Atslēga nodrošina standartizētu viesu aptauju (pieejama Zaļās Atslēgas rīku komplektā[53]), ko var izmantot vai integrēt atsauksmju procesā.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde prezentē:

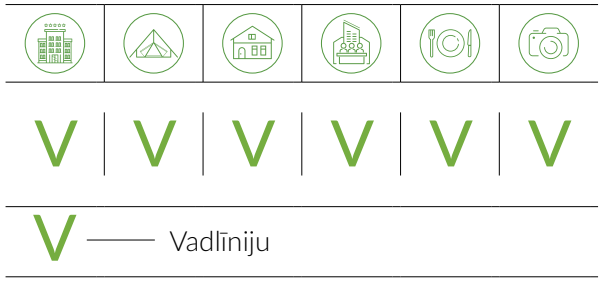
- pierādījumus, kas apliecina ieviestas viesu atsauksmju sistēmas esamību (piemēram., kā tiek vāktas atsauksmes);
- dokumentu ar pēdējās atsauksmju kārtas rezultātu analīzi, norādot galvenās atziņas un jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi; un
- dokumentāciju par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz viesu atsauksmēm, un kas var būt saistīti ar iestādes rīcības plānu (sk. 1.3. kritēriju).

Īpašos apstākļos, piesakoties sertifikācijai pirmo reizi, iestāde iesniedz rakstisku plānu viesu atsauksmju apkopošanai, izvērtēšanai un izmantošanai.

53 Skatīt glosāriju

2.7.

Iestāde aktīvi informē par savām ilgtspējīgas attīstības praksēm un iesaistās Zaļās Atslēgas aktivitātēs digitālajos medijos. (V)

Nozīme

Informācijas izplatīšana un popularizēša par īstenotajiem ilgtspējības pasākumiem un rīcībām palielina viesu informētību, stiprina uzticamību un veicina atbildīgas prakses plašāku ieviešanu tūrisma nozarē.

Prasības īstenošanai

Iestāde, izmantojot savus digitālos mediju kanālus, aktīvi informē par savām ilgtspējības praksēm, progresu un iesaistīšanos Zaļās Atslēgas programmā. Tas var ietvert sociālos medijus, iestādes tīmekļa vietni, ziņu lapas vai citus digitālos iestades pārvaldītos un uzturētos medijus.

Komunikācija tiek plānota un īstenota sertifikācijas cikla galvenajos brīžos, tostarp:

- Zaļās Atslēgas sertifikāta izsniegšanas laikā; un
- ar vismaz 1 starpposma atjauninājumu.

Iestāde ir aicināta iesaistīties Zaļās Atslēgas sociālajos tīklos, sekojot oficiālajiem Zaļās Atslēgas kanāliem (piemēram, LinkedIn, Instagram), pārpublicējot attiecīgo saturu, piedaloties Zaļās Atslēgas iniciatīvās un izplatot ziņojumus par ilgtspējību. Katrā sertifikācijas gadā iestāde iesniedz vismaz 1 īstenotulabas prakses piemēru Zaļās Atslēgas starptautiskajai programmai vai nacionālajam operatoramm, lai to varētu popularizēt un izmantot savstarpējai apmācībai. Iestādei ir ieteicams izmantot Zaļās Atslēgas ilgtspējības veicināšanas kalendāru (pieejams Zaļās Atslēgas rīku komplektā[54]) un starptautisko kampaņu materiālus.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde prezentē kopsavilkumu par savām komunikācijas aktivitātēm, tostarp saites vai ekrānuzņēmumus no sociālo tīklu ierakstiem.

54 Skatīt glosāriju

2 VIESU INFORMĒTĪBA UN IESAISTĪŠANĀS

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Atbildīgs tūrisms							
2.8	Viesiem ir pieejama informācija par tuvumā esošajiem parkiem, pludmalēm un citām ekoloģiski jutīgām dabas teritorijām.	O	O	O	V	V	O
2.9	Viesiem tiek sniegta informācija par atbildīgu tūristu uzvedību galamērķī.	O	O	O	V	V	O
2.10	Iestāde nodrošina un popularizē viesiem vismaz 4 izpratnes veicināšanas pasākumus par ilgtspējīgu attīstību, vidi un vietējo kopienu.	V	V	V	V	V	V
2.11	Iestāde uz vietas piedāvā vai atvieglo viesiem nemotorizēta transportlīdzekļa nomas iespējas.	V	V	V	V	N	V
	Obligātie kritēriji	2	2	2	0	0	2
	Vadlīniju kritēriji	2	2	2	4	3	2

2.8.

Viesiem ir pieejama informācija par tuvumā esošajiem parkiem, pludmalēm un citām ekoloģiski jutīgām dabas teritorijām.

(O/V) ⓘ

O	O	O	V	V	O

O —— Obligātais V —— Vadlīniju

Atbildīgs tūrisms

Nozīme

Sniedzot viesiem informāciju par tuvējām dabas teritorijām tiek veicināta vides apziņa, atbalstīta atbildīga tūrisma uzvedība un stiprināts iestādes ilgtspējas profils. Veicinot atpūtu un izglītību dabā, iestāde palīdz viesiem iepazīties ar vietējām ekosistēmām, vienlaikus veicinot to aizsardzību un ilgtermiņa saglabāšanu.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā viesiem rakstisku informāciju par tuvējām dabas teritorijām, piemēram, parkiem, ainavām, dabas aizsardzības zonām, pludmalēm un citām ekoloģiski jutīgām teritorijām. Informācija tiek sniegta kopā ar materiāliem, kas nepieciešami 2.9. kritērija izpildei.

Šis komunikācijas materiāls[55] mudina viesus iesaistīties āra vai dabas aktivitātēs (kā, piemēram, pastaigas, skriešana, riteņbraukšana, peldēšana, burāšana, kanoe braukšanu, putnu vērošana, pikniki vai āra rotaļu laukumu apmeklējums) veicinot to izpratni un personīgo labklājību.

Informācijā ir iekļauts aicinājums ievērot starptautisko un valsts labo praksi un vietējos ieteikumus, lai mazinātu negatīvo ietekmi un uzlabotu gan vietējos ieguvumus, gan viesu pieredzi. Aktivitātes tiek popularizētas tā, lai neradītu kaitējumu bioloģiskajai daudzveidībai un, ja iespējams, veicinātu tās aizsardzību.

Informācija ir skaidri redzama, atbilstoša viesu pieredzei un vizuāli pievilcīga (nodrošinot, ka tā piesaista uzmanību), un tā ir izvietota viesiem pieejamās vietās, piemēram, reģistratūrā vai konsjeržu galda, vides stūrītī vestibilā,

55 Skatīt glosāriju

2.8.

Viesiem ir pieejama informācija par tuvumā esošajiem parkiem, plud-malēm un citām ekoloģiski jutīgām dabas teritorijām.

(O/V) ⓘ

publiskās vai konferenču telpās uz TV ekrāniem, viesu vai konferenču telpu mapēs, QR kodos un/vai viesu lietotnēs. Atkarībā no tipiskā viesu profila, ieteicama informācijas pieejamība vairākās valodās.

Lai gan informācija ir paredzēta galvenokārt viesiem, ieteicama ir līdzīgu materiāla nodrošināšana arī personālam, lai atbalstītu viesus un veicinātu izpratni.

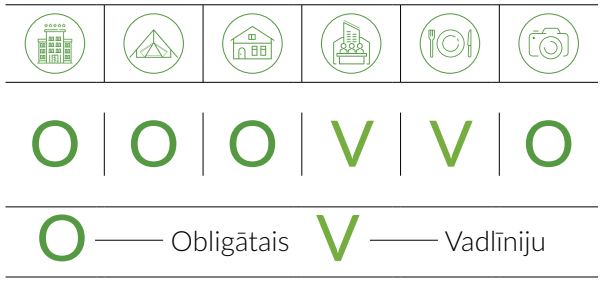
ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
Nīderlandē šis kritērijs ir obligāts visām iestāžu kategorijām.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde prezentē viesiem snieto informāciju par tuvējām dabas teritorijām. Tā ietver jebkādu interpretējošu saturu, apmeklētāju norādījumus un rīcības kodeksus. Tiek pārbaudīta materiālu ir precizitātes, skaidrs izvietojums, vizuālais noformējums un, kur attiecināms, vajrāku valodu versiju pieejamība.

2.9.

Viesiem tiek sniegta informācija par atbildīgu tūristu uzvedību galamērķī. (O/V)

Nozīme

Atbildīgas apmeklētāju uzvedības veicināšana palīdz novērst pārmērīgas tūrisma plūsmas negatīvās ietekmes, samazināt traucējumus vietējām kopienām un veicināt cieņu pret vietējo kultūru un tradīcijām. Informējot viesus par atbilstošu uzvedību un vietējām normām, iestāde atbalsta sociāli ilgtspējīgu tūrismu un pozitīvas attiecības ar vietējām kopienām.

Prasības īstenošanai

Iestāde viesiem sniedz rakstisku informāciju par atbildīgu uzvedību galamērķī. Informācijā, ja nepieciešams, ir atsauce uz valsts vai vietējām tūristu uzvedības vadlīnijām, tostarp tām, kas izstrādātas tūrisma ministrijās vai vietējās tūrisma iestādēs. Satura izstrādē ir ieteicams izmantot oficiālās valsts, reģionālās vai pašvaldības tīmekļa vietnes.

Piemēri uzvedības normām:

a) vispārējās normas, kas palīdz novērst pārmērīgu tūrisma plūsmu[56];

b) vadlīnijas par cieņpilnu uzvedību pret vietējām kopienām un vietējo vidi;

c) ekskursiju normas;

d) ieteicamā uzvedība, apmeklējot reliģiskas un vēsturiskas iestādes/vietas; un/vai

e) norādījumi par atkritumu izmešanas novēršanu un publisko teritoriju aizsardzību.

56 Skatīt glosāriju

2.10.

Iestāde nodrošina un popularizē viesiem vismaz 4 izpratnes veicināšanas pasākumus par ilgtspējīgu attīstību, vidi un vietējo kopienu. (V)

Informācija ir skaidra, precīza, vizuāli pievilcīga, aktuāla un viegli pieejama viesiem tādās vietās kā reģistratūra, viesu istabās, digitālās platformas vai rezervācijas apstiprinājuma e-pasti.

Pielāgojamas veidnes komunikācijas materiālu izstrādei ir pieejamas Zaļās Atslēgas rīku komplektā[57].

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde demonstrē sagatavotos, atbildīgu tūristu uzvedību veicinošos, materiālus. Tiek pārbaudīta materiālu atbilstība iepriekš minētajām prasībām un vietējā konteksta atspoguļojums.

Nozīme

Viesiem paredzētu izglītojošu pasākumu nodrošināšana un aktīva popularizēšana palielina izpratni par ilgtspējīgu attīstību, veicina atbildīgu uzvedību un stiprina iesaistīšanos galamērķim un vietējai kopienai nozīmīgos vides un sociālajos jautājumos.

V	V	V	V	V	V

V — Vadlīniju

57 Skatīt glosāriju

2.10.

Iestāde nodrošina un popularizē viesiem vismaz 4 izpratnes veicināšanas pasākumus par ilgtspējīgu attīstību, vidi un vietējo kopienu. (V)

Prasības īstenošanai

Iestāde īsteno un aktīvi veicina vismaz 4 izpratnes veicināšanas iniciatīvas katrā sertifikācijas periodā (piemēram, 2 pasākumi kalendārajā gadā). Tās ietver:

- 1 iniciatīvu, kas vērsta uz vides jautājumiem (piemēram, Zemes diena, tīrīšanas talkas, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana); un
- 1 iniciatīvu, kas vērsta uz sociālajiem aspektiem (piemēram, labdarības iniciatīvas, publiskas piemiņas pasākumi, ziedojumu vākšanas pasākumi).

Izpratnes veicināšanas aktivitātes ietver viesu līdzdalību un iesaistīšanos, kā, piemēram:

a) dalība pasākumos, piemēram, Zemes stunda, Zemes diena, Enerģijas taupīšanas nedēļa, Atkritumu samazināšanas nedēļa, Pasaules pārtikas diena, Pasaules vegānu diena, Pasaules veģetāriešu diena, Pasaules vides diena utt.

b) automašīnu izmantošanas ierobežošanas pasākumu popularizēšana, gida pavadībā organizētas ekskursijas dabā uzņēmuma teritorijā vai tā tuvumā, dalība koku stādīšanas pasākumos vai citās klimata aizsardzības iniciatīvās;

c) apputeksnētāju draudzīgu zaļo zonu izveide[58], pasākumi vietējās floras un faunas aizsardzībai;

d) ražas novākšanas un pārtikas tēmai veltītas aktivitātes; un/vai

58 Skatīt glosāriju

2.10.

Iestāde nodrošina un popularizē viesiem vismaz 4 izpratnes veicināšanas pasākumus par ilgtspējīgu attīstību, vidi un vietējo kopienu. (V)

e) pludmales tīrīšanas pasākumi, izglītojošas aktivitātes skolās, labdarības pasākumi.

Visas aktivitātes, tostarp ražas novākšanas un pārtikas ievākšanas aktivitātes, tiek veiktas kā regulētas aktivitātes, ir ilgtspējīgas un atbilst vietējiem, valsts un starptautiskajiem likumiem.

Viesu līdzdalība tiek aktīvi nodrošināta un dokumentēta. Darbinieku aktivitātes neatbilst šim kritērijam. Atkārtotas izpratnes veicināšanas dienas (piemēram, Zemes stunda) ir pieņemamas, ja viesu līdzdalība tiek dokumentēta.

Iedvesmas gūšanai un satura saskaņošanai ieteicama ir arī Zaļās Atslēgas ilgtspējīgas attīstības izpratnes kalendāra (pieejams Green Key rīku kastē) un starptautiskās kampaņas materiālu (piemēram, labas prakses piemēru) izmantošana.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde demonstrē apliecinošo dokumentāciju par pēdējā pilnā kalendārajā gadā īstenotajām izpratnes veicināšanas aktivitātēm un nākamajos 2 kalendārajos gados plānotajām iniciatīvām. Pieņemami pierādījumi ir:

a) datēti pasākumu saraksti (norādot norises vietu un aptuveno dalībnieku skaitu);

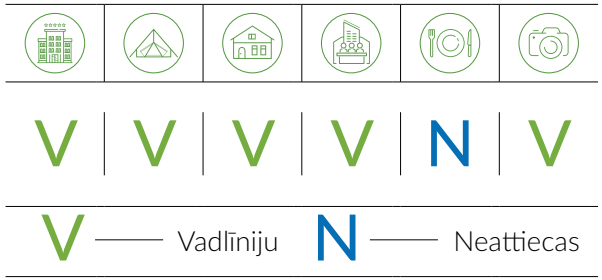
b) komunikācijas materiāli; un/vai

c) fotogrāfijas ar laika zīmogiem un jebkādi viesu iesaistes veicināšana izmantotie materiāli.

2.11.

Iestāde uz vietas piedāvā vai atvieglo viesiem nemotorizēta transportlīdzekļa nomas iespējas.

(V) ⓘ

Nozīme

Velosipēdu un/vai citu nemotorizētu transportlīdzekļu (piemēram, kanoe, ragavas, sniega kurpes vai distanču slēpes) popularizēšana vai pieejamības nodrošināšana samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas, veicina ilgtspējīgu mobilitāti un sekmē viesu veselību un labklājību. Velosipēdu pieejamības nodrošināšana vai to izmantošanas popularizēšana atbalsta viesu ilgtspējīgas mobilitātes izvēles un veicina videi draudzīgāku viesu pieredzi.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā vai atvieglo viesiem piekļuvi nemotorizētiem transportlīdzekļiem. Tas ietver vai nu:

a) iespēju izmantot vai nomāt velosipēdus vai citus nemotorizētus transportlīdzekļus (piemēram, kanoe, kamanas, sniega kurpes, distanču slēpes) tieši iestādē; vai

b) rekomendāciju sniegšanu par uzticamu ārējo nomas pakalpojumu sniedzēju.

Elektriskie velosipēdi un elektriskie skūteri neatbilst šim kritērijam (sk. kritēriju 2.5).

Informācija par pieejamajiem nemotorizētajiem transportlīdzekļiem viesiem ir pieejama tādās vietās kā reģistratūra, konsjeržu galds, vides stūrītis, TV monitori, viesu lietotnes, QR kodi vai mapes viesu/sanāksmju telpās.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:** BE šis kritērijs ir obligāts.

2.11.

Iestāde uz vietas piedāvā vai atvieglo viesiem nemotorizēta transportlīdzekļa nomas iespējas.

(V) ⓘ

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par atbilstību vismaz vienam no šiem parametriem:

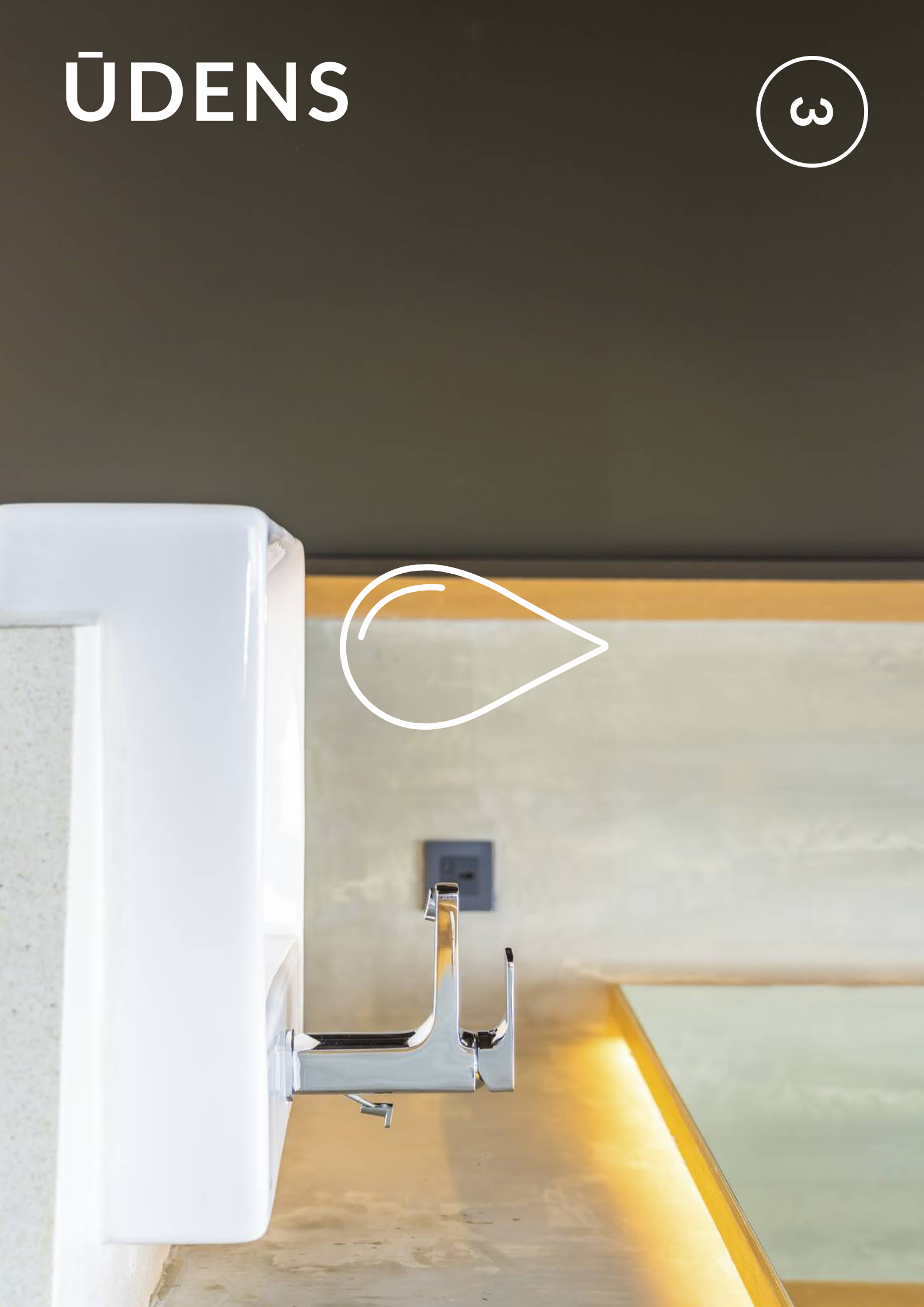
a) nemotorizēto transportlīdzekļu pieejamība un šā pakalpojuma popularizēšana uz vietas; vai

b) skaidri sniegtas informācijas par ārējiem nomas pakalpojumiem un to pieejamību viesiem.

ŪDENS

3

3

ŪDENS

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Ūdens apsaimniekošana							
3.1	Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts kopējais ūdens patēriņš.	O	O	O	O	O	O
3.2	Ūdens izvades sistēmas tiek aktīvi uzraudzītas, nekavējoties novēršot noplūdes.	O	O	O	O	O	O
3.3	Ūdens plūsma vismaz 80 % dušu nepārsniedz 9 litrus minūtē.	O	O	O	N	N	N
3.4	Ūdens plūsma vismaz 80 % jaucējkrānu nepārsniedz 8 litrus minūtē.	O	O	O	O	O	O
3.5	Pisuāri ir aprīkoti ar sensoriem, ūdens taupīšanas ierīcēm vai bezūdens skalošanas sistēmām.	O	O	O	O	O	O
3.6	Jauniegādātām tualetēm ir divkāršā skalošanas sistēma ar maksimālo skalošanas apjomu 3/6 litri vai maksimālo skalošanas apjomu 4,5 litri sensoru skalošanas sistēmām.	O	O	O	O	O	O
3.7	Jauniegādātās trauku mazgājamās mašīnas un veļas mazgājamās mašīnas atbilst zema ūdens patēriņa prasībām.	O	O	O	O	O	O
3.8	Vietās ar augstu ūdens patēriņu ir uzstādīti atsevišķi ūdens skaitītāji.	V	V	V	V	V	V
3.9	Pēdējo 6 gadu laikā ir veikts vietējiem apstākļiem un darbības mērogam atbilstošs ūdens riska novērtējums.	V	V	N	V	N	V
3.10	Tiek savākts un atbilstošiem nolūkiem izmantots lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāja kondensāts.	V	V	V	V	V	V

3

ŪDENS

O — Obligātais

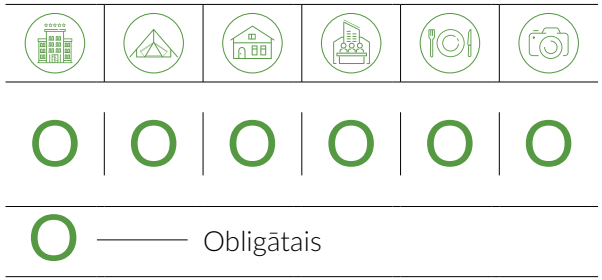
V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
3.11	Ūdens plūsma visos jaucējkrānos nepārsniedz 5 litrus minūtē.	V	V	V	V	V	V
3.12	Visi publiskā lietojuma jaucējkrāni ir aprīkoti ar automātiskas ūdens padeves pārtraukšanas sistēmām.	V	V	N	V	V	V
3.13	Viesu istabās un apartamentos nav pieejamas vannas, džakuzi/spa vai privātie baseini.	V	V	V	N	N	N
3.14	Ir ieviesti pasākumi ūdens patēriņa samazināšanai galvenajās ārtelpu ūdens lietošanas sistēmās.	V	V	V	N	N	V
	Obligātie kritēriji	7	7	7	6	6	6
	Vadlīniju kritēriji	7	7	5	5	4	6

3.1.

Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts kopējais ūdens patēriņš. (O)

Ūdens apsaimniekošana

Nozīme

Lai efektīvi pārvaldītu un samazinātu vides ietekmes un darbības izmaksas, iestādes uzrauga, reģistrē un izprot savu ūdens patēriņu. Ikmēneša ūdens patēriņa reģistrēšana ļauj savlaicīgi atklāt neefektivitāti vai noplūdes, atbalsta uz datiem balstītu lēmumu pieņemšanu un atbilst labas prakses principiem ilgtspējas ziņojumu sagatavošanā.

Prasības īstenošanai

Vismaz reizi mēnesī iestāde reģistrē savu kopējo ūdens patēriņu. Ieteicama ir kopējā ūdens patēriņa reģistrācija biežāk nekā reizi mēnesī un/vai ūdens patēriņa intensitātes reģistrēšana (uz gultasvietu nakti/platību/apmeklētājiem utt.), tādējādi atvieglojot efektivitātes un snieguma tendenču izsekošanu un analīzi.

Nolasījumi ir sistemātiski un tiek uzglabāti izsekojamā un pārbaudāmā formātā. Datu vākšanas metodika ir dokumentēta (piemēram, dati no komunālo pakalpojumu rēķiniem, apakšskaitītājiem, automatizētiem tiešsaistes vai manuāliem nolasījumiem). Ir norādīts ūdens avots un izmantošana (piemēram, pašvaldības mērītā vai nemērītā piegāde, dziļurbumi utt.). Tas ļauj iestādei atšķirt patēriņa līmeņa izmaiņas no izmaiņām ūdens piegādē.

Ja ūdens netiek piegādāts ar publisko vai komunālo pakalpojumu sniedzēju, iestāde glabā dokumentus, kas apstiprina, ka tās ūdensapgāde ir likumīgi atļauta un atbilst vietējām vai valsts prasībām. Reģionos vai periodos, kad vietējās vai valsts iestādes oficiāli paziņo par ūdens trūkumu, deficītu vai ieguves ierobežojumiem, iestāde nodrošina arī to, ka tās ūdens ieguve vai izmantošana ir saskaņota ar kompetentās vietējās iestādes atļauju un negatīvi neietekmē vidi vai vietējo apgādi.

3.1.

Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts kopējais ūdens patēriņš. (O)

Ja mēneša dati nav tieši pieejami (piemēram, strukturālu ierobežojumu, komunālo pakalpojumu ierobežojumu, vietu bez mērīšanas infrastruktūras vai koplietošanas ēku dēļ), iestāde sniedz iespējami precīzāko mēneša aplēsi. Pieņemamās aplēses metodes ietver:

a) sadale pēc platības, apdzīvotības vai salīdzināmiem kritērijiem;

b) aplēses, pamatojoties uz tvertņu tilpumu un atkārtotas uzpildīšanas biežumu; vai

c) sūknēšanas žurnālu vai piegādes reģistru dati.

Šādos gadījumos iestādei stingri ieteicams uzstādīt atsevišķus ūdens skaitītājus, lai pakāpeniski uzlabotu datu precizitāti.

Ja notiek kādas būtiskas izmaiņas[59] vai palielinās ūdens patēriņš, iestāde nekavējoties izmeklē iespējamos iemeslus, veicot arī koriģējošus pasākumus.

Atbilstoši šim kritērijam apkopotie ūdens patēriņa dati var tikt izmantoti kā pamatdati iestādes ilgtspējas mērķu atbalstam 1.2. un 1.3. kritēriju kontekstā.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- ikmēneša ūdens patēriņa uzskaites datus par pēdējiem 2 kalendārajiem gadiem par katru izmantoto ūdens avotu (pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji

59 Skatīt glosāriju

3.1.

Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts kopējais ūdens patēriņš. (O)

vai jauni uzņēmumi iesniedz datus par iepriekšējo pilno kalendāro gadu vai vismaz 3 mēnešu datus, ja vēsturiskie dati nav pieejami); un

- apstiprinošos dokumentus, kuros norādīta izmantotā datu vākšanas metodika (piemēram, komunālo pakalpojumu rēķini, manuāli reģistri, automatizēti tiešsaistes rādījumi, fotoattēli ar skaitītājiem, kuros redzams patēriņš, ja reģistri nav pieejami). Auditors veic apstiprinošo dokumentu pārbaudi[60], pārskatot 3 attiecīgo dokumentu paraugus (metodika C)[61]. Ja ir iesaistīti vairāki ūdens avoti, gadi, vietas vai sistēmas, auditors izvēlas izkliedi atspoguļojošus paraugus.

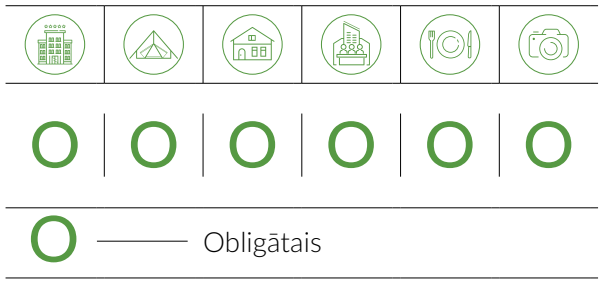
Atsevišķos gadījumos iestāde iesniedz arī:

- dokumentus, kas apliecina, ka ūdensapgāde ir likumīgi atļauta un atbilst vietējām vai valsts prasībām, ja ūdens netiek piegādāts ar publisko piegādātāju starpniecību. Turklāt reģionos vai periodos, kad vietējās vai valsts iestādes oficiāli paziņo par ūdens trūkumu, deficītu vai ieguves ierobežojumiem, uzņēmums pievieno atļauju vai paziņojumu no kompetentās vietējās iestādes, kas apstiprina, ka ūdens ieguve vai izmantošana negatīvi neietekmē vidi vai vietējo apgādi; un/vai
- aplēstos datus un aprēķinu metodiku gadījumos, kad mēneša dati nav pieejami.

60 Skatīt glosāriju
61 Skatīt glosāriju

3.2.

Ūdens izvades sistēmas tiek aktīvi uzraudzītas, nekavējoties novēršot noplūdes. (O)

Nozīme

Piloši un tekoši ūdens izvades santehnikas mezgli (krāni, dušas, tualetes, iekštelpu un āra peldbaseini utt.) sabiedriskajās telpās, viesu istabās un personāla telpās nevajadzīgi palielina ūdens patēriņu un negatīvi ietekmē iestādes vides ietekmes.

Prasības īstenošanai

Iestāde aktīvi uzrauga ūdens izvades vietas un nekavējoties novērš noplūdes. Tiek ieviesta rakstiska standarta darbības procedūra (SOP)[62], nosakot regulāras pārbaudes un remonta procedūras redzamām ūdens izvades vietu noplūdēm.

SOP[63] nosaka izvades veidam un lietojumam atbilstošu pārbaužu regularitāti;

- bieži izmantotas vai augsta riska izvades (piemēram, sabiedriskās tualetes, viesu istabas, baseini, āra krāni) tiek pārbaudītas katrā telpas tīrīšanas reizē;
- vidēji izmantotas izvades (piemēram, personāla tualetes, virtuves telpas) tiek pārbaudītas vismaz reizi nedēļā; un
- mazizmantotas vai reti izmantotas izvades (piemēram, sezonālas āra dušas, apkopes izlietnes) tiek pārbaudītas vismaz reizi mēnesī vai pirms to izmantošanas.

Ja tiek konstatētas ūdens noplūdes, iestāde veic pasākumus to novēršanai. Konstatētās noplūdes un atbilstošie pasākumi tiek reģistrēti incidentu žurnālā

62 Skatīt glosāriju
63 Skatīt glosāriju

3.2.

Ūdens izvades sistēmas tiek aktīvi uzraudzītas, nekavējoties novēršot noplūdes.

(O)

vai apkopes reģistrā. Par pārbaužu veikšanu atbildīgie darbinieki (piemēram, uzkopšanas darbinieki, tehniķi utt.) ir informēti par spēkā esošajām procedūrām.

Ātrai noplūžu identificēšanai, ieteicama ir arī automātisku ūdens noplūdes noteikšanas sistēmu uzstādīšana un digitālu pārbaudes kontrolsarakstu izmantošana. Āra vai iekštelpu peldbaseiniem uzraudzība var ietvert vizuālas pārbaudes ap peldbaseinu, bet labāks risinājums ir uzstādīt atsevišķu ūdens skaitītāju, kas uzrauga peldbaseina ūdens patēriņu (sk. 3.8. kritēriju), vai ūdens noplūdes detektoru.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku SOP[64] par ūdens izvades vietu pārbaudi atbilstoši iepriekš minētajiem intervāliem un biežumam.

Īpašos gadījumos, ja ir konstatēti ūdens noplūžu incidenti, iestāde uzrāda incidentu reģistru un sarakstu ar īstenotajiem pasākumiem pēc noplūžu novērošanas.

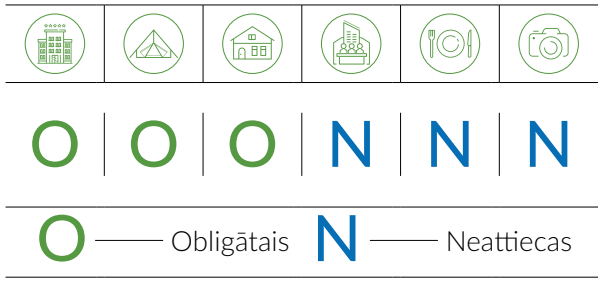
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudi[65] vismaz 1 sabiedriskajā telpā (piemēram, vestibilā/sabiedriskajā tualetē), 1 personāla/administratīvajā telpā un viesu istabās, ievērojot metodiku A, kas aprakstīta glosārijā. Ja tiek konstatētas noplūdes, iestāde pierāda, ka ir veikti korektīvie pasākumi.

64 Skatīt glosāriju
65 Skatīt glosāriju

3.3.

Ūdens plūsma vismaz 80 % dušu nepārsniedz 9 litrus minūtē.

(O) (i)

Nozīme

Ūdens plūsmas samazināšana dušās palīdz mazināt ietekmi uz vidi, taupot ūdeni. Efektīvas ūdens izmantošanas nodrošināšana ir īpaši svarīga viesu ērtību telpās, kur ikdienas patēriņš ir liels.

Prasības īstenošanai

Ūdens plūsma vismaz 80 % dušu viesu istabās, sabiedriskajās telpās, personāla telpās un citās telpās, piemēram, spa centros vai sporta/ a fitnesa centros, nepārsniedz 9 litrus (vai 2,68 ASV galonus) minūtē. Daudzos gadījumos ūdens plūsmu dušās iespējams samazināt vēl vairāk.

Lai atbilstu šim kritērijam, iestāde var izvēlēties dušas galvas ar ierobežotu ūdens plūsmu vai ūdens ierobežošanas ierīces pie šļūteņu pamatnes. Samazinātu ūdens plūsmu bieži panāk, sajaucot ūdeni ar gaisu dušas aeratoros. Īstermiņa pagaidu risinājums var būt arī ūdens spiediena samazināšana ūdens sadales sistēmā. Lietus dušām, kur standarta plūsmas ierobežošana ir tehniski sarežģīta, plūsmas ātruma prasības izpildei var izmantot alternatīvus risinājumus, piemēram, sertificētas lietus dušas galvas ar zemu plūsmu, aiz sienas uzstādītus plūsmas regulēšanas vārstus vai ūdens spiediena regulēšanu.

Dažiem mazplūsmas dušas modeļiem, īpaši intensīvas lietošanas vietās, piemēram, sporta zālēs vai spa centros, var būt nepieciešami pielāgojumi, lai saglabātu lietotāju komfortu un tīrību (piemēram, lai novērstu nosēdumu veidošanos vai smaku kanalizācijā). Iestādēm tiek ieteikts izvēlēties ūdens taupīšanas dušas ar pierādītu veiktspēju un izturību, kā arī apsvērt nepieciešamo apkopi vai lietotāju pieredzes pielāgojumus iepirkuma un uzstādīšanas plānošanas laikā.

3.3.

Ūdens plūsma vismaz 80 % dušu nepārsniedz 9 litrus minūtē.

(O) ⓘ

Lai veicinātu ūdens taupīšanu, iestādēm ieteicams uzstādīt norādes vai izmantot pozitīvus uzvedības ietekmēšanas paņēmienus viesu un personāla zonās, veicinot atbildīgu ūdens lietošanu, piemēram, īsāku dušā pavadīto laiku.

Ja ir uzstādītas gan rokas dušas, gan lietus dušas sistēmas, kritērijs attiecas uz abiem veidiem. Vannas krāni, kas izvietoti kopā ar dušām nav iekļauti šajā kritērijā.

Iestāde uztur dokumentētu pārskatu par dušu kopējo skaitu. Pirms audita, atbilstības pierādīšanai, iestāde veic dušu ūdens plūsmas pašpārbaudes. Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem pašpārbaudes jāveic vismaz 80 % no dušu kopējā skaita, pierādot, ka dušu ūdens plūsma nepārsniedz 9 l/min. Atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem pašpārbaudes veicamas vismaz 50 % dušu, kas iekļautas iepriekšējā 80 % grupā, lai pierādītu, ka tās joprojām nepārsniedz 9 l/min. Visi mērījumi tiek dokumentēti izsekojamā formātā un tiek atjaunināti vismaz reizi pēdējo 6 mēnešu laikā pirms audita.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
BE, DK, FI, MX, NL, NO, SE vismaz 90 % dušu ūdens plūsma nepārsniedz 9 litrus minūtē.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pārskatu par atbilstoši iepriekš minētajām prasībām veiktajām pašpārbaudēm.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic paraugu ņemšanu[66] vismaz 1 publiskajā dušā, 1 personāla/administratīvā dušā, un viesu istabās, izmantojot metodiku A, kas aprakstīta glosārijā, lai pārbaudītu ūdens plūsmu dušās katrā no minētajām zonām (metodika B).

66 Skatīt glosāriju

3.4.

Ūdens plūsma vismaz 80 % jaucējkrānu nepārsniedz 8 litrus minūtē.

(O) (i)

Nozīme

Krānu ūdens plūsmas samazināšana palīdz samazināt vides ietekmes, taupot ūdeni biežākajās patēriņa vietās. Efektīvas krānu sistēmām viesu un darbinieku telpās ir būtiska loma ikdienas ūdens taupīšanā.

Prasības īstenošanai

Ūdens plūsma vismaz 80 % no jaucējkrāniem (ieskaitot krānus ar sensoriem) viesu istabās, darbinieku telpās un citās sabiedriskās telpās, piemēram, sabiedriskajās tualetēs, spa zonās vai sporta zālēs/fitnesa centros, nepārsniedz 8 litrus (vai 2,81 ASV galonu) minūtē. Daudzos gadījumos ūdens plūsmu krānos iespējams samazināt vēl vairāk.

Nodrošinot atbilstību šim kritērijam, iestāde var izvēlēties uzstādīt krānus ar ierobežotu ūdens plūsmu vai uzstādīt krānos ūdens caurplūdes ierobežošanas ierīces. Samazinātu ūdens plūsmu bieži panāk areatoros, sajaucot ūdeni ar gaisu. Īstermiņa pagaidu risinājums var būt arī ūdens spiediena samazināšana ūdens sadales sistēmā.

Daži ūdens resursu taupošu krānu modeļi var prasīt biežāku tīrīšanu vai regulēšanu, lai saglabātu higiēnu un lietošanas ērtumu, jo īpaši vietās ar lielu apmeklētāju plūsmu. Iestādēm ir ieteikts izvēlēties krānus ar pierādītu veiktspēju un vieglu apkopi, kā arī iepirkuma lēmumu pieņemšanā ņemt vērā tīrīšanas vajadzības un lietotāju ērtības.

Lai vēl vairāk veicinātu ūdens taupīšanu, iestādēm ieteicams pie krāniem viesu tualetēs un personāla telpās izvietot norādes vai uzvedības mudinājumus, kas lietotājus mudina aizvērt krānu, kad tie ir pabeiguši lietošanu.

3.4.

Ūdens plūsma vismaz 80 % jaucējkrānu nepārsniedz 8 litrus minūtē.

(O) ⓘ

Šis kritērijs attiecas tikai uz jaucējkrāniem un neattiecas uz virtuves vai saimniecības krāniem.

Iestāde uztur dokumentētu pārskatu par kopējo jaucējkrānu skaitu (ieskaitot krānus ar sensoriem). Pirms audita iestāde atbilstības pierādīšanai īsteno ūdens plūsmas pašpārbaudes. Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem pašpārbaudes veicamas vismaz 80 % no kopējā jaucējkrānu skaita, pārliecinoties, ka plūsma nepārsniedz 8 l/min. Atkārtoti pieteikumu iesniedzēji veic pašpārbaudes vismaz 50 % no krāniem, kas iekļauti iepriekšējā 80 % grupā, lai pārliecinoties, ka patēriņš joprojām nepārsniedz 8 l/min. Visi mērījumi tiek dokumentēti izsekojamā formātā un tiek aktualizēti vismaz reizi pēdējo 6 mēnešu laikā pirms audita.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
BE, DK, FI, MX, NL, NO, PT, SE vismaz 90 % roku mazgāšanas krānu ūdens plūsma nepārsniedz 6 litrus minūtē.

Audita procesa apliecinājumi

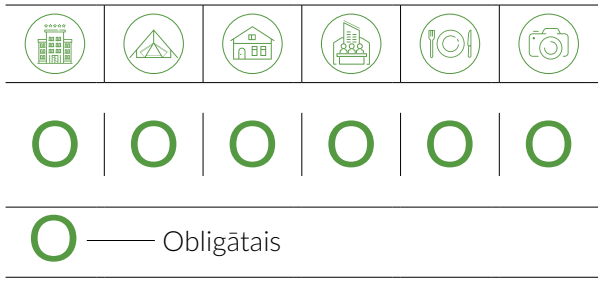
Audita laikā iestāde iesniedz pārskatu par atbilstoši iepriekš minētajām prasībām veiktajām pašpārbaudēm.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic paraugu ņemšanu[67] vismaz 1 sabiedriskajā telpā (vestibilā/tualetē), 1 personāla/administratīvajā telpā un viesu istabās, ievērojot metodiku A, kas aprakstīta glosārijā, ūdens krānu plūsmas pārbaudei katrā no minētajām telpām (metodika B).

67 Skatīt glosāriju

3.5.

Pisuāri ir aprīkoti ar sensoriem, ūdens taupīšanas ierīcēm vai bezūdens skalošanas sistēmām. (O)

Nozīme

Zema plūsmas, sensoru vai bezūdens pisuāri var veicināt vides ietekmes samazināšanu, samazinot ūdens patēriņu. Tradicionālie pisuāri, izmantojot neefektīvus skalošanas mehānismus var patērēt lielu ūdens daudzumu.

Prasības īstenošanai

Ja telpās ir uzstādīti pisuāri, tie ir aprīkoti ar individuāliem sensoriem, skalošanas pogām (skalošanā patērējot ne vairāk kā 3 litrus vai 0,79 ASV galonus vienā skalošanas reizē) vai tie ir ar bezūdens skalošanas sistēmu.

Izmantojot bezūdens pisuāros jānodroši ražotāju specifikācijām atbilstoša sistēmas uzturēšana.

Daži ūdens taupīšanas vai bezūdens pisuāru modeļi higiēnas uzturēšanā un smaku kontrolē var prasīt biežāku apkopi - jo īpaši intensīvi izmantotās publiskās telpās. Iestādēm ir ieteikts izvēlēties urinālus ar pierādītu veiktspēju un izturību, kā arī iekļaut atbilstošu apkopes plānošanu un personāla apmācību[68] kā daļu no iepirkuma un uzstādīšanas procesa.

Šis kritērijs attiecas uz pisuāriem, kas atrodas iestādes sabiedriskajās telpās (piemēram, vestibilos, restorānos, koplietošanas telpās) un personāla telpās.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka urināli ir aprīkoti ar atsevišķiem sensoriem, pogas nospiežamām skalošanas sistēmām ar ierobežotu plūsmu vai tie darbojas ar bezūdens skalošanas sistēmām.

68 Skatīt glosāriju

3.6.

Jauniegādātām tualetēm ir divkāršā skalošanas sistēma ar maksimālo skalošanas apjomu 3/6 litri vai maksimālo skalošanas apjomu 4,5 litri sensoru skalošanas sistēmām. (O)

Nozīme

Lai samazinātu ietekmi uz vidi un ūdens patēriņu, jauniegādātām tualetēm jāatbilst augstiem ūdens taupīšanas standartiem. Efektīvas iekārtas[69] ir ļoti svarīgas saldūdens resursu saglabāšanā un atbildīgas iekārtu pārvaldības nodrošināšanā.

Prasības īstenošanai

Tualetes, kas iegādātas pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) un pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) lietošanai viesu istabām, sabiedriskajām telpām un personāla telpām, ir vai nu:

a) divkāršās skalošanas tualetes ar maksimālo skalošanas tilpumu 3/6 litri (0,79/1,59 ASV galoni); vai

b) tualetes ar sensoru sistēmu, kas ļauj izmantot maksimāli 4,5 litrus ūdens vienā skalošanas reizē (1,19 ASV galoni).

Nepieciešamā efektivitāte ūdens patēriņā tiek panākta, izmantojot pastāvīgas tehniskās specifikācijas vai iebūvētus ierobežojumus, nevis pagaidu iestatījumus, ko var regulēt lietotāj.

O	O	O	O	O	O

O —— Obligātais

69 Skatīt glosāriju

3.6.

Jauniegādātām tualetēm ir divkāršā skalošanas sistēma ar maksimālo skalošanas apjomu 3/6 litri vai maksimālo skalošanas apjomu 4,5 litri sensoru skalošanas sistēmām. (O) ⓘ

Ir pieņemami arī citi ūdens taupīšanas modeļi, kas nodrošina līdzvērtīgu vai labāku veiktspēju (piemēram, augstas efektivitātes tualetes, vakuuma palīdg-modeļi), ja tehniskās specifikācijas apliecina, ka vidējais ūdens patēriņš vienā skalošanas ciklā ir vienāds ar vai mazāks par 3/6 litriem divkāršās skalošanas tualetēm vai 4,5 litriem sensoru modeļiem.

Lai vairāk atbalstītu ūdens taupīšanas praksi arī vecākiem modeļiem, ja iespē-jams, uzstādāmas fiziskas skalošanas apjomu samazinošas ierīces. Tāpat arī ir apsverama informatīvo zīmju izvietošana vai pozitīvas uzvedības ietekmēšanas rīcības.

Daži zema skalošanas apjoma tualetes modeļi var prasīt biežāku tīrīšanu hi-giēnas standartu uzturēšanai, jo īpaši publiskās vietās ar lielu apmeklētāju skaitu. Iestādēm tiek ieteikts izvēlēties ūdens taupīšanas tualetes ar pierādītu skalošanas veiktspēju un iekļaut uzturēšanas plānošanu kā daļu no iepirkuma lēmuma.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
Francijā un Portugālē jauniegādātās tualetes ir aprīkotas ar divkāršo skalo-šanas sistēmu, kuras maksimālais skalošanas apjoms ir 3/6 litri, vai sensoru skalošanas sistēmām, kuru maksimālais skalošanas apjoms ir 4,5 litri. Turklāt 50 % no visām esošajām tualetēm maksimālais skalošanas apjoms ir 6 litri.

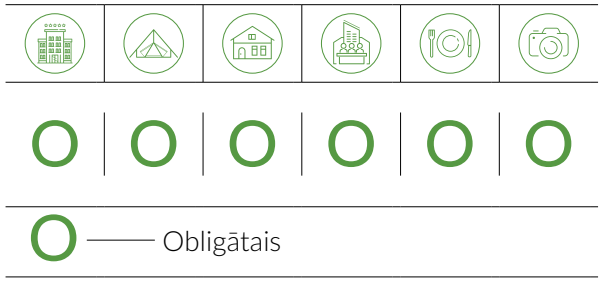
Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde uzrāda rēķinus par pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteiku-ma iesniedzējiem) jauniegādātām tualetēm, norādot iegādes datumu un katras vienības skalošanas tilpumu.

3.7.

Jauniegādātās trauku mazgājamās mašīnas un veļas mazgājamās mašīnas atbilst zema ūdens patēriņa prasībām.

(O)

Nozīme

Trauku mazgājamās mašīnas un veļas mazgājamās mašīnas ir viens no galvenajiem ūdens patēriņa avotiem viesmīlības nozarē. Nodrošinot, ka visi jauni, iegādātie modeļi ir energoefektīvi, tiek samazinātas vides ietekmes un ekspluatācijas izmaksas, vienlaikus atbalstot ilgtspējīgu iepirkumu.

Prasības īstenošanai

Pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātām trauku mazgājamām mašīnām un veļas mazgājamām mašīnām, jāatbilst lejāk uzskaitītajām, ierīces veidam atbilstošām, zema ūdens patēriņa prasībām.

Trauku mazgājamām mašīnām:

- profesionālās trauku mazgājamās mašīnās ūdens patēriņš nedrīkst pārsniegt 3,5 litrus (vai 0,92 ASV galonus) uz vienu grozu. Ja ir pieejami tikai programmas līmeņa patēriņa dati, uzņēmums pierāda, ka vidējais patēriņš nepārsniedz 3,5 litrus uz vienu grozu; un
- mājsaimniecību lietojuma vai mazākas trauku mazgājamās mašīnas uzrāda zemu ūdens patēriņu vienā ciklā, ko apstiprina atzīti starptautiski vai valsts standarti (piemēram, viena no divām augstākajām efektivitātes klasēm/novērtējumiem, kas pieejami tirgū, ar līdzvērtīgiem starptautiskiem standartiem, piemēram, ES enerģijas marķējuma ūdens efektivitātes klase, Energy Star ūdens efektivitātes sliekšņi vai citi valsts/reģionālie efektivitātes marķējumi).

3.7.

Jauniegādātās trauku mazgājamās mašīnas un veļas mazgājamās mašīnas atbilst zema ūdens patēriņa prasībām. (O)

Veļas mazgājamām mašīnām:

- profesionālās vai komerciālās mašīnās ūdens patērinsnepārsniedz 7 l/kg veļas. Ja modeļi, kas atbilst šai robežvērtībai, nav pieejami tirgū, tiek ievērota stingrākā vietējā efektivitātes robežvērtība; un
- mājsaimniecību lietojuma vai mazākas mašīnas uzrāda zemu ūdens patēriņu vienā ciklā, ko apstiprina atzīti valsts vai starptautiski standarti (piemēram, viena no divām augstākajām efektivitātes klasēm/novērtējumiem, kas pieejami tirgū, ar līdzvērtīgiem starptautiskiem standartiem, piemēram, ES enerģijas marķējums ūdens patēriņam vienā ciklā Eco 40–60 programmai, Energy Star ūdens efektivitātes sliekšņi vai citi valsts/reģionālie efektivitātes marķējumi). Ja ir pieejami dati par litriem uz kilogramu, uzņēmums pierāda, ka tā veiktspēja ir līdzvērtīga šiem augstas efektivitātes modeļiem vai marķējumiem.

Iestāde nodrošina ierīces tipa un jaudas atbilstību darbības apjomam. Piemēram, profesionālās virtuves[70] izmanto komerciāla līmeņa trauku mazgājamās mašīnas, bet mazākās virtuvēs, dapartamentos vai mazāk intensīvas lietošanas gadījumos (piemēram, bāros, kur trauku mazgāšana ir minimāla vai tiek mazgāti tikai formas tērpi) var būt pamatota sadzīves ierīču izmantošana, ja tās atbilst ūdens patēriņaefektivitātes sliekšņiem.

Lai saglabātu paredzēto ūdens izmantošanas efektivitāti un iekārtu ilgmūžību, tiek nodrošināta iekārtu pareiza un ražotāja norādījumiem atbilstoša lietošana un apkope.

70 Skatīt glosāriju

3.7.

Jauniegādātās trauku mazgājamās mašīnas un veļas mazgājamās mašīnas atbilst zema ūdens patēriņa prasībām.

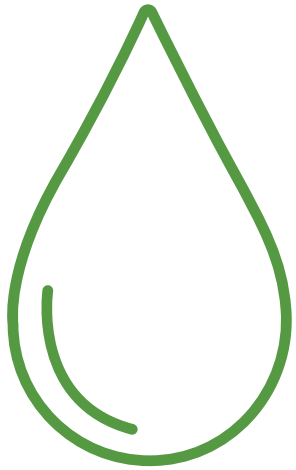
(O)

Šis kritērijs attiecas uz visām iestādes telpām, tostarp kopējām virtuves/veļas mazgāšanas telpām un apartamentiem.

Audita procesa apliecinājumi

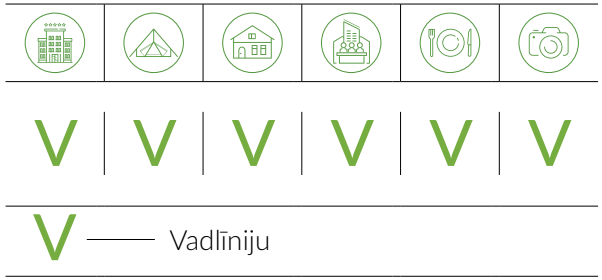
Audita laikā iestāde iesniedz:

- sarakstu ar ierīcēm, kas iegādātas pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem); un
- attiecīgās iekārtu ūdens patēriņa specifikācijas (piemēram, tehniskās specifikācijas, efektivitātes novērtējumi/marķējumi vai piegādātāju dati, kas norāda litrus vienā ciklā vai uz vienu kg veļas).

3.8.

Vietās ar augstu ūdens patēriņu ir uzstādīti atsevišķi ūdens skaitītāji. (V)

Nozīme

Lai labāk izsekotu ūdens patēriņam dažādās iestādes zonās un atbalstītu būtiskus ūdens patēriņa samazināšanas mērķus, ir nepieciešama detalizētāka uzraudzība, jo īpaši vietās ar augstu ūdens pieprasījumu. Apakšskaitītāji sniedz svarīgus datus, ko var izmantot neefektīvas izmantošanas identificēšanai, noplūžu konstatēšanai un prioritāro rīcību noteikšanai.

Prasības īstenošanai

Iestāde uzstāda vismaz 2 papildu atsevišķus ūdens skaitītājus (vai ierīces ar līdzīgu funkcionalitāti, kas izvietotas nozīmīgā apjomā, piemēram, viedās dušas galvas, kas reģistrē patēriņu) vietās ar augstu ūdens patēriņu[71] vai kur apakšskaitītāji atbalsta nozīmīgus ūdens patēriņa samazināšanas mērķus. Ja iestāde ir liela ar daudzām viesu un sanāksmju telpām, var uzstādīt atsevišķus ūdens skaitītājus iestādes dažādām daļām (vai katrai telpai).

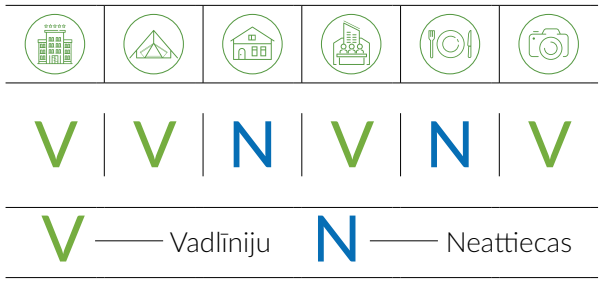
Uzstādot vairāk ūdens skaitītāju, tiek iegūts un reģistrēts patēriņš katrā ūdens skaitītājā. Ideālā situācijā ūdens patēriņš no dažādiem skaitītājiem tiek reģistrēts biežāk nekā reizi mēnesī, tādējādi nodrošinot detalizētākas informācijas pieejamību.

Apakšskaitītāju dati tiek integrēti kopējā ūdens uzskaites sistēmā (3.1. kritērijs), lai atbalstītu visaptverošu analīzi. Iegūstot precīzāku informāciju par ūdens patēriņu, izmantojot papildu atsevišķus ūdens skaitītājus, iestāde var labāk sagatavot mērķus un rīcības ūdens patēriņa samazināšanai. Atbilstoši

71 Skatīt glosāriju

3.9.

Pēdējo 6 gadu laikā ir veikts vietējiem apstākļiem un darbības mērogam atbilstošs ūdens riska novērtējums. (V)

šim kritērijam apkopotie ūdens patēriņa uzskaites dati var tikt izmantoti arī kā pamatdati, lai atbalstītu iestādes ilgtspējas mērķus 1.2. kritērija kontekstā.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par apakšskaitītāju novietojumu un izmantoto metodiku patēriņa uzraudzībai.

Nozīme

Ilgtspējīga ūdens apsaimniekošana prasa izpratni par vietējiem ar ūdens resursu izmantošanu saistītiem riskiem, lai nodrošinātu ilgtermiņa pieejamību, kā arī kopienas noturību saistībā ar kopīgiem resursiem un vides aizsardzību. Visaptverošs ūdens riska novērtējums ļauj iestādei paredzēt problēmas (piemēram, deficītu, piesārņojumu vai plūdus) un veikt proaktīvas, uz pierādījumiem un datos balstītas, darbības.

Prasības īstenošanai

Iestāde veic ūdens riska novērtējumu, kas ir atbilstošs tās vietējiem apstākļiem un darbības mērogam. Novērtējumā tiek identificēti potenciālie ar ūdens resursiem saistītie riski uzņēmuma teritorijā, kas var ietvert, bet neaprobežojas ar: ūdens trūkumu vai deficītu (īpaši aktuāli pilsētu vai sausās teritorijās), sausumu, plūdiem, infrastruktūras neaizsargātību un ūdens kvalitātes problēmām, piemēram, piesārņojumu vai sāļumu, ar ledu/sniegu saistītiem riskiem, kā arī riskiem, ko pastiprina klimata pārmaiņas, piemēram, ekstremālu laika apstākļu biežāka parādīšanās vai lietusgāžu izmaiņas.

Ūdens riska novērtējumā ietilpst gan pašreizējo, gan prognozēto vietējo ūdens apstākļu analīze, ņemot vērā sezonālās svārstības, reģionālo ūdens pārvaldību un pieprasījumu no apkārtējām kopienām vai rūpniecības nozarēm, plūdu

3.9.

Pēdējo 6 gadu laikā ir veikts vietējiem apstākļiem un darbības mērogam atbilstošs ūdens riska novērtējums. (V)

apdraudētās teritorijas, kā arī potenciālos piesārņojuma avotus. Rezultātā tiek sagatavots ziņojums, kurā izklāstīti identificētie riski, pakļautības un neaizsargātības līmenis un ieteicamie riska mazināšanas vai pielāgošanās pasākumi.

Ja novērtējumā tiek identificēti ar ūdens resursiem saistīti riski, iestāde sadarbībā ar citām attiecīgajām ieinteresētajām grupām un institūcijām (piemēram, vietējām iestādēm, ūdensapgādes uzņēmumiem, kopienu organizācijām utt.) izstrādā vai pielāgo reaģēšanas plānu, ņemot vērā ieteicamos pasākumus. Novērtējuma rezultāti tiek izmantoti, pieņemot lēmumus par ūdens resursu izmantošanu, ieguldījumiem infrastruktūrā, gatavību ārkārtas situācijām un aizsardzības pasākumiem.

Novērtējumu veic piemērota atbildīgā institūcija, ārēja uzņēmējsabiedrība (piemēram, sertificēta konsultāciju uzņēmējsabiedrība vai vietējā ūdensapgādes iestāde) vai iekšēji uzņēmums, ja ir pieejama un dokumentēta atbilstoša pieredze un metodika (piemēram, to veic iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis, inženieris vai līdzvērtīgu apmācību[72] pabeidzis darbinieks, izmantojot WWF ūdens riska filtru, WRI Aqueduct ūdens risku atlasu, CEO Water Mandate metodoloģiju, ISO 14046:2014 un/vai iespējamos valsts/reģionālos novērtējumus).

Kur attiecināms, novērtējumā var atsaukties uz esošajām valsts vai reģionālajām sistēmām (piemēram, dzeramā ūdens riska novērtējumiem, kas noteikti piemērojamajos noteikumos). Pilsētu teritorijās, kur ūdensapgādes un kvalitātes riskus pārvalda sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji, novērtējuma pamatā var izmantot oficiālos datus vai vietējās ūdensapgādes iestādes ziņojumus.

72 Skatīt glosāriju

Novērtējums tiek pārskatīts un aktualizēts vismaz reizi sešos gados vai biežāk, ja notiek būtiskas izmaiņas vietējā kontekstā, ūdens pieejamībā vai objekta darbībā.

Saskaņā ar šo kritēriju apkopotos datus var izmantot kā pamatdatus, lai atbalstītu iestādes ilgtspējas mērķus saskaņā ar 1.2. un 1.3. kritēriju.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz savu jaunāko ūdens riska novērtējumu.

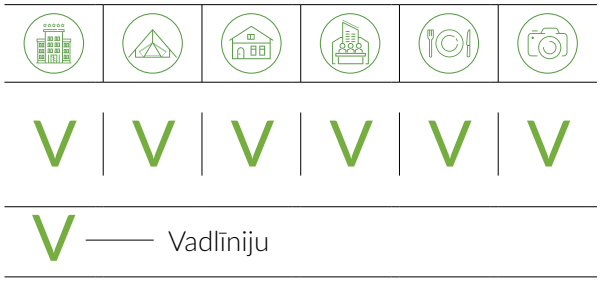
Īpašās situācijās, piemēram, apstākļos, ja ir identificēti riski, iestāde iesniedz dokumentus, kas parāda reaģēšanu un īstenotās darbības konstatēto risku mazināšanā vai novēršanā (piemēram, identificēto risku rezultātā izstrādāts reaģēšanas plāns).

3.10.

Tiek savākts un atbilstošiem nolūkiem izmantots lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāja kondensāts. (V)

Nozīme

Lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāju kondensāta savākšana un atkārtota izmantošana samazina pieprasījumu pēc saldūdens un veicina ilgtermiņa ūdens taupīšanu, kā arī dzeramā ūdens lietderīgu izmantošanu. Šī prakse ir īpaši nozīmīga un tiek stingri ieteikta apgabalos, kurus ir skāris ūdens trūkums vai kuros ir augsts pieprasījums un nepieciešamība pēctelpu dzesēšanas, un kur atkarības samazināšana no saldūdens resursiem ir ļoti svarīga ilgtermiņa noturībai.

3.10.

Tiek savākts un atbilstošiem nolūkiem izmantots lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāja kondensāts. (V)

Prasības īstenošanai

Lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāju kondensāts tiek savākts, izmantojot tvertnes, cisternas vai atvērtas sistēmas, piemēram, dīķus vai rezervuārus. Savāktais lietusūdens un/vai kondicionētāju kondensāts tiek izmantots šādiem mērķiem:

a) dārzu un zaļo zonu apūdeņošanai[73];

b) tualešu skalošanas tvertnēs;

c) transportlīdzekļu, āra teritoriju vai virsmu tīrīšana un mazgāšanaii;

d) dzesēšanas sistēmu darbībā;

e) veļas mazgāšanai (ja to atļauj valsts vai reģionālie noteikumi); un/vai

f) cilvēku patēriņam pēc atbilstošas attīrīšanas (ja to atļauj valsts vai reģionālie noteikumi).

Lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāju kondensāta savākšana un izmantošana tiek veikta droši, ar pienācīgu apkopi un atbilstoši paredzētajiem mērķiem un izmantošanai, nodrošinot nelabvēlīgu ietekmju novēršanu uz viesnīcas viesiem un darbiniekiem, vietējiem iedzīvotājiem un vidi.

Ja iespējams, ieteicams uzstādīt ūdens skaitītāju savāktā un izmantotā lietusūdens un kondensāta apjomu reģistrēšanai, kā arī dokumentēt izmantošanas pielietojumu.

73 Skatīt glosāriju

3.11.

Ūdens plūsma visos jaucējkrānos nepārsniedz 5 litrus minūtē. (V) (i)

V | V | V | V | V | V

V —— Vadlīniju

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāja kondensāta savākšanas iekārtu esamību.

Ja savāktais lietusūdens un/vai gaisa kondicionētāju kondensāts tiek izmantots cilvēku patēriņam, iestāde iesniedz attiecīgās iestādes dokumentus, kas apstiprina ūdens kvalitātes atbilsību attiecīgajiem veselības un drošības standartiem.

Nozīme

Krāna ūdens plūsmas samazināšana palīdz samazināt ietekmi uz vidi, taupot ūdeni vietās, kur tas tiek izmantots bieži un retāk. Efektīvas krānu sistēmas spēlē būtisku lomu ikdienas ūdens taupīšanā viesu un personāla telpās.

Prasības īstenošanai

Ūdens plūsma visos jaucējkrānos (ieskaitot krānus ar sensoriem) viesu istabās, sabiedriskajās telpās un personāla telpās nepārsniedz 5 litrus (vai 1,65 ASV galonus) minūtē. Dažos gadījumos ūdens plūsmu krānos ir iespējams samazināt vēl vairāk.

Nodrošinot šī kritērija izpildi, iestāde var izvēlēties uzstādīt krānus ar ierobežotu ūdens plūsmu vai uzstādīt krānos ūdens ierobežošanas ierīces. Samazinātu ūdens plūsmu bieži panāk, sajaucot ūdeni ar gaisu krānu aeratoros. Īstermiņa pagaidu risinājums var būt arī ūdens spiediena samazināšana ūdens sadales sistēmā.

Daži ūdens taupīšanas krānu modeļi, īpaši tie, kuriem ir ļoti zems plūsmas apjoms vai sensoru sistēmas, var prasīt biežāku tīrīšanu vai regulēšanu higiēnas

3.11.

Ūdens plūsma visos jaucējkrānos nepārsniedz 5 litrus minūtē. (V) ⓘ

apsvērumu un lietošanas ērtuma nodrošināšanai, īpaši vietās ar lielu apmeklētāju plūsmu. Iestādēm, pienemot lēmumus par iepirkumiem, tiek ieteikts izvēlēties krānus ar pierādītu veiktspēju un vieglu apkopi, kā arī ņemt vērā tīrīšanas vajadzības un lietotāju ērtības.

Lai vēl vairāk veicinātu ūdens resursu taupīšanu, iestādēm ieteicams pie krāniem viesu tualetēs un darbinieku telpās izvietot norādes vai uzvedības mudinājumus, kas lietotājus mudina aizvērt krānu pēc lietošanas.

Šis kritērijs attiecas tikai uz jaucējkrāniem un neattiecas uz virtuves vai saimniecības krāniem.

Iestāde uztur dokumentētu pārskatu par kopējo jaucējkrānu skaitu (ieskaitot krānus ar sensoriem). Pirms audita iestāde atbilstības pierādīšanai veic ūdens plūsmas pašpārbaudes. Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem pašpārbaudes tiek veiktas vismaz 80 % no kopējā roku mazgāšanas krānu skaita, gūstot apliecinājumu, ka ūdens patēriņšnepārsniedz 5 l/min. Atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem pašpārbaudes veicamas vismaz 50 % no krāniem, kas bija iekļauti iepriekšējā 80 % grupā, lai pierādītu, ka tie joprojām nepārsniedz 5 l/min. Visi mērījumi tiek dokumentēti izsekojamā formātā un atjaunināti vismaz reizi pēdējo 6 mēnešu laikā pirms audita.

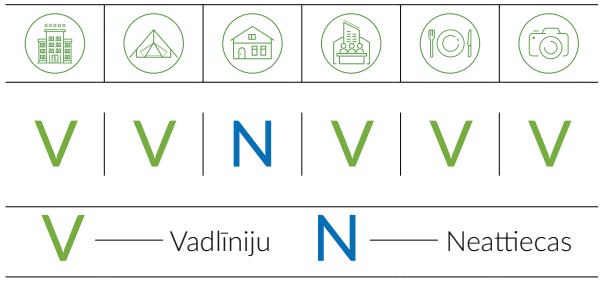
ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
BE, DK, MX, NL, NO, PT, SE valstīs ūdens plūsma visos roku mazgāšanas krānos ir maksimāli 4 litri minūtē.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pārskatu par veiktajām pašpārbaudēm.

3.12.

Visi publiskā lietojuma jaucēj-krāni ir aprīkoti ar automātiskas ūdens padeves pārtraukšanas sistēmām. (V)

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudesparaugu ņemšanu[74] vismaz 1 sabiedriskajā telpā (vestibilā/tualetē), 1 personāla/administratīvajā telpā un viesu istabās, ievērojot metodiku A, kas aprakstīta glosārijā, jaucējkrānu ūdens plūsmas pārbaudei katrā no minētajām telpām (metodika B).

Nozīme

Sabiedriskās tualetes bieži ir ūdens resursu izšķērdēšanas problēmpunkti, jo īpaši, ja krāni netīšām paliek atvērti. Automātisko ūdens padeves pārtraukšanas sistēmu uzstādīšana ar laika atskaites taimeriem vai bezkontakta darbībām, palīdz ievērojami samazināt ūdens patēriņu, vienlaikus veicinot sabiedrisko higiēnu, Šis risinājums ir īpaši efektīvi lielās ēkās.

Prasības īstenošanai

Visi publisko telpu jaucējkrāni ir aprīkoti ar automātiskām ūdens padeves pārtraukšanas sistēmām, piemēram, sensoru vai pogu krāniem, patērējot tikai tik daudz ūdens, cik nepieciešams vienam roku mazgāšanas ciklam.

Krāni ir konfigurēti ar atbilstoši iestatītu plūsmas laiku (piemēram, 5–10 sekundes uz vienu aktivizēšanu), kas nodrošina ūdens taupību, neietekmējot lietošanas ērtumu. Lai garantētu nepārtrauktu funkcionalitāti un precizitāti, iestādes ir atbildīgas par regulāru apkopi, tostarp bateriju nomaiņu un sensoru kalibrēšanu.

Šis kritērijs neattiecas uz viesu istabām, virtuves izlietnēm vai bidē dušām.

Audita procesa apliecinājumi

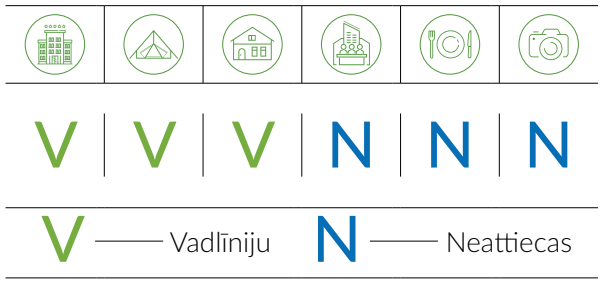
Vizuālās pārbaudes laikā auditors ar izlases parauga Metodi vismaz vienā publiskajā zonā pārliecinās par automātisko ūdens padeves pārtraukšanas sistēmu klātbūtni un funkcionalitāti publiskajos roku mazgāšanas krānos.

74 Skatīt glosāriju

3.13.

Viesu istabās un apartamentos nav pieejamas vannas, džakuzi/spa vai privātie baseini.

(V)

Nozīme

Vannas, džakuzi, spa vannas un privātie peldbaseini viesu istabās parasti patērē lielu daudzumu ūdens vienā lietošanas reizē. Vienai vannai var būt nepieciešami 150–250 litri, bet džakuzi/spa vai privātie baseini var patērēt ievērojami vairāk. Ūdens resursus taupošas dušas patērē mazāk nekā pusi no šā daudzuma. Tūrisma objektos viens no efektīvākajiem ūdens patēriņa samazināšanas pasākumiem ir vannu, spa un baseinu aizstāšana ar mazpatēriņa dušām renovācijas laikā.

Prasības īstenošanai

Iestāde nevienā no viesu istabām un apartamentiem nenodrošina vannas, džakuzi/spa vai privātos baseinus.

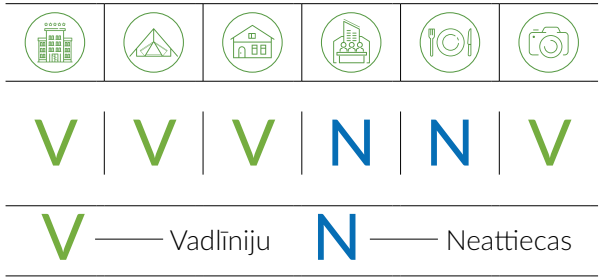
Par pieņemamu uzskatāma arī esošo iekārtu padarīšanu funkcionalitātes pārtraukšana (piemēram, aizbāžņu noņemšana vai ūdens padeves atslēgšana).

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka nav iespējams rezervēt istabu ar vannu, džakuzi/spa vai privāto baseinu.

3.14.

Ir ieviesti pasākumi ūdens patēriņa samazināšanai galvenajās ārtelpu ūdens lietošanas sistēmās. (V) ⓘ

Nozīme

Ūdens zudums iztvaikošanas rezultātā ir nozīmīgs un bieži nepamanīts resursu neefektīvas izmantošanas avots atklātās ūdens sistēmās. Iztvaikošanas samazināšana var uzlabot ūdens resursu izmantošanas efektivitāti un ir īpaši svarīga reģionos, kas saskaras ar sausumu, augstām temperatūrām, vēju vai ūdens trūkumu. Efektīva iztvaikošanas kontrole liecina par atbildīgu ūdens resursu apsaimniekošanu un veicina klimata pielāgošanās pasākumus.

Prasības īstenošanai

Iestādē ir ieviesti pasākumi iztvaikošanas samazināšanai galvenajās ārtelpu ūdens izmantošanas sistēmās. Šīs sistēmas ietver, piemēram, peldbaseinus, karstā ūdens vannas, spa vannas, lietusūdens uzglabāšanas sistēmas, dīķus, strūklakas, ūdenskritumus.

Katram esošajam sistēmas tipam tiek piemērots vismaz 1 iztvaikošanas samazināšanas pasākums, piemēram:

a) labi izolēts fizisks pārsegs (manuāls vai automatizēts), ko izmanto ārpus darba laika;

b) alternatīva sistēma iztvaikošanas samazināšanai, piemēram, šķidruma vai želejas barjera;

c) vēja aizsargi, izolācija vai noēnojošas konstrukcijas atklātām ūdens sistēmā; un/vai

d) hermētiski noslēgtas vai slēgtas ūdens uzglabāšanas sistēmas.

3.14.

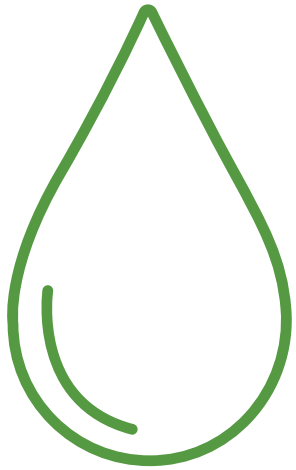
Ir ieviesti pasākumi ūdens patēriņa samazināšanai galvenajās ārtelpu ūdens lietošanas sistēmās. (V) ⓘ

Izvēlētie pasākumi ir pielāgojami vietējiem apstākļiem, tostarp klimatam, sistēmas tipam un konkrētajā vietā raksturīgajai saules, vēja vai siltuma iedarbībai.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
BE un NL šis kritērijs ir obligāts.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka katrai esošajai sistēmai ir ieviests vismaz 1 iztvaikošanas novēršanas pasākums.

3

ŪDENS

O — Obligātais

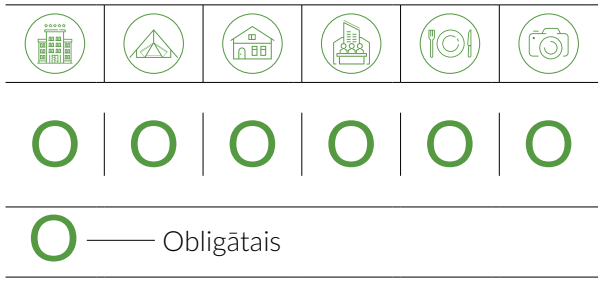
V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Ūdens piesārņojums							
3.15	Visi notekūdeņi tiek attīrīti.	O	O	O	O	O	O
3.16	Profesionālās vai komerciālās virtuvēs ir uzstādīts vismaz 1 tauku uztvērējs.	O	O	O	O	O	O
3.17	Iestāde atkārtoti izmanto attīrītos notekūdeņus no uz vietas esošām vai atbilstošām ārējām sistēmām un var piegādāt attīrītos notekūdeņus ārpus iestādes.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	2	2	2	2	2	2
	Vadlīniju kritēriji	1	1	1	1	1	1

3.15.

Visi notekūdeņi tiek attīrīti. (O)

Ūdens piesārņojums

Nozīme

Atbilstoša notekūdeņu attīrīšana un droša novadīšana[75] ir būtisks solis iestādes vides ietekmju samazināšanai, ūdens resursu aizsardzībai un kopienu drošībai. Tas nodrošina arī atbilstību sanitārijas un vides pārvaldības tiesiskajiem un ētiskajiem standartiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde ir pieslēgta esošajai publiskajai kanalizācijas sistēmai vai notekūdeņi tiek attīrīti decentralizētā kanalizācijas sistēmā. Attīrīšanas sistēmas uz vietas ietver septiskās sistēmas, bioloģiskās ūdens attīrīšanas iekārtas, izveidotus mitrājus vai citas bioloģiskās attīrīšanas sistēmas.

Šis kritērijs ietver viesu istabās, virtuvēs, vannas istabās, veļas mazgātavās, peldbaseinos, sanāksmju telpās, termālajos peldbaseinos, spa vai veselības centros un citās darbības zonās radītos notekūdeņus.

Visi notekūdeņi tiek attīrīti saskaņā ar valsts un/vai (iespējamo) vietējo likumdošanu. Ja šajā jautājumā nav likumdošanas, notekūdeņi tiek attīrīti saskaņā ar visprogresīvāko attīrīšanas metodi, kas ir tehniski un ekonomiski iespējama iestādes kontekstā, nodrošinot galveno piesārņotāju (piemēram, BOD, patogēnu, suspendētu cieto vielu) noņemšanu līdz līmenim, kas ļauj tos droši atkārtoti izmantot vai izlaist, t. i., bez nelabvēlīgas ietekmes uz vietējiem iedzīvotājiem un vidi.

Ja iestāde ir pieslēgta kanalizācijas sistēmai, tā uzrāda licenci, rakstisku apstiprinājumu no attiecīgās iestādes vai citu pierādījumu par pieslēgumu (piemēram, komunālo pakalpojumu rēķinus, pakalpojumu līgumus, trešās puses veiktu

75 Skatīt glosāriju

3.15.

Visi notekūdeņi tiek attīrīti. (O)

pārbaužu rezultātus). Ja auditoram rodas aizdomas par pārkāpumiem vai, ja to prasa noteikumi, iestāde pierāda atbilstību arī piemērojamajām notekūdeņu novadīšanas prasībām.

Ja iestāde izmanto vietējo sistēmu, tas sniedz attiecīgus pierādījumus par likumīgu atļauju un efektīvu darbību, piemēram, derīgu uzstādīšanas/ekspluatācijas atļauju, licenci vai rakstisku apstiprinājumu no attiecīgās iestādes, kā arī apkopes uzskaites dokumentus. Ja neviena iestāde neizsniedz šādu licenci, iestāde iesniedz nesen veiktu ūdens kvalitātes testu rezultātus (piemēram, BOD, pH, duļķainība), kas pierāda, ka sistēma attīra notekūdeņus efektīvi un atbilstoši valsts vai starptautiskajiem novadīšanas vai atkārtotas izmantošanas standartiem.

Šis kritērijs attiecas uz pelēkajiem un melnajiem notekūdeņiem. Lietusūdens netiek iekļauts kritērija tvērumā, ja vien tas netiek savākts un novadīts caur to pašu notekūdeņu sistēmu.

Pēc attīrīšanas, ja iespējams, notekūdeņi tiek atkārtoti izmantoti (sk. 3.17. kritēriju).

Audita procesa apliecinājumi

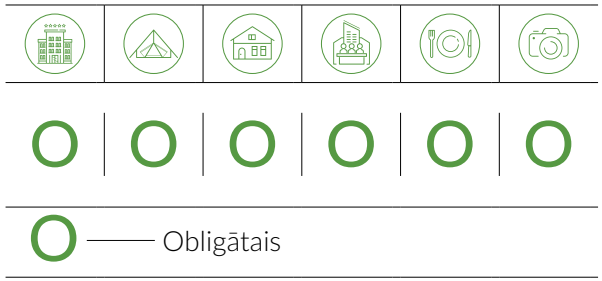
Audita laikā iestāde pierāda atbilstību notekūdeņu attīrīšanas, novadīšanas un/vai pārsūknēšanas uz kanalizācijas sistēmu prasībām, uzrādot licenci, citus atbilstošus dokumentus un/vai attiecīgos iepriekš minētos atzītos pierādījumus.

Ja iespējams, atbilstību prasībām apstiprina vizuāla pārbaude.

3.16.

Profesionālās vai komerciālās virtuvēs ir uzstādīts vismaz 1 tauku uztvērējs.

(O)

Nozīme

Labi funkcionējoši tauku uztvērēji palīdz samazināt ietekmi uz vidi, taupot ūdeni un ķimikālijas, kā arī novēršot tauku, eļļas un smērvielu (turpmāk tekstā: FOG) nokļūšanu kanalizācijā.

Prasības īstenošanai

Iestādē ir vismaz 1 tauku uztvērējs, kas apkalpo visus attiecīgos notekūdeņu novadīšanas punktus, kur var tikt novadīti FOG, piemēram, izlietnes, trauku mazgājamās mašīnas vai grīdas notekas pārtikas sagatavošanas zonās. Tas attiecas tikai uz iestādēm ar profesionālu vai komerciālu virtuvi[76].

Tauku uztvērēji tiek iztukšoti un uzturēti atbilstoši ražotāja specifikācijām un šajā jomā attiecināmiem valsts/vietējā līmeņa noteikumiem. Lai nodrošinātu to funkcionalitāti un novērstu smaku vai pārplūdi (kā to prasa valsts standarti vai atkarībā no izmantošanas apjoma), tie tiek regulāri tīrīti. Nepieciešamības gadījumā var uzstādīt brīdinājuma sistēmas vai sensorus.

Savāktie FOG atkritumi tiek apsaimniekoti atbilstoši 5.4. kritērija prasībām.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz ierakstus vai rēķinus par tauku uztvērēju tīrīšanu pēdējo divu kalendāro gadu laikā (pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji iesniedz ierakstus par pēdējo pilno kalendāro gadu).

76 Skatīt glosāriju

3.17.

Iestāde atkārtoti izmanto attīrītos notekūdeņus no uz vietas esošām vai atbilstošām ārējām sistēmām un var piegādāt attīrītos notekūdeņus ārpus iestādes. (O)

Ja iespējams, vizuālajā pārbaudē tiek gūts apliecinājum, ka virtuves notekūdeņu novadcaurulēs ir labi funkcionējoši tauku uztvērēji. Tiek pārbaudīts, vai sistēmas ir atbilstoša izmēra, tiek regulāri uzturētas un efektīvi darbojas. Pārbaude var ietvert tādu komponentu kā blīvju, vāku, ieplūdes/izplūdes cauruļu pārbaudi un pārbaudi, vai nav rūsas vai pārmērīgu organisko atkritumu.

Nozīme

Attīrītu notekūdeņu atkārtota izmantošana[77] palīdz samazināt pieprasījumu pēc saldūdens resursiem un samazināt vides ietekmes. Drošas un atbildīgas īstenošanas gadījumā, īpaši reģionos, kur ar ūdens resursu trūkumu, šī prakse veicina ūdens resursu taupīšanu un klimata noturību.

Prasības īstenošanai

Iestāde attīra un atkārtoti izmanto notekūdeņus uz vietas vai izmanto attīrītos notekūdeņus no atļautā ārējā komunālo pakalpojumu sniedzēja. Savukārt iestādes ar attīrīšanas iekārtām uz vietas var ziedot vai piegādāt attīrītos notekūdeņus pašvaldības vai atļautai trešās pusse institūcijai ievadīšanā atkārtotas izmantošanas siāēmai. Atkārtoti izmantotie notekūdeņi tiek attīrīti un izmantoti atbilstoši valsts vai reģionālajiem noteikumiem un piemērojamiem sabiedrības veselības un vides drošības standartiem (piemēram, nacionālā līmeņa notekūdeņu atkārtotas izmantošanas standartiem, PVO vadlīnijām

V V V V V V

V — Vadlīniju

77 Skatīt glosāriju

3.17.

Iestāde atkārtoti izmanto attīrītos notekūdeņus no uz vietas esošām vai atbilstošām ārējām sistēmām un var piegādāt attīrītos notekūdeņus ārpus iestādes. (O)

vai ES Notekūdeņu atkārtotas izmantošanas regulai). Tie tiek lietoti tikai drošiem mērķiem, piemēram, zaļo zonu apūdeņošanai[78], tualešu skalošanas tvertnēs vai dzesēšanas sistēmām, un nekad netiek izmantoti cilvēku patēriņam vai tiešam kontaktam, tostarp pārtikas kultūru vai ēdamu augu dārzu apūdeņošanai. Melnie notekūdeņi drīkst tikt atkārtoti izmantoti tikai tad, ja iestādei ir nepieciešamā atļauja un tas ievēro attiecīgos attīrīšanas un uzraudzības nosacījumus to paredzētajai lietošanai, kas nav saistīta ar dzeramo ūdeni.

Sistēmas ir projektētas un uzturētas lai novērstu dzeramā ūdens tīklu piesārņojumu, aerosolu iedarbību vai citus patogēnu pārneses ceļus. Atkārtoti izmantotais ūdens tiek apstrādāts droši, neradot nelabvēlīgu ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem vai apkārtējo vidi. Vēlams, lai vietās, kur tiek izmantoti attīrīti notekūdeņi, būtu skaidras norādes un drošības procedūras.

Atkārtoti izmantoto attīrīto notekūdeņu apjomu ieteicams uzraudzīt un reģistrēt (piemēram, kubikmetros mēnesī, izmantojot ūdens skaitītāju).

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz tehnisko dokumentāciju un/vai rakstisku protokolu, kurā aprakstīta attīrīto notekūdeņi ieguves un izmantošanas veids - attīrīšana uz vietas, atkārtota izmantšanai un/vai piegāde trešās puses sistēmai.

Īpašos apstākļos, ja tas ir likumā noteikts vai pieejams, iestāde uzrāda kompetentās iestādes izsniegtu atļauju vai licenci, kas apstiprina legālu atļauju esamību atkārtotai izmantošanai. Šī dokumentācija ir obligāta jebkurai melno notekūdeņu atkārtotai izmantošanai.

Ja iespējams, vizuāla pārbaude apstiprina, ka attīrīto notekūdeņu sistēma tiek izmantota un ekspluatēta droši.

78 Skatīt glosāriju

ENERĢIJA UN OGĻEKĻA DIOKSĪDS

4

ENERĢIJA UN OGLEKĻA DIOKSĪDS

O — Obligātais

V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Enerģijas pārvaldība							
4.1	Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts enerģijas patēriņš, izdalot patēriņa avotus.	O	O	O	O	O	O
4.2	Iestādē ir noteiktas dzesēšanas un apkures standarta temperatūras.	O	O	O	O	O	O
4.3	Iestādē ir automātiska vai manuāla procedūra apgaismojuma un elektroierīču izslēgšanai periodos, kad viesu istabas, nomas objekti un sanāksmju telpas nav aizņemtas.	O	O	N	O	N	N
4.4	Vismaz 50 % no siltumenerģijas un dzesēšanai izmantotās enerģijas iestāde ražo vai pērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem.	V	V	V	V	V	V
4.5	Iestāde visu siltumenerģijai un dzesēšanai izmantoto enerģiju ražo vai iepērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem.	V	V	V	V	V	V
4.6	Vismaz 50 % no iestādes ražotās vai iepirktās elektroenerģijas ir no atjaunīgajiem avotiem un/vai ekosertificēta.	V	V	V	V	V	V
4.7	Iestāde ražo vai iepērk tikai atjaunojamo un/vai ar ekosertificētu elektroenerģiju.	V	V	V	V	V	V

4

ENERĢIJA UN OGLEKĻA DIOKSĪDS

O — Obligātais

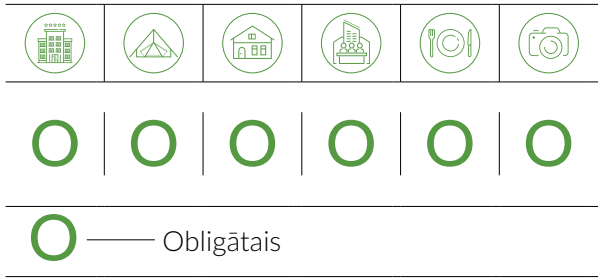
V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
4.8	75 % logu ir energoefektīvi un atbilst augstākiem standartiem nekā paredz nacionālie/vietējie noteikumi.	V	V	V	V	V	V
4.9	Vismaz reizi 6 gados tiek veikts ārējais energoaudits.	V	V	V	V	V	V
4.10	Ir ieviests vismaz 1 ilgtspējīgs siltumizolācijas pasākums.	V	V	V	V	V	V
4.11	Energopatēriņa uzraudzībai stratēģiski svarīgās vietās tiek uzstādīti atsevišķi skaitītāji.	V	V	N	V	V	V
	Obligātie kritēriji	3	3	2	3	2	2
	Vadlīniju kritēriji	8	8	7	8	8	8

4.1.

Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts enerģijas patēriņš, izdalot patēriņa avotus. (O)

Enerģijas pārvaldība

Nozīme

Enerģijas patēriņa uzskaite pa avotiem palīdz pārvaldīt un samazināt vides ietekmes un enerģijas izmaksas, vienlaikus ļaujot savlaicīgi atklāt neefektivitāti, atbalstot datos balstītu lēmumu pieņemšanu un pielīdzināšanos ilgtspējas ziņošanas labajai praksei.

Prasības īstenošanai

Iestāde uzrauga, reģistrē un izprot savu enerģijas patēriņu. Enerģijas patēriņš tiek reģistrēts vismaz reizi mēnesī pēc enerģijas avota (piemēram, elektrība, gāze, centralizētā siltumapgāde, degviela, atjaunojamie enerģijas avoti). Mērījumi tiek veikti sistemātiski un tiek uzglabāti izsekojamā formātā. Fotogrāfijas vai ekrānuzņēmumi nav pieņemams formāts, un Zaļās Atslēgas programmas pārstāvji, kā norādīts glosārijā, ir tiesīgi pieprasīt konkrētu datu sniegšanas un ziņošanas formātu. Datu apkopošanas metodika ir dokumentēta (piemēram, dati no komunālo pakalpojumu rēķiniem, ēku pārvaldības sistēmām, apakšskaitītājiem vai manuāliem rādījumiem).

Ja mēneša dati nav tieši pieejami (piemēram, strukturālu ierobežojumu, komunālo pakalpojumu ierobežojumu, vietu bez mērīšanas infrastruktūras vai koplietošanas ēku dēļ), iestāde sniedz iespējami precīzāko mēneša enerģijas patēriņa novērtējumu. Pieņemamās metodikas ietver sadalījumu pēc platības, apdzīvotības vai noteiktiem kritērijiem. Šādos gadījumos iestādei stingri ieteicams uzstādīt atsevišķus enerģijas skaitītājus, lai laika gaitā uzlabotu datu precizitāti.

Atbilstoši šim kritērijam apkopotie energoresursu patēriņa uzskaites dati var kalpot kā pamatdati iestādes ilgtspējas mērķu atbalstam 1.2. un 1.3. kritēriju kontekstā.

4.1.

Vismaz reizi mēnesī tiek reģistrēts enerģijas patēriņš, izdalot patēriņa avotus. (O)

Ja notiek būtiskas izmaiņas[79] vai palielinās enerģijas patēriņš, iestāde nekavējoties izmeklē iemeslus, īstenojot koriģējošus pasākumus.

Lai iegūtu visaptverošu pārskatu par plānojamiem pasākumiem un mērķiem, situācijās, kad dažādās ēkas zonās ir uzstādīti atsevišķi enerģijas skaitītāji, ieteicams analizēt šos rādījumu datus atsevišķi, domājot par 1.2. un 1.3. kritērija prasību attiecināmību.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

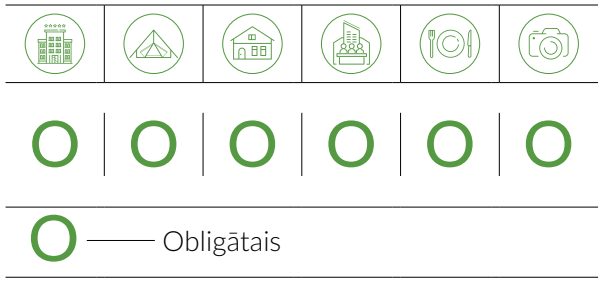
- ikmēneša enerģijas patēriņa uzskaites datus par pilniem pēdējiem diviem kalendārajiem gadiem par katru izmantoto enerģijas avotu (pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji un jauni uzņēmumi iesniedz datus par pēdējo pilno kalendāro gadu vai vismaz 3 mēnešu datus, ja vēsturiskie dati nav pieejami); un
- papildu dokumentus, kuros izklāstīta datu apkopošanas metodika (piemēram, komunālo pakalpojumu rēķinu izraksti, ēku vadības sistēmas izvades, manuāli reģistri). Ja datu reģistrs nav pieejams, pieteikuma iesniedzējs iesniedz fotoattēlus, kuros redzami skaitītāji, kas parāda patēriņu.

Īpašos apstākļos, ja ikmēneša dati nav pieejami, iestāde iesniedz aprēķinātos datus un aprēķina metodiku. Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic apliecinošo dokumentu paraugu pārbaudi ([80]), pārskatot 3 paraugus (piemēram, datus no komunālo pakalpojumu rēķiniem, ēku vadības sistēmas izvades datiem,

79 Skatīt glosāriju
80 Skatīt glosāriju

4.2.

Iestādē ir noteiktas dzesēšanas un apkures standarta temperatūras. (O)

apakšskaitītāju rādījumiem vai manuāliem reģistriem) no 3 dažādiem mēnešiem pārskata periodā (metodika C). Ja ir iekļauti vairāki enerģijas avoti, gadi, objekti vai sistēmas, paraugs tiek atlasīts tā, lai atspoguļotu šo dažādību un datu izkliedi.

Nozīme

Lai samazinātu vides ietekmes, ievērotu labas energoefektivitātes prakses un uzlabotu enerģijas pārvaldību, ir būtiski uzturēt atbilstošus temperatūras iestatījumus dzesēšanas un apkures sistēmu darba periodā. Standarta temperatūras diapazonu noteikšana palīdz optimizēt viesu komfortu, vienlaikus samazinot nevajadzīgu enerģijas patēriņu un siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Prasības īstenošanai

Iestādē ir noteikta standarta temperatūra telpu dzesēšanai un apkurei, īpašu uzmanību pievēršot viesu un sanāksmju telpām. Restorāniem/kafejnīcām (R), atrakcijām (A) un konferenču centriem (CC) šis kritērijs attiecas uz visu platību.

Kā vispārēji atzīts standarts: ja āra temperatūra ir augstāka par 22 °C (72 °F), telpas dzesēšanas temperatūra tiek iestatīta ne zemāka par 22 °C (72 °F). Ja āra temperatūra ir zemāka par 22 °C, apkures temperatūra tiek iestatīta ne augstāka par 22 °C. Jāņem vērā, ka atsevišķās situācijās vietējie enerģētikas regulējumi vai vadlīnijas var prasīt pielāgotas robežvērtības. Temperatūras iestatījumi paliek pieņemamā komforta diapazonā (piemēram, ISO 7730, ASHRAE 55), un ir ieteicams izmantot temperatūras diapazona[81] pieeju.

81 Skatīt glosāriju

4.2.

Iestādē ir noteiktas dzesēšanas un apkures standarta temperatūras. (O)

Standarta temperatūra (iestatījums) ir uzstādāma automātiski (no centrālās sistēmas) vai manuāli katrā telpā.

Viesiem joprojām ir sniegta iespēja manuāli regulēt temperatūru viesu vai sanāksmju telpās, vai sazinoties ar reģistratūru; tomēr ir ieteicams, lai viesu kontrolētās regulēšanas maksimālā novirze no standarta iestatījuma nepārsniegtu 3 °C (5 °F).

Lai uzlabotu energoefektivitāti un viesu komfortu, ieteicams ir izmantot dinamiskas kontroles sistēmas, piemēram, programmējamos termostatus, klātbūtnes sensorus vai ēku enerģijas pārvaldības sistēmas (BEMS). Lai nodrošinātu atbilstību un konteksta samērojamību, iestādei jāpievērš uzmanība nacionālajiem normatīviem vai vadlīnijām ēku energopārvaldē, ja tādas pastāv.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde demonstrē tās standarta darbības procedūru (SOP)[82] dokumentus temperatūras iestatīšanai un vadībai (piemēram, ar termostatiem, centrālajām sistēmām vai viesu interfeisu).

Īpašos apstākļos, piemērojot atšķirīgus vietējos standartus vai klimatiskos pielāgojumus, tas tiek dokumentēts, sniedzot pamatojumu.

Vizuālās pārbaudes laikā:

- HH, CHP un SA auditā tiek veikta pārbaudes paraugu ņemšana[83] vismaz 1 sanāksmju telpā un viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku

82 Skatīt glosāriju
83 Skatīt glosāriju

A, un gūstot apstiprinājumu iestatīto standarta temperatūru uzstādījumiem – tostarp arī diapazona robežu iestatījumiem viesiem pieejamajos kontroles režīmos; un

- attiecībā uz R, A un CC auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[84] vismaz vienā no katrām attiecināmajām publiskājām zonām visā iestādē, apstiprinot noteiktās standarta temperatūras piemērošanu un to, ka jebkādas pārrakstīšanas kontroles paliek atļautajā diapazonā, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

4.3.

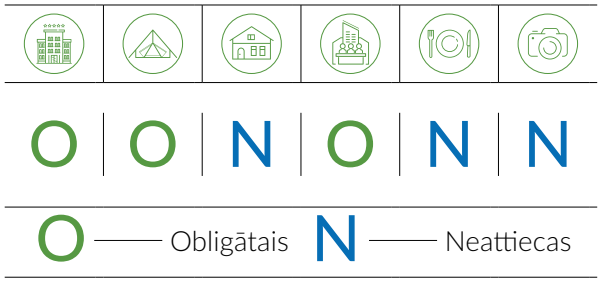
Iestādē ir automātiska vai manuāla procedūra apgaismojuma un elektroierīču izslēgšanai periodos, kad viesu istabas, nomas objekti un sanāksmju telpas nav aizņemtas. (O)

Nozīme

Iestāde īsteno procedūras apgaismojuma un elektrisko ierīču izslēgšanai neapdzīvotās telpās un sanāksmju telpās, nodrošinot, ka enerģija netiek izšķērdēta apkurei, dzesēšanai vai neizmantotu iekārtu darbināšanai. Šī prakse uzlabo energoefektivitāti, samazina ekspluatācijas izmaksas un samazina ar elektroenerģijas patēriņu saistītās oglekļa emisijas, veicinot plašākus ilgtspējas un klimata mērķus.

Prasības īstenošanai

Iestādē ir automātiska vai manuāla procedūra nevajadzīgo elektroierīču un apgaismojuma izslēgšanai brīžos, kad viesu istabas, nomas objekti un sanāksmju telpas nav apdzīvoti.

84 Skatīt glosāriju

4.3.

Iestādē ir automātiska vai manuāla procedūra apgaismojuma un elektroierīču izslēgšanai periodos, kad viesu istabas, nomas objekti un sanāksmju telpas nav aizņemtas. (O)

Ja procedūra ir manuāla, iestādē ir rakstiska standarta darbības procedūra (SOP)[85], kas apraksta energopatēriņa un taupības pasākumu pārvaldības procesu brīvajos/neapdzīvotajās viesu istabās un telpās. Procedūras ietver:

- pasākumus īslaicīgi neapdzīvotu telpu gadījumā (piemēram, līdz 2 naktīm/dienām), aprakstot enerģgotaupības pasākumus pagaidām neizmantotās viesu un sanāksmju telpās. Tas ietver, piemēram: visu apgaismojumu, gaisa kondicionieru (elektroierīču) un televizoru izslēgšanu (ieskaitot gaidstāves režīma atslēgšanu, ja iespējams); un

- pasākumus enerģijas patēriņa samazināšanai periodos, kad viesnīca ir maz noslogota (piemēram, apdzīvotība ir mazāka par 75 %), nosakot papildu pasākumus enerģijas taupīšanai šādos periodos. Tas ietver, piemēram, pasākumus viesu izvietošanai noteiktās viesnīcas zonās un atsevišķu spārnu vai stāvu slēgšanu, lai samazinātu enerģijas patēriņu gan viesu istabās, gan sanāksmju telpās.

SOP ir praktisks, orientēts uz personālu un tiek pārskatīts atbilstoši darbības vajadzībām un tehnisko sistēmu uzlabojumiem.

Ja tiek izmantotas automatizētas sistēmas, pieņemami risinājumi ietver:

a) klātbūtnes sensorus;

b) kustības/ķermeņa siltuma detektorus;

c) viesu istabu pārvaldības sistēmas (GRMS) vai ēku enerģijas pārvaldības sistēmas (BEMS); un/vai

85 Skatīt glosāriju

4.3.

Iestādē ir automātiska vai manuāla procedūra apgaismojuma un elektroierīču izslēgšanai periodos, kad viesu istabas, nomas objekti un sanāksmju telpas nav aizņemtas. (O)

d) mobilo ierīču piekļuves kontroles sistēmas, kas integrētas ar IoT (lietisko internetu) un viedās automatizācijas platformām.

Lai gan dažās iestādēs joprojām var atrast tradicionālās atslēgas karšu sistēmas, kas ir pieņemamas šā kritērija nolūkos, tomēr tiek stingri ieteikts izmantot modernus un efektīvākus risinājumus to labākas veiktspējas, elastīguma un pozitīvās viesu pieredzes dēļ.

Izvēlētajai sistēmai jābūt atbilstošai valsts/vietējām energoefektivitātes vai viedo ēku prasībām (piemēram, ES Energoefektivitātes direktīvai, nacionālām viedo ēku vai iestāžu normām).

Audita procesa apliecinājumi

Ja iestādē tiek izmantotas manuālas sistēmas, audita laikā iestāde iesniedz SOP kopiju par enerģijas patēriņa pārvaldību īslaicīgi neaizņemtajās viesu un sanāksmju telpās (līdz 2 naktīm/dienām) un zemas noslogotības laikā (piemēram, <75 %), ieskaitot informāciju par procedūrām daļējai slēgšanai vai sistēmu optimizācijai.

Šajā gadījumā vizuālajā pārbaudē tiek gūts apliecinājums par enerģijas taupīšanas praksi neapdzīvotās telpās.

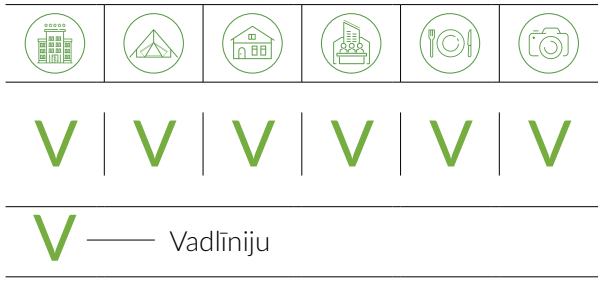
Ja iestādē tiek izmantotas automātiskas sistēmas, vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[86] vismaz 1 nomas objektā, 1 sanāksmju telpā un viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, pārliecinoties par automātiskas sistēmas klātbūtni.

86 Skatīt glosāriju

4.4.

Vismaz 50 % no siltumenerģijas un dzesēšanai izmantotās enerģijas iestāde ražo vai pērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem.

(V)

Nozīme

Lai samazinātu uzņēmuma ietekmi uz vidi un siltumnīcefekta gāzu emisijas, siltumapgādei, dzesēšanai, karstā ūdens sagatavošanai un ēdiena gatavošanai izmantotā enerģija arvien vairāk jāiegūst no atjaunojamiem enerģijas avotiem. Pāreja no fosilā kurināmā sistēmām uz atjaunojamo enerģiju atbalsta klimata mērķus, uzlabo enerģētisko neatkarību un veicina ilgtermiņa darbības ilgtspēju.

Īstenošanas prasības

Vismaz 50 % no enerģijas, ko iestāde izmanto apkurei un dzesēšanas sistēmās, vismaz 3 mēnešu nepārtrauktā period tiek piegādāta no atjaunojamiem avotiem. Šis kritērijs attiecas arī uz energoresursiem, ko izmanto karstā ūdens sagatavošanai un ēdiena gatavošanai.

Atjaunojamā elektroenerģija var tikt ražota uz vietas vai iegādāta no ārējiem avotiem, vēlams no tuvumā esoša piegādātāja.

Pieņemamas alternatīvas fosilā kurināmā un kodolenerģijas sistēmām ir:

a) saules siltuma enerģijas sistēmas (piemēram, saules kolektori karstā ūdens vai telpu apsildīšanai);

b) ģeotermiskās sistēmas un aerotermiskie siltumsūkņi (piemēram, zemes vai gaisa avota);

c) biogāze un biomasas degvielu bioloģiski noārdāmā daļa (piemēram, koksnes skaidas, lauksaimniecības atkritumi);

d) vēja enerģija;

4.4.

Vismaz 50 % no siltumenerģijas un dzesēšanai izmantotās enerģijas iestāde ražo vai pērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem. (V)

e) hidroenerģija (ja atbilstoši nozares kritērijiem tā tiek ilgtspējīgi pārvaldīta);

f) fotoelektriskā enerģija apkurei un dzesēšanai (ja elektroenerģija ir no sertificētiem atjaunojamiem avotiem);

g) gaisa un zemes siltumsūkņi, kas darbojas ar atjaunojamo elektroenerģiju;

h) sertificēta atjaunojamā elektroenerģija, tostarp elektroenerģija no saules fotoelementiem, vēja, hidroenerģijas vai citiem pārbaudītiem atjaunojamiem avotiem, ko izmanto klimata kontroles sistēmu darbināšanai;

i) centralizētās siltumapgādes vai dzesēšanas tīkli, kur primārais enerģijas avots ir ģeotermālā enerģija un/vai sertificēta ilgtspējīgi iegūta biomasa un/vai rūpniecisko atkritumu siltuma reģenerācija, ko izmanto atjaunojamās enerģijas sistēmā;

j) sertificēta ilgtspējīga biodegviela (piemēram, biodīzeļdegviela), kas atbilst ES atjaunojamās enerģijas direktīvai (RED II/RED III) vai starptautiski atzītajām sertifikācijas sistēmām (piemēram, RSB, ISCC);

k) efektīvas biomasas sistēmas, piemēram, modernas kokskaidu granulu krāsnis vai katli, kas atbilst EN 303-5 (5. klase) vai līdzvērtīgiem energoefektivitātes un zemu emisiju standartiem; un/vai

l) sertificētas biomasas degvielas (piemēram, koksnes granulas, skaidas vai briketes), kas ir atbilstošas, FSC, PEFC vai līdzvērtīgu sistēmu prasībām.

Kūdra netiek uzskatīta par atjaunojamo enerģijas avotu un netiek iekļauta nepieciešamajā 50 % daļā. Ja tiek izmantotas hibrīda sistēmas, atjaunojamās enerģijas daļa tiek aprēķināta kā procentuālā daļa no kopējā gada enerģijas pie-

4.4.

Vismaz 50 % no siltumenerģijas un dzesēšanai izmantotās enerģijas iestāde ražo vai pērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem. (V)

prasījuma apkurei un dzesēšanai, izmantojot uzticamus datus (piemēram, komunālo pakalpojumu rēķinus, viedos skaitītājus vai trešo pušu novērtējumus).

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde apliecina, ka tas ražo vai pērk 50 % no siltumenerģijas un dzesēšanai izmantotās enerģijas no atjaunojamiem avotiem un ne vairāk kā 50 % fosilā kurināmā tiek izmantots tiem pašiem mērķiem, iesniedzot šādus aktuāli datētus dokumentus,:

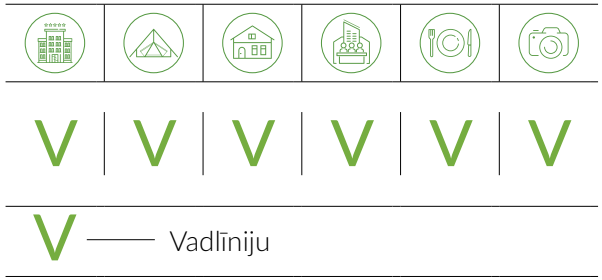
- sistēmu specifikācijas, rēķini vai uzstādīšanas sertifikāti visām iestādē izmantotajām apkures, dzesēšanas, karstā ūdens un ēdiena gatavošanas iekārtām;
- enerģijas avota apliecinājuma dokumenti, piemēram, enerģijas piegādātāju līgumi, degvielas piegādes rēķini vai atjaunojamās izcelsmes sertifikāti biodegvielai vai elektroenerģijai (ja enerģija tiek iegādāta no piegādātāja);
- ilgtspējas sertifikācija vai tehnisko standartu dokumentācija biomasas vai biodegvielas sistēmām (ja šādas sistēmas tiek izmantotas);
- dokumentācija, kas apliecina atjaunojamo energoresursu sistēmu tehniskās specifikācijas, enerģijas ražošanas datus (piemēram, no skaitītājiem vai sistēmas paneļiem); un
- aprēķini, kas pierāda, ka vismaz 50 % no apkures/dzesēšanas pieprasījuma tiek apmierināts, izmantojot atjaunojamo enerģiju uz vietas (ja enerģija tiek ražota uz vietas).

Ja enerģija tiek ražota uz vietas, vizuālajā pārbaudē tiek apstiprināta sistēmu klātbūtne un funkcionalitāte.

4.5.

Iestāde visu siltumenerģijai un dzesēšanai izmantoto enerģiju ražo vai iepērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem.

(V)

Nozīme

Lai samazinātu uzņēmuma vides ietekmes un siltumnīcefekta gāzu emisijas, siltumapgādei, dzesēšanai, karstā ūdens ražošanai un ēdiena gatavošanai izmantotā enerģija arvien vairāk jāiegūst no atjaunojamiem avotiem. Pāreja no fosilā kurināmā sistēmām uz atjaunojamo enerģiju atbalsta klimata mērķus, uzlabo enerģētisko neatkarību un veicina ilgtermiņa darbības ilgtspēju.

Prasības īstenošanai

Visa iestādē apkurei un dzesēšanai izmantotā enerģija tiek piegādāta no atjaunojamiem avotiem. Šis kritērijs attiecas arī uz enerģiju, ko izmanto karstā ūdens sagatavošanai un ēdiena gatavošanai.

Atjaunojamā elektroenerģija var tikt ražota uz vietas vai iegādāta no ārējiem avotiem, vēlams no tuvumā esoša piegādātāja.

Pieņemamas alternatīvas fosilā kurināmā un kodolenerģijas sistēmām ir:

a) saules siltuma enerģijas sistēmas (piemēram, saules kolektori karstā ūdens vai telpu apsildīšanai);

b) ģeotermiskās sistēmas un aerotermiskie siltumsūkņi (piemēram, zemes vai gaisa avota);

c) biogāze un biomasas degvielu bioloģiski noārdāmā daļa (piemēram, koksnes skaidas, lauksaimniecības atkritumi);

d) vēja enerģija;

4.5.

Iestāde visu siltumenerģijai un dzesēšanai izmantoto enerģiju ražo vai iepērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem. (V)

e) hidroenerģija (ja atbilstoši nozares kritērijiem tā tiek ilgtspējīgi pārvaldīta);

f) fotoelektriskā enerģija apkurei un dzesēšanai (ja elektroenerģija ir no sertificētiem atjaunojamiem avotiem);

g) gaisa un zemes siltumsūkņi, kas darbojas ar atjaunojamo elektroenerģiju;

h) sertificēta atjaunojamā elektroenerģija, tostarp elektroenerģija no saules fotoelementiem, vēja, hidroenerģijas vai citiem pārbaudītiem atjaunojamiem avotiem, ko izmanto klimata kontroles sistēmu darbināšanai;

i) centralizētās siltumapgādes vai dzesēšanas tīkli, kur primārais enerģijas avots ir ģeotermālā enerģija un/vai sertificēta ilgtspējīgi iegūta biomasa un/vai rūpniecisko atkritumu siltuma reģenerācija, ko izmanto atjaunojamās enerģijas sistēmā;

j) sertificēta ilgtspējīga biodegviela (piemēram, biodīzeļdegviela), kas atbilst ES atjaunojamās enerģijas direktīvai (RED II/RED III) vai starptautiski atzītajām sertifikācijas sistēmām (piemēram, RSB, ISCC);

k) efektīvas biomasas sistēmas, piemēram, modernas kokskaidu granulu krāsnis vai katli, kas atbilst EN 303-5 (5. klase) vai līdzvērtīgiem energoefektivitātes un zemu emisiju standartiem; un/vai

l) sertificētas biomasas degvielas (piemēram, koksnes granulas, skaidas vai briketes), kas ir atbilstošas, FSC, PEFC vai līdzvērtīgu sistēmu prasībām.

Kūdra netiek uzskatīta par atjaunojamo enerģijas avotu un netiek iekļauta nepieciešamajā 100 % daļā. Ja tiek izmantotas hibrīda sistēmas, atjaunojamās

4.5.

Iestāde visu siltumenerģijai un dzesēšanai izmantoto enerģiju ražo vai iepērk no atjaunojamiem enerģijas avotiem. (V)

enerģijas daļa tiek aprēķināta kā procentuālā daļa no kopējā gada enerģijas pieprasījuma apkurei un dzesēšanai, izmantojot uzticamus datus (piemēram, komunālo pakalpojumu rēķinus, viedos skaitītājus vai trešo pušu novērtējumus).

Audita procesa apliecinājumi

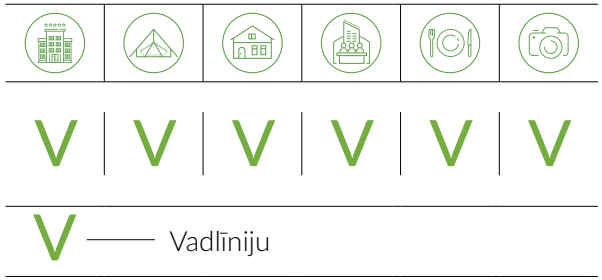
Audita laikā iestāde iesniedz šādus jaunākos dokumentus, kas apliecina, ka tas ražo vai pērk visu siltumenerģijai un dzesēšanai izmantoto enerģiju no atjaunojamiem avotiem un ka šiem mērķiem vairs netiek izmantoti fosilie kurināmie:

- sistēmu specifikācijas, rēķini vai uzstādīšanas sertifikāti visām iestādē izmantotajām apkures, dzesēšanas, karstā ūdens un ēdiena gatavošanas iekārtām;
- enerģijas avota apliecinājuma dokumenti, piemēram, enerģijas piegādātāju līgumi, degvielas piegādes rēķini vai atjaunojamās izcelsmes sertifikāti biodegvielai vai elektroenerģijai (ja enerģija tiek iegādāta no piegādātāja);
- ilgtspējas sertifikācija vai tehnisko standartu dokumentācija biomasas vai biodegvielas sistēmām (ja šādas sistēmas tiek izmantotas);
- dokumentācija, kas apliecina atjaunojamo energoresursu sistēmu tehniskās specifikācijas, enerģijas ražošanas datus (piemēram, no skaitītājiem vai sistēmas paneļiem); un
- aprēķini, kas apliecina, ka vismaz visa siltumapgādes/dzesēšanas pieprasījuma apjoms tiek nodrošināts ar atjaunojamo enerģiju uz vietas (ja enerģija tiek ražota uz vietas).

Ja enerģija tiek ražota uz vietas, vizuālajā pārbaudē tiek apstiprināta sistēmu klātbūtne un funkcionalitāte.

4.6.

Vismaz 50 % no iestādes ražotās vai iepirktās elektroenerģijas ir no atjaunīgajiem avotiem un/vai ekosertificēta. (V)

Nozīme

Šis kritērijs veicina pāreju uz tīrākām enerģijas sistēmām un demonstrē apņemšanos mazināt klimata pārmaiņas, jo atjaunojamā un ar ekomarķējumu apzīmētā elektroenerģija var ievērojami samazināt ar enerģijas izmantošanu saistītās siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Prasības īstenošanai

Iestāde vismaz 50 % no kopējā elektroenerģijas patēriņa nodrošina no atjaunojamiem avotiem (saules paneļi, vēja enerģija, biomasa, biogāze no organiskajiem atkritumiem, hidroelektriskā vai ģeotermiskā siltuma enerģija utt.).

Atjaunīgā elektroenerģija, kas tiek izmantota dzesēšanai un siltumapgādei, var tikt ražota uz vietas vai iegādāta no ārējiem avotiem, vēlams no tuvumā esoša piegādātāja.

Pieņemamas alternatīvas fosilā kurināmā un kodolenerģijas sistēmām ir:

a) saules fotoelektriskās sistēmas;

b) vēja enerģija;

c) hidroenerģija, ja tā ir piemērota un tiek pārvaldīta ilgtspējīgi;

d) ģeotermiskā enerģija;

e) no biogāzes vai biomasas bioloģiski noārdāmās daļas ražotu elektroenerģiju;

4.6.

Vismaz 50 % no iestādes ražotās vai iepirktās elektroenerģijas ir no atjaunīgajiem avotiem un/vai ekosertificēta. (V)

f) no sertificētas ilgtspējīgi iegūtas biomasas ražota elektroenerģija; un/vai

g) elektroenerģija, kas piegādāta saskaņā ar sertificētiem atjaunojamās elektroenerģijas līgumiem, tostarp saules, vēja, hidroenerģija vai citi pārbaudīti atjaunojamie avoti.

Iestādei tiek stingri ieteikts nodrošināt, ka visa tās elektroenerģijas patēriņa avots ir atjaunojamie avoti, bet, lai atbilstu šim kritērijam, vismaz 50 % no iestādes elektroenerģijas patēriņa avots ir atjaunojamie avoti.

Kur iespējams, iestādei jāiegādājass trešo pušu pārbaudītu elektroenerģiju, kas atbilst atzītiem ilgtspējības prasībām (piemēram, bioloģiskās daudzveidības apsvērumi, ieguldījums atjaunojamās infrastruktūras attīstībā vai sociālā ietekme), piemēram, starptautiski vai nacionālā līmenī sertificētu elektroenerģiju. Tas rada ievērojami mazākas siltumnīcefekta gāzu emisijas salīdzinājumā ar fosilā kurināmā izmantošanu un atbilst definīcijām, kas noteiktas ES Atjaunojamās enerģijas direktīvā (RED II/RED III) un līdzvērtīgās starptautiskās sistēmās.

Audita procesa apliecinājumi

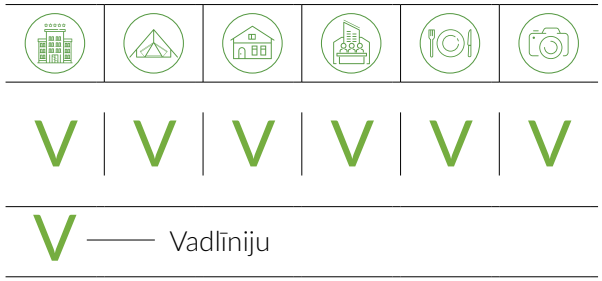
Audita laikā iestāde iesniedz:

- līgumus, sertifikātus vai ārējos rakstiskos pierādījumus par elektroenerģijas piegādātājiem un atjaunojamās vai trešās puses pārbaudītās (piemēram, ar ekomarķējumu) elektroenerģijas procentuālo daļu;
- pēdējo elektrības rēķinu; un
- izcelsmes garantijas (GO) vai līdzvērtīgas izsekošanas sistēmas citos reģionos (piemēram, REC, I-REC), kas dokumentē atjaunojamās enerģijas daļu.

4.7.

Iestāde ražo vai iepērk tikai atjaunojamo un/vai ar ekosertificētu elektroenerģiju.

(V) ⓘ

Nozīme

Šis kritērijs veicina pāreju uz tīrākām enerģijas sistēmām un demonstrē apņemšanos mazināt klimata pārmaiņas, jo atjaunojamā un ar ekomarķējumu apzīmētā elektroenerģija ievērojami samazina ar enerģijas izmantošanu saistītās siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Prasības īstenošanai

Iestādē 100 % no kopējā elektroenerģijas patēriņa tiek izmantota elektroenerģija no atjaunojamiem avotiem (saules paneļi, vēja enerģija, biomasa, biogāze no organiskajiem atkritumiem, hidroelektriskā vai ģeotermiskā siltuma enerģija utt.).

Atjaunojamā elektroenerģija var tikt ražota uz vietas vai iegādāta, vēlams no tuvumā esoša piegādātāja.

Pieņemamas alternatīvas fosilā kurināmā un kodolenerģijas sistēmām ir:

a) saules fotoelektriskās sistēmas;

b) vēja enerģija;

c) hidroenerģija, ja tā ir piemērota un tiek pārvaldīta ilgtspējīgi;

d) ģeotermiskā enerģija;

e) no biogāzes vai biomasas bioloģiski noārdāmās daļas ražotu elektroenerģiju;

f) no sertificētas ilgtspējīgi iegūtas biomasas ražota elektroenerģija; un/vai

4.7.

Iestāde ražo vai iepērk tikai atjaunojamo un/vai ar ekosertificētu elektroenerģiju.

(V) ⓘ

g) elektroenerģija, kas piegādāta saskaņā ar sertificētiem atjaunojamās elektroenerģijas līgumiem, tostarp saules, vēja, hidroenerģija vai citi pārbaudīti atjaunojamie avoti.

Kur iespējams, iestāde tiek mudināta iegādāties arī trešo pušu pārbaudītu elektroenerģiju, kurai ir atzītas ilgtspējības prasības (piemēram, bioloģiskās daudzveidības apsvērumi, ieguldījums atjaunojamās infrastruktūras attīstībā vai sociālā ietekme), piemēram, starptautiski vai valstiski ekoloģiski marķētu elektroenerģiju. Šiem avotiem ir ievērojami zemākas siltumnīcefekta gāzu emisijas salīdzinājumā ar fosilajiem kurināmajiem, un tie atbilst definīcijām, kas noteiktas ES Atjaunojamās enerģijas direktīvā (RED II/RED III) un līdzvērtīgās starptautiskās sistēmās.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**

SE šis kritērijs ir obligāts visām kategorijām. NO šis kritērijs ir obligāts H&H.

Audita procesa apliecinājumi

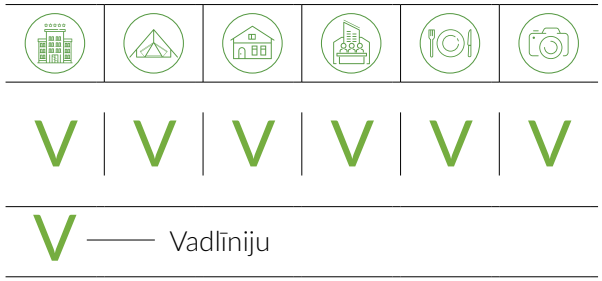
Audita laikā iestāde iesniedz:

- līgumus, sertifikātus vai ārējus rakstiskus pierādījumus, kas norāda elektroenerģijas piegādātāju(-us) un atjaunojamās vai trešās puses pārbaudītās (piemēram, ar ekomarķējumu) elektroenerģijas procentuālo daļu;
- pēdējo elektrības rēķinu; un
- izcelsmes garantijas (GO) vai līdzvērtīgas izsekošanas sistēmas citos reģionos (piemēram, REC, I-REC), kas dokumentē atjaunojamās enerģijas daļu.

4.8.

75 % logu ir energoefektīvi un atbilst augstākiem standartiem nekā paredz nacionālie/ vietējie noteikumi.

(V) ⓘ

Nozīme

Logi var būt nozīmīgs, enerģijas patēriņu palielinošs, factors ēkās, jo ziemā notiek siltuma zudumi, bet vasarā — siltuma pieaugums, tādējād palielinot apkures vai kondicionēšanas nepieciešamību. Slikti izolēti vai vienkāršā stikla logi ir īpaši neefektīvi, izraisot būtiski lielāku enerģijas patēriņu komfortablas iekštelpu temperatūras uzturēšanai.

Prasības īstenošanai

Iestādē ir logi, kas ir projektēti vai modernizēti siltuma zudumu vai siltuma pieaugumu mazināšanai, atbilstoši vietējiem klimatiskajiem apstākļiem. Iestādēs, kas atrodas aukstā klimata zonās, nodrošina augstu siltumizolācijas pakāpi (piemēram, trīskāršais stiklojums), bet iestādēs, kas atrodas karstā klimata zonās, ir logi, kas ir energoefektīvi citos veidos (piemēram, logiem ir uzklāts atstarojošs materiāls, žalūzijas vai cita veida aizsargi pret sauli utt. Reģionos ar ļoti karstu vai aukstu klimatu var piemērot arī ierobežojumus logu atvēršanai.

Lai izpildītu šī kritērija prasības, vismaz 75 % logu objektā ir aprīkoti ar atbilstošu siltumizolāciju vai energoefektīviem risinājumiem, kas pārsniedz nacionālā un vietējā līmeņa pamata standartus. Ja pilnīga logu nomaiņa nav iespējama, logiem, kas neatbilst prasībām ieteicams uzstādīt siltumizolācijas palīglīdzekļus, piemēram, aizkarus vai izolācijas plēves.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgojumiem:**
Francijā 75 % logu ir ar dubulto stiklojumu vai augstāku energoefektivitāti, un šis kritērijs ir obligāts.

4.8.

75 % logu ir energoefektīvi un atbilst augstākiem standartiem nekā paredz nacionālie/vietējie noteikumi.

(V) (i)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz kopsavilkuma dokumentu, kurā ietverta sekojoša informācija:

- apraksts par visu logu siltumizolāciju vai energoefektivitātes īpašībām (piemēram, stiklojuma veids, atstarojoša plēve, aizsardzība pret sauli vai izolācijas palīglīdzekļi vecākiem logiem); un
- apstiprinājumu (vēlams no ārēja eksperta, piemēram, arhitekta/inženiera/konsultanta), ka vismaz 75 % logu pārsniedz valsts/vietējos standartus vai atbilstošu kompensējošu pasākumu īstenošanu.

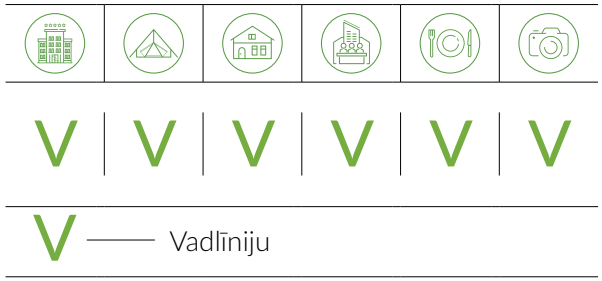
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic paraugu ņemšanu[87] vismaz 1 vestibilā, 1 restorānā, 1 konferenču telpā, 1 koridorā, 1 personāla telpā un viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, pārliecinoties par logu tipiem un energoefektivitātes parametriem (metodika B).

87 *Skatīt glosāriju*

4.9.

Vismaz reizi 6 gados tiek veikts ārējais energoaudits.

(V)

Nozīme

Regulāru ārējo enerģijas auditu veikšana nodrošina visaptverošu izpratni par energoresursu patēriņu iestādē, tādējādi atbalstot informētu lēmumu pieņemšanu par enerģotaupības pasākumu īstenošanu.

Prasības īstenošanai

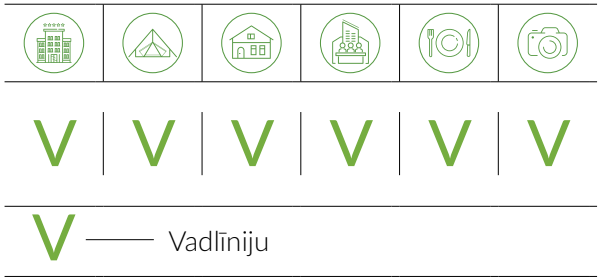
Iestāde īsteno ārējo energoauditu vismaz reizi 6 gados. Energoauditu mērķis ir samazināt kopējo enerģijas patēriņu iestādē, kā arī palielināt izmantoto atjaunojamo energoavotu īpatsvaru.

Energoauditu veic ārējs kvalificēts speciālists, piemēram, neatkarīgs enerģētikas konsultants vai profesionāls vietējo vai nacionālo institūciju konsultants. Šī kritērija prasības nav ieviešamas tikai ar derīga energosertifikāta vai deklarācija uzrādīšanu.

Energoaudita ietvaros tiek identificētas jomas un darbības aspekti, kas iestādē saistās ar nozīmīgu enerģijas patēriņu. Audita ziņojums iekļauj arī ieteikumus un rīcības plāna priekšlikumus enerģijas patēriņa samazināšanai, ieskicē paredzamos rezultātus, nepieciešamos finanšu ieguldījumus un to paredzamo atmaksāšanās periodu. Ļoti ieteicams ir auditā iekļaut arī termogrāfisko apsekojumu, nosakot temperatūras atšķirības ēku virsmās un identificētu konkrētas vietas ar enerģijas zuduma riskiem (piemēram, caur slikti izolētām sienām, logiem, durvīm, jumtiem vai ap HVAC sistēmām).

4.10.

Ir ieviests vismaz 1 ilgtspējīgs siltumizolācijas pasākum. (V)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pēdējo 6 gadu laikā veikto energoaudita ziņojumu.

Situācijas ja objekts ir daļa no lielākas ēkā un tā darbībai ir ierobežota ietekme uz kopīgo infrastruktūru, audits var būt ierobežots ar energopatēriņa un sistēmu darbības apsekojumiem iestādes pārvaldībā esošajās telpās.

Nozīme

Siltumizolācijas uzlabošana samazina siltuma zudumus un nevēlamu siltuma akumulāciju, ievērojami uzlabojot ēkas energoefektivitāti un siltuma komforta apstākļus. Efektīva izolācija samazina apkurei un kondicionēšanai nepieciešamo enerģijas patēriņu, samazina ekspluatācijas izmaksas un veicina siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu.

Īstenošanas prasības

Iestāde ir īstenojusi vismaz 1 siltumizolācijas paaugstināšanas pasākumu ēkas siltumefektivitātes uzlabošanai. Tas var ietvert:

a) karstā ūdens cauruļu vai piegādes/izplūdes kanālu izolāciju;

b) siltumizolāciju vismaz 1 zonā, piemēram, bēniņos, sienās, grīdās vai griestos; un/vai

c) siltuma atstarojošu paneļu uzstādīšanu aiz radiatoriem/sildelementiem.

Lai nodrošinātu visefektīvāko pasākumu izvēli un objekta atrašanās vietai un darbības specifikai piemērotu pasākumu ieviešanu, pirms darbu īstenošanas iestāde veic profesionālu novērtējumu vai ievēro dokumentētas ekspertu vadlīnijas (piemēram, kā daļu no ārējā energoaudita).

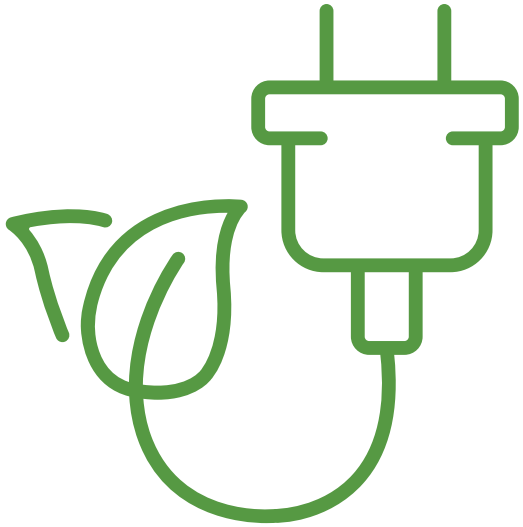
4.10.

Ir ieviests vismaz 1 ilgtspējīgs siltumizolācijas pasākum. (V)

Tiek izmantoti tikai ilgtspējīgi izolācijas materiāli, piemēram, koksnes vate, korķis, kaņepāji, celulozes vate vai citi zemu emisiju, atjaunojami vai pārstrādāti materiāli ar pārbaudītu vides profilu.

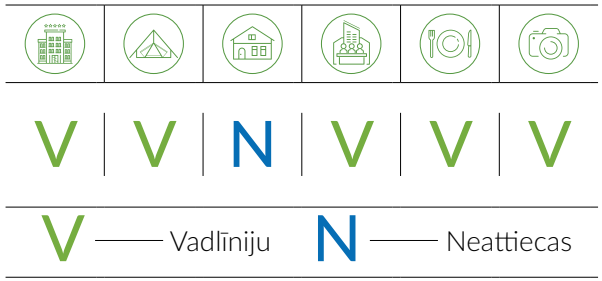
Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus par veiktajiem siltumizolācijas uzlabošanas pasākumiem un tajos izmantotajiem materiāliem. Pieņemamā dokumentācija ietver rēķinus, uzstādīšanas ziņojumus, produktu specifikācijas vai fotogrāfijas. Tiek sniegti arī pierādījumi par profesionālu novērtējumu vai konsultācijām.

4.11.

Energopatēriņa uzraudzībai stratēģiski svarīgās vietās tiek uzstādīti atsevišķi skaitītāji. (V)

Nozīme

Papildu uzstādītu un atsevišķu skaitītāju izmantošana ar mērķi iegūt precīzāku informāciju par dažādiem energoresursus patēriņa līmeņiem iestādē ļauj tai izstrādāt labākas mērķa stratēģijas energopatēriņa samazināšanai.

Īstenošanas prasības

Vietās ar izteikti augstu enerģijas patēriņu (piemēram, virtuvēs, apsildāmos peldbaseinos, sporta un spa zonās, ārēji pārvaldītos uzņēmumos utt.) iestāde uzstāda papildu vai atsevišķus skaitītājus elektrībai, gāzei vai citiem vietēji nozīmīgiem enerģijas avotiem (piemēram, centralizētajai siltumapgādei).

Atzīstot, ka daži enerģijas avoti, piemēram, gāze, var nebūt atbilstoši vai plaši izmantoti visās valstīs, uzmanība tiek pievērsta piemērotiem, vietējiem un uzņēmuma darbības kontekstam atbilstošiem enerģijas avotiem.

Ja tiek uzstādīti papildu skaitītāji, patēriņa datus no katra skaitītāja ir jāapkopo un jāreģistrē. Detalizētāku informāciju par patēriņu iespējams iegūt, ja rādījumus no dažādiem skaitītājiem var apkopot biežāk kā reizi mēnesī.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par papildu uzstādīto skaitītāju klātbūtni un patēriņa uzraudzībai izmantoto metodiku. Nozīme

4

ENERĢIJA UN OGLEKĻA DIOKSĪDS

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Apkures, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmas (HVAC), iekārtas un apgaismojums							
4.12	Ir ieviestas kontroles sistēmas ventilācijai, komforta apkurei un komforta dzesēšanas un kondicionēšanai.	O	O	O	O	O	O
4.13	Ventilācijas, komforta apkures un dzesēšanas sistēmas tiek pienācīgi uzturētas un pārbaudītas vismaz reizi gadā.	O	O	O	O	O	O
4.14	Vismaz 80 % no visām iestādes spuldzēm ir LED spuldzes vai spuldzes, kuru energoefektivitātes līmenis, gaismas efektivitāte un kalpošanas ilgums ir līdzvērtīgs vai labāks.	O	O	O	O	O	O
4.15	Āra apgaismojumam ir uzstādīti automātiskie izslēgšanās sensori un/vai tā izmantošana ir minimizēta.	O	O	O	O	O	O
4.16	Jauniegādātās elektroniskās ierīces iestādē, atbilstoši atzītai valsts vai reģionālo energomarķējuma sistēmai, ir novērtētas kā energoefektīvas.	O	O	O	V	V	V
4.17	Jauniegādāto minibāru elektroenerģijas patēriņš nepārsniedz 0,6 kWh/dienā vai atbilstoši atzītai valsts vai reģionālai energomarķējuma sistēmai tie ir novērtēti kā energoefektīvi.	O	N	N	N	N	N
4.18	Tiek veikta regulāra saldēšanas un siltumtehniskā aprīkojuma apkope, nodrošinot atbilstību nacionālo normatīvu prasībām un ražotāja ieteikumiem.	O	O	O	O	O	O
4.19	Jauniegādātās saldēšanas, ventilācijas, apkures un dzesēšanas iekārtas izmanto HCFC vai CFC nesaturošus aukstumnesējus.	O	O	O	O	O	O

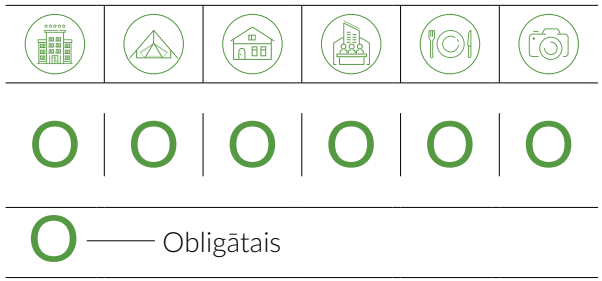
4 ENERĢIJA UN OGLEKĻA DIOKSĪDS

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
4.20	Aukstumaģentus izmantojošām sistēmām tiek veikta ikgadēja noplūžu pārbaude un dzesēšanas šķidruma uzpildes reģistrēšana.	O	O	N	O	O	O
4.21	Ir uzstādīta siltuma vai dzesēšanas reģenerācijas sistēma.	V	V	V	V	V	V
4.22	Ventilācija, apkure un/vai dzesēšana tiek regulēta pieprasījumam atbilstošā režīmā.	V	V	V	V	V	V
4.23	Apkures, dzesēšanas un ventilācijas sistēmas visās telpās automātiski izslēdzas, atverot logus un/vai durvis.	V	N	N	V	V	N
4.24	Visas apgaismes iekārtas sabiedriskajās un darbinieku telpās ir aprīkotas ar kustības detektoriem vai taimeriem, vai to izmantošana periodos, kad telpas nav aizņemtas, tiek samazināta.	V	V	V	V	V	V
4.25	Vismaz 90 % viesu istabās nav izvietoti minibāri vai ledusskapji.	V	N	N	N	N	N
4.26	Iestāde piedāvā elektrisko transportlīdzekļu uzlādes iespējas.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	9	8	7	7	7	7
	Vadlīniju kritēriji	6	4	4	6	6	5

4.12.

Ir ieviestas kontroles sistēmas ventilācijai, komforta apkurei un komforta dzesēšanas un kondicionēšanai. (O)

Apkures, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmas (HVAC), iekārtas un apgaismojums

Nozīme

Apkures, kondicionēšanas un dzesēšanas, kā arī ventilācijas sistēmas ir starp lielākajiem enerģijas patērētājiem viesmīlības nozares ēkās. Efektīva šo sistēmu kontrole samazina enerģijas patēriņu un siltumnīcefekta gāzu emisijas. Vieda zonēšana un atbilstoši kontroles pasākumi nodrošina komfortu bez nevajadzīgas enerģijas izšķiešanas.

Prasības īstenošanai

Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu ietvaros iestādē ir ieviesta sistēma ventilācijas, komforta apkures un komforta dzesēšanas kontrolei.

Iestāde, taupot energoresursus, ventilācijas, apkures un dzesēšanas sistēmu regulēšanai vai izslēgšanai var izmantot centralizētu vai decentralizētu, daļēji vai pilnībā automatizētu sistēmu (ēkas vadības sistēmu). Kontroles pasākumi var ietvert, piemēram, apdzīvotības vai CO_2 kontrolētu ventilāciju, samazinātas darbības stundas vai apkures un dzesēšanas temperatūras kontroli. Ja tiek izmantota daļēji datorizēta sistēma, sistēmas pārvaldības procedūras jāpierāda.

Ja kontroles sistēma ir manuāla, iestādes atbildīgajiem darbiniekiem sagatavo rakstiskas procedūras ar aprakstiem un procedūrām par ventilācijas, apkures un dzesēšanas kontroli (piemēram, termostatu regulēšana viesu istabās vai ventilācijas taimeri konferenču zālēs). Lai samazinātu siltuma pieplūdi vai zudumu, var piemērot arī papildu pasākumus, piemēram, aizvērt aizkarus vai žalūzijas.

Kur iespējams, iestāde sadala telpas atsevišķās zonās (piemēram, viesu istabas, konferenču telpas, spa telpas), lai ventilāciju, apkuri un dzesēšanu varētu regulēt neatkarīgi katrā zonā.

4.13.

Ventilācijas, komforta apkures un dzesēšanas sistēmas tiek pienācīgi uzturētas un pārbaudītas vismaz reizi gadā. (O)

Kontroles sistēma ņem vērā sezonas izmaiņas un izmantošanas vai neizmantošanas modeļus dažādās iestādes telpās vai telpu grupās (piemēram, viesu istabās, konferenču zālēs, restorānu zonās, citās publiskās zonās utt.

Audita procesa apliecinājumi

Ja tiek izmantotas manuālas sistēmas, audita laika iestāde iesniedz dokumentāciju par darbiniekiem sagatavotajām rakstiskajām procedūrām ventilācijas, apkures un dzesēšanas sistēmu kontrolei.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par automatizētas vai manuālas ēkas vadības sistēmas darbību.

Nozīme

Labā stāvoklī uzturētas ventilācijas, apkures un dzesēšanas sistēmas samazina enerģijas patēriņu, novērš nevajadzīgas emisijas un nodrošina iekštelpu gaisa kvalitāti un siltuma komfortu. To regulāras pārbaudes arī pagarina iekārtu kalpošanas laiku un palīdz savlaicīgi atklāt neefektivitāti vai dzesētājvielas noplūdes.

Prasības īstenošanai

Iestāde vismaz reizi gadā pārbauda un veic ventilācijas, apkures un dzesēšanas sistēmu apkopo. Vēlams, lai pārbaudes veiktu sertificēts ārējais speciālists, taču

O	O	O	O	O	O

O — Obligātais

4.13.

Ventilācijas, komforta apkures un dzesēšanas sistēmas tiek pienācīgi uzturētas un pārbaudītas vismaz reizi gadā.

(O)

pieņemamas ir arī iekšējās pārbaudes, ja iestādē ir kvalificēts personāls un šādu darbību veikšana atbilst nacionālajiem noteikumiem.

Ventilācijas sistēmas pārbaudes ietver vismaz:

- filtru nomaiņu;
- kanālu, difuzoru un redzamo ventilācijas atveru tīrīšanu;
- siltummaiņu, pieplūdes/izplūdes sistēmu pārbaudi un tīrīšanu; un
- filtru hermētiskuma un pareizas gaisa plūsmas sadales pārbaudi, ja nepieciešams.

Sildīšanas un dzesēšanas sistēmu pārbaudes (piemēram, katli, siltumsūkņi, centrālās sistēmas, dzesētāji, gaisa kondicionieri) ietver vismaz:

- galveno komponentu pārbaudi (piemēram, spiediens, vārsti, šķidruma līmenis, vibrācija); un
- filtru tīrīšanu vai nomaiņu un siltummaiņu tīrīšanu.

Manuālas pārbaudes tiek veiktas pat tad, ja ir uzstādītas automatizētas trauksmes vai uzraudzības sistēmas. Jebkuras konstatētās problēmas (piemēram, noplūdes, bojāti termostati, aizsērējuši vadi) tiek novērstas 2 mēnešu laikā.

4.14.

Vismaz 80 % no visām iestādes spuldzēm ir LED spuldzes vai spuldzes, kuru energoefektivitātes līmenis, gaismas efektivitāte un kalpošanas ilgums ir līdzvērtīgs vai labāks. (O) ⓘ

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

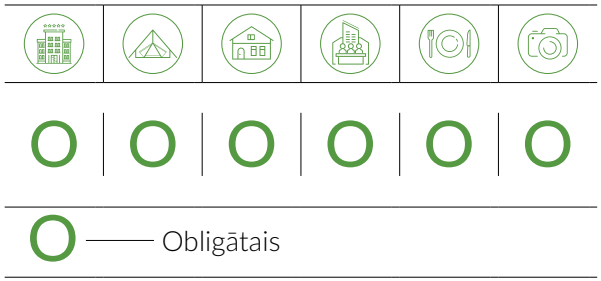
- apkopes protokolu vai rakstisku standarta darbības procedūru (SOP)[88], kurā aprakstītas sistēmas, pārbaužu biežums, atbildīgie darbinieki un noteiktie standarta remonta termiņi; un
- pēdējo 12 mēnešu pārskatus vai pārbaudes sarakstus (iekšējos vai ārējos).

Nozīme

Energoefektīvu apgaismojuma tehnoloģiju izmantošana ievērojami samazina elektroenerģijas patēriņu, samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas un samazina ilgtermiņa ekspluatācijas izmaksas. Pāreja uz LED vai līdzvērtīgu augstas veiktspējas apgaismojumu atbalsta ilgtspējīgu enerģijas pārvaldību un uzlabo kopējo ēkas energoefektivitāti.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka vismaz 80 % no visām spuldzēm, kas tiek izmantotas viesu istabās, sabiedriskajās telpās (ieskaitot vestibīlus, restorānus, konferenču telpas un koridorus) un darbinieku telpās, ir LED spuldzes vai alternatīvas

88 Skatīt glosāriju

4.14.

Vismaz 80 % no visām iestādes spuldzēm ir LED spuldzes vai spuldzes, kuru energoefektivitātes līmenis, gaismas efektivitāte un kalpošanas ilgums ir līdzvērtīgs vai labāks. (O) (i)

apgaismojuma tehnoloģijas, kas atbilst vai pārsniedz LED spuldzes energoefektivitāti, gaismas efektivitāti (gaismas jauda uz vatu – lm/W) un nominālo kalpošanas ilgumu.

Iegādājoties jaunas spuldzes ieteicams, izvēlēties spuldzes ar tirgū pieejamo visaugstāko energoefektivitātes rādītāju.

Tādas tehnoloģijas kā kvēlspuldzes, halogēnspuldzes vai CFL spuldzes neatbilst šim kritērijam un tiek pakāpeniski izņemtas no aprites.

(i) Piezīme par valsts pielāgojumiem:
DK, NL un PT vismaz 90 % no visām iestādes spuldzēm ir LED spuldzes vai spuldzes, kuru energoefektivitāte, gaismas efektivitāte un kalpošanas ilgums ir vienāds vai labāks. FR vismaz 80 % no visām iestādes spuldzēm ir LED spuldzes vai spuldzes, kuru energoefektivitāte, gaismas efektivitāte un kalpošanas ilgums ir vienāds vai labāks, un kuras valsts iestādes ir klasificējušas kā energoefektīvas.

Audita procesa apliecinājumi

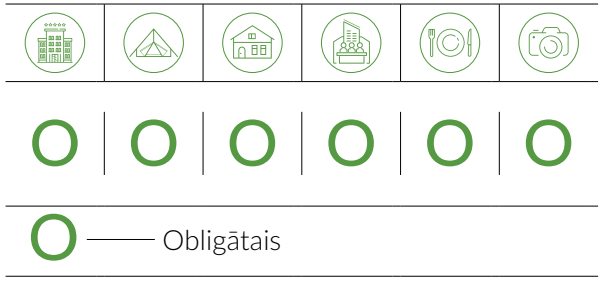
Audita laikā iestāde, pierādot atbilstību 80 % slieksnim, iesniedz dokumentus (piemēram, sarakstu) ar aptuveno uzstādīto spuldžu skaitu, norādot spuldžu veidu (piemēram, LED, CFL), vai iesniedz iepirkumu dokumentāciju (rēķinus).

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[89] vismaz 1 vestibilā, 1 restorānā, 1 konferenču telpā, 1 koridorā, 1 personāla telpā un viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, lai pārliecinātos par izmantoto spuldžu veidiem (metodika B).

89 Skatīt glosāriju

4.15.

Āra apgaismojumam ir uzstādīti automātiskie izslēgšanās sensori un/vai tā izmantošana ir minimizēta. (O) ⓘ

Nozīme

Lai samazinātu vides ietekmes, ekspluatācijas izmaksas un novērstu neliet-derīgu enerģijas patēriņu, iestāde pārvalda āra apgaismojuma izmantošanu. Atbildīgs apgaismojuma dizains palīdz arī samazināt gaismas piesārņojumu un tā negatīvo ietekmi uz vietējo bioloģisko daudzveidību, vienlaikus saglabājot funkcionalitāti un drošību.

Prasības īstenošanai

Iestādē ir ieviesta sistēma āra apgaismojuma enerģijas patēriņa samazināšanai. Iestāde samazina āra apgaismojuma enerģijas patēriņu, vai nu izslēdzot apgaismojumu noteiktos nakts laikos, vai arī uzstādot sensorus, kas ieslēdz apgaismojumu tikai konstatējot kustību. Apgaismojuma sistēmas ir pielāgotas dažādu āra teritoriju specifiskajām funkcijām un drošības prasībām, vienlaikus samazinot nevajadzīgo patēriņu.

Iestāde tiek mudināta saskaņot savas apgaismojuma stratēģijas ar nacionālā līmeņa un starptautiskajiem energoefektivitātes standartiem ēkām (piemēram, IEA energoefektivitātes politika ēkām), kas atzīst, ka digitālie vadības mehānismi, piemēram, taimeri un viedais apgaismojums, var samazināt enerģijas patēriņu līdz pat 40 %.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta bioloģiskās daudzveidības aspektu ņemšanai vērā apgaismojuma projektēšanas procesā, jo īpaši ekoloģiski jutīgās teritorijās, kur gaismas piesārņojumu mazina, izmantojot:

a) gaismekļus, kas virza gaismu uz leju;

4.15.

Āra apgaismojumam ir uzstādīti automātiskie izslēgšanās sensori un/vai tā izmantošana ir minimizēta. (O) ⓘ

b) zemas intensitātes, siltas krāsas temperatūras apgaismojumu (<3000K);

c) apgaismojuma samazināšanu pie dabiskajām dzīvotnēm vai ligzdošanas vietām;

d) sensoru ielu apgaismojumu; un/vai

e) citas atbilstošas metodes.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Francijā āra apgaismojums tiek izslēgts dienas laikā, ja tas ir droši un likumīgi atļauts; dekoratīvais apgaismojums tiek izslēgts nakts laikā ārpus maksimālās noslogotības stundām, un ceļu apgaismojums tiek regulēts ar sensoriem vai laika kontrolieriem saskaņā ar drošības prasībām.

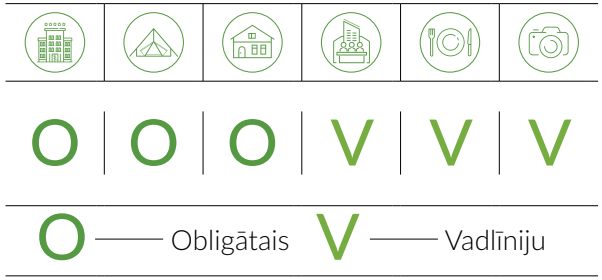
Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par ieviestajiem apgaismojuma risinājumiem, tostarp kontroles sistēmu veidiem un to izvietojumu āra teritorijās. Tiek pārbaudīts, vai ziņotie pasākumi āra apgaismojuma samazināšanai ir pielāgoti.

4.16.

Jauniegādātās elektroniskās ierīces iestādē, atbilstoši atzītai valsts vai reģionālo energomarķējuma sistēmai, ir novērtētas kā energoefektīvas.

(O/V) ⓘ

Nozīme

Elektroniskās ierīces, piemēram, televizori, tējkannas, gaisa kondicionieri un ventilatori, tiek plaši izmantotas un var ievērojami palielināt enerģijas patēriņu. Energoefektīvu modeļu izvēle samazina naktsmītņu ietekmi uz vidi un ekspluatācijas izmaksas.

Prasības īstenošanai

Ja iestāde pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) ir iegādājusiess elektroniskās ierīces, šīs ierīces ir novērtētas kā energoefektīvas atbilstoši atzītiem valsts vai reģionāliem enerģomarķējuma sistēmu kritērijiem (piemēram, ES enerģijas marķējums, Energy Star, Dienvidkorejas EHS utt.).

Ja konkrētajam ierīces tipam nav marķējuma vai enerģijas efektivitātes novērtējuma, iestāde izvēlas vienu no energoefektīvākajām vietējā tirgū pieejamajām opcijām, pamatojoties uz vismaz 3 salīdzināmu modeļu piemēriem.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Nīderlandē šis kritērijs ir obligāts visām kategorijām.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- sarakstu vai rēķinus par pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātām elektroniskajām ierīcēm, norādot iegādes datumu, zīmolu/modeli, atrašanās vietu (piemēram, telpas numuru vai bloku); un

4.17.

Jauniegādāto minibāru elektroenerģijas patēriņš nepārsniedz 0,6 kWh/dienā vai atbilstoši atzītai valsts vai reģionālai energomarķējuma sistēmai tie ir novērtēti kā energoefektīvi.

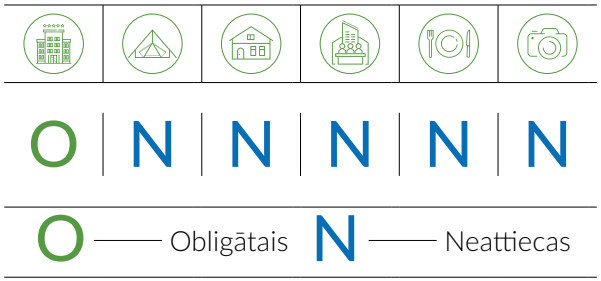
(O) (i)

- tehnisko specifikāciju lapas vai energomarķējumus, kuros norādīts ikdienas enerģijas patēriņš kWh/dienā, vai klasifikācija atzītajā nacionālajā energomarķējuma sistēmā.

Ja energomarķējums nav pieejams, izņēmuma gadījumos iestāde iesniedz īsu tirgus izpēti par vismaz 3 salīdzināmiem produktiem, kas parāda, ka izvēlētajam modelim ir zemāks vai vienāds enerģijas patēriņš nekā citiem salīdzināmiem produktiem, kas bija pieejami pirkuma brīdī.

Nozīme

Šī kritērija mērķis ir samazināt ietekmi uz vidi un ekspluatācijas izmaksas, līdz minimumam samazinot nevajadzīgo enerģijas patēriņu viesu istabu ierīcēs. Minibāri un kompakti ledusskapji patērē enerģiju nepārtraukti, un to lietošanas ierobežošana vai augstas efektivitātes modeļu izvēle ievērojami samazina kopējo elektroenerģijas pieprasījumu un emisijas.

4.17.

Jauniegādāto minibāru elektroenerģijas patēriņš nepārsniedz 0,6 kWh/dienā vai atbilstoši atzītai valsts vai reģionālai energomarķējuma sistēmai tie ir novērtēti kā energoefektīvi.

(O) ⓘ

Prasības īstenošanai

Pēc iespējas viesnīca izvairās no minibāru vai kompakto ledusskapju izmantošanas viesu istabās. Ja iestāde viesu istabās pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) ir uzstādījusi minibārus vai kompaktos ledusskapjus, to maksimālais dienas elektrības patēriņš, atbilstoši ražotāja vai piegādātāja tehniskajām specifikācijām, nepārsniedz 0,6 kWh/dienā vai mazāk, vai tie ir novērtēti kā energoefektīvi atbilstoši atzītu valsts vai reģionālo energomarķējuma sistēmu (piemēram, ES enerģijas marķējums, Energy Star, Dienvidkorejas EHS utt.) kritērijiem.

Ir stingri ieteicams jaunajās ierīcēs izmantot dabīgos aukstumnesējus (piemēram, R600a, R290) vai aukstumnesējus ar globālās sasilšanas potenciālu (GWP) zem 100.

Valstīs, kurās šādas marķēšanas sistēmas nav piemērojamas vai kurās produktiem nav marķējuma, iestāde iesniedz tehnisko dokumentāciju ar norādītu produkta energopatēriņu kWh/dienā, un dokumentus, kas apliecina, ka izvēlētā ierīce ir viena no energoefektīvākajām iespējām vietējā tirgū, pamatojoties uz vismaz 3 salīdzināmu modeļu tirgus izpēti.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
FR, NL, NO, SE jauniegādāto minibāru enerģijas patēriņš nepārsniedz 0,3 kWh/dienā vai tie ir novērtēti kā energoefektīvi saskaņā ar atzītu valsts vai reģionālo enerģijas marķējuma sistēmu.

4.17.

Jauniegādāto minibāru elektroenerģijas patēriņš nepārsniedz 0,6 kWh/dienā vai atbilstoši atzītai valsts vai reģionālai energomarķējuma sistēmai tie ir novērtēti kā energoefektīvi.

(O) (i)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- sarakstu ar pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātiem minibāriem, norādot iegādes datumu, zīmolu/modeli, atrašanās vietu (piemēram, istabas numuru vai bloku); un
- tehnisko specifikāciju lapas vai energomarķējumus ar norādīto dienas patēriņu (kWh/dienā) vai klasifikāciju atzītajā valsts energomarķējuma sistēmā.

Izņēmuma gadījumos, kad energomarķējums nav pieejams, jāiesniedz īsa tirgus izpēte vismaz par 3 salīdzināmiem produktiem, demonstrējot, ka izvēlētais modelis patērē mazāk vai tikpat daudz enerģijas kā citi pirkuma brīdī pieejamie un salīdzināmie produkti.

Ja vizuālās pārbaudes laikā auditors konstatē neatbilstības vai aizdomas par pārkāpumiem dokumentu pārbaudē, viņš veic pārbaudes paraugu ņemšanu[90] viesu istabās, izmantojot glosārijā aprakstīto metodiku A[91], lai pārbaudītu numura modeļu atbilstību iesniegtajai dokumentācijai.

90 Skatīt glosāriju
91 Skatīt glosāriju

4.18.

Tiek veikta regulāra saldēšanas un siltumtehniskā aprīkojuma apkope, nodrošinot atbilstību nacionālo normatīvu prasībām un ražotāja ieteikumiem. (O)

Nozīme

Ledusskapis, saldētavas, krāsnis un siltumskapju nepārtraukta darbība rada ievērojamu enerģijas patēriņu viesmīlības nozarē. Regulāra apkope (ieskaitot blīvju pārbaudi un atkausēšanu) nodrošina optimālu darbību, veicina pārtikas drošību un samazina vides ietekmes. Lai nodrošinātu drošību, atbilstību un ilgtspējību, ir būtiski ievērot atbilstošas procedūras, kas atbilst valsts tiesību aktiem un ražotāja ieteikumiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde veic regulāru visu ledusskapju, saldētavu, saldētāju, siltumskapju un krāšņu apkopi vismaz reizi gadā (vēlams biežāk). Kā daļu no regulārās apkopes iestāde nodrošina, ka: iekārtām ir neskarti durvju blīvējumi, kas pareizi aizveras un neuzrāda bojājumu vai deformāciju pazīmes, saldētājās ierīcēs nav lieka ledus, un durvju blīvējumi bojājumu kontatācijas gadījumos tiek nekavējoties salaboti vai nomainīti.

Apkopes procedūras atbilst valsts pārtikas nekaitīguma, energoefektivitātes un darba drošības noteikumiem, kā arī ražotāja apkopes un servisa rekomendācijām katram iekārtu veidam.

O	O	O	O	O	O

O — Obligātais

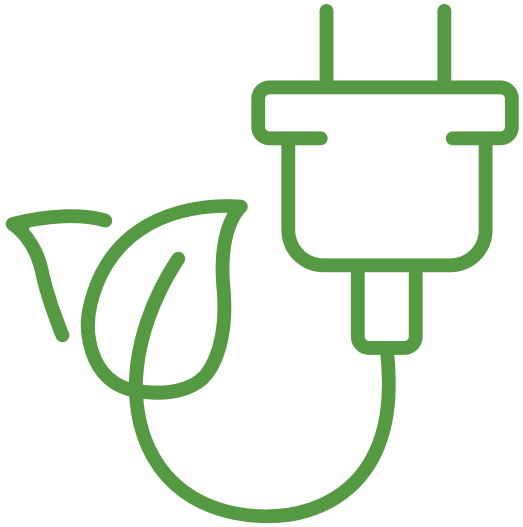
4.18.

Tiek veikta regulāra saldēšanas un siltumtehniskā aprīkojuma apkope, nodrošinot atbilstību nacionālo normatīvu prasībām un ražotāja ieteikumiem. (O)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz darbu veikšanas pierādījuma dokumentāciju, piemēram, apkopes žurnālus vai pārbaudes sarakstus, kuros norādītas pēdējā gada laikā veiktās blīvju pārbaudes un atkausēšanas darbības, kā arī rēķinus vai apkopes ziņojumus par veiktajiem remontiem vai nomainītajiem detaļām.

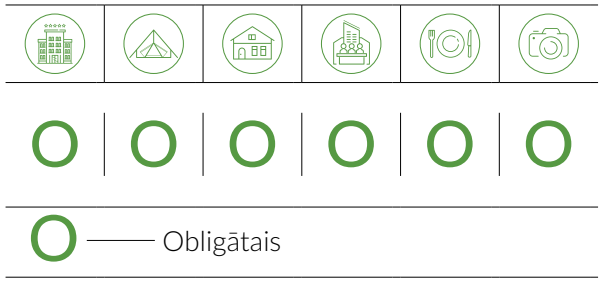
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[92] vismaz 1 virtuvē, izmantojot glosārijā aprakstīto metodiku A, lai pārliecinātos vai vismaz 2 iekārtu izlases paraugos (1 dzesēšanas un 1 sildierīce, ja attiecināms) durvju blīvējumi ir neskarti un vismaz 1 saldēšanas ierīcē nav pārmērīga ledus uzkrāšanās, vai pārbaudītu automātisko atkausēšanas sistēmu (metodika B).

92 Skatīt glosāriju

4.19.

Jauniegādātās saldēšanas, ventilācijas, apkures un dzesēšanas iekārtas izmanto HCFC vai CFC nesaturošus aukstumnesējus. (O)

Nozīme

Ozonu noārdošo un globālo sasilšanu veicinošo aukstumnesēju, piemēram, HCFC un CFC, pakāpeniska izmantošanas pārtraukšana var samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicināt starptautisko vides protokolu ievērošanu. Ierīču izvēle, kurās izmantoti droši aukstuma aģenti ar mazu ietekmi uz vidi, veicina klimata aizsardzību un ilgtspējīgu darbību.

Prasības īstenošanai

Neviena no pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātām saldēšanas, ventilācijas, apkures un dzesēšanas iekārtām (piemēram, dzesētāji, siltumsūkņi, split tipa sistēmas, komerciālie ledusskapji/saldētavas), nesatur HCFC (hidrohlorfluorogļūdeņraža) savienojumus, tostarp arī pārejas posma aukstuma aģentus, piemēram, R-22 un R-123, jo tie ir siltumnīcefekta gāzes un veicina ozona slāņa noārdīšanos. Ja tiek iegādātas lietotas iekārtas, tās nesatur CFC aukstumnesējus.

Visas iekārtas atbilst valsts un vietējiem tiesību aktiem par aukstumaģentu pakāpenisku izņemšanu no aprites un vides drošību.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinošo dokumentāciju (piemēram, tehniskās datu lapas, pirkuma dokumentus, sistēmas specifikācijas), kas apstiprina, ka visas pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātās saldēšanas, apkures, dzesēšanas un ventilācijas iekārtas atbilst iepriekš minētajām prasībām.

4.20.

Aukstumaģentus izmantojošām sistēmām tiek veikta ikgadēja noplūžu pārbaude un dzesēšanas šķidruma uzpildes reģistrēšana. (O)

O	O	N	O	O	O

O —— Obligātais N —— Neattiecas

Nozīme

Dzesējošo vielu sastāvā ir spēcīgas siltumnīcefekta gazes, kas, nonākot atmosfērā, veicina klimata pārmaiņas un globālo sasilšanu. Maiņas reģistrs palīdz identificēt noplūdes, nodrošina likumisko atbilstību un ļauj precīzi aprēķināt klimata ietekmes. Tas ir būtisks solis emisiju samazināšanā un pārejā uz mazāk ietekmējošām alternatīvām.

Prasības īstenošanai

Iestāde veic ikgadēju noplūžu pārbaudi visām aukstumaģentus saturošām sistēmām, un reģistrē visus aukstumaģentu maiņas un uzpildes gadījumus par pilnu pēdējo kalendāro gadu. Par katru aukstumaģenta uzpildi uzņēmums reģistrē vismaz:

- izmantotā aukstumaģenta veidu (piemēram, R404A, R134a, R600a, R290); un
- pildītā aukstumaģenta daudzumu, izteiktu kilogramos (kg) vai CO2e.

Šo dokumentāciju paraksta sertificēts tehniķis vai pilnvarots darbinieks atbilstoši spēkā esošam nacionālajam regulējumam F-gāzu apstrādei un aukstumaģentu apritei. Jebkura aukstumaģenta uzpilde tiek reģistrēta arī kā noplūdes gadījums un atspoguļota oglekļa bilancē vai klimata aprēķinos (sk. 4.27. kritēriju).

Ja iepriekšējā kalendārajā gadā nav veikta aukstumaģenta uzpilde, iestāde iesniedz sertificēta tehniķa vai pilnvarota iekšējā eksperta rakstisku apliecinājumu, ka nav konstatētas noplūdes un uzpilde nav nepieciešama. Sistēmas ar aukstumaģenta uzpildi, kas ir mazākas par 5 tonnām CO_2 ekvivalenta, un hermētiski

noslēgtas sistēmas ar uzpildi, kas ir mazākas par 10 tCO_2e, ir atbrīvotas no noplūdes pārbaudes prasībām. Tomēr arī tām ir ļoti ieteicama regulāra profilaktiskā apkope.

Kur piemērojams, tiek stingri ieteikts dot priekšroku iekārtām, kurās izmanto dabiskos aukstuma aģentus, piemēram, R600a (izobutānu), R290 (propānu) vai citus, kuru GWP ir mazāks par 100.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz aukstumaģentu reģistrus vai ziņojumus, kuros norādīts iepriekšējā gadā uzpildīto aukstumaģentu veids un daudzums. Ja uzpilde nav veikta, iestāde iesniedz oficiālu apliecinājumu, apstiprinot pārbaudi un atbilstību.

4.21.

Ir uzstādīta siltuma vai dzesēšanas reģenerācijas sistēma. (V)

V | V | V | V | V | V

V — Vadlīniju

Nozīme

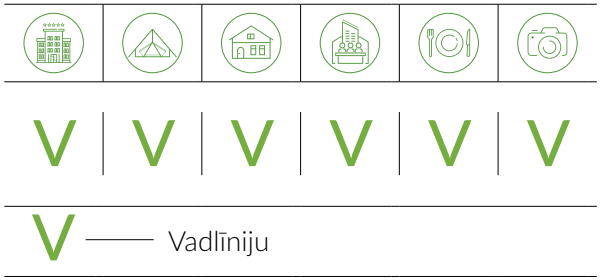
Siltuma vai dzesēšanas reģenerācijas sistēmas ļauj uztvert un atkārtoti izmantot lieko siltumu vai saglabāt aukstumu, ko rada enerģiju patērējošas iekārtas, tādējādi ievērojami ietaupot enerģiju un samazinot vides ietekmes.

Prasības īstenošanai

Iestāde uzstāda siltuma vai dzesēšanas reģenerācijas sistēmu. Reģenerācijas sistēma, parasti siltummainis, uztver lieko siltumu vai aukstumu no galvenajām enerģiju patērējošajām sistēmām, piemēram, ventilācijas, saldēšanas iekārtām vai peldbaseiniem. Reģenerētā enerģija tiek atkārtoti izmantota vismaz vienam no šādiem mērķiem:

4.22.

Ventilācija, apkure un/vai dzesēšana tiek regulēta pieprasījumam atbilstošā režīmā. (V)

a) ieplūstošā ventilācijas gaisa iepriekšēja sasildīšana aukstākos klimatiskajos apstākļos;

b) ieplūstošā ventilācijas gaisa iepriekšēja dzesēšana siltākos klimatiskajos apstākļos;

c) sadzīves lietojuma karstā ūdens sildīšana; un/vai

d) telpu apsilde tādās vietās kā iekštelpu autostāvvietas.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz tehniskās specifikācijas vai sistēmas darbības karti, kas apliecina siltuma vai dzesēšanas reģenerācijas sistēmas esamību.

Nozīme

Pieprasījuma kontrolētas sistēmas nodrošina, ka apkure, dzesēšana un ventilācija tiek nodrošināta tikai tad, kad un tur, kur tā ir nepieciešama, tādējādi ievērojami samazinot ietekmi uz vidi un ekspluatācijas izmaksas. Tas ir īpaši svarīgi viesmīlības nozarē, kur telpu noslogojums un izmantošanas modeļi ir ļoti mainīgi.

Prasības īstenošanai

Optimizējot enerģijas patēriņu, ventilācijas, apkures un/vai dzesēšanas sistēmas tiek automātiski regulētas ar sensoriem atbilstoši aktuālajam pieprasījumam un nepieciešamībai.

4.22.

Ventilācija, apkure un/vai dzesēšana tiek regulēta pieprasījumam atbilstošā režīmā. (V)

Pieprasījuma kontrolētas ventilācijas gadījumā kontrole varētu balstīties uz:

a) gaisa plūsmas palielināšanu, ja oglekļa dioksīda (CO_2) līmenis pārsniedz 1200 ppm;

b) ventilācijas regulēšanu, pamatojoties uz relatīvo mitrumu virs 70 %; un/vai

c) telpu apdzīvotību (piemēram, kustības sensori).

Pieprasījuma kontrolētai apkurei vai dzesēšanai kontrole balstās uz temperatūras uzturēšanu +/- 3 °C robežās no standarta iestatījuma attiecīgajai klimata zonai un sezonai.

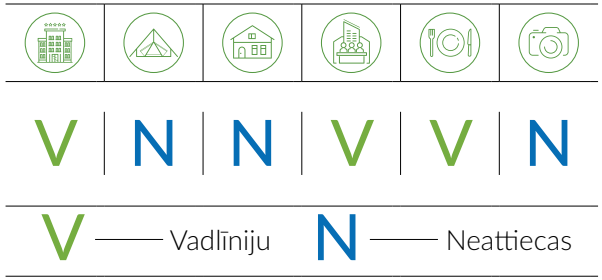
Tikai uz laiku balstīta kontrole (piemēram, fiksēti ieslēgšanas/izslēgšanas grafiki) netiek pieņemta kā parametrs kritērija izpildes apliecinājumam, jo uz laiku balstīta kontrole darbojas, balstoties prognozētos un fiksētos pieņēmumos. Savukārt kontrolētās sistēmas (kā DCV sistēmas ventilācijai) reaģē uz faktisko, reāllaika telpu noslodzi un gaisa kvalitāti, nodrošinot gan precīzāku kontroli, gan lielāku enerģijas ietaupījumu un labāku komfortu.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz sistēmas žurnālus vai līdzvērtīgus dokumentus (piemēram, pārskata sistēmas ekrānuzņēmumus no ēkas vadības sistēmas (BMS) datiem, kas parāda sistēmas darbību dažādos slodzes apstākļos (augsta un zema apdzīvotība) pēdējo 12 mēnešu laikā.

4.23.

Apkures, dzesēšanas un ventilācijas sistēmas visās telpās automātiski izslēdzas, atverot logus un/vai durvis. (V)

Nozīme

Situācijās, kad apkures, dzesēšanas un ventilācijas sistēmas (HVAC) turpina darboties brīžos, kad ir atvērti logi un/vai durvis, to darbībai tiek neefektīvi patērēts ievērojams enerģijas daudzums, jo sistēmām šādos brīžos ir jāizmanto papildu enerģija, lai pielāgotu temperatūru iestatītajam līmenim.

Prasības īstenošanai

Apkures, dzesēšanas un ventilācijas sistēmas viesu un sanāksmju telpās (un galvenajā ēdamzālē restorānu (R) sertifikācijas kategorijā) ir aprīkotas ar automātisku izslēgšanās funkciju, logu un/vai durvju atvēršanas gadījumā.

Kritērijs neattiecas uz telpām ar logiem un/vai durvīm, kas ir pastāvīgi noslēgtas un nevar tikt atvērtas.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinošo dokumentāciju (piemēram, tehniskās specifikācijas, sensoru sistēmu pārskatus, telpu atbilstības sarakstu), par ventilācijas sistēmu automātisku izslēgšanos logi un/vai durvju atvēršanas gadījumā visās viesu un sanāksmju telpās vai restorāna (R) kategorijas ēdamzālē.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[93] vismaz 1 sanāksmju telpā un viesu istabās, izmantojot glosārijā aprakstīto metodiku A, un restorāna (R) galvenajā ēdamistabā, lai pārliecinātos, ka sistēma katrā no uzskaitītajām telpām atbilstoši izslēdzas, kad tiek atvērti logi/durvis (metodika B).

93 Skatīt glosāriju

4.24.

Visas apgaismes iekārtas sabiedriskajās un darbinieku telpās ir aprīkotas ar kustības detektoriem vai taimeriem, vai to izmantošana periodos, kad telpas nav aizņemtas, tiek samazināta.

(V) ⓘ

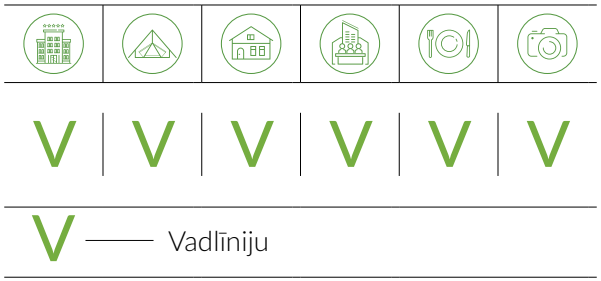
Nozīme

Šī kritērija ieviešana samazina nevajadzīgu elektroenerģijas patēriņu, nodrošinot, ka apgaismojums sabiedriskajās un darbinieku telpās darbojas tikai tad, kad telpas ir aizņemtas. Ierobežojot apgaismojuma izmantošanu atbilstoši faktiskajām vajadzībām, tas samazina ar to saistītās siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicina efektīvāku enerģijas pārvaldību.

Prasības īstenošanai

Iestāde izmanto automatizētu apgaismojuma vadību sabiedriskajās telpās un personāla telpās (vestibilā, koridoros, tualetēs, personāla telpās, virtuvēs, palīgtelpās, noliktavās utt.), ja tas ir droši un likumīgi, ļaujot izslēgt vai samazināt apgaismojumu, kad telpās nav cilvēku. Visas apgaismes instalācijas[94], (nevis zonas) sabiedriskajās telpās un darbinieku telpās ir aprīkotas ar kustības detektoriem, taimeriem vai automātiskām dimmeru vadības ierīcēm.

To var panākt, izmantojot pasīvus infrasarkanos (PIR) sensorus, ultraskaņas sensorus, divkāršas tehnoloģijas sensorus, viedās vadības sistēmas vai programmējamos taimerus. Alternatīvs risinājums ir publisko zonu apgaismojuma dimmerēšana vai apgaismojuma intensitātes samazināšana, kad telpās nav cilvēku.

94 Skatīt glosāriju

4.24.

Visas apgaismes iekārtas sabiedriskajās un darbinieku telpās ir aprīkotas ar kustības detektoriem vai taimeriem, vai to izmantošana periodos, kad telpas nav aizņemtas, tiek samazināta.

(V) ⓘ

Iestādei tiek ieteikts pakāpeniski paplašināt kustības sensoru vai viedo vadības apgaismojuma sistēmas uz papildu zonām, kas nav iekļautas šā kritērija tvērumā.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Francijā šis kritērijs ir obligāts HH, CHP un R publiskajos koridoros, publiskajās kāpnēs un publiskajās tualetēs, ja tas ir droši, likumīgi, tehniski un finansiāli iespējams.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinošos dokumentus, kuros norādīts:

- uzstādīto risinājumu vadības veidu (kustības sensors, taimeris, dimmeris vai pastāvīgi ieslēgts); un
- izmantotās vadības tehnoloģijas (piemēram, PIR, ultraskaņas, pulkstenis, viedā sistēma).

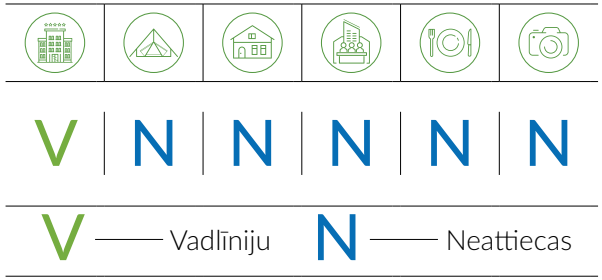
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[95] vismaz 1 sabiedriskajā zonā un 1 personāla zonā, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

95 Skatīt glosāriju

4.25.

Vismaz 90 % viesu istabās nav izvietoti minibāri vai ledusskapji.

(V) ⓘ

Nozīme

Minibāri un kompaktie ledusskapji viesu istabās palielina kopējo enerģijas patēriņu. Šo ierīču skaita samazināšana vai atteikšanās no to izmantošanas samazina elektroenerģijas patēriņu un ar to saistītās emisijas, un viesu vajadzības iespējams apmierināt ar alternatīviem risinājumiem – piemēram, centralizētām iespējām (reģistratūras, restorāna vai kafejnīcas pakalpojumi).

Prasības īstenošanai

Iestāde ierobežo minibāru vai kompakto ledusskapju izvietošanu viesu istabās un tā vietā piedāvā uzkodas un dzērienus no centralizētiem tirdzniecības automātiem, reģistratūras vai restorāna/kafejnīcas. Lai atbilstu kritērija prasībām, vismaz 90 % no viesu istabām nedrīkst būt izvietots minibārs vai ledusskapis.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
BE, DK, FI, FR, NL, PT mini bāri vai mini ledusskapji nav pieejami nevienā viesu istabā.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz viesnīcas istabu pārskatu, norādot istabu numurus un atbilstošo stāvu vai bloku, apliecinot, ka vismaz 90 % viesu istabās nav izvietoti minibāri vai kompaktie ledusskapji.

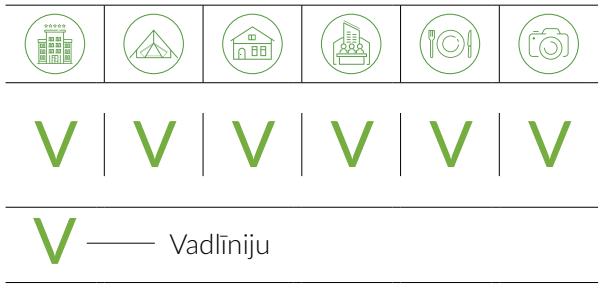
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[96] viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, pārliecinoties, ka viesu istabās ir nodrošināta atbilstība kritērija prasībām.

96 Skatīt glosāriju

4.26.

Iestāde piedāvā elektrisko transportlīdzekļu uzlādes iespējas.

(V)

Nozīme

Elektrisko transportlīdzekļu uzlādes infrastruktūra pieejamība veicina ilgtspējīgu mobilitāti, samazina transporta radītās emisijas un atbilst viesu pieaugošajām prasībām pēc klimata draudzīgiem ceļošanas un transporta risinājumiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā iespēju uzlādēt elektromobiļus. Uzlādes stacijas atrodas iestādes teritorijā vai, ja iestādei ir mazāk nekā 10 pašu autostāvvietu, uzlādes stacijas var atrasties 200 metru attālumā no iestādes teritorijas, ja tās ir pieejamas iestādes viesiem. Iestādēm ar 10 vai vairāk autostāvvietām iestādes teritorijā, ir vismaz viena uzlādes stacija elektromobiļiem.

Iestāde nodrošina, ka uzlādes infrastruktūra atbilst attiecīgajiem valsts tiesību aktiem un ka to var izmantot gan iestādes viesi, gan darbinieki (sk. 6.9. kritēriju). Uzlādes ierīcēm jābūt saderīgām ar vairāku ražotāju transportlīdzekļiem.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par elektrisko transportlīdzekļu uzlādes staciju klātbūtni.

4 ENERĢIJA UN OGLEKĻA DIOKSĪDS

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Siltumnīcefekta gāzes							
4.27	Iestāde aprēķina savas 1. un 2. darbības jomas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas, izmantojot starptautiski atzītam SEG protokolam atbilstošu oglekļa emisiju mērīšanas sistēmu.	O	O	V	O	V	O
4.28	Iestāde aprēķina un ziņo par savām 3. darbības jomas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijām, izmantojot starptautiski atzītam SEG protokolam atbilstošu oglekļa mērīšanas sistēmu.	V	V	N	V	N	V
4.29	Iestāde nosaka un ikgadēji pārskata konkrētu mērķi oglekļa pēdas nospieduma samazināšanai un identificē pasākumus tā sasniegšanai.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	1	1	0	1	0	1
	Vadlīniju kritēriji	2	2	2	2	2	2

4.27.

Iestāde aprēķina savas 1. un 2. kategorijas siltumnīcefekta gāzu (GHG) emisijas, izmantojot starptautiski atzītam GHG protokolam atbilstošu oglekļa emisiju mērīšanas sistēmu. (O/V)

Siltumnīcefekta gāzes

Nozīme

Šis kritērijs atbalsta klimata rīcību, palīdzot iestādei identificēt, aprēķināt un uzraudzīt savas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas. Aplēšot gada oglekļa pēdas nospiedumu, iestāde var izsekot svārstībām laika gaitā un strādāt pie emisiju samazināšanas.

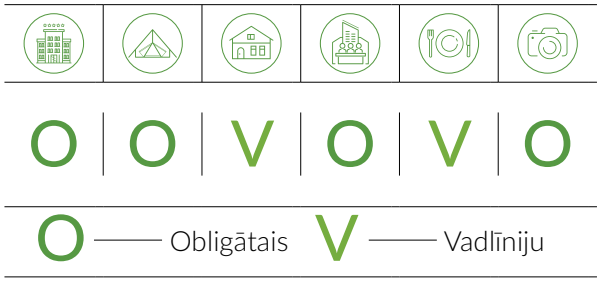
Prasības īstenošanai

Iestāde identificē SEG emisiju avotus un izmanto izmērīto gada enerģijas patēriņu un citus SEG emisiju avotus, lai aprēķinātu kopējo gada oglekļa pēdu nospiedumu 1. un 2. jomā.

Oglekļa pēdas nospiedums tiek aprēķināts, izmantojot oglekļa mērīšanas rīku, kas atbilst SEG protokolam. Iestāde aprēķina emisijas gan par pēdējo pilno pārskata gadu, gan par iepriekšējo pārskata gadu. Pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji aprēķina emisijas par pēdējo pilno pārskata gadu.

Katru gadu tiek ziņota vismaz šāda informācija:

- izmantotā aprēķina metode;
- kopējās emisijas (gadā, decimālskaitlis);

4.27.

Iestāde aprēķina savas 1. un 2. kategorijas siltumnīcefekta gāzu (GHG) emisijas, izmantojot starptautiski atzītam GHG protokolam atbilstošu oglekļa emisiju mērīšanas sistēmu. (O/V)

- 1. darbības jomas emisijas (gadā, decimāla vērtība); un
- 2. darbības jomas emisijas (gadā, decimāla vērtība).

Ja iespējams, aprēķināšanai izmanto ražotājam specifiskos, trešo pušu apliecinātus, emisijas faktorus (EF).

Audita procesa apliecinājumi

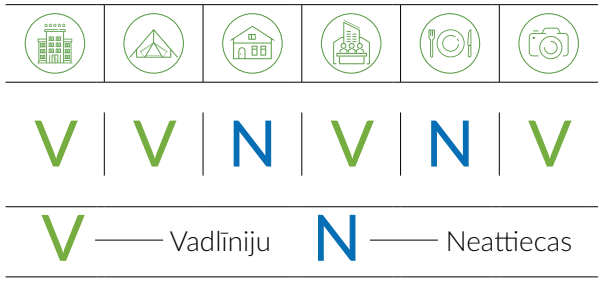
Audita laikā iestāde iesniedz pilnīgu oglekļa pēdas aprēķinu par pēdējo pilno pārskata gadu un iepriekšējo pārskata gadu, tostarp rezultātus, visus ievadītos datus un informāciju par izmantoto aprēķina metodi vai rīku. Tas ietver patēriņa uzskaiti, komunālo pakalpojumu rēķinus, emisijas faktorus un nepieciešamās aprēķina metodikas, lai auditoram būtu iespējams pārbaudīt datu precizitāti un aprēķina kvalitāti.

Atsevišķās situācijās pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji iesniedz aprēķinus par pēdējo pilno pārskata gadu.

4.28.

Iestāde aprēķina un ziņo par savām 3. darbības jomas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijām, izmantojot starptautiski atzītam SEG protokolam atbilstošu oglekļa mērīšanas sistēmu.

(V)

Nozīme

Lai nodrošinātu pilnīgu atbildību par klimatu un identificētu netiešās emisijas visā vērtības ķēdē, iestāde novērtē un ziņo par savām nozīmīgajām 3. darbības jomas SEG emisijām.

Prasības īstenošanai

Iestāde novērtē un ziņo par savām nozīmīgajām 3. Darbības joma SEG emisijām atbilstoši SEG protokola korporatīvās vērtības ķēdes (3. darbības jomas jeb tvēruma) uzskaites un ziņošanas standartiem.

3. līmeņa novērtējums:

- identificē un ietver visas attiecīgās kategorijas, kas definētas Siltumnīcefekta gāzu protokolā (piemēram, iegādātās preces un pakalpojumi, darbinieku pārvietošanās, radītie atkritumi, pārdotu produktu izmantošana utt.);
- balstās uz uzņēmuma pašnovērtējumu par to, kuras kategorijas ir nozīmīgas tā darbībai;
- ietver izmantotās metodikas aprakstu (piemēram, izdevumu, darbības, piegādātāju specifiska); un
- izmanto SEG protokola tehniskās vadlīnijas 3. jomas emisiju aprēķināšanai kā atsauci uz emisiju faktoriem un aprēķinu metodēm.

4.28.

Iestāde aprēķina un ziņo par savām 3. darbības jomas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijām, izmantojot starptautiski atzītam SEG protokolam atbilstošu oglekļa mērīšanas sistēmu.

(V)

Iestādei tiek stingri ieteikts:

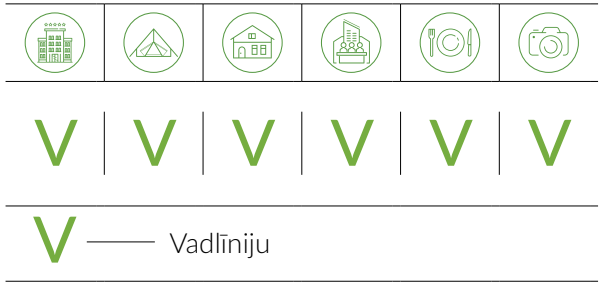
- noteikt samazināšanas mērķus nozīmīgām 3. līmeņa emisijām (sk. 1.2. kritēriju);
- iesaistīt piegādātājus un partnerus emisiju pārredzamības un snieguma uzlabošanā; un
- integrēt 3. līmeņa datus klimata rīcības plānos un ziņojumos.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pilnīgu oglekļa pēdas aprēķinu par pēdējo pilno pārskata gadu, un, ja ir veikti aprēķini, par iepriekšējo pārskata gadu, ieskaitot rezultātus, visus ievadītos datus un informāciju par izmantoto aprēķina metodi vai rīku. Tas ietver patēriņa uzskaiti, attiecīgos rēķinus un aprēķina metodikas, lai auditors varētu pārbaudīt datu precizitāti un aprēķinu kvalitāti.

4.29.

Iestāde nosaka un ikgadēji pārskata konkrētu mērķi oglekļa pēdas nospieduma samazināšanai un identificē pasākumus tā sasniegšanai. (V)

Nozīme

Šis kritērijs mudina iestādi veikt proaktīvus pasākumus savas klimata ietekmes uz mazināšanai, nosakot skaidrus, izmērāmus oglekļa emisiju samazināšanas mērķus, pamatojoties uz aprēķināto pēdas nospiedumu. Regulāra pārskatīšana un stratēģiskā plānošana veicina atbildību un nepārtrauktu uzlabojumu ieviešanu.

Prasības īstenošanai

Iestāde izmanto aprēķinus par oglekļa pēdas nospiedumu kā pamatu turpmāko rīcību un mērķu formulēšanai par oglekļa emisiju samazināšanu noteiktā procentuāli izteiktā apjomā. Vietnē ir norādāms bāzes gads un mērķa gads ar saistītajām vērtībām, iekļauto emisiju apjoms un mērķa vienības. Mērķis tiek atjaunināts un pārskatīts katru gadu, un tā ieviešanā jāpiešķir prioritāte iekšējam 1. un 2. tvēruma emisiju samazinājumam, pirms tiek apsvērti pasākumi 3. tvēruma emisiju samazināšanai.

Iestāde arī identificē nepieciešamos pasākumus mērķa sasniegšanai, piemēram, enerģijas patēriņa samazināšana, efektivitātes pasākumu palielināšana un/vai atjaunojamo energoresursu sistēmu uzstādīšana objektā. Pasākumi vai dokumenti visā ķēdē var tikt pieņemti kā pierādījums, ja iestāde pierāda, ka pasākumi tiek īstenoti īpašuma līmenī un ir atbilstoši to strukturālajam, ģeogrāfiskajam un kultūras kontekstam.

Emisiju samazinājumi vai novērstās emisijas netiek uzskatītas par siltumnīcefekta gāzu bruto samazinājumu.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz gada oglekļa emisiju samazināšanas mērķi, pieņemtās metodikas, kā arī noteiktos pasākumus, lai to sasniegtu. Tos var iekļaut arī gada rīcības plānā 1.3. kritērija izpildes aktivitātēs.

5

ATKRITUMI

5 ATKRITUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Atkritumu apsaimniekošana							
5.1	Iestāde šķiro atkritumus atbilstoši valsts tiesību aktiem, nodrošinot vismaz 3 pārstrādājamo kategoriju grupu atkritumu dalītu savākšanu; darbiniekiem ir pieejamas skaidras atkritumu apsaimniekošanas instrukcijas.	O	O	O	O	O	O
5.2	Visas dalīti savākto atkritumu kategorijas tiek tālāk nogādātas apstrādei un apsaimniekošanai vietējās vai valsts atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumā, privātā uzņēmumā vai iestādes individuālajās sistēmās.	O	O	O	O	O	O
5.3	Iestāde piedāvā saviem viesiem iespējas atkritumu šķirošanai vismaz 3 kategorijās.	O	O	O	O	N	O
5.4	Bīstamas ķīmiskās vielas un bīstamie atkritumi tiek atbilstoši apsaimniekoti, uzglabāti un droši transportēti uz apstiprinātu pieņemšanas punktu.	O	O	O	O	O	O
5.5	Atkritumu tvertne ir novietota tuvu katrai tualetei.	O	O	O	O	O	O
5.6	Iestāde reģistrē kopējo, sadzīves un pārtikas atkritumu daudzumu.	O	O	V	O	O	O
5.7	Organiskie atkritumi tiek kompostēti vai izmantoti citiem mērķiem.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	6	6	5	6	5	6
	Vadlīniju kritēriji	1	1	2	1	1	1

5.1.

Iestāde šķiro atkritumus atbilstoši valsts tiesību aktiem, nodrošinot vismaz 3 pārstrādājamo kategoriju grupu atkritumu dalītu savākšanu; darbiniekiem ir pieejamas skaidras atkritumu apsaimniekošanas instrukcijas. (O) ⓘ

Atkritumu apsaimniekošana, atkritumu samazināšana

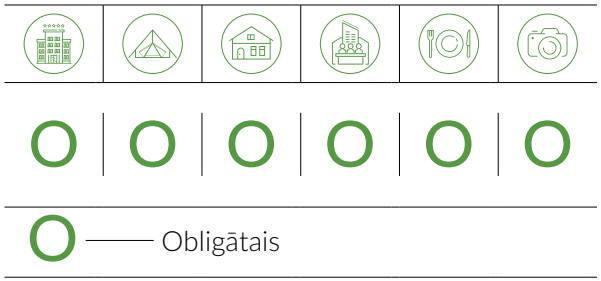
Atkritumu apsaimniekošana

Nozīme

Efektīva atkritumu šķirošana veicina pārstrādi, atkārtotu izmantošanu un atbildīgu materiālu apsaimniekošanu, samazinot atkritumu apsaimniekošanas ietekmi uz vidi. Tā arī atbalsta aprites ekonomikas principus un palīdz iestādēm ievērot valsts un vietējos atkritumu apsaimniekošanas noteikumus, vienlaikus veicinot ilgtspējīgas attīstības kultūru personāla un viesu vidū.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina atkritumu šķirošanu vismaz 3 pārstrādājamo kategoriju grupās un atbilstoši valsts (tostarp vietējiem) tiesību aktiem. Atkritumu šķirošanas kategorijas var ietvert papīru, kartonu, metālu, skārdenes, stiklu, plastmasu, pudeles ar atgriešanu, organiskos atkritumus, dārza atkritumus, pārtikas eļļu, koksni, tekstilizstrādājumus, elektroniskos atkritumus utt. Sadzīves atkritumi, citi atkritumi un bīstamie atkritumi netiek uzskatīti par kategoriju (bīstamie atkritumi ir iekļauti 5.4. kritērijā). Ja valstī spēkā esošie tiesību akti paredz vairāku veidu atkritumu savākšanu vienā konteinerā un šķirošanu ārpus objekta, tā tiek uzskatīta par vienu pārstrādājamo kategoriju.

5.1.

Iestāde šķiro atkritumus atbilstoši valsts tiesību aktiem, nodrošinot vismaz 3 pārstrādājamo kategoriju grupu atkritumu dalītu savākšanu; darbiniekiem ir pieejamas skaidras atkritumu apsaimniekošanas instrukcijas. (O) (i)

Visi atkritumi tiek droši uzglabāti saskaņā ar attiecīgajiem valsts un vietējiem tiesību aktiem, un atkritumu zonā ir obligāti jāievēro kārtība un tīrība. Šķirošanas stacijas ir viegli pieejamas darbiniekiem un skaidri marķētas ar norādēm un zīmēm par pareizu atkritumu šķirošanu. Tās ietver gan rakstiskus paskaidrojumus, gan ikonas vai ilustrācijas informācijas uztveres atvieglošanai. Ieteicams paskaidrojumus sniegt arī Braila rakstā. Pirms audita tiek iesniegtas atkritumu šķirošanas punktu fotogrāfijas, kas skaidri parāda, vismaz 3 pārstrādājamo kategoriju atkritumu atsevišķu savākšanu ar atbilstošām konteineru marķējumu, zīmēm un instrukcijām, sniedzot ieskatu praksē izmantotajā atkritumu šķirošanas sistēmas darbībā.

Papildu galvenajām šķirošanas stacijām darbiniekiem ir iespējas atkritumu šķirošanu veikt 1 papildu atkritumu apstrādes telpā. Šķirošanas punktus ieteicams uzstādīt visās telpās ar lielu atkritumu radīšanas potenciālu. Iestādēs ar iekšējām virtuvēm ieteicamā vieta šai papildu šķirošanas vietai ir virtuvē vai tās tuvumā. Ja klientiem ir sniegta iespēja šķirot atkritumus viesu istabās, uzkopšanas darbinieki var šķirot arī viesu istabās radītos atkritumus (piemēram, izmantojot tam paredzētus nodalījumus vai konteinerus uz tīrīšanas ratiņiem).

Situācijās, kad vietējās infrastruktūras pieejamība ierobežo iespēju šķirot visus atkritumu veidus, iestāde analizē, kādi atkritumu veidi ir visvairāk saistīti ar vidi un iestādes darbības specifiku. Uzmanība pievēršama arī attiecīgo materiālu ietekme uz dabu, vietējo resursu trūkums vai nepieciešamais attālums alternatīvu transportēšanai. Šo analīzi izmanto šķirošanas pasākumu prioritāšu noteikšanai, kā arī darbinieku un viesu informēšanai. Ja iespējams, iestāde dod priekšroku atkritumu šķirošanai atkārtotas izmantošanas, nevis pārstrādes nolūkiem, identificējot iespējas, kā trešās personas var savākt attiecīgos materiālus (piemēram, kartonu, stiklu vai iepakojumu tiešai atkārtotai izmantošanai, tālākai pārdošanai

5.1.

Iestāde šķiro atkritumus atbilstoši valsts tiesību aktiem, nodrošinot vismaz 3 pārstrādājamo kategoriju grupu atkritumu dalītu savākšanu; darbiniekiem ir pieejamas skaidras atkritumu apsaimniekošanas instrukcijas. (O) ⓘ

vai atgriešanai). Šis kritērijs galvenokārt attiecas uz lokālu atkritumu šķirošanu, bet atkritumu tālāka apsaimniekošana un transportēšana pēc šķirošanas ir aplūkota 5.2. kritērijā.

Ja atbilstoši valsts vai vietējiem tiesību aktiem noteikti atkritumu veidi tiek savākti vienā konteinerā un pēc tam pāršķiroti atkritumu apsaimniekošanas iekārtās, šo kategoriju šķirošana uz vietas nav obligāta. Tomēr darbiniekiem joprojām ir jāsaņem apmācība[97] par atkritumu apsaimniekošanas praksi.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
DK iestāde šķiro atkritumus atbilstoši valsts tiesību aktiem un visos gadījumos vismaz 10 pārstrādājamo kategoriju. FR iestāde šķiro atkritumus atbilstoši valsts tiesību aktiem un visos gadījumos vismaz 6 pārstrādājamo kategoriju.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālajā pārbaudē, veicot atkritumu šķirošanas iekārtu pārbaudi, auditors apstiprina, ka:

- atkritumi tiek šķiroti atbilstoši valsts (tostarp vietējiem) tiesību aktiem un visos gadījumos vismaz 3 pārstrādājamo atkritumu kategorijās un situācija atbilst iesniegtajai atkritumu šķirošanas punktu fotodokumentācijai;
- personāls, papildus galvenajai šķirošanas stacijai, spēj šķirot atkritumus vismaz 3 kategorijās 1 papildu atbalsta telpā;
- ir izvietotas skaidras un viegli saprotamas atkritumu šķirošanas instrukcijas vai norādes; un

97 Skatīt glosāriju

5.2.

Visas dalīti savākto atkritumu kategorijas tiek tālāk nogādātas apstrādei un apsaimniekošanai vietējās vai valsts atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumā, privātā uzņēmumā vai iestādes individuālajās sistēmās. (O)

- atkritumi tiek šķiroti atbilstoši ar šīm instrukcijām (tas tiek pārbaudīts, atverot atkritumu tvertnes, lai novērtētu pareizu šķirošanu). Ja tiek konstatēta nepareiza šķirošana, ir nepieciešama papildu personāla apmācība[98] par atkritumu apsaimniekošanas principiem. Šim nolūkam kā apliecinoši dokumenti var kalpot korektīvo pasākumu uzskaite, personāla apmācības dokumenti vai līdzīgi pierādījumi.

Situācijās, kad noteikti atkritumu veidi tiek savākti vienā konteinerā un pēc tam atkritumu apsaimniekošanas iekārtās pāršķiroti atbilstoši valsts vai vietējiem tiesību aktiem, iestāde iesniedz rakstisku apstiprinājumu (piemēram, kompetentās iestādes vēstuli), kas apliecina atbilstību attiecīgajiem tiesību aktiem.

Nozīme

Atdalīto atkritumu pareiza apstrāde un apsaimniekošana (piemēram, materiāla tīrības saglabāšana un piesārņojuma novēršana) kā daļa no 5.1. kritērija ir būtiska augstas kvalitātes pārstrādei un atbalsta aprites ekonomikas principus.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka visi uz vietas šķirotie atkritumu veidi pēc to savākšanas tiek apstrādāti atsevišķi un atbilstoši. Turpmākā atkritumu apstrāde ietver (attiecīgā gadījumā) turpmāku šķirošanu/šķirošanu, pārstrādi un apglabāšanu, un tā tiek veikta atbilstoši attiecīgajam atkritumu veidam.

O	O	O	O	O	O

O — Obligātais

98 Skatīt glosāriju

5.2.

Visas dalīti savākto atkritumu kategorijas tiek tālāk nogādātas apstrādei un apsaimniekošanai vietējās vai valsts atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumā, privātā uzņēmumā vai iestādes individuālajās sistēmās. (O)

Šķiroto atkritumu savākšanai un turpmākai apstrādei iestāde var noslēgt līgumu ar valsts/pašvaldības atkritumu apsaimniekošanas iestādēm un/vai privātiem uzņēmumiem. Iestāde var arī izmantot savas iekārtas noteiktu veidu atdalīto atkritumu apstrādei (piemēram, organisko vai dārza atkritumu kompostēšanai, sk. 5.7. kritēriju) vai izmantot iekārtas atkritumu apjoma samazināšanai pirms savākšanas, piemēram, kartona preses.

Ja atkritumus apsaimnieko valsts iestāde, tiek iesniegti rēķini vai līgumi, kas apliecina, ka šī iestāde atkritumu kategorijas savāc un transportē atsevišķi. Ja atkritumus apsaimnieko privāts uzņēmums, tiek iesniegti rēķini kopā ar vienu no šādiem dokumentiem:

a) līgumu, kas apstiprina, ka atkritumu kategorijas tiek savāktas un transportētas atsevišķi turpmākai apstrādei; vai

b) privātās atkritumu apsaimniekošanas iestādes rakstisku apstiprinājumu, ka atkritumi tiek savākti un apsaimniekoti saskaņā ar vides un veselības standartiem.

Ja uzņēmums atkritumus apstrādā uz vietas, tam jāievēro visi piemērojamie tiesību akti. Ja likumā nav noteiktas īpašas prasības, uzņēmums nodrošina, ka:

- ir veikts riska novērtējums, lai apstiprinātu, ka nav nelabvēlīgas ietekmes uz vidi vai veselību; un
- atkritumi tiek patiesi pārstrādāti vai apstrādāti atbilstoši.

Atbildība par to, lai atkritumi tiktu savākti un transportēti atsevišķi, attiecas arī uz jebkuriem atkritumiem, kas tiek nosūtīti uz ārzemēm, neatkarīgi no tā, vai tie ir radušies uzņēmumā vai atkritumu apstrādes iekārtā.

5.2.

Visas dalīti savākto atkritumu kategorijas tiek tālāk nogādātas apstrādei un apsaimniekošanai vietējās vai valsts atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumā, privātā uzņēmumā vai iestādes individuālajās sistēmās. (O)

Gadījumos, kad atkritumu apsaimniekošanas iespējas ir ierobežotas (īpašuma atrašanās vietas vai vietējās infrastruktūras trūkuma dēļ) un ja tas nav aizliegts ar likumu, iestādei ieteicams izpētīt alternatīvus risinājumus, piemēram, apstrādi uz vietas, sadarbību ar privātpersonām atkritumu savākšanai vai partnerības ar citām organizācijām, lai izveidotu kopīgu atkritumu apstrādes sistēmu. Sadarbībai ar privātpersonām vai citām organizācijām iestāde izstrādā līgumu, kas formalizē iesaistīto pušu tiesības un ietver finanšu atlīdzības/vienošanās, kā arī dokumentāciju, kas izskaidro, kā tiek izmantoti savāktie atkritumi, un jebkādus citus sadarbības strukturālos noteikumus.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinājuma dokumentāciju visu atkritumu kategoriju atbilstošai savākšanai, transportēšanai un turpmākai apsaimniekošanai. Atkarībā no atkritumu apsaimniekošanas veida auditors pārbauda šādus pierādījumus:

a) attiecībā uz atkritumiem, ko savāc publiska iestāde: rēķini vai līgumi par pēdējiem 24 mēnešiem (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešiem (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem), kas apliecina, ka atsevišķi savāktās atkritumu kategorijas tiek savāktas un transportētas atsevišķi;

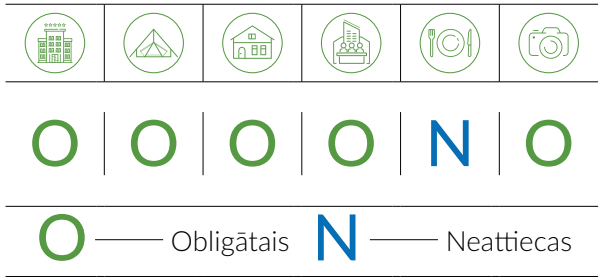
b) privāta uzņēmuma savāktiem atkritumiem: uz pēdējiem 24 mēnešiem (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešiem (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) attiecināms rēķins un līgums, kas apstiprina, ka atkritumu kategorijas tiek savāktas un transportētas atsevišķi turpmākai apstrādei, vai rakstisks apstiprinājums, ka atkritumi tiek savākti un apsaimniekoti saskaņā ar vides un veselības standartiem,); vai

c) Attiecībā uz atkritumiem, kurus uzņēmums tālāk apsaimnieko uz vietas: tiek iesniegts riska novērtējums, kas apstiprina, ka nav nelabvēlīgas ietekmes uz vidi vai veselību, un apliecinājuma dokumenti par atkritumu pārstrādāšanu vai atbilstošu apsaimniekošanu (piemēram, standarta darbības procedūra (SOP)[99], kompostēšanas procedūras). Turklāt audita laikā tiek veikta vizuāla iekārtu pārbaude.

Atkritumu konteineru vizuālā pārbaude apstiprina savākšanas biežuma atbilstību un pietiekamu konteineru skaitu visu šķirojamo atkritumu apjomam (ja tiek konstatēti pārpildīti konteineri, savākšanas biežums vai konteineru skaits ir jāpielāgo).

5.3.

Iestāde piedāvā saviem viesiem iespējas atkritumu šķirošanai vismaz 3 kategorijās. (O) ⓘ

Nozīme

Viesiem redzamas un pieejamas šķirošanas iespējas veicina atbildīgu rīcību un līdzdalību iestādes vides aizsardzības pasākumos, kā arī veicina viesu izpratni par atkritumu šķirošanu un pārstrādi. Viesu iesaistīšanās pareizā atkritumu šķirošanā atbalsta vispārējo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, uzlabo pārstrādes kvalitāti un samazina atkritumu apjomu poligonos.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā viesiem skaidras un praktiskas atkritumu šķirošanas iespējas. Viesu šķirotie atkritumi tiek atbilstoši savākti novietošanai atbilstošajos atkritumu konteineros iestādes atkritumu apsaimniekošanas stacijās. Ir būtiski nodrošināt viesiem pieejamās šķirošanās iespēju atbilstību iestādes vispārējai atkritumu apsaimniekošanas praksei (5.1. kritērijs).

99 Skatīt glosāriju

5.3.

Iestāde piedāvā saviem viesiem iespējas atkritumu šķirošanai vismaz 3 kategorijās. (O) ⓘ

Atkritumu šķirošanas iespēja ir nodrošināta vismaz 1 galvenajā publiskajā zonā, piemēram, vestibilā, konferenču zonā/telpā, koridoros, restorānos. Atkritumu šķirošana veicama vismaz 3 kategorijās, un vispārējie sadzīves atkritumi ir jāiekļauj vienā no šīm kategorijām. Atkritumu šķirošanu var veikt, izmantojot atsevišķus konteinerus/urnas/tvertnes dažādu veidu atkritumiem vai vienu ar atsevišķiem nodalījumiem dažādu veidu atkritumiem. Tiem ir jābūt skaidri marķētiem, teksta veidā un ar piktogrammām vai ilustrācijām norādot tvertnes/nodalījumus dažādu veidu atkritumiem.

Tāpat ieteicams nodrošināt atkritumu šķirošanas iespējas viesu istabās un papildu sabiedriskajās telpās, piemēram, sabiedriskajās tualetēs vai autostāvvietās. Alternatīvi ir iespējams viesu istabās izveidot sistēmu, kurā viesi var novietos šķirotos atkritumus atsevišķās vietās (piemēram, papīru un avīzes uz galda, pudeles un kārbas vai iepakojumu blakus atkritumu tvertnei). Tomēr šādās sistēmās viesiem ir jābūt skaidrai izpratnei par to, kurā atkritumu tvertnē kādi atkritumi jāizmet, un (ja to atļauj likums) personālam jāpārbauda, vai atkritumi ir šķiroti pareizi, pirms tos nogādā galvenajās tvertnēs. Iestādēs, kur viesi rada lielāku atkritumu daudzumu (piemēram, brīvdienu mājās vai dzīvokļos ar viesu virtuvi), jānodrošina šķirošanas iespēju piedāvāšana istabā.

Informācija viesiem par atkritumu šķirošanas iespējām ir iekļauta informācijā par vispārējiem vides pasākumiem (viesu istabu mapēs, viesu istabu vai sabiedrisko telpu displejos, sabiedriskajās telpās vai konferenču telpās izvietotajā informācijā utt.) (sk. 2.3. kritēriju). Iestāde nodrošina precīzus, skaidrus un viegli saprotamus komunikācijas materiālus[100].

100 Skatīt glosāriju

5.3.

Iestāde piedāvā saviem viesiem iespējas atkritumu šķirošanai vismaz 3 kategorijās. (O) ⓘ

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Dānijā un Francijā, tā kā likumdošana nosaka, ka uzņēmumiem ir jāšķiro vairāk nekā 3 atkritumu kategorijas, viesiem tiek piedāvātas tādas pašas šķirošanas iespējas.

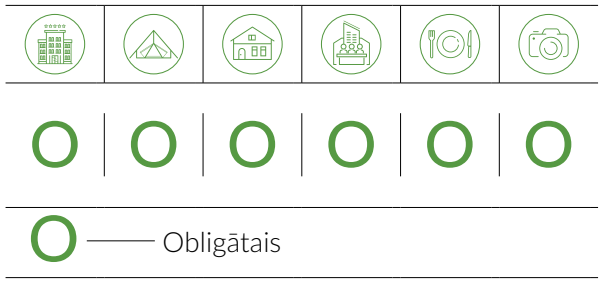
Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka:

- vismaz vienā publiskajā zonā ir izvietota viesiem pieejama atkritumu šķirošanas sistēma;
- viesiem ir iespējams šķirot vismaz 3 kategorijas (ieskaitot vispārējos atkritumus);
- atkritumu tvertnes ir atbilstoši marķētas un informācijas zīmes ir skaidras un saprotamas (teksts un piktogrammas);
- atkritumu šķirošanas sistēma ir pieejama brīvdienu mājās vai dzīvokļos ar viesu virtuvi; un
- viesiem piedāvātā šķirošanas sistēma atbilst uzņēmuma vispārējai atkritumu apsaimniekošanas sistēmai.

5.4.

Bīstamas ķīmiskās vielas un bīstamie atkritumi tiek atbilstoši apsaimniekoti, uzglabāti un droši transportēti uz apstiprinātu pieņemšanas punktu. (O)

Nozīme

Bīstamas kīmiskās vielas un citi bīstamie atkritumi (gan šķidri, gan cieti) var radīt būtiskus draudus cilvēku veselībai un videi to nepareizas uzglabāšanas, apstrādāšanas un apsaimniekošanas rezultātā. Viesmīlības nozarē nepareiza apsaimniekošana var izraisīt arī apdraudējumu un riskus darbiniekiem, noplūdes, augsnes un ūdens piesārņojumu un ilgtermiņa kaitējumu videi. Atbildīga apsaimniekošana un atbildīga bīstamo atkritumu nodošana turpmākai apstrādei aizsargā cilvēkus, samazina riskus un nodrošina atbilstību tiesību aktiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde iesniedz sarakstu ar bīstamo atkritumu veidiem, kas parasti rodas tās darbībā, un nodrošina, ka

- visas bīstamās ķīmiskās vielas un to atkritumi tiek apstrādāti ar īpašu rūpību un atbilstoši valsts/vietējiem tiesību aktiem un drošības ieteikumiem to drošības datu lapās (MSDS);
- bīstamās ķīmiskās vielas un to atkritumi tiek uzglabāti noslēgtos, skaidri marķētos un no saderīgiem materiāliem izgatavotos konteineros vai tvertnēs, atdalīti pēc veida, lai novērstu nevēlamas reakcijas, un novietoti uz piemērotiem paliktņiem sūču uzņemšanai vai ar sekundārajās uzglabāšanas/uzkrāšanas tvertnēs. Atkarībā no ķīmisko vielu aprites vietējiem noteikumiem, tie var atrasties telpās vai ārpus tām, ja tās ir atbilstošas vides piesārņojuma novēršanai;
- konteineri un uzglabāšanas vietas tiek regulāri (atbilstoši iekšējām prasībām) pārbaudītas, lai konstatētu noplūdes vai bojājumus, un nepieciešamības

5.4.

Bīstamas ķīmiskās vielas un bīstamie atkritumi tiek atbilstoši apsaimniekoti, uzglabāti un droši transportēti uz apstiprinātu pieņemšanas punktu. (O)

gadījumā veicot koriģējošas rīcības risku novēršanai. Šīs pārbaudes var dokumentēt uzņēmuma vispārējā drošības/apkopes standarta darbības procedūrā (SOP)[101];

- ir stingri ieteicams bīstamās ķīmiskās vielas un atkritumus uzglabā slēgtā, pienācīgi ventilētā telpā, kas atdalīta no citiem materiāliem/atkritumiem, lai novērstu veselības un drošības riskus personālam, kas ienāk telpā. Lai novērstu notekūdeņu piesārņojumu, ir ieteicams uzstādīt ogļūdeņražu separatorus atklātās autostāvvietās; un
- bīstamas ķimikālijas un atkritumi tiek droši transportēti uz atbilstoši valsts/vietējiem noteikumiem apstiprinātu pieņemšanas punktu. Bīstamo atkritumu transportēšanu uz tuvāko atbilstošo pieņemšanas iekārtu vēlams uzticēt valsts iestādēm vai privātiem uzņēmumiem, ar attiecīgām atļaujām darbībām ar bīstamo atkritumu transportēšanu. Alternatīvi uzņēmums var uzraudzīt bīstamo atkritumu transportēšanu, ja to var veikt videi un veselībai drošā veidā, ievērojot valsts/vietējos noteikumus par bīstamo atkritumu transportēšanu.

Viesmīlības un tūrisma nozarē izplatītākiem bīstamu ķīmisko vielu piemēri ir tīrīšanas līdzekļi, piemēram, mazgāšanas līdzekļi, dezinfekcijas līdzekļi vai krāsns tīrīšanas līdzekļi, kas satur amonjaku vai balinātāju; peldbaseinu ķīmiskās vielas, piemēram, hlors un citi dezinfekcijas līdzekļi; pesticīdi, ko izmanto kaitēkļu apkarošanai iestādēs un to apkārtnē (atļauti tikai izņēmuma gadījumos; skatīt 7.8. kritēriju); pulēšanas līdzekļi, vaski un gaisa atsvaidzinātāji, kas bieži satur gaistošus organiskos savienojumus; krāsas un šķīdinātāji, tostarp atšķaidītāji

101 Skatīt glosāriju

5.4.

Bīstamas ķīmiskās vielas un bīstamie atkritumi tiek atbilstoši apsaimniekoti, uzglabāti un droši transportēti uz apstiprinātu pieņemšanas punktu. (O)

un noņēmēji; šķidrie FOG, piemēram, pārtikas eļļa, benzīns, dīzeļdegviela un smērvielas; un jebkuras citas ķīmiskās vielas, kas ir marķētas ar simbolu „Bīstams", norādot uz to bīstamību.

Tipiski bīstamo cieto atkritumu piemēri tūrisma un viesmīlības iestādēs ir izlietotas baterijas (piemēram, no tālvadības pultīm, zibspuldzēm, viesu ērtībām); luminiscences spuldzes; izlietoti toneri un printeru tintes (var saturēt toksiskas atliekvielas un mikroplastmasu); cietie FOG (piemēram, atkritumi, kas nokasīti no griliem, notekcaurulēm vai tauku uztvērējiem, kā arī eļļas atkritumi un eļļas filtri); elektroniskie atkritumi, kas satur bīstamas vielas (piemēram, atstātas iekārtas ar baterijām); farmaceitiskie atkritumi (piemēram, uz vietas uzglabāti nederīgi vai neizmantoti medikamenti); laku un līmes atliekas, aerosola baloniņi, šķīdinātāji; impregnēta koksne.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka iepriekš minētie saraksti nav izsmeļoši un tie jāpārskata, sekojot nacionālā un vietējā līmeņa noteikumiem un iestādes konkrēto darba specifiku.

Atsevišķās valstīs, kurās vietējo ierobežojumu dēļ potenciālie bīstamo atkritumu veidi, piemēram, spuldzes, pēc savākšanas netiek atdalīti no citiem atkritumu veidiem, iestāde sniedz pierādījumus par šādiem vietējiem ierobežojumiem, pierāda, ka ir veikti nepieciešamie pasākumi, lai identificētu citas esošās turpmākās apsaimniekošas videi draudzīgāku izvēļu iespējas. Turklāt tiek nodrošināta droša uzglabāšana pirms attiecīgo atkritumu apglabāšanas, un iestāde aktīvi seko līdzi jaunākajām tendencēm tirgū. Iestāde var sadarboties ar citiem uzņēmumiem, lai kopīgi transportētu atdalītos bīstamos atkritumus, ja to iespējams īstenot drošā veidā un neietekmējot šo atkritumu turpmāko apstrādi.

5.4.

Bīstamas ķīmiskās vielas un bīstamie atkritumi tiek atbilstoši apsaimniekoti, uzglabāti un droši transportēti uz apstiprinātu pieņemšanas punktu. (O)

Ir ļoti ieteicams izpētīt alternatīvus, ilgtspējīgākus risinājumus bīstamiem produktiem (piemēram, ekomarķētas baterijas, šķidras ķimikālijas, toneri un tintes). Iestādes tiek mudinātas regulāri novērtēt izmantoto bīstamo ķīmisko vielu veidus un daudzumus, kā arī radītos atkritumus, meklējot iespējas izvairīties no to lietošanas, aizstāt ar mazāk kaitīgām alternatīvām vai samazināt nodošanas biežumu ar efektīvākas izmantošanas palīdzību.

Audita procesa apliecinājumi

Iestāde iesniedz sarakstu ar tās radītajiem bīstamo atkritumu veidiem. Papildus tiek iesniegts viens no šādiem apliecinājuma pierādījumiem par bīstamo atkritumu atbilstošu transportēšanu turpmākai apsaimniekošanai:

a) ja bīstamos atkritumus transportē valsts iestādes vai licencēti privāti uzņēmumi ar atbilstošām atļaujām šādu atkritumu apsaimniekošanai: līgumi vai apstiprinājumi no licencētiem savācējiem;

b) Valstīs, kur bīstamo ķīmisko vielu apstrāde nav reglamentēta ar valsts vides tiesību aktiem: standarta darbības procedūra (SOP)[102], kas apliecina bīstamo atkritumu drošu transportēšanu uz tuvāko apstiprināto pieņemšanas punktu. Uzņēmumam jānorāda tālākās apsaimniekošanas metodes un vides aizsardzības pasākumus galīgajā apstrādes iekārtā; vai

c) Ja uzņēmums ir atbildīgs par savu bīstamo ķīmisko vielu un atkritumu transportēšanu (piemēram, uz sabiedrisko savākšanas punktu - pārtikas veikalu vai vietējo noliktavu): dokuments, kurā norādīta adrese un nodošanas punkta veids (piemēram, publiskais savākšanas punkts, pārstrādes

102 Skatīt glosāriju

centrs utt.) vai atļaujas bīstamo vielu paštransportēšanai, pierādot pilnīgu atbilstību valsts un vietējiem reglamentē bīstamo atkritumu transportēšanas noteikumiem.

Vizuālā pārbaude apstiprina konteineru piemērotību un noturību pret dažāda veida bīstamo cieto/šķidro ķimikāliju un atkritumu ietekmēm, kā arī to, ka no šiem konteineriem nav noplūdes. Ja audita laikā tiek novērota noplūde vai radušās bažas, auditors var pieprasīt iepazīties ar attiecīgajām procedūrām un regulāro noplūdes pārbaužu reģistriem.

5.5.

Atkritumu tvertne ir novietota tuvu katrai tualetei. (O)

O	O	O	O	O	O

O —— Obligātais

Nozīme

Higiēnas preču noskalošana var izraisīt kanalizācijas sistēmas[103] aizsprostojumus, bojāt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un izraisīt dabisko ūdenstilpju piesārņojumu. Šie produkti var saturēt plastmasu vai citus sintētiskos materiālus, kas nav bioloģiski noārdāmi un ir kaitīgi videi.

Prasības īstenošanai

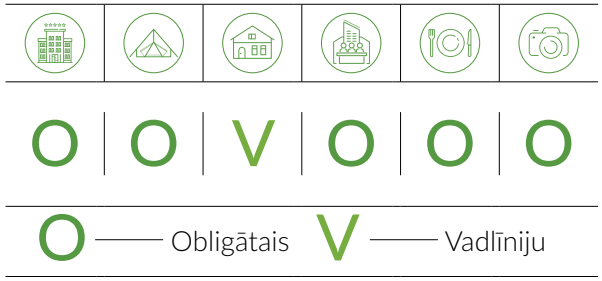
Lai nodrošinātu drošu un privātu sanitāro un veselības aprūpes preču izmešanu, pie katras tualetes ir pieejams atkritumu konteiners (ne vairāk kā 1 metra attālumā). Tas attiecas uz tualetēm, kas atrodas vannas istabā vai atsevišķā tualetē viesu istabās, darbinieku labierīcībās un sabiedriskajās tualetēs.

Ir stingri ieteicams pie tualetes novietot zīmi vai telpā vai labierīcību zonā izvietot skaidru informāciju, brīdinot lietotājus nemest tualetē higiēnas atkritumus vai citus nemazgājamus priekšmetus. Šādi atkritumi ir izmetami tuvējā atkritumu tvertnē.

103 Skatīt glosāriju

5.6.

Iestāde reģistrē kopējo, sadzīves un pārtikas atkritumu daudzumu. (O/V) ⓘ

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[104] vismaz 1 publiskajā tualetē, 1 darbinieku tualetē un viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, apstiprinot atkritumu tvertnes klātbūtni rokas stiepiena attālumā (ne vairāk kā 1 metrs) no katras tualetes (metodika B).

Nozīme

Atkritumu plūsmu uzskaite palīdz pārvaldīt un samazināt vides ietekmes, vienlaikus ļaujot identificēt problēmas, uzlabot pārstrādes kvalitāti, atbalstīt datos balstītus lēmumus un pielīdzināties ilgtspējas ziņojumu sniegšanas labajai praksei. Atbilstoši šim kritērijam apkopotie atkritumu uzskaites dati var kalpot arī par pamatdatiiem uzņēmuma ilgtspējas mērķu un pasākumu noteikšanā 1.2. un 1.3. kritēriju kontekstā.

Prasības īstenošanai

Iestādei ir ikmēneša un ikgadējie dati par kopējo atkritumu daudzumu (visas izsekotās plūsmas kopā), sadzīves atkritumiem (nepārstrādājamiem) un pārtikas atkritumiem. Turklāt ieteicams reģistrēt ikmēneša un ikgadējos datus arī par visiem pārējiem atkritumu veidiem, kurus šķiro un savāc (kā noteikt 5.1. kritērijā) un/vai kā šķirošana un savākšana ir likumā noteikta prasība valstī (piemēram, stikls, papīrs, kartons, metāls, plastmasa). Ziņotais "kopējais atkritumu daudzums" skaidri norāda, kādas atkritumu plūsmas ir iekļautas aprēķinā. Bīstamo atkritumu uzskaite nav obligāta, bet ir stingri ieteicama.

Atkritumu dati tiek reģistrēti, izmantojot vienotu mērvienību katrai izsekotajai atkritumu plūsmai, vai nu pēc svara (piemēram, kilogramos vai tonnās), vai pēc

104 Skatīt glosāriju

5.6.

Iestāde reģistrē kopējo, sadzīves un pārtikas atkritumu daudzumu. (O/V) ⓘ

tilpuma (piemēram, litros vai kubikmetros). Tiek sniegti vismaz ikmēneša un ikgadējie atkritumu datu reģistri no par pēdējiem diviem pilniem kalendārajiem gadiem par kopējo atkritumu daudzumu, atlikušajiem/jauktiem atkritumiem un pārtikas atkritumiem (pirmreizējie pieteikuma iesniedzēji iesniedz datus par pēdējo pilno kalendāro gadu vai vismaz 3 mēnešu datus, ja nav pieejami vēsturiskie dati).

Gadījumos, kad atkritumu apsaimniekotāji sniedz mēneša vai ceturkšņa datus, ir jāizmanto šie dati. Ja mēneša dati nav tieši pieejami (piemēram, strukturālu ierobežojumu, apsaimniekotāju ierobežojumu, kopīgu ēku, dēļ kopīgiem savākšanas punktu ar citiem īpašumiem), uzņēmums sniedz iespējami precīzāko aprēķinu, pamatojoties uz pieejamajiem datiem. Pieņemamās metodikas ietver:

a) ceturkšņa dati, dalīti 3 mēnešu griezumā;

b) uz uzskaiti balstīta aplēse, izmantojot „uzskaites nedēļas" (1 nedēļa ceturksnī), kurās tiek mērīts un ekstrapolēts faktiskais atkritumu apjoms. Tas ietver faktisko atkritumu datu vākšanu un mērīšanu 1 reprezentatīvā nedēļā ceturksnī un rezultātu ekstrapolēšanu. Tas nozīmē, ka katru gadu ir vismaz 4 dokumentētas „uzskaites nedēļas", viena katrā ceturksnī, uz kurām balstās aplēses; vai

c) uzskaite pēc savākšanas reižu skaita atkritumu plūsmā.

Ja neviena no šīm iespējām nav realizējama un ja iestāde nodrošina atbilstošus apliecinājuma dokumentus, var iesniegt gada datus. Aplēses, piemēram, vienkārši sadalot zināmo gada kopējo apjomu uz 12, lai iegūtu mēneša datus, nav pietiekamas.

5.6.

Iestāde reģistrē kopējo, sadzīves un pārtikas atkritumu daudzumu. (O/V) ⓘ

Gadījumos, kad viesi paši nogādā atkritumus savākšanas punktos, kurus kopīgi izmanto citi uzņēmumi vai mājas, piemēram, kempingu vai brīvdienu parkos, iestāde joprojām ir atbildīga par savās telpās radīto darbības atkritumu uzskaiti. Tas ietver, piemēram, virtuves atkritumus, darbienieku telpu atkritumus, uzkopšanas un tīrīšanas atkritumus.

Iestādēm tiek stingri ieteikts sākt uzskaitīt liela apjoma darbības produktu (piemēram, atkritumu maisi, pārtikas plēve, tīrīšanas līdzekļu iepakojumi, vienreizlietojamās čības vai vienreizlietojamās ūdens pudeles) atsevišķo vienību patēriņu. Uzskaitot gadā iegādātās vienības ar atbilstošiem svara un izmaksu datiem, iestāde var identificēt, kuri produkti veido lielāko daļu no kopējā patēriņa, un noteikt prioritāras intervences.

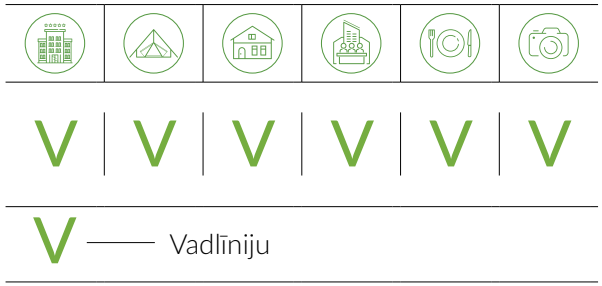
ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
FR, PT, FI un DK iestādes reģistrē kopējo atkritumu daudzumu, atlikušos/jauktos atkritumus, pārtikas atkritumus un pārstrādājamos atkritumus. DK un FI iestādes papildus norāda katru pārstrādājamo atkritumu frakciju/atkritumu veidu.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz ikmēneša un ikgadējos datus par kopējo atkritumu daudzumu (visas uzskaitītās plūsmas kopā), sadzīves atkritumiem (nepārstrādājamiem) un pārtikas atkritumiem, skaidri norādot, kopējā atkritumu daudzuma aprēķina metodiku.

5.7.

Organiskie atkritumi tiek kompostēti vai izmantoti citiem mērķiem. (V)

Īpašos apstākļos iestāde iesniedz:

- atkritumu apsaimniekotāja rakstisku apstiprinājumu, norādot, kādus datus iespējams sniegt (tikai gada vai tikai ceturkšņa), ja mēneša vai ceturkšņa dati nav pieejami;
- dokumentāciju par izmantoto metodi (ceturkšņa/3 mēnešu sadale vai uzskaites nedēļas), tostarp uzskaites nedēļu reģistrus, ja nepieciešams un tiek izmantota aplēse; un/vai
- vismaz 3 mēnešu datus, ja uzņēmums ir nesen atvērts vai piesakās sertifikācijai pirmo reizi un tam ir ierobežota piekļuve iepriekšējiem darbības rādītājiem.

Vizuālajā pārbaudē tiek uz vietas apstiprināta atkritumu savākšanas un mērīšanas prakse uz.

Nozīme

Organiskie atkritumi veido nozīmīgu daļu no kopējās atkritumu plūsmas viesmīlības nozarē. Pareizi apsaimniekojot tos var pārvērst vērtīgā resursā, kas veicina augsnes veselību, samazina metāna emisijas no atkritumu poligoniem un veicina aprites ekonomikas risinājumus, piemēram, kompostu, dzīvnieku barību vai biogāzi. Organisko atkritumu šķirošana un atkārtota izmantošana samazina ietekmi uz vidi un uzlabo darbības ilgtspēju.

Prasības īstenošanai

Iestādei ir sistēma organisko atkritumu šķirošanai un atkārtotai izmantošanai. Organiskie atkritumi ietver pārtikas atliekas un dārza atkritumus, kā arī citus bioloģiski noārdāmus materiālus, piemēram, kafijas biezumus, dārzeņu un augļu

5.7.

Organiskie atkritumi tiek kompostēti vai izmantoti citiem mērķiem. (V) ⓘ

mizas, tējas lapas un kompostējamos iepakojumus. Lai nodrošinātu, ka pārtikas atkritumi un dārza atkritumi paliek nepiesārņoti un piemēroti to attiecīgajām apstrādes metodēm, iestāde nodrošina skaidru organisko atkritumu avotu šķirošanu, pirms izvēlas kādu no uzskaitītajām turpmākās apsaimniekošanas metodēm (piemēram, kompostēšana, biogāze, ārēja savākšana).

Iestāde piemēro vismaz vienu no šādām pieejām organisko atkritumu apsaimniekošanai:

a) Organiskie atkritumi tiek kompostēti uz vietas: tiek veicināta kompostēšana uz vietas, un tajā iekļauj visus kompostēšanai piemērotos pārtikas un dārza atkritumus. Šajā gadījumā iestāde norīko par kompostēšanas procesu atbildīgo darbinieku. Darbinieks saņem atbilstošu apmācību[105] vai dokumentējamus precīzus norādījumus par kompostēšanas procedūrām un drošību. Iestāde izskaidro komposta turpmāku izmantošanu, piemēram, ainavu veidošanā, dārzkopībā vai vietējā lauksaimniecībā. Komposta izmantošana kā mēslojums uz vietas esošajiem apstādījumiem vai dārzkopības platībām ir ļoti ieteicama.

b) Organiskos atkritumus savāc ārējs pakalpojumu sniedzējs kompostēšanai, biogāzes ražošanai vai citām videi draudzīgām pārstrādes formām. Tas var ietvert kompostēšanas iekārtas, anaerobās fermentācijas iekārtas vai rūpnieciskos pārstrādātājus, kas no organiskajām vielām ražo enerģiju vai mēslošanas līdzekļus. Ja izvēlas šo metodi, iestāde apstiprinošo dokumentāciju, kurā norādīts pakalpojuma sniedzēja nosaukums, pieņemtie organisko atkritumu veidi (piemēram, pārtikas atkritumi, dārza atkritumi,

105 Skatīt glosāriju

5.7.

Organiskie atkritumi tiek kompostēti vai izmantoti citiem mērķiem. (V) (i)

bioloģiski noārdāmie iepakojumi) un galaizmantošanas vai pārstrādes metode (piemēram, kompostēšana, biogāze, izmantošana lauksaimniecībā); un/vai

c) Pārtikas atkritumi un citi piemēroti organiskie atkritumi tiek savākti un izdalīti vietējām saimniecībām izmantošanai dzīvnieku barībā. Šī prakse ir atļauta tikai tad, ja valsts vai vietējie tiesību akti atļauj pārtikas atkritumu izmantošanu dzīvnieku barošanai. Šādos gadījumos iestāde ievēro visus attiecināmos higiēnas, uzglabāšanas un transportēšanas noteikumus un iesniedz apliecinošo dokumentāciju. Ja šī prakse ir ierobežota vai aizliegta ar likumu, iestāde ievēro šīs juridiskās prasības.

Kompostēšanai uz vietas tiek ievēroti vietējie un valsts tiesību akti, kā arī šādas prakses:

- slāpekļa bagātu ("zaļos") un oglekļa bagātu ("brūnos") materiālu līdzsvaroti piejaukumi, nodrošinot efektīvu sadalīšanos;
- komposta regulāru aerēšanu (kā noteikts iekšējos noteikumos), uzturot skābekļa līmeni;
- mitruma satura uzraudzīšana, izvairoties no anaerobiem apstākļiem vai izžūšanas;
- komposta aizsargāšana no kaitēkļiem un stiprām lietusgāzēm, izmantojot atbilstošus pārsegus vai ierobežošanas sistēmas; un
- komposta novietošana un apsaimniekošana veidā, kas nerada nepatīkamas smakas, radot neērtības viesiem vai darbiniekiem.

5.7.

Organiskie atkritumi tiek kompostēti vai izmantoti citiem mērķiem. (V) ⓘ

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
FR šis kritērijs ir obligāts.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde, atkarībā no izvēlētās apsaimniekošanas metodes, nodrošina šādu informāciju:

a) Kompostēšanai uz vietas: kompostēšanas iekārtas (komposta kaudze, tvertne vai sistēma) pārbaude vizuālās pārbaudes laikā; atbildīgās personas vārds, uzvārds un apmācības pieredze; skaidrs izklāsts par komposta turpmāku izmantošanu;

b) Ārējai apsaimniekošanai: pakalpojumu līgums vai vienošanās ar ārējo pakalpojumu sniedzēju; apliecinājuma dokumenti, par savāktajiem atkritumu veidiem un to turpmākās apsaimniekošanas metodēm (piemēram, biogāzes vai komposta ražošanai); vai

c) Izmantošanai dzīvnieku barībā: dokumentus, kas apstiprina, ka šī prakse ir atļauta saskaņā ar valsts/vietējiem tiesību aktiem, un procesa uzskaite par sadarbību ar vietējām saimniecībām.

Visos gadījumos vizuālās pārbaudes laikā auditors pārbauda, vai pastāv konkrēta organisko atkritumu šķirošanas sistēma, un novērtē, vai prakse atbilst izvēlētajai pieejai.

5 ATKRITUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

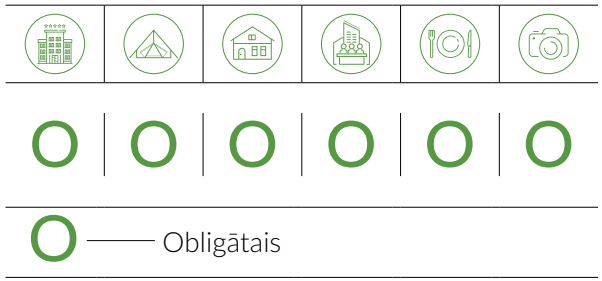
Kritērija Nr	Kritērijs						
Atkritumu samazināšana							
5.8	Iekšējos ēdināšanas pakalpojumos netiek izmantoti vienreizlietojami pārtikas pakalpojumu priekšmeti.	O	O	O	O	O	O
5.9	Ne vairāk kā 5 veidu pārtikas un dzērienu produkti vienā ēdināšanas piedāvājumā ir vienas porcijas iepakojumā.	O	O	O	O	O	O
5.10	Ziepes, šampūns, kondicionieris un dušas želeja tiek piedāvāti dozatoros.	O	O	O	O	O	O
5.11	Viesiem paredzētie tualetes piederumu komplekti un citi vienreizlietojamie piederumi ir pieejami ne vairāk kā 50 % viesu istabās.	V*	V*	V*	N	N	N
5.12	Ēdienu un dzērienu līdzņemšanai iestāde piedāvā viesiem iespēju izmantot savus traukus vai piedāvā atkārtoti lietojamus traukus.	V	V	V	V	V	V
5.13	Gultas veļa un vannas istabas veļa nav vienreizlietojama un netiek piegādāta plastmasas iepakojumā.	V	V	V	N	N	N
	Obligātie kritēriji	3	3	3	3	3	3
	Vadlīniju kritēriji	3	3	3	1	1	1

Obligātie kritēriji * 5.11: vadlīniju kritērijs līdz 2028. gada 31. decembrim; obligāts no 2029. gada 1. janvāra (saskaņā ar EN versijas labojumiem).

5.8.

Iekšējos ēdināšanas pakalpojumos netiek izmantoti vienreizlietojami pārtikas pakalpojumu priekšmeti.

(O) ⓘ

Atkritumu samazināšana

Nozīme

Vienreizlietojamie pārtikas pakalpojumu priekšmeti ir resursu ietilpīgi, ievērojami palielina atkritumu daudzumu tūrisma un viesmīlības iestādēs un reti tiek efektīvi pārstrādāti. Atteikšanās no tiem samazina vides ietekmes. Atkārtotas izmantošanas prioritizēšana salīdzinājumā ar vienreizlietojamajiem priekšmetiem arī atbilst plašākām atkritumu samazināšanas un klimata rīcības stratēģijām.

Prasības īstenošanai

Iestāde neizmanto vienreizlietojamos pārtikas pakalpojumu priekšmetus (attiecas uz visiem vienreizlietojamiem priekšmetiem, ko izmanto iekšējos pārtikas un dzērienu (F&B) pakalpojumos), piemēram, krūzes/glāzes, šķīvji, galda piederumi, salmiņi, kafijas maisītāji utt. Tas ietver, cita starpā, jebkādus vienreizlietojamos pārtikas pakalpojumu priekšmetus, ko izmanto restorānos, bāros, konferenču telpās, uzkodu bāros, istabu apkalpošanā, ūdens strūklakās, viesu istabās, vannas istabās, tējas/kafijas stacijās vai jebkurās citās vietās, kur var tikt piedāvāti vienreizlietojami priekšmeti.

Vienreizlietojamos priekšmetus drīkst izmantot tikai ēdiena līdzņemšanai ([106]) (piemēram, kafijas/tējas/ēdiena līdzņemšanai, brokastu kastēm, stāvošiem bufetes galdiem ar vairāk nekā 100 viesiem) un izņēmuma gadījumos, kad to izmantošana ir nepieciešama drošības apsvērumu dēļ vai saskaņā ar vietējiem drošības noteikumiem (piemēram, baseinu zonās, vietās, kur ir svarīga higiēna). Šie vienreizlietojamie priekšmeti, kas paredzēti pārtikas un dzērienu produktiem, nav izgatavoti no parastās plastmasas. Tā vietā iestāde izmanto sertificētas bioloģiski noārdāmas vai kompostējamas plastmasas alternatīvas (ko atzinusi ārēja vai trešās puses sertificēšanas iestāde) vai neplastmasas

106 Skatīt glosāriju

5.8.

Iekšējos ēdināšanas pakalpojumos netiek izmantoti vienreizlietojami pārtikas pakalpojumu priekšmeti.

(O) ⓘ

materiālus, piemēram, papīru (vēlams bez plastmasas pārklājuma), kartonu, koksni, kukurūzas cieti vai citus augu izcelsmes materiālus. Ieteicams, lai visi izmantotie alternatīvie materiāli arī būtu sertificēti kā bioloģiski noārdāmi vai kompostējami. Vienreizlietojamie priekšmeti ēdienu līdzņemšanai netiek piedāvāti kā standarta vai vienīgā izvēle; iestāde aktīvi samazina to izmantošanu, piemēram, izvairoties no redzamas vienreizlietojamo krūžu vai vāku izvietošanas.

Attiecībā uz līdzņemamajiem priekšmetiem vai, ja atteikšanās no vienreizlietojamiem pārtikas pakalpojumu priekšmetiem nav iespējama drošības apsvērumu dēļ, ieteicams ieviest kvantitatīvas uzskaites un uzraudzības mehānismus, tostarp:

- vienreizlietojamo pārtikas pakalpojumu priekšmetu vienību skaita samazināšanu katru gadu;
- visu vienreizlietojamo priekšmetu, pat kompostējamo, pakāpenisku izņemšanu no aprites kā ilgtermiņa mērķi; un
- izņēmumu uzraudzību (piemēram, dokumentējot, cik daudz vienreizlietojamo priekšmetu joprojām tiek izmantots baseinu zonās vai līdzīgās vietās).

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
SE, FR netiek izmantotas sertificētas bioloģiski noārdāmas vai kompostējamas plastmasas alternatīvas (pat ja tās ir pārbaudījusi ārēja vai trešā puse sertificēšanas iestāde). Ēdienu līdzi ņemšanai paredzētie izstrādājumi ir izgatavoti tikai no neplastmasas materiāliem, piemēram, papīra (vēlams bez plastmasas pārklājuma), kartona, koka, kukurūzas cietes vai citiem augu izcelsmes bioloģiski noārdāmiem materiāliem.

5.8.

Iekšējos ēdināšanas pakalpojumos netiek izmantoti vienreizlietojami pārtikas pakalpojumu priekšmeti.

(O) (i)

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors apstiprina, ka visās viesu zonās (piemēram, viesu istabās, restorānos, bāros, konferenču telpās utt.) netiek izmantoti vienreizlietojami pārtikas pakalpojumu priekšmeti. Auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[107] vismaz vienā uzglabāšanas telpā, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, lai papildus pārliecinātos par atbilstību.

Īpašos apstākļos, piemēram, attiecībā uz līdzņemamo pārtiku vai stāvošiem bufetes galdiem ar vairāk nekā 100 viesiem, vai gadījumos, kad vienreizlietojamie priekšmeti ir neizbēgami drošības prasību dēļ, auditors pārbauda, vai

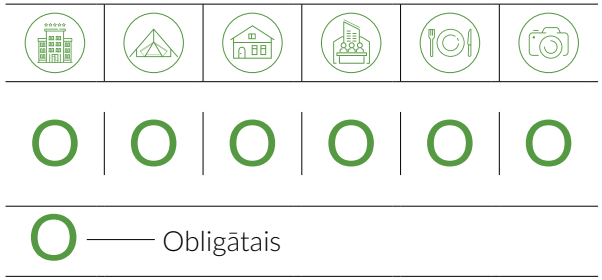
- netiek izmantoti vienreizlietojami plastmasas izstrādājumi un
- visi vienreizlietojamie priekšmeti ir izgatavoti no sertificētiem bioloģiski noārdāmiem vai kompostējamiem plastmasas aizvietotājiem vai no neplastmasas materiāliem, piemēram, papīra (vēlams bez plastmasas pārklājuma), kartona, koka, kukurūzas cietes vai citiem augu izcelsmes bioloģiski noārdāmiem materiāliem.

Vajadzības gadījumā auditors var pieprasīt produktu sertifikātus vai drošības datu lapu (SDS), lai apstiprinātu materiāla kompostējamību vai bioloģisko noārdīšanos un nepieciešamos nosacījumus.

107 Skatīt glosāriju

5.9.

Ne vairāk kā 5 veidu pārtikas un dzērienu produkti vienā ēdināšanas piedāvājumā ir vienas porcijas iepakojumā. (O) ⓘ

Nozīme

Individuāli iepakoti pārtikas un dzērienu produkti ievērojami palielina iepakojuma atkritumu daudzumu un mazina centienus veicināt ilgtspējību. To lietošanas ierobežošana veicina atkritumu novēršanu, samazina ēdināšanas pakalpojumu vides ietekmi un veicina pāreju uz atkārtoti lietojamām un resursu ziņā efektīvākām alternatīvām.

Prasības īstenošanai

Iestāde ierobežo individuāli iepakotu vienreizējas lietošanas pārtikas un dzērienu produktu izmantošanu savās galvenajās apkalpošanas zonās. Vienā ēdināšanas piedāvājumā ir pieejami ne vairāk kā 5 veidu individuālā iepakojuma pārtikas un dzērienu produkti.

Šis kritērijs attiecas uz visām jomām, piemēram, restorāniem, kafejnīcām, bāriem, darbinieku ēdnīcām un istabu servisu (ieskaitot viesu istabu kafijas stacijas[108]). Šis kritērijs neattiecas uz ēdienu līdzņemšanu[109], kioskiem vai minibāriem[110], lai gan iestāde tiek mudināta samazināt vienreizlietojamo produktu izmantošanu arī šajās jomās.

Pārtikas un dzērienu produkti ietver pienu/krējumu, cukuru, sviestu, medu, ievārījumu, jogurtu, sieru, sāli/piparus, tēju, mērces, piemēram, kečupu, majonēzi utt. Produkti, kas pieder pie vienas funkcionālās kategorijas, var tikt uzskatīti par vienu veidu: kafija (visi veidi); ievārījums (visi veidi); tēja (visi veidi); sāls/pipari (visi veidi); cukurs (visi veidi).

108 Skatīt glosāriju
109 Skatīt glosāriju
110 Skatīt glosāriju

5.9.

Ne vairāk kā 5 veidu pārtikas un dzērienu produkti vienā ēdināšanas piedāvājumā ir vienas porcijas iepakojumā. (O) (i)

No šī kritērija attiecināšanas ir atbrīvoti maksimālo 5 produktu veidu aprēķinā nav jāiekļauj sekojoši produkti: komerciāli pildīti dzērieni, kas pārdodami oriģinālajos aizzīmogotajos iepakojumos, piemēram, limonādes, alus vai vīns; produkti, kas piedāvāti alerģiju vai pārtikas nepanesamības dēļ, piemēram, bezglutēna vai bezlaktozes produkti; ēdienu trauki, kas pasūtīti no ēdināšanas uzņēmuma, un gatavas iepakotās uzkodas, piemēram, saldējums, bērnu deserti utt. Turklāt vienreizlietojamie priekšmeti viesu istabu apkalpošanai var tikt izmantoti, ja nav nodrošināta 24/7 virtuves pakalpojumu pieejamība un/vai periodos, kad virtuve ir slēgta. Visi produkti, kas tiek piedāvāti viesiem bez turpmākas pārstrādes citā produktā vai ēdienā, ir iekļauti šajā kritērijā. Produktus arī nedrīkst iepirkt vienreizlietojamās porcijās un pēc tam tikt pārvietot uz atkārtoti lietojamiem traukiem viesu lietošanai.

Ir stingri ieteicams aizstāt visus vienas porcijas iepakojumus. Tā vietā iestāde var nodrošināt vienreizējās porcijas atkārtoti lietojamos traukos, piemēram, mazās glāzītēs. Vienreizlietojamā plastmasas (SUP) lietošana nav pieļaujama, ja vien tā nav īpaši nepieciešama veselības un drošības apsvērumu dēļ. Šādos gadījumos iestāde sniedz pierādījumus par normatīvajām prasībām, kas nosaka tās lietošanas nepieciešamību. Attiecībā uz visiem vienas porcijas iepakojumu veidiem ir stingri ieteicams nodrošināt iepakojumu pārstrādi.

Tāpat iestādei tiek ieteikts:

- laika gaitā pakāpeniski atteikties no visiem vienas porcijas iepakojumu produktiem; un
- ieviest kvantitatīvu uzraudzību, vienas porcijas iepakojuma vienību ikgadējā samazinājuma kontrolei un progresa mērīšanai vienas porcijas iepakojuma produktu pakāpeniskā izņemšanā no aprites.

5.10.

Ziepes, šampūns, kondicionieris un dušas želeja tiek piedāvāti dozatoros. (O)

O	O	O	O	O	O

O —— Obligātais

ⓘ Piezīme par valsts pielāgošanos:
Nīderlandē papildus iepriekš minētajām prasībām nav atļauts piedāvāt šādus piecus pārtikas un dzērienu produktu veidus atsevišķi iepakotās vienreizlietojamās porcijās: muslis, kukurūzas pārslas, siers, gaļas produkti (piemēram, šķiņķis), kafija ar pienu, piens un jogurts.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka iestādē vienā ēdināšanas piedāvājumā ir ne vairāk kā 5 veidu vienas porcijas iepakojumu pārtikas un dzērienu produkti.

Nozīme

Individuāli iepakotas ziepes, šampūns, kondicionieris un dušas želeja rada ievērojamu plastmasas un produktu atkritumu daudzumu, palielinot viesu ērtību nodrošināšanas nesamērīgas vides ietekmes. Pildāmie dozatori ievērojami samazina vienreizlietojamo iepakojumu daudzumu un veicina atbildīgu resursu izmantošanu, vienlaikus saglabājot atbilstību higiēnas standartiem.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina ziepes, šampūnu, kondicionieri un dušas želeju atkārtoti uzpildāmos dozatoros, nevis individuāli iepakotos ceļojuma izmēra iepakojumos. Tas attiecas uz viesu istabu vannas istabām, sabiedrisko zonu tualetēm un darbinieku telpu tualetēm/dušām. Viesu istabās nav atļauts piedāvāt tā paša produktu veida papildu individuāli iepakotus ceļojuma izmēra tualetes piederumus.

Pildāms dozators ir pastāvīga iekārta vai pārvietojams trauks, kas paredzēts vairākkārtējai pildīšanai, ko veic vai nu iestāde, vai produkta ražotājs. Ja iespējams,

5.10.

Ziepes, šampūns, kondicionieris un dušas želeja tiek piedāvāti dozatoros. (O)

savākšanas, iztīrīšanas, atkārtotas izmantošanas un atkārtotas dozatoru uzpildes nodrošināšanai ieteicams sadarboties ar produktu piegādātājiem.

Vienreizlietojami vai daļēji atkārtoti lietojami liela izmēra dozatori (piemēram, gadījumos, kad atkārtoti uzpildāmi dozatori nav atļauti ar likumu), kurus izmet pēc produkta izlietošanas, tiek uzskatīti par pieņemamiem dozatoriem tikai tad, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- iestāde pārstrādā materiālus;
- rakstiskā standarta darbības procedūra (SOP)[111] par saimniecības vadību nosaka, ka pudeles drīkst izmest tikai tad, kad tās ir pilnīgi tukšas; un
- ja produktu piegādātāji piedāvā pakalpojumu savu dozatoru savākšanai, atkārtotai izmantošanai un atkārtotai uzpildīšanai un iestāde sniedz apliecinājuma dokumentus par dozatoru atkārtotu izmantošanu un uzpildi pie ražotāja (piemēram, rēķini, līgumi, izsekošanas dokumenti).

Cietie ziepju gabaliņi ir atļauti tikai tad, ja tie ir iepakoti kartonā vai papīrā un iestāde aktīvi sadarbojas ar ārējām organizācijām vai ir izstrādājusi plānu, kā pārstrādāt ziepju atliekas (attiecas tikai uz valstīm, kurās ir atļauta ziepju atkārtota izmantošana).

111 Skatīt glosāriju

5.10.

Ziepes, šampūns, kondicionieris un dušas želeja tiek piedāvāti dozatoros. (O)

Audita procesa apliecinājumi

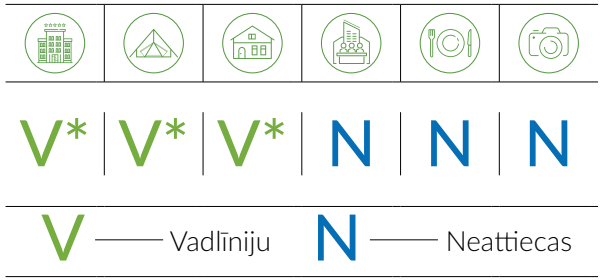
Vizuālās pārbaudes laikā auditors apstiprina dozatoru klātbūtni un pārbauda šādas lietas:

- tiek izmantoti vai nu atkārtoti uzpildāmi dozatori, vai lielāka izmēra daļēji atkārtoti izmantojami trauki. Ja tiek izmantoti pēdējie, iestāde sniedz pierādījumus, ka tie tiek pārstrādāti un rakstiskajā iekšējās kārtības standartizētajā procedūrā ([112]) ir iekļauta informācija, ka pudeles drīkst izmest tikai tad, kad tās ir pilnībā tukšas;
- pierādījumus par atbilstību valsts noteikumiem, ja nepieciešams; un
- netiek nodrošināti papildu vienreizlietojami tualetes piederumi tāda paša veida produktiem: auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[113] vismaz vienā uzglabāšanas vietā un viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

112 Skatīt glosāriju
113 Skatīt glosāriju

5.11.

Viesiem paredzētie tualetes piederumu komplekti un citi vienreizlietojamie piederumi ir pieejami ne vairāk kā 50 % viesu istabās. (V) ⓘ

* 5.11: vadlīniju kritērijs līdz 2028. gada 31. decembrim; obligāts no 2029. gada 1. janvāra (saskaņā ar EN versijas labojumiem).

Nozīme

Tualetes piederumu komplektu un citu vienreizlietojamo viesu piederumu piedāvāšana tikai pēc pieprasījuma, ievērojami samazina nevajadzīgo patēriņu un iepakojuma atkritumus. Šī pieeja atbilst ilgtspējīgas viesmīlības praksei un veicina viesu izglītošanu par resursu atbildīgu izmantošanu. Šis kritērijs ir vadlīniju statusā līdz 31.12.2028. un obligāts pēc šī termiņa.

Prasības īstenošanai

Iestāde neizvieto tualetes piederumu komplektus un citus vienreizlietojamos piederumus vismaz 50 % viesu istabās, bet tiek rekomendēts šī kritērija tvērumā ietvert visas istabas. Attiecīgos priekšmetus var saņemt tikai pieprasījuma -reģistratūrā vai citā centrālajā apkalpošanas punktā. Rakstiskajā standarta darbības procedūrā (SOP)[114] ir skaidri norādīts, kuri viesu istabas ir aprīkotas ar tualetes piederumu komplektiem un citiem vienreizlietojamiem viesu piederumiem, un kuri nav.

Šajā kritērijā iekļauto priekšmetu saraksts ietver, bet neaprobežojas ar dušas cepurēm, ķemmēm, skuvekļiem, zobu birstēm, zobu pastu, kosmētikas kociņiem, kosmētikas noņemšanas spilventiņiem, nagu vīlēm, zobu diegiem, mitrinošiem krēmiem, kurpju spodrinātājiem, čībām, šūšanas piederumiem, skūšanās piederumiem, zobu piederumiem, sieviešu higiēnas piederumiem un līdzīgiem vienreizlietojamiem piederumiem. Lai kritērija izpilde tiktu apstiprināta, netiek pieņemta nekāda daļēja atbilstība (piemēram, 1 priekšmets ir pieejams pēc pieprasījuma, bet pārējie paliek pieejami numurā).

114 Skatīt glosāriju

5.11.

Viesiem paredzētie tualetes piederumu komplekti un citi vienreizlietojamie piederumi ir pieejami ne vairāk kā 50 % viesu istabās. (V) ⓘ

Ieteicams, lai

- šiem priekšmetiem izmantotajos materiālos pēc iespējas atteiktos no plastmasas, izvēloties alternatīvas, kas izgatavotas no pārstrādātas plastmasas, koka, papīra vai sertificētiem ekoloģiskiem vai bioloģiski noārdāmiem materiāliem;
- iestāde reģistrē viesu pieprasījumus pēc šiem priekšmetiem, lai uzraudzītu pieprasījumu un identificētu iespējas turpmākai atkritumu daudzuma samazināšanai;
- iestāde informē viesus par apzinātu resursu izmantošanu saistībā ar tualetes piederumu komplektiem un citiem vienreizlietojamiem viesu piederumiem; un
- ja iespējams, vietā var piedāvāt atkārtoti lietojamus priekšmetus (piemēram, čības, kas tiek mazgātas un atkārtoti lietotas viesu istabās).

Tiek ieteikts laika gaitā pilnībā atteikties no šādu produktu piedāvāšanas. Iestādes, kas nepiedāvā nevienu no minētajiem tualetes piederumu komplektiem vai citām vienreizlietojamām ērtībām, automātiski atbilst šim kritērijam (par to auditors pārliecinās vizuālās pārbaudes laikā).

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
BE viesu istabās nav pieejami kosmētikas komplekti un citi vienreizlietojamie viesu piederumi.

5.12.

Ēdienu un dzērienu līdzņemšanai iestāde piedāvā viesiem iespēju izmanto savus traukus vai piedāvā atkārtoti lietojamus traukus. (V)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku standarta darbības procedūru (SOP)[115], kurā skaidri norādīts, kurās viesu istabās ir pieejami tualetes piederumu komplekti un citi vienreizlietojamie viesu piederumi, un kurās nav.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka 50 % no viesu istabām nav kosmētikas komplektu vai citu vienreizlietojamo piederumu un tie ir pieejami tikai pēc pieprasījuma. Auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[116] viesu istabās, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A, lai pārliecinātos par SOP norādītās informācijas atbilstību.

Īpašos gadījumos, ja uzņēmuma klasifikācija pieprasa kosmētikas komplektu un citu vienreizlietojamo piederumu pieejamību visās viesu istabās, uzņēmums iesniedz pierādījumus, piemēram, izrakstu no klasifikācijas pārbaudes saraksta kopā ar klasifikācijas apstiprinājuma apliecinājumu.

Nozīme

Ēdienu un dzērienu (F&B) līdzņemšanas[117] pakalpojumi ir galvenais vienreizlietojamo iepakojumu atkritumu avots un liela daļa no tiem netiek pārstrādāta vai tiek nepareizi izmesti. Piedāvājot atkārtoti lietojamus vai atgriežamus traukus tiek ievērojami samazināts atkritumu daudzums, veicinātas aprites prakses un viesi tiek iesaistīti ilgtspējīgākā rīcībā.

V	V	V	V	V	V

V — Vadlīniju

115 Skatīt glosāriju
116 Skatīt glosāriju
117 Skatīt glosāriju

5.12.

Ēdienu un dzērienu līdzņemšanai iestāde piedāvā viesiem iespēju izmanto savus traukus vai piedāvā atkārtoti lietojamus traukus. (V)

Prasības īstenošanai

Ja vien tas nav aizliegts ar likumu, iestāde piedāvā vienu no šādām iespējām atkārtoti lietojamu vai atgriežamu trauku izmantošanai ēdienu un dzērienu līdzņemšanai telpās un ārpus tām:

a) ļaujot viesiem līdzi ņemt un izmantot savu atkārtoti lietojamo taru ēdienu un dzērienu līdzņemšanai; vai

b) nodrošina atkārtoti lietojamu taras un trauku sistēmu, kas darbojas uz depozīta pamata (piemēram, stikla burkas, nerūsējošā tērauda kārbas vai citi izturīgi materiāli).

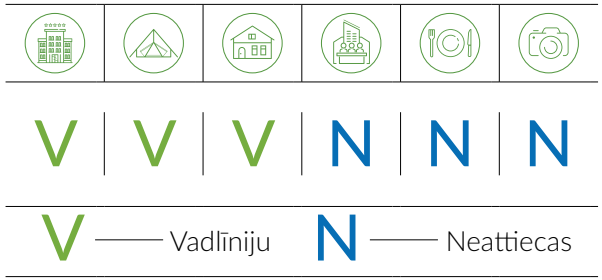
Iestāde par šo iespēju viesus informē pamanāmā veidā, izmantojot atbilstošos informācijas kanālus, piemēram, plakātus, ēdienkartes, digitālās platformas. Lai gan šis kritērijs ir īpaši svarīgs viesnīcām, kempingiem un atpūtas parkiem ar kioskiem vai ēdināšanas zonām, kur ēdienu līdzņemšana ir izplatīta un iepakojuma atkritumu apjoms var būt liels, tas kopumā attiecas uz visām iestādēm, kas piedāvā ēdienu un dzērienu līdzņemšanu telpās vai ārpus tām.

Lai veicinātu viesu līdzdalību, iestādei ieteicams izveidot depozīta sistēmas, sadarboties ar atkārtoti lietojamas taras depozīta pakalpojumu sniedzējiem vai piedāvāt simboliskas atlaides viesiem, kuri izmanto savus traukus.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
FR un NL šis kritērijs ir obligāts.

5.13.

Gultas veļa un vannas istabas veļa nav vienreizlietojama un netiek piegādāta plastmasas iepakojumā. (V)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde prezentē savu sistēmu, kas izveidota atkārtoti lietojamiem vai atgriežamiem traukiem un pārtikas un dzērienu tarai. Auditors izskata komunikācijas materiālus (piemēram, zīmes, norādes ēdienkartē, piezīmes tīmekļa vietnē) un var pārbaudīt atgriežamo trauku pieejamību uz vietas.

Nozīme

Vienreizlietojamie plastmasas izstrādājumi un vienreizlietojamie materiāli ievērojami veicina atkritumu rašanos, resursu izsīkšanu un daudzveidīgu vides piesārņojumu. Izslēdzot vienreizlietojamos plastmasas iepakojumus un vienreizlietojamo veļu no patēriņa, iestādes aktīvi atbalsta pāreju uz aprites un ilgtspējīgu ekonomiku.

Prasības īstenošanai

Ja vien konkrēti vietējie veselības aizsardzības noteikumi nepadara šo kritēriju par nepiemērojamu, iestāde neizmanto un nepiedāvā vienreizlietojamu gultas veļu vai vannas istabas veļu. Tas ietver vienreizlietojamus palagus, spilvendrānas un matraču pārklājus, matraču aizsargus, segas pārklājus, dvieļus (izņemot roku dvieļus) un vannas paklājus.

Turklāt, ja veļu nodrošina ārējais pakalpojuma sniedzējs (piemēram, nomāta veļa), tā netiek piegādāta iesaiņota vienreizlietojamā plastmasas iepakojumā. Tā vietā tiek izmantotas atkārtoti lietojamas alternatīvas, piemēram, pārklāti transporta ratiņi vai atkārtoti lietojami tekstila maisi.

5.13.

Gultas veļa un vannas istabas veļa nav vienreiz-lietojama un netiek piegādāta plastmasas iepakojumā. (V)

Audita procesa apliecinājumi

Veicot uzglabāšanas telpu vizuālu pārbaudi, auditors pārliecinās par vienreiz-lietojamas veļas nepiedāvāšanu. Auditors pārbauda arī piegādes procesu, lai pārliecinātos, ka ārēji piegādātā veļa nav iesaiņota vienreizlietojamā plastmasā.

Turklāt, ja auditors novēro neatbilstības vai aizdomas par pārkāpumiem, viņš veic pārbaudes paraugu ņemšanu[118] viesu istabās, izmantojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Īpašos gadījumos, kad audita laikā nav iespējams vizuāli konstatēt gultas veļas un vannas istabas veļas piegādi, iestāde iesniedz apstiprinājumu no piegādātājiem (piemēram, fotogrāfijas) vai pakalpojumu līgumus, kas apliecina veļas piegādes norisi bez plastmasas izmantošanas. Ja iestāde apgalvo, ka vietējie veselības aizsardzības noteikumi padara šo kritēriju nepiemērojamu, tiek iesniegti pierādījumi šī apgalvojuma pamatošanai, un revidents pārbauda atbilstību, izvērtējot minēto veselības aizsardzības noteikumu piemērojamību.

118 Skatīt glosāriju

6
IEPIRKUMI

6

IEPIRKUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Administrācija/citas iepirkuma procedūras							
6.1	Iestāde īsteno un ievēro ilgtspējīgu iepirkumu politiku, kas nosaka preču, pakalpojumu un piegādātāju atlasi, balstoties vides, sociālās un kultūras ilgtspējas aspektos.	O	O	O	O	O	O
6.2	Iestāde informē par savām ilgtspējības iniciatīvām un Zaļo Atslēgu visas trešo personu pārvaldītās veikalu un uzņēmumu telpas, kas atrodas tā teritorijā, un mudina tās pārvaldīt savas darbības tādā pašā garā.	O	O	O	O	O	O
6.3	Vismaz 75 % no iestādes jauniegādātā drukāšanas papīra, aploksnēm un drukātajiem papīra materiāliem, kas veidoti vai pasūtīti uzņēmumā, ir ar ekomarķējumu.	O	O	O	O	O	O
6.4	Iestāde īsteno vismaz 2 iniciatīvas papīra izmantošanas samazināšanai reģistratūrā, birojos un/vai viesu/sanāksmju telpās.	O	O	O	O	N	O
6.5	Vismaz 1 tekstila produktu kategorija no jauna iegādātajiem vai nomātajiem izstrādājumiem ir sertificēta kā sociāli vai vides ziņā ilgtspējīga.	O	V	V	V	V	N
6.6	Vismaz 50 % iestādes piegādātāju ir saņēmuši ekosertifikātus.	V	V	V	V	V	V
6.7	Ja veļas mazgāšanu nodrošina ārpakalpojumu sniedzējs, tas atrodas ne vairāk kā 100 km attālumā no iestādes vai ir ekosertificēts.	V	V	V	V	V	V
6.8	Vismaz 75 % no iestādes īpašumā vai nomā esošajiem transportlīdzekļiem ir elektriskie transportlīdzekļi vai kravas velosipēdi.	V	V	V	V	V	V

6

IEPIRKUMI

O — Obligātais

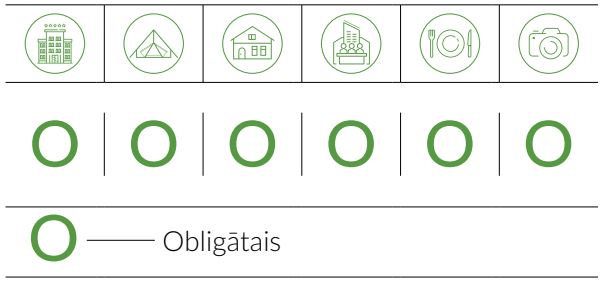
V — Vadlīniju

N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
6.9	Iestāde aktīvi veicina un atbalsta darbinieku ilgtspējīgas un veselībai nekaitīgu mobilitāti.	V	V	V	V	V	V
6.10	Iestāde veic pasākumus IT sistēmu ietekmes uz vidi samazināšanai.	V	V	V	V	V	V
6.11	Mēbeļu, iekārtu un piederumu dzīves cikls tiek pagarināts to atjaunojot, pārstrādājot vai ziedojot.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	5	4	4	4	3	4
	Vadlīniju kritēriji	6	7	7	7	7	6

6.1.

Iestāde īsteno un ievēro ilgtspējīgu iepirkumu politiku, kas nosaka preču, pakalpojumu un piegādātāju atlasi, balstoties vides, sociālās un kultūras ilgtspējas aspektos. (O)

Administrācija/citas iepirkumu procedūras, pārtika un dzērieni, mazgāšana un tīrīšana

Administrācija/citas iepirkuma procedūras

Nozīme

Ilgtspējīgi iepirkumi ir ļoti svarīgi tūrisma darbības negatīvo vides un sociālo ietekmju mazināšanā un atbildīgas prakses ieviešanā visā piegādes ķēdē. Saskaņojot iepirkumu lēmumus ar ilgtspējības principiem, iestāde var palīdzēt samazināt resursu izmantošanu, piesārņojumu un iepakojuma atkritumus, atbalstīt taisnīgus darba apstākļus, veicināt dzīvnieku labturību un aizsargāt kultūras mantojumu.

Prasības īstenošanai

Iestāde izstrādā un īsteno ilgtspējīgas iepirkumu politiku, kas sniedz skaidras vadlīnijas par vides, sociālo, kultūras un ekonomisko ilgtspējas apsvērumu integrēšanu visos iepirkumu lēmumos.

Politika attiecas uz šādiem iepirkumiem:

- ražošanas līdzekļiem;
- pārtikas un dzērienu (F&B) produktiem;
- ilglietojamajiem priekšmetiem, tostarp mēbelēm, paklājiem, traukiem utt. (piemēram, lietotu mēbeļu iegāde[119] un aprīkojumu/instalācijām[120]);
- celtniecības materiāliem un ar celtniecību saistītiem pakalpojumiem;

119 Skatīt glosāriju
120 Skatīt glosāriju

6.1.

Iestāde īsteno un ievēro ilgtspējīgu iepirkumu politiku, kas nosaka preču, pakalpojumu un piegādātāju atlasi, balstoties vides, sociālās un kultūras ilgtspējas aspektos. (O)

- visiem trešo personu pakalpojumu sniedzējiem un piegādātājiem, kas iesaistīti uzņēmuma darbībā, atjaunošanā vai būvniecībā;
- citiem produktiem, kas ir saistīti ar iestādes sniegtajiem pakalpojumiem, piemēram, tīrīšanas līdzekļiem; un
- pakalpojumiem, piemēram, veļas mazgāšanu.

Ilgtspējīga iepirkumu politika ietver:

- konkrētas apņemšanās samazināt atkritumu daudzumu, piemēram, izvēloties produktus un piegādātājus, kas samazina nevajadzīgo iepakojumu un vienreizlietojamo plastmasu;
- atsauci uz dzīvnieku labturības standartiem, ja nepieciešams (piemēram, pārtikas produktu iegāde, materiālu iepirkums);
- skaidras prasības valsts un starptautisko darba tiesību aktu ievērošanai, jo īpaši būvniecības vai renovācijas laikā;
- skaidras prasības piegādātājiem, piemēram, saistībā ar cilvēktiesību ievērošanu; un
- norādījumus, kas paredz nodrošināt darbiniekiem atbilstošas atpūtas un darba telpas un, ja iespējams, veicina vietējā darbaspēka izmantošanu.

Turklāt ekspektācijas attiecībā uz piegādātājiem, kas formulētas ilgtspējīgas iepirkumu politikā, vismaz reizi divos gados tiek izplatītas visiem piegādātājiem (piemēram, izmantojot piegādātāju saziņas veidlapu, līguma klauzulas vai rakstiskas prasības). Politika ir oficiāli dokumentēta, pieejama visiem atbildīgajiem

6.1.

Iestāde īsteno un ievēro ilgtspējīgu iepirkumu politiku, kas nosaka preču, pakalpojumu un piegādātāju atlasi, balstoties vides, sociālās un kultūras ilgtspējas aspektos. (O)

darbiniekiem un vadībai, pārskatīta vismaz reizi četros gados un nepieciešamības gadījumā pārstrādāta, atspoguļojot mainīgos ilgtspējības mērķus vai izmaiņas iepirkumu specifikā. Ja iestāde ir daļa no ķēdes, var izmantot grupas mēroga iepirkumu politiku, ja tā ir pielāgota vietējiem apstākļiem un piemērojama atsevišķam uzņēmumam.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- datētu, vadības oficiāli apstiprinātu, ilgtspējīgu iepirkumu politiku. Politikas papildinājumi vai pielikumi tiek pieņemti kā līdzvērtīgi pierādījumi; un
- dokumentus, kas apliecina, ka vismaz reizi divos gados visiem piegādātājiem ir paziņotas viņiem izvirzītās prasības, piemēram, attiecībā uz cilvēktiesību ievērošanu (piemēram, parakstītas piegādātāju veidlapas, e-pasti vai līguma klauzulas). Vizuālajā pārbaudē auditors izlases kārtībā (metodoloģija C) pārskata vismaz 3 dokumentus.

6.2.

Iestāde informē par savām ilgtspējības iniciatīvām un Zaļo Atslēgu visas trešo personu pārvaldītās veikalu un uzņēmumu telpas, kas atrodas tā teritorijā, un mudina tās pārvaldīt savas darbības tādā pašā garā. (O)

Nozīme

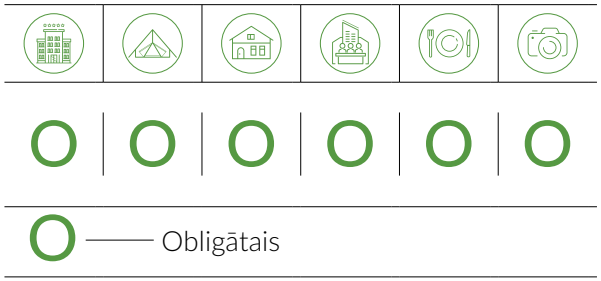
Lai nodrošinātu vienotu ilgtspējības pieeju visā iestādē, visi trešo personu vadītie veikali un uzņēmumi, kas atrodas telpās, ir iesaistīti Zaļās Atslēgas iniciatīvas centienos. Šo uzņēmumu darbība ievērojami ietekmē viesu pieredzi un iestādes kopējo ietekmi uz vidi.

Prasības īstenošanai

Visi trešo personu vadītie veikali un uzņēmumi tiek regulāri informēti par iestādes vides un sociālās ilgtspējas iniciatīvām, tostarp par Zaļo Atslēgu. Trešo pušu uzņēmumi ietver, piemēram, frizētavas, kafejnīcas, krogus, restorānus, sporta zāles, spa centrus, ceļojumu un tūrisma aģentūras, suvenīru veikalus, apģērbu veikalus, kiosku, velosipēdu nomas uzņēmumus utt.

Iestāde nodrošina, ka šiem trešo pušu vadītajiem uzņēmumiem vismaz reizi divos gados tiek sniegta informācija par ilgtspējas iniciatīvām un Zaļo Atslēgu. Informācija var tikt sniegta rakstiski, kopīgās sanāksmēs utt.

Visi trešo pušu pārvaldītie veikali un uzņēmumi tiek mudināti ievērot tos pašus ilgtspējības principus, kas ietverti Zaļās Atslēgas kritērijos, sniedzot

6.2.

Iestāde informē par savām ilgtspējības iniciatīvām un Zaļo Atslēgu visas trešo personu pārvaldītās veikalu un uzņēmumu telpas, kas atrodas tā teritorijā, un mudina tās pārvaldīt savas darbības tādā pašā garā. (O)

skaidrus piemērus: atkritumu samazināšana (piemēram, vienreizlietojamā plastmasa); energoefektivitāte (piemēram, LED apgaismojuma, enerģijas taupīšanas iekārtu izmantošana); ūdens taupīšana (piemēram, ūdens taupīšanas ierīces[121]); ilgtspējīgi iepirkumi (piemēram, izvairoties no kaitīgiem materiāliem, piedāvājot produktus ar ekomarķējumu) utt. Ja iespējams, trešo pušu uzņēmumu darbinieki saņem iestādes darbiniekiem līdzvērtīgu apmācību[122].

Pakalpojumiem vai iekārtām, kuras pārvalda un kuras pieder tai pašai juridiskai personai, kā sertifikācijai pieteicies uzņēmums, vai kuras darbojas saskaņā ar līgumu, kurā uzņēmums saglabā kontroli pār pakalpojumu, nomas līgumā vai vienošanās dokumentācijā ir iekļauta klauzula, kas uzņēmumam uzliek pienākumu ievērot piemērojamos Zaļās Atslēgas kritērijus. Klauzulā ir norādīts, ka uzņēmumam ir jātiecas sasniegt Zaļās Atslēgas ilgtspējības mērķus, un to var pievienot esošiem līgumiem, ja tāda jau ir noslēgti un ir spēkā esoši.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- informāciju par trešo pušu pārvaldītiem veikaliem un uzņēmumiem savās telpās; un
- dokumentus (piemēram, sanāksmju protokolus vai saraksti pa e-pastu, līgumus utt.), kas liecina, ka trešo pušu pārvaldītie veikali un uzņēmumi tiek regulāri (vismaz reizi divos gados) informēti par iestādes vides un ilgtspējības iniciatīvām un tiek mudināti pārvaldīt savas darbības tādā pašā garā,

121 Skatīt glosāriju
122 Skatīt glosāriju

ievērojot Zaļās Atslēgas kritērijus. Vizuālajā pārbaudē auditors izlases kārtībā (metodoloģija C) pārskata vismaz 3 dokumentus.

Īpašos apstākļos attiecībā uz pakalpojumiem vai iekārtām, kuras pārvalda un kuras pieder tai pašai juridiskajai personai, kas ir pieteikuma iesniedzēja iestāde, vai kuras darbojas saskaņā ar līgumu (kurā pieteikuma iesniedzējas iestādes vadība saglabā kontroli pār pakalpojumu), iestāde iesniedz nomas līgumus, kuros ir iekļauts apņemšanās ievērot Zaļās Atslēgas standartus. Līguma papildinājums/pielikums tiek pieņemts kā līdzvērtīgs pierādījums.

6.3.

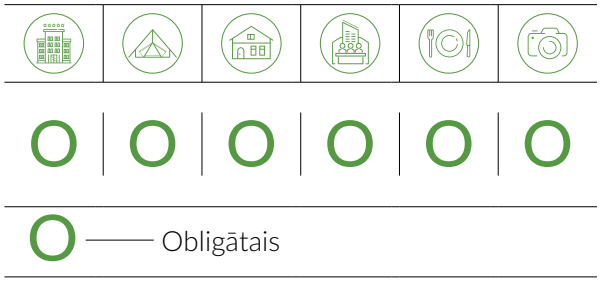
Vismaz 75 % no iestādes jauniegādātā drukāšanas papīra, aploksnēm un drukātajiem papīra materiāliem, kas veidoti vai pasūtīti uzņēmumā, ir ar ekomarķējumu. (O) ⓘ

Nozīme

Ekoloģiski marķēts un pārstrādāts papīrs samazina ar papīra ražošanu saistīto mežu izciršanu, ūdens patēriņu, ķīmisko piesārņojumu un siltumnīcefekta gāzu emisijas, vienlaikus veicinot atbildīgu mežsaimniecību un ilgtspējīgu patēriņu.

Prasības īstenošanai

Iestāde dod priekšroku starptautiski un valstiski atzīta ekoloģiski marķēta tipogrāfijas papīra, aplokšņu un drukātu papīra materiālu iegādei un izmantošanai. Vismaz 75 % no pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātā vai pasūtītā drukāšanai paredzētā papīra, aploksnēm un drukātiem papīra materiā-

6.3.

Vismaz 75 % no iestādes jauniegādātā drukāšanas papīra, aploksnēm un drukātajiem papīra materiāliem, kas veidoti vai pasūtīti uzņēmumā, ir ar ekomarķējumu. (O) ⓘ

liem (piemēram, ēdienkartēm, atslēgu karšu turētājiem, brošūrām un zīmola vai personalizētiem kosmētikas līdzekļu iepakojumiem), ir ar ekomarķējumu.

Kritērijs attiecas arī uz biroja papīru (piemēram, kopēšanas papīru, veidlapām ar firmas logotipu, drukātiem viesu rēķiniem, administratīviem dokumentiem un veidlapām, ko izmanto reģistratūrā vai iekšējās telpās).

Atbilstība kritērijam tiek pierādīta, pamatojoties uz pēdējo 24 vai 6 mēnešu laikā (atkarībā no sertifikācijas gada) ražoto vai pasūtīto drukas papīra, aplokšņu un drukāto papīra materiālu daudzumu (t. i., vienību skaitu, piemēram, priekšmetus, kastes, iepakojumus utt.), izmantojot pirkumu uzskaiti kā aprēķina pamatu.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
DK un NL vismaz 90 % no iestādes nesen iegādātā drukas papīra, aploksnēm un drukātajiem papīra materiāliem, kas ražoti vai pasūtīti, ir ar ekomarķējumu.

Audita procesa apliecinājumi

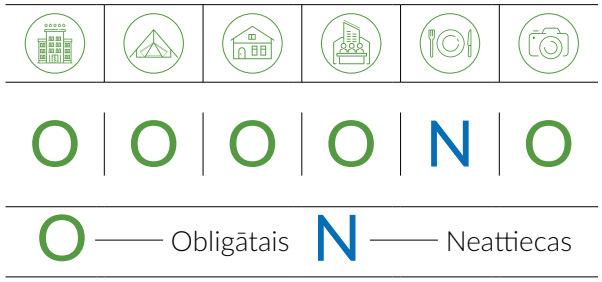
Audita laikā iestāde iesniedz dokumentus (sarakstu vai rēķinus), kuros norādīts:

- kopējais pēdējo 24 vai 6 mēnešu laikā (atkarībā no sertifikācijas gada) ražoto vai pasūtīto drukas papīra, aplokšņu un drukātu papīra materiālu vienību skaits,
- tāda materiāla izmantošanu, kam ir starptautiski vai valstiski atzīta ekomarķējuma zīme, lai pierādītu atbilstību 75 % slieksnim.

6.4.

Iestāde īsteno vismaz 2 iniciatīvas papīra izmantošanas samazināšanai reģistratūrā, birojos un/vai viesu/ sanāksmju telpās.

(O) (i)

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas 3 nejauši izvēlētas drukas papīra, aplokšņu vai drukātu papīra izstrādājumu paraugus un pārliecinās, ka uz izvēlētajiem materiāliem ir attiecīgās ekomarķējums (metodika C).

Nozīme

Papīra izmantošanas samazināšana samazina enerģijas pieprasījumu, izejvielu ieguvi un ar papīra ražošanu un atkritumu noglabāšanu saistīto atkritumu daudzumu. Samazinot nevajadzīgo papīra patēriņu, iestādes samazina izmaksas, samazina savu ietekmi uz vidi un veicina ilgtspējīgākas darbības prakses.

Prasības īstenošanai

Iestāde izstrādā rīcības plānu identificējot papīra izmantošanas samazināšanas iespējas un izklāsta īstenojamās iniciatīvas. Rīcības plānā iestāde paredz vismaz divas iniciatīvas papīra izmantošanas samazināšanā reģistratūrā, birojos, viesu istabās un/vai sanāksmju telpās:

a) pasākumu piemēri viesu un sanāksmju telpās:

- papīra pieejamības ierobežošana (piemēram, mazāks formāts, piemēram, A5, mazāks lapu skaits vai pieejams tikai pēc pieprasījuma);
- papīra materiālu pieejamības nodrošināšana tikai uz sanāksmju telpu centrālā galda; un/vai
- pildspalvu un papīra nodrošināšana tikai pēc pieprasījuma.

b) pasākumu piemēri reģistratūrā:

- rēķinu un kvīšu izsniegšana tikai pēc pieprasījuma; un/vai

6.4.

Iestāde īsteno vismaz 2 iniciatīvas papīra izmantošanas samazināšanai reģistratūrā, birojos un/vai viesu/ sanāksmju telpās.

(O) ⓘ

- izvairīšanās no aploksnēm drukātiem materiāliem.

c) pasākumu piemēri birojos un palīgtelpās:

- divpusējas drukāšanas izmantošanas veicināšana;
- printeru iestatīšana standarta ekoloģiskajos iestatījumos;
- papīra atkārtota izmantošana piezīmēm; un/vai
- nevajadzīgas drukāšanas samazināšana, izmantojot digitālo dokumentu apriti.

Kā pirmo soli ieteicams veikt papīra izmantošanas vietu un veidu inventarizāciju (piemēram, reģistratūrā, viesu istabās, administratīvajās telpās vai sanāksmju telpās), identificētu visefektīvākās iespējas samazināt izmantošanu. Šo inventarizāciju var veikt, izmantojot to pašu sarakstu vai formātu, kas izmantots 6.3. kritērijam.

Iestādei tiek ieteikts arī noteikt brīvprātīgu samazināšanas mērķi. Piemēram, samazināt iegādāto apjomu par 10–15 % 24 mēnešu periodā salīdzinājumā ar iepriekšējo sertifikācijas periodu (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem).

Visu attiecīgo nodaļu darbinieki tiek informēti par papīra samazināšanas plānu un pasākumiem un iesaistīti to īstenošanā.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Nīderlandē iestāde veic vismaz 6 iniciatīvas, lai samazinātu papīra izmantošanu reģistratūrā, birojos un/vai viesu/sanāksmju telpās.

6.5.

Vismaz 1 tekstila produktu kategorija no jauna iegādātajiem vai nomātajiem izstrādājumiem ir sertificēta kā sociāli vai vides ziņā ilgtspējīga. (O/V)

O	V	V	V	V	N

O — Obligātais
V — Vadlīniju
N — Neattiecas

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rīcības plānu, kurā aprakstītas izvēlētās papīra izmantošanas samazināšanas iniciatīvas.

Īpašos apstākļos atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem vizuālajā pārbaudē tiek apstiprināts, ka ir veikti vismaz 2 pasākumi, papīra izmantošanas samazināšanai reģistratūrā, birojos un/vai viesu/sanāksmju telpās.

Nozīme

Tekstilizstrādājumi ir viena no resursu ietilpīgākajām produktu grupām viesmīlības nozarē, kurā liela ietekme ir šķiedru kultūru audzēšanai, ķimikāliju izmantošanai, ūdens un enerģijas patēriņam, kā arī darba praksei piegādes ķēdēs. Iepērkot tekstilizstrādājumus ar atzītiem vides vai sociālajiem sertifikātiem, iestādes samazina savu ietekmi uz vidi, veicina godīgu nodarbinātību un nodrošina atbildīgāku ražošanu un lietošanu.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka vismaz 1 tekstilizstrādājumu kategorijai (piemēram, dvieļi, gultas veļa, spilvendrānas, segas pārvalki, galdauti, tekstilpreču salvetes, apkopēju formas tērpi, virtuves/ēdināšanas formas tērpi, viesmīļu formas tērpi, aizkari, citi tekstilpreču produkti), kas iegādāti vai nomāti pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem), ir starptautiski vai valstiski atzīts produktu sertifikāts, kas attiecas uz vides vai sociālās ilgtspējas aspektiem.

6.5.

Vismaz 1 tekstila produktu kategorija no jauna iegādātajiem vai nomātajiem izstrādājumiem ir sertificēta kā sociāli vai vides ziņā ilgtspējīga. (O/V)

Sertifikāti attiecas uz pašu tekstilizstrādājumu (ne tikai uz rūpnīcu vai ražotni) un aptver vienu vai vairākus no šādiem aspektiem:

a) izejmateriāls (piemēram, bioloģisks, pārstrādāts, godīgas tirdzniecības);

b) ražošanas process (piemēram, samazināts enerģijas vai ķimikāliju patēriņš); un/vai

c) darba apstākļi (piemēram, ētiski darba standarti).

Kā daļu no atbildīgas tekstilizstrādājumu pārvaldības iestāde ņem vērā tekstilizstrādājumu pilnu dzīves ciklu: ieguvi (piemēram, augsta kvalitāte un ilgmūžība), lietošanas posmu (piemēram, izturība mazgāšanā, pūkainība) un izlietotā produkta apstrādes iespējas (piemēram, viegli pārstrādājams, ja vietējā līmenī ir pieejamas izlietotā produkta apstrādes iespējas). Iestāde arī izvairās no tekstilizstrādājumiem, kas apstrādāti ar kaitīgām ķīmiskām apdarēm (piemēram, antipirēniem), ja vien to izmantošana nav noteikta vietējā likumdošanā. Ja šāda apstrāde ir nepieciešama, priekšroka tiek dota dabīgi ugunsdrošām šķiedrām vai sertificētām apstrādēm ar mazu ietekmi uz vidi.

Šai prasībai atbilst arī lietoti, atjaunoti vai pārstrādāti tekstilizstrādājumi, ja tie ir droši, piemēroti paredzētajam mērķim un nepalielina ilgtermiņa ietekmi uz vidi. Šis kritērijs uzskatāms par vadlīniju kritēriju situācijās, kur iestādei jau ir spēkā esoši nomas līgumi pirms kritērija stāšanās spēkā (bet ne vēlāk par 2027. gada decembri)

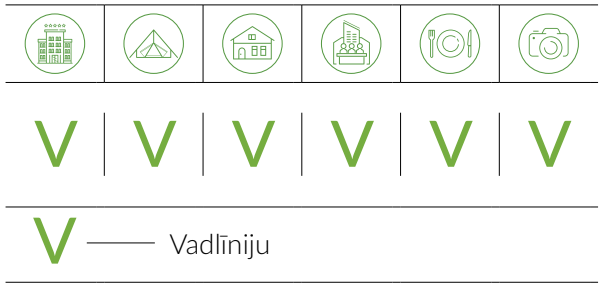
Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pēdējo 24 vai 6 mēnešu (atkarībā no sertifikācijas gada) pirkumu vai nomas reģistrus, kas apliecina vismaz 1 tekstilizstrādājumu

6.6.

Vismaz 50 % iestādes piegādātāju ir saņēmuši ekosertifikātu.

(V) ⓘ

kategorijas sertifikāta esamību. Ja iestādei ir spēkā esošs līgums, kas stājies spēkā pirms kritērija ieviešanas, tiek uzrādīts tā noslēgšanas laiks un darbības termiņš.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas 3 tekstilizstrādājumus no attiecīgās tekstilizstrādājumu kategorijas un pārliecinās, par atbilstošu izvēlēto izstrādājumu sertifikāciju (metodika C).

Nozīme

Tā kā iestāde cieši sadarbojas ar preču un pakalpojumu piegādātājiem, tam ir iespēja un pienākums veicināt augstākus vides un sociālos standartus visā piegādes ķēdē. Šis kritērijs mudina uzņēmumus savās sadarbībās sniegt priekšroku piegādātājiem, kas ir oficiāli sertificēti ilgtspējības jomā.

Prasības īstenošanai

Vismaz 50 % iestādes piegādātāju ir atzīta trešās puses ekosertifikācija piegādātāja vai uzņēmuma līmenī (nevis tikai atsevišķiem produktiem). Tas attiecas uz visiem piegādātājiem, ar kuriem iestāde sadarbojas sertifikācijas periodā.

Piegādātāju sertifikāti ir saistīti ar pārbaudāmiem ilgtspējības standartiem. Pieņemamās sertifikācijas kategorijas ietver, bet neaprobežojas ar: vides pārvaldības sistēmām, godīgām darba praksēm un cilvēktiesībām; dzīvnieku labturības standartiem; ilgtspējīgas uzņēmējdarbības sertifikātiem utt. Konkrētiem produktiem paredzēti sertifikāti (piemēram, sertificēts bioloģisks produkts) neatbilst šim kritērijam, ja vien pats piegādātājs nav sertificēts.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Norvēģijā vismaz 75 % uzņēmuma piegādātāju ir ekosertificēti.

6.6.

Vismaz 50 % iestādes piegādātāju ir saņēmuši ekosertifikātu.

(V) ⓘ

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz apliecinājuma dokumentus (piemēram, sarakstu), kuros sniegta informācija par:

- visiem piegādātājiem, kas izmantoti sertifikācijas periodā; un
- tiem piegādātājiem, kuriem ir spēkā esošas ekosertifikācijas, pierādot, ka sertificētie piegādātāji veido vismaz 50 % no kopējā piegādātāju skaita. Tam pievienojami papildu pierādījumi, piemēram, sertifikātu kopijas, kas apstiprina, ka uzskaitītajiem piegādātājiem pašlaik ir atzīta ekosertifikācija.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic dokumentācijas paraugu pārbaudi[123], pārskatot 3 derīgu sertifikātu kopiju paraugus no uzskaitītajiem piegādātājiem (metodika C).

123 Skatīt glosāriju

6.7.

Ja veļas mazgāšanu nodrošina ārpakalpojumu sniedzējs, tas atrodas ne vairāk kā 100 km attālumā no iestādes vai ir ekosertificēt. (V) (i)

V | V | V | V | V | V

V —— Vadlīniju

Nozīme

Lai atbalstītu vietējo ekonomiku un samazinātu veļas transportēšanai raksturīgo oglekļa pēdu nospiedumu un veļas mazgāšanas pakalpojumu vides ietekmi, kas saistīta ar ķīmisko vielu lietošanu, ūdens un enerģijas patēriņu un notekūdeņu novadīšanu[124], iestāde veļas mazgāšanas pakalpojumus ārpakalpojumos nodod tikai uzņēmumiem, kas atrodas ne vairāk kā 100 km attālumā no iestādes vai kam ir spēkā esošs trešās puses atzīts vides sertifikāts.

Prasības īstenošanai

Iestāde veļas mazgāšanas pakalpojumus ārpakalpojumos nodod tikai ārējam pakalpojumu sniedzējam, kas atrodas ne tālāk par 100 km no iestādes vai ir ekosertificēts.

Ja pakalpojumu sniedzējs tiek izvēlēts, pamatojoties uz pārbaudīta vides snieguma kritēriju, nevis attālumu, pakalpojumu sniedzējam ir derīgs trešās puses vides sertifikāts, apliecinot atbilstību atzītiem vides pārvaldības standartiem visās tā darbībās. Sertifikāts ir spēkā un izsniegts no neatkarīgas, akreditētas iestādes puses.

Retos gadījumos, kad iestādes atrašanās vietas dēļ 100 km rādiusā nav atrodams neviens pakalpojumu sniedzējs, izmanto nākamo tuvāko pakalpojumu sniedzēju. Šādos gadījumos tiek sniegti pierādījumi, ka tas ir tuvākais iespējamais pakalpojumu sniedzējs, un šādas izvēles pamatojums (piemēram, kalnains reljefs, atrašanās vieta uz salas, valsts ceļu tīkla ierobežojumi, pakalpojumu nepieejamība). Iestādēm, kas atrodas valstīs, kuru platība pārsniedz 1 miljonu km^2, vispārējais maksimālais pieļaujamais attālums ir 500 km.

124 Skatīt glosāriju

6.7.

Ja veļas mazgāšanu nodrošina ārpakalpojumu sniedzējs, tas atrodas ne vairāk kā 100 km attālumā no iestādes vai ir ekosertificēt. (V) ⓘ

Pat ja veļas mazgāšanas pakalpojumi tiek nodrošināti no ārpakalpojumu sniedzēja puses, iestāde joprojām ir atbildīga par to, lai šo pakalpojumu ietekme uz vidi tiktu ņemta vērā, tostarp pastāvīgi uzraugot un pārvērtējot pakalpojumu sniedzēja praksi laika gaitā. Ja iestāde veic visus veļas mazgāšanas pakalpojumus iekšēji, šis kritērijs nav piemērojams (N/A).

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
BE un PT, ja veļas mazgāšanas pakalpojumi tiek nodrošināti ārpakalpojumu sniedzējiem, tie atrodas 50 km attālumā no iestādes.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde uzrāda dokumentus, kuros norādīts ārējā veļas mazgāšanas pakalpojumu sniedzēja nosaukums, adrese, kā arī līgums vai rēķini. Turklāt tiek uzrādīts viens no šādiem pierādījumiem:

a) pierādījums, ka pakalpojuma sniedzējs atrodas 100 km attālumā;

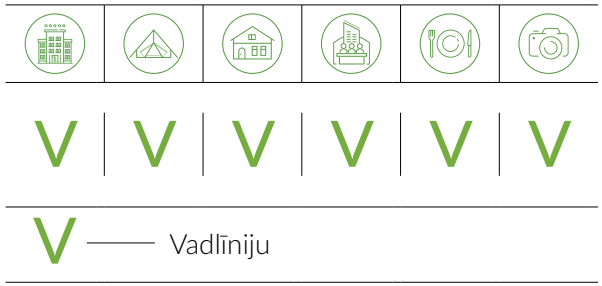
b) pamatojums, kāpēc izvēlēts pakalpojumu sniedzējs, kas atrodas tālāk par 100 km, tostarp pierādījumi, ka nav tuvākas iespējas un izvēlētais pakalpojumu sniedzējs ir nākamā tuvākā alternatīva (piemēram, karte, sarakste ar vietējiem pakalpojumu sniedzējiem vai transporta ierobežojumi); vai

c) veļas mazgāšanas pakalpojumu sniedzēja vides sertifikāta kopija.

6.8.

Vismaz 75 % no iestādes īpašumā vai nomā esošajiem transportlīdzekļiem ir elektriskie transportlīdzekļi vai kravas velosipēdi.

(V)

Nozīme

Motorizētais transports ievērojami veicina siltumnīcefekta gāzu emisijas, gaisa piesārņojumu un enerģijas patēriņu. Pārejot uz elektriskajiem transportlīdzekļiem vai kravas velosipēdiem, iestādes samazina savu oglekļa pēdas nospiedumu, samazina trokšņa un gaisa piesārņojumu un demonstrē vadošo lomu ilgtspējīgā mobilitātē.

Prasības īstenošanai

Vismaz 75 % no iestādes īpašumā esošajiem, nomātajiem vai līzingotajiem transportlīdzekļiem un transporta līdzekļiem ir elektriskie transportlīdzekļi vai kravas velosipēdi (ieskaitot elektriskos un nemotorizētos kravas velosipēdus).

Kritērijs attiecas uz visiem transportlīdzekļiem, kas pieder, tiek nomāti, iegādāti līzingā vai citādi atrodas uzņēmuma pārziņā, piemēram, automašīnām, motorolleriem, golfa kartiem un citiem transportlīdzekļiem, ko izmanto iekšējai apritei, viesu vai darbinieku pārvadāšanai un pārtikas vai dzērienu piegādei. Tas neattiecas uz līgumiem par taksometru pakalpojumiem, trešo pušu autobusu operatoriem vai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem, ja vien pakalpojums nav ekskluzīvi organizēts uzņēmumā atbilstoši atkārtotam līgumam. Arī šādos gadījumos iestādei tiek ieteikts, ja iespējams, dot priekšroku pakalpojumu sniedzējiem, kuri izmanto transportlīdzekļus ar zemu vai nulles emisiju.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku pārskatu par visiem izmantotajiem transportlīdzekļiem (pašu īpašumā esošiem, nomātiem vai iegādātiem līzingā), norādot transportlīdzekļa veidu, enerģijas avotu un paredzēto lietojumu.

6.9.

Iestāde aktīvi veicina un atbalsta darbinieku ilgtspējīgas un veselībai nekaitīgu mobilitāti. (V) (i)

V | V | V | V | V | V

V —— Vadlīniju

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[125] no 3 uzskaitītajiem transportlīdzekļiem un/vai transporta līdzekļiem. Pārbaude iekļauj dažādus transportlīdzekļu veidus, enerģijas avotus un lietošanas gadījumus (metodika C).

Nozīme

Darbinieku pārvietošanās paradumi var ievērojami ietekmēt vietējo gaisa piesārņojumu un siltumnīcefekta gāzu emisijas. Veicinot zemu emisiju un aktīvus pārvietošanās veidus, iestādes samazina savu ietekmi uz vidi, vienlaikus atbalstot darbinieku veselību, drošību un vispārējo labklājību.

Prasības īstenošanai

Iestāde aktīvi mudina visus darbiniekus izmantot zemu emisiju, veselībai nekaitīgus transporta veidus. Iestāde aktīvi iesaistās darbinieku motivēšanā, popularizējot šīs iespējas ar izpratnes veicināšanas kampaņām, iekārtu modernizāciju un/vai motivācijas programmām. Atbalsta pasākumu piemēri ietver, bet neaprobežojas ar:

a) rakstiska saziņa (tostarp digitālie kanāli, piemēram, e-pasts vai darbinieku platformas), kas tiek nosūtīta vismaz reizi sešos mēnešos;

b) pielāgojami un vizuāli pievilcīgi plakāti, infografikas vai digitālie materiāli (vēlams, izmantojot standarta veidnes, kas pieejamas Zaļās Atslēgas rīku komplektā[126]);

125 Skatīt glosāriju
126 Skatīt glosāriju

6.9.

Iestāde aktīvi veicina un atbalsta darbinieku ilgtspējīgas un veselībai nekaitīgu mobilitāti. (V) ⓘ

c) fiziskus materiālus, kas izvietoti redzamās darbinieku zonās (piemēram, ieejās, atpūtas telpās, skapīšu zonās);

d) infrastruktūras nodrošināšanu (piemēram, droša un nojume velosipēdu novietošanai, uzlādes stacijas elektromobiļiem); un/vai

e) finansiālus vai loģistikas stimulus (piemēram, subsidētas sabiedriskā transporta biļetes, bezmaksas autostāvvieta/uzlādes stacijas elektromobiļiem, autobusu pakalpojumi vai organizēta kopbraukšana).

Visā komunikācijā tiek uzsvērti divkāršie ieguvumi no ilgtspējīgas pārvietošanās: samazināta ietekme uz vidi un uzlabota personīgā un sabiedrības veselība.

Ilgtspējīgas darbinieku transporta iespējas ietver aktīvo pārvietošanos (piemēram, iešanu kājām, velosipēdus), sabiedrisko transportu (autobusu, vilcienu, tramvaju, metro, laivu), elektriskos un hibrīda transportlīdzekļus, kopīgu automašīnu izmantošanu un braucienu koplietošanas programmas, kā arī uzņēmuma organizētas autobusu pārvadājumu sistēmas.

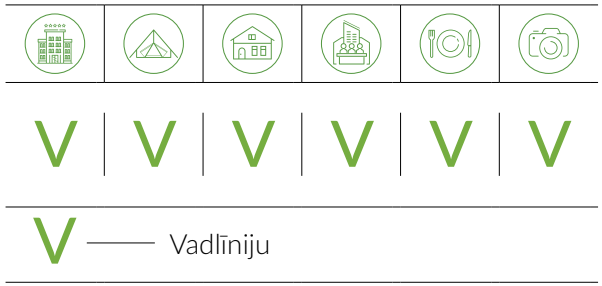
ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
BE šis kritērijs ir obligāts.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus par iekšējo komunikāciju, kas veicina ilgtspējīgu nokļūšanu darbā (piemēram, e-pastus, plakātus, iekšējā tīkla ziņojumus), ar pierādījumiem par to izplatīšanu vismaz reizi sešos mēnešos.

6.10.

Iestāde veic pasākumus IT sistēmu ietekmes uz vidi samazināšanai. (V)

Īpašos apstākļos, ja izvēlas d) un/vai e) variantu, iestāde iesniedz dokumentus par visām īstenotajām motivācijas programmām, atbalsta pasākumiem vai nodrošināto infrastruktūru (piemēram, darbinieku piezīmes, pirkumu vai uzstādīšanas reģistri, motivācijas politiku apraksti).

Sniegtie izmantoto vizuālo materiālu fotogrāfiskie vai fiziskie apliecinājumi apstiprina, ka tie ir informatīvi, pievilcīgi un skaidri pieejami visam darbiniekiem.

Nozīme

Digitālajām sistēmām (tostarp IT iekārtām, tiešsaistes pakalpojumiem un datu infrastruktūrai) ir nozīmīga ietekme uz vidi visā to dzīves ciklā. Tā ietver enerģijas patēriņu, izejvielu ieguvi un ar datiem saistītās emisijas (bieži sauktas par digitālo piesārņojumu). Atbildīgi pārvaldot IT, iestādes var samazināt gan savu fizisko, gan digitālo ietekmi uz vidi.

Prasības īstenošanai

Iestāde veic pasākumus atbildīgai savas digitālās prakses un IT aprīkojumu pārvaldīšanai ar mērķi samazināt enerģijas patēriņu, pagarināt aprīkojuma kalpošanas laiku un samazināt nevajadzīgu datu pārraidi un uzglabāšanu.

Iestāde īsteno minimālo pasākumu skaitu atkarībā no darbinieku skaita iestādē:

- Iestādes ar mazāk nekā 50 darbiniekiem īsteno vismaz 1 pasākumu; un
- Iestādes ar ≥50 darbiniekiem īsteno vismaz 3 pasākumus.

6.10.

Iestāde veic pasākumus IT sistēmu ietekmes uz vidi samazināšanai. (V)

Pasākumu piemēri:

a) digitālās komunikācijas optimizēšana, samazinot masu e-pasta vēstuļu un biļetenu biežumu vai apjomu, atceļot abonementu neizmantotām platformām vai digitālajiem pakalpojumiem un deaktivizējot nevajadzīgas automātiskās atskaņošanas vai automātiskās mākoņsinhronizācijas funkcijas;

b) izvēles par labu mazākas vides ietekmes izraisošai digitālai infrastruktūrai, izvēloties datu pakalpojumu vai tīmekļa pakalpojumu sniedzējus, kuri rada mazākas oglekļa emisijas vai izmanto atjaunojamās enerģijas avotus. Priekšroka dodama pakalpojumu sniedzējiem, kas ir publicējuši vides snieguma mērķus vai ilgtspējas ziņojumus;

c) mazāku vides ietekmju IT aprīkojuma iegāde, piemēram:

- energoefektīvi modeļi (piemēram, Energy Star, EPEAT);
- atjaunotas vai lietotas iekārtas labā darba kārtībā; un/vai
- iekārtas ar ilgāku kalpošanas laiku un remonta garantijām.

d) atbildīgas digitālo tehnoloģiju izmantošanas veicināšana darbinieku vidū, izmantojot politiku vai iekšējo informētību par tādām tēmām kā:

- neizmantoto monitoru un ierīču izslēgšana;
- nevajadzīgas straumēšanas novēršana vai video izšķirtspējas samazināšana;
- neizmantoto digitālo failu un e-pasta vēstuļu arhivēšana vai dzēšana;

6.10.

Iestāde veic pasākumus IT sistēmu ietekmes uz vidi samazināšanai. (V)

- enerģijas taupības iestatījumu izmantošana (piemēram, tumšais režīms, eko režīms); un/vai
- atbildīga mākslīgā intelekta (MI) rīku izmantošana.

e) viesu digitālo emisiju ierobežošana, piemēram,

- viesu istabās nepiedāvājot izklaides pakalpojumus ar augstu emisiju līmeni (piemēram, straumēšanas platformas); un/vai
- nodrošinot ekoloģisko režīmu vai zema enerģijas patēriņa displeja iestatījumus publiskajās ierīcēs.

f) personāla izpratnes vai apmācības pasākumu[127] organizēšana par atbildīgu digitālo praksi un IT sistēmu ietekmi uz vidi, pēc izvēles iesaistot viesus (piemēram, izvietojot norādes, izmantojot e-mācības, digitālos ceļvežus). Šie pasākumi var aptvert tādus tematus kā digitālo pakalpojumu ekodizains, ētiska datu izmantošana, iekļaušana un pieejamība (veicinot digitālās atbildības kultūru uzņēmumā); un/vai

g) iestādes digitālās klātbūtnes vides ietekmju mazināšana, veicot šādus pasākumus:

- novērtējot vai sertificējot tīmekļa vietnes vides sniegumu, ja iestādei ir instrumenti vai iekšējās iespējas to uzlabot; un/vai
- optimizējot tīmekļa vietni energoefektivitātes nolūkā (piemēram, viegls dizains, samazināts multivides izmērs, atjaunojamās enerģijas avotu izmantošana hostinga nodrošināšanai).

127 Skatīt glosāriju

6.10.

Iestāde veic pasākumus IT sistēmu ietekmes uz vidi samazināšanai. (V)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

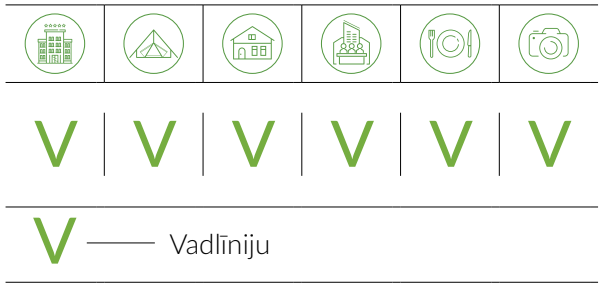
- īsu aprakstu vai iekšējo politiku, kurā izklāstīti izvēlētie digitālās ilgtspējas pasākumi (vismaz 1 iestādēm ar mazāk nekā 50 darbiniekiem; vismaz 3 iestādēm ar 50 vai vairāk darbiniekiem); un
- iepirkumu uzskaiti, aprīkojuma inventāru, apmācību materiālus (attiecīgā gadījumā) vai citus attiecīgus dokumentus, kas apstiprina pasākumu īstenošanu.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors var pārliecināties par tādām darbībām kā ekrāna iestatījumi, apzīmējumi vai izmantotais aprīkojums, veicot vizuālu pārbaudi vai darbinieku intervijās.

6.11.

Mēbeļu, iekārtu un piederumu dzīves cikls tiek pagarināts to atjaunojot, pārstrādājot vai ziedojo. (V)

Nozīme

Mēbeļu[128], iekārtu[129] un citu ilgtermiņa preču kalpošanas laika pagarināšana samazina pieprasījumu pēc jaunas produkcijas, samazina atkritumu daudzumu un minimizē oglekļa emisijas. Ja priekšmetus vairs nevar izmantot uz vietas, atbildīga ziedošana labdarības vai pārstrādes organizācijām vēl vairāk pagarina to kalpošanas laiku, atbalstot gan vides, gan sociālo vērtību.

Prasības īstenošanai

Iestāde pievērš uzmanību ilgtermiņa preču (mēbeles, iekārtas, materiāli un piederumi) kalpošanas laika pagarināšanai, izmantojot:

a) atjaunošanu vai pārstrādi, ko veic iekšēji vai trešās puses uzņēmumā, ja šāda rīcība pagarinā preces kalpošanas laiku un novērš jaunas līdzvērtīgas preces iegādi; un/vai

b) ziedojot priekšmetus, kurus nevar atkārtoti izmantot iekšēji, labdarības vai pārstrādes organizācijām, kas nodrošina to turpmāku izmantošanu (piemēram, tālākpārdošanu, izjaukšanu, pārstrādi).

Īpaša uzmanība tiek pievērsta priekšmetiem, kas pirms ziedošanas prasa īpašu apstrādi vai sagatavošanu (piemēram, datu dzēšana tehnoloģisko ziedojumu gadījumā). Ir stingri ieteicams, lai ziedotie priekšmeti atbilstu pamata ziedošanas nosacījumiem, nodrošinot, ka priekšmeti ir tīri, droši un labā darba kārtībā, lai novērstu atkritumu apglabāšanas slogu pārnešanu uz saņēmējorganizācijām.

128 Skatīt glosāriju
129 Skatīt glosāriju

6.11.

Mēbeļu, iekārtu un piederumu dzīves cikls tiek pagarināts to atjaunojot, pārstrādājot vai ziedojo. (V)

Pārtikas ziedojumi ir iekļauti 6.15. kritērijā.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

a) dokumentāciju par atjaunošanas vai otrreizējās pārstrādes darbībām, kas veiktas pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem); un/vai

b) līgumus, ziedojumu kvītis vai rakstisku saraksti ar saņēmējorganizācijām pēdējo 6 mēnešu laikā.

6 IEPIRKUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Pārtika un dzērieni							
6.12	Iestāde iepērk un popularizē dažādu kategoriju, kas ir bioloģiskus, un/vai ar ekosertificētu, un/vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētus, un/vai vietējā ražojuma, pārtikas un dzērienu produktus.	O	O	O	O	O	O
6.13	Iestāde neiegādājas zivju produktus, jūras veltes un gaļu no apdraudētām vai aizsargātām sugām.	O	O	O	O	O	O
6.14	Tiek piedāvāta un ēdienkartē/bufetē skaidri norādīta vismaz 1 veģetāra uzkoda, 1 veģetārs pamatēdiens un 1 vegāna uzkoda vai pamatēdiens.	O	O	O	O	O	O
6.15	Uzņēmums īsteno pasākumus pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanai.	O	O	O	O	O	O
6.16	Ja ūdens kvalitāte atbilst atbilstošiem standartiem, viesiem tiek piedāvāts krāna ūdens.	O	O	O	O	O	O
6.17	Vismaz 10 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.	V	V	V	V	V	V
6.18	Vismaz 25 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.	V	V	V	V	V	V

6

IEPIRKUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
6.19	Vismaz 30 % no visām iestādē piedāvātajām uzkodām un pamatēdieniem ir veģetāri, vai arī vismaz vienu dienu nedēļā gan viesiem, gan darbiniekiem tiek piedāvāti tikai veģetāri vai vegāni ēdieni.	V	V	V	V	V	V
6.20	Iestāde piedāvā vismaz 1 vegānu uzkodu, 1 vegānu pamatēdienu un 1 vegānu desertu.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	5	5	5	5	5	5
	Vadlīniju kritēriji	4	4	4	4	4	4

6.12.

Iestāde iepērk un popularizē dažādu kategoriju, kas ir bioloģiskus, un/vai ar ekosertificētu, un/vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētus, un/vai vietējā ražojuma, pārtikas un dzērienu produktus.

(O) ⓘ

Pārtika un dzērieni

Nozīme

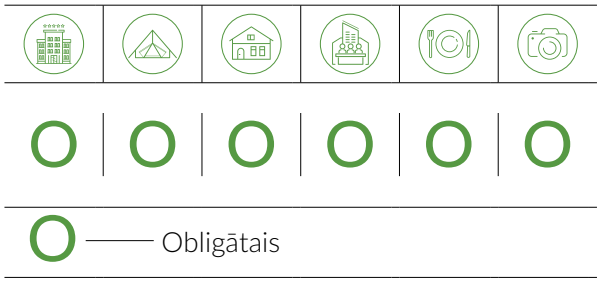
Šis kritērijs veicina ilgtspējīgas pārtikas sistēmas, samazinot CO_2 emisijas, uzlabojot dzīvnieku labturību, atbalstot vietējo ekonomiku un mazos ražotājus. Prioritizējot sertificētus vai vietējos pārtikas un dzērienu produktus, tiek samazināta negatīvā ietekme uz vidi, ko rada rūpnieciskā lauksaimniecība un intensīvā pārtikas ražošana, kas ir galvenie zemes un augsnes degradācijas, ķīmisko vielu un pesticīdu piesārņojuma, un bioloģiskās daudzveidības izzušanas cēloņi.

Prasības īstenošanai

Iestāde pērk un veicina pārtikas un dzērienu produktu, kas ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma, iegādi. Viesnīcas un hosteļi (HH), kempingi un brīvdienu parki (CHP), mazās tūrisma mītnes (SA), konferenču centri (CC) un atrakcijas (A) pērk vismaz 5 atbilstošus pārtikas un dzērienu produktus. Restorāni/kafejnīcas (R) iegādājas vismaz 10 atbilstošus produktus.

Šie produkti tiek izmantoti ievērojamā daudzumā un/vai katru dienu un aptver vismaz 5 vai 10 dažādas produktu kategorijas (atkarībā no uzņēmuma kategorijas). Atbilstošās produktu kategorijas ietver:

a) karstie dzērieni (piemēram, kafija, tēja, karstā šokolāde);

6.12.

Iestāde iepērk un popularizē dažādu kategoriju, kas ir bioloģiskus, un/vai ar ekosertificētu, un/vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētus, un/vai vietējā ražojuma, pārtikas un dzērienu produktus.

(O) (i)

b) uksti bezalkoholiskie dzērieni (piemēram, sulas, kombuča);

c) alkoholiskie dzērieni (piemēram, vīns, alus, liķieri);

d) piena produkti (piemēram, piens, jogurts, siers, augu izcelsmes alternatīvas);

e) maizes izstrādājumi (piemēram, maize, konditorejas izstrādājumi);

f) augļi/dārzeņi (tostarp žāvēti/konservēti);

g) graudi un cietes (piemēram, makaroni, rīsi, milti, kartupeļi);

h) gaļas izstrādājumi, zivis, mājputni un olas; un/vai

i) garšvielas, smēriņi un saldinātāji (piemēram, medus, ievārījums, cukurs, mērces);

j) pākšaugi, rieksti un sēklas;

k) eļļas, etiķi un tauki;

l) garšaugi un garšvielas.

Bioloģiskie, ekosertificētie vai godīgas tirdzniecības produkti ir sertificēti valsts vai starptautiskajās iestādēs. Produkti, ja iespējams, tiek ražoti vietējā līmenī, lai samazinātu ietekmi uz vidi, samazinot transporta izmaksas un stimulējot vietējo ekonomiku. Vietējie produkti tiek ražoti ne vairāk kā 100 km attālumā no iestādes. Tas ietver produktus, kas audzēti iestādes teritorijā, kā arī produktus, kas savākti vai ievākti savvaļā tajā pašā rādiusā. Turklāt vietējie ražotāji saskaņā ar valsts standarta definīciju ir jāuzskata par mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem (MVU). Retos gadījumos, ja iestādes atrašanās vietas dēļ 100 km rādiusā nav atrodami ražotāji, izmanto tuvāko ražotāju. Šādos gadījumos iestāde sniedz

6.12.

Iestāde iepērk un popularizē dažādu kategoriju, kas ir bioloģiskus, un/vai ar ekosertificētu, un/vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētus, un/vai vietējā ražojuma, pārtikas un dzērienu produktus.

(O) ⓘ

rakstisku, parakstītu pamatojumu, kāpēc ir izmantots šis konkrētais ražotājs (tas var būt, piemēram, ražotāja īpašā ilgtspējības misija). Iestādēm, kas atrodas valstīs, kuru platība pārsniedz 1 miljonu km^2, vispārējais maksimālais pieļaujamais attālums ir 500 km. Priekšroka dodama vietējiem ražotājiem, kuri var pierādīt ilgtspējīgas prakses, dzīvnieku labturības standartu vai sertifikātu ievērošanu.

Kur piemērojams, izvēloties sertificētus produktus, jāņem vērā dzīvnieku labturība, audzēšana, dzīves apstākļi un kaušanas prakse. Tomēr ar ilgtspējīgām praksēm vai dzīvnieku labturību vien nepietiek, lai atbilstu šim kritērijam. Iestādes tiek mudinātas plānot produktu izvēli, pamatojoties uz sezonas pieejamību un vietējiem ražas cikliem.

Ir stingri ieteicams skaidri norādīt, kuri produkti ir bioloģiski, un/vai ekosertificēti, un/vai ar godīgas tirdzniecības sistēmu sertifikātu, un/vai vietējā ražojuma (ja vien tas nav aizliegts ar likumu). To var izdarīt ēdienkartē vai ar norādēm uz bufetes galda. Norādēs izmantojamas ikonas vai citi viegli saprotami saziņas līdzekļus. Turklāt ir ieteicams, lai zivju/gaļas produktiem vienmēr būtu norādīta produkta izcelsme un lai ēdienkartē un uz bufetes galda būtu norādīti alerģiju izraisītāji.

Tāpat stingri ieteicams, lai iestāde laika gaitā pakāpeniski palielinātu šādu produktu skaitu un klāstu, cenšoties aptvert plašāku daļu no kopējā ēdienu un dzērienu piedāvājuma. Lai gan šis kritērijs galvenokārt attiecas uz viesiem piedāvātajiem ēdieniem un dzērieniem, ieteicams to ieviest arī darbinieku ēdnīcā. Gatavie ēdieni, kas pagatavoti virtuvē, ir atbrīvoti no šā kritērija.

Ja atbilstība šim kritērijam nav iespējama valsts tiesību aktu vai valsts līmenī piemērojamo ierobežojumu dēļ, 6.12. punkts tiek atzīmēts kā “Neattiecas” (N/A) un kritērijs 6.17. tiek piemērots kā obligāts kritērijs.

6.12.

Iestāde iepērk un popularizē dažādu kategoriju, kas ir bioloģiskus, un/vai ar ekosertificētu, un/vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētus, un/vai vietējā ražojuma, pārtikas un dzērienu produktus.

(O) ⓘ

ⓘ Piezīme par valsts pielāgošanos:
FR, SE un NO kritērijs par dažādu kategoriju bioloģisko, ekomarķētu, godīgas tirdzniecības un/vai vietēji ražotu pārtikas un dzērienu produktu iegādi un popularizēšanu attiecas uz katru ēdināšanas piedāvājumu iestādē, t. i., katru brokastu bufeti vai ēdienkarti, katru pusdienu un vakariņu bufeti vai ēdienkarti, kā arī istabu servisa ēdienkarti (izņemot gadījumus, kad istabu serviss ir ārpakalpojums vai ēdiens ir gatavs). Kafijas stendi viesu istabās un uzkodu piedāvājumi nav iekļauti.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz sarakstu ar vismaz 5 vai 10 (atkarībā no iestādes kategorijas) sertificētiem vai vietējā ražojuma pārtikas un dzērienu produktiem, aptverot vismaz 5 vai 10 produktu kategorijas. Sarakstā ir skaidri norādītas visas sertifikācijas, ekomarķējumi vai citi pierādījumi, kas apstiprina, ka uzskaitītie produkti ir bioloģiski, ekosertificēti, sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

Īpašos apstākļos, ja piemērojams, iestāde iesniedz pamatojumu par iepirkumiem no konkrētiem vietējiem ražotājiem, ja tie atrodas tālāk par 100 km robežu.

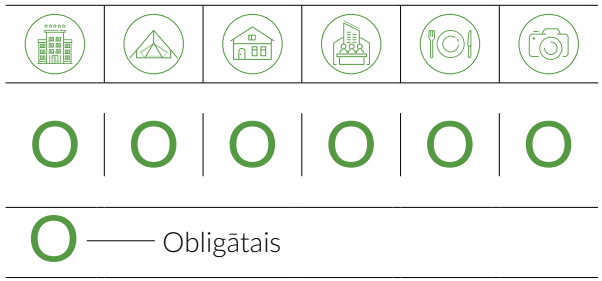
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[130] iestādes noliktavā vai restorānā, lai nodrošinātu uzskaitīto pārtikas un dzērienu produktu atbilstību sarakstam, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Ja auditors konstatē neatbilstības vai rodas aizdomas par pārkāpumiem, var tikt pieprasīti rēķini, pirkumu pasūtījumi vai līgumi ar piegādātāju adresēm, lai gūtu apstiprinājumu, ka uzskaitītie produkti ir bioloģiski, ekosertificēti, sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmām un/vai vietējā ražojuma (piemēram, lai pārbaudītu valsts vai starptautisko iestāžu izsniegtos sertifikātus vai piegādātāju atrašanās vietu).

130 Skatīt glosāriju

6.13.

Iestāde neiegādājas zivju produktus, jūras veltes un gaļu no apdraudētām vai aizsargātām sugām. (O)

Nozīme

Apdraudētu vai aizsargātu sugu zivju, jūras velšu un gaļas patēriņš tieši veicina bioloģiskās daudzveidības zudumu un ekosistēmu degradāciju. Izvairoties no šiem produktiem, iestādes aizsargā apdraudētas sugas, atbalsta ilgtspējīgas iepirkumu prakses un rīkojas atbilstoši starptautiskajām dabas aizsardzības prasībām.

Prasības īstenošanai

Kā daļu no iepirkumu politikas iestāde formulē tādu zivju, jūras velšu un gaļas produktu, kas iegūti no apdraudētām sugām vai sugām, kuru tirdzniecība ir aizliegta vai ierobežota saskaņā ar starptautiskajiem vai valsts aizsardzības noteikumiem, izslēgšanu no iepirkumiem.

Lai pārbaudītu sugu statusu, ieteicams izmantot Starptautiskās Dabas aizsardzības savienības (IUCN) apdraudēto sugu sarakstu vai CITES (Konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām sugām) pielikumus. Iestāde neiegādājas sugas, kas ir atzītas par apdraudētām, apdraudētām vai kritiski apdraudētām, kā arī sugas, kuru tirdzniecība ir aizliegta vai ierobežota. Lai pārbaudītu zivju un jūras velšu statusu, var izmantot (vietējo) zivju un jūras velšu ceļvedi (piemēram, Good Fish Guide, Mr. Good Fish, Seafood Watch vai līdzvērtīgu atzītu ceļvedi), un vispārīgi tiek izvairīts no sugām ar „sarkano/izvairīties" novērtējumu. Attiecīgā gadījumā var izmantot arī globālus ceļvežus, piemēram, WWF Seafood Guides.

Turklāt atzīts sertificētas akvakultūras ekoloģiskais marķējums var palīdzēt identificēt produktus, kas nav iegūti no apdraudētām sugām un nesatur tās.

6.13.

Iestāde neiegādājas zivju produktus, jūras veltes un gaļu no apdraudētām vai aizsargātām sugām. (O)

Produkti, kas iegūti no darbībām, kuras ir būtiski kaitīgas bioloģiskajai daudzveidībai, jo tie tieši iznīcina dzīvotnes, rada augstu piezvejas līmeni, veicina sugu skaita samazināšanos vai liela mēroga ekosistēmu pārveidošanu (piemēram, grunts zveja ar traļiem, zveja ar cianīdu), ir stingri izslēgti.

Par pārtikas iepirkumiem, ēdienkartes plānošanu un ēdienu gatavošanu (piemēram, iepirkumu darbinieki, pavāri/virtuves vadība, pārtikas un dzērienu (F&B) vadītāji) atbildīgie darbinieki ir informēti par iestādes apņemšanos neiegādāties apdraudētas vai aizsargātas sugas. Viņiem ir pieejamas un viņi zina, kā izmantot atjauninātu atsauces sarakstu/vadlīnijas, lai pārbaudītu sugu statusu pirms pasūtīšanas vai piegādes pieņemšanas.

Audita procesa apliecinājumi

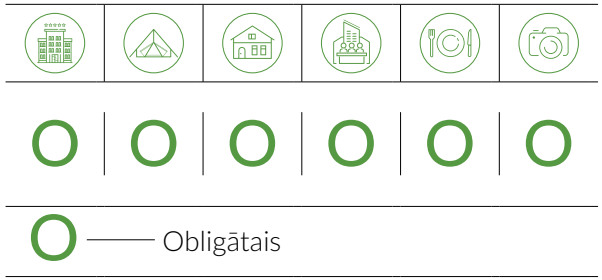
Audita laikā iestāde iesniedz:

- jaunāko ēdienkarti; un
- saistītu sarakstu, kurā norādītas ēdienkartē izmantotos zivju, jūras velšu un gaļas veidus, ja iespējams, pievienojot piegādātāju rēķinus/iegādes dokumentus (norādot sugas nosaukumu un, ja piemērojams, sertifikātus) par pēdējiem 24 mēnešiem (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešiem (jauniem pieteikuma iesniedzējiem).

Atbilstību apstiprina ledusskapja, saldētavas un uzglabāšanas telpu vizuāla pārbaude.

6.14.

Tiek piedāvāta un ēdienkartē/bufetē skaidri norādīta vismaz 1 veģetāra uzkoda, 1 veģetārs pamatēdiens un 1 vegāna uzkoda vai pamatēdiens. (O)

Nozīme

Veģetāru[131] un vegānu[132] alternatīvu piedāvāšana ir būtiska ēdināšanas pakalpojumu ietekmes uz vidi samazināšanai. Intensīvā lopkopība ir viens no galvenajiem klimata pārmaiņu, mežu izciršanas, bioloģiskās daudzveidības zuduma, ūdens piesārņojuma un augsnes degradācijas cēloņiem. Turpretim augu izcelsmes ēdieniem parasti nepieciešams mazāk dabas resursu, tie rada mazāk siltumnīcefekta gāzu emisiju un var veicināt reģeneratīvas un ilgtspējīgas pārtikas sistēmas. Šis kritērijs atbilst arī viesu un personāla pieaugošajam pieprasījumam pēc veselīgiem, ētiskiem un videi draudzīgiem ēdieniem.

Prasības īstenošanai

Vismaz 1 veģetāra uzkoda; 1 veģetārs pamatēdiens un 1 vegāna uzkoda vai pamatēdiens tiek piedāvāti visos ēdināšanas pakalpojumu veidos (piemēram, brokastīs, pusdienās, vakariņās) un visos iekšēji pārvaldītajos restorānos, kioskos, uzkodu bāros, un izvēles iespējas ir skaidri atzīmētas ēdienkartē vai bufetē. Šī norāde tiek veikta, izmantojot ikonas vai citus viegli saprotamus saziņas līdzekļus. Vegetārie un vegānie ēdieni pēc pieprasījuma ir pieejami arī darbinieku ēdnīcā.

Restorānos, kas darbojas ar nedēļas ēdienkarti, tiek piedāvātas ikdienas veģetārie/vegānie ēdieni, un tie mainās katru nedēļu, lai nodrošinātu daudzveidību un uztura līdzsvaru. Restorānos ar fiksētu ēdienkarti, piemēram, restorānos, kas piedāvā vairāku kārtu ēdienkarti, tiek piedāvāti un prezentēti veģetārie ēdieni. Tiek veicinātas alternatīvas ēdienkartes sistēmas, piemēram, standarta

131 Skatīt glosāriju
132 Skatīt glosāriju

6.14.

Tiek piedāvāta un ēdienkartē/bufetē skaidri norādīta vismaz 1 veģetāra uzkoda, 1 veģetārs pamatēdiens un 1 vegāna uzkoda vai pamatēdiens. (O)

veģetārie ēdieni ar iespēju pievienot gaļu/zivis vai ēdieni, kurus var pasūtīt veģetārajā vai ne-veģetārajā versijā.

Restorāniem tiek ieteikts iekļaut ēdienkartē īsu paziņojumu par augu valsts pārtikas lietošanas priekšrocībām videi un veselībai. Turklāt tiek ieteikts, lai augu valsts ēdieni atbilstu sabalansēta uztura vadlīnijām: aptuveni 1/3 pākšaugi vai citi proteīna avoti (piemēram, tofu, tempe, pupas, lēcas, aļģes), 1/3 pilngraudi vai graudaugi un 1/3 dārzeņi vai augļi. Lai samazinātu resursu intensīvu pārstrādi, tiek stingri ieteikts izmantot pilnvērtīgus un minimāli apstrādātus produktus.

Audita procesa apliecinājumi

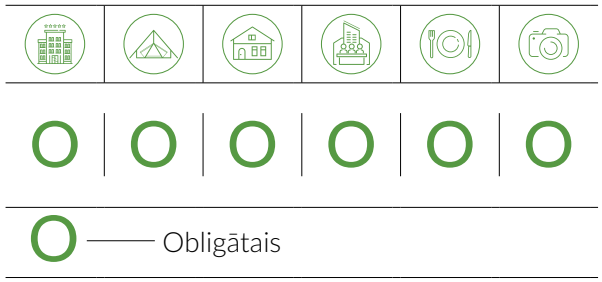
Vizuālās pārbaudes laikā auditors apstiprina šādas lietas:

- ir pieejams nepieciešamais veģetāro un vegānu ēdienu skaits un veids, un tie ir skaidri atzīmēti ēdienkartēs/bufetēs visos ēdināšanas pakalpojumu veidos un visos iekšēji pārvaldītajās restorānos (piemēram, ar ikonām, zīmēm utt.); un
- ēdienkartēs veģetārie/vegānie ēdieni tiek mainīti, lai izvairītos no atkārtošanās.

6.15.

Uzņēmums īsteno pasākumus pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanai.

(O) (i)

Nozīme

Lai samazinātu ēdināšanas pakalpojumu ietekmi uz vidi un nevajadzīgas izmaksas, iestāde veic proaktīvus pasākumus radīto pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanai. Prioritāte ir pārtikas atkritumu rašanās novēršana („augšupēji"), kam seko atbildīga pārtikas atlieku apsaimniekošana, tās atkārtoti izmantojot vai pārdalot („lejupēji"), un tikai kā pēdējais solis – pārstrādājot vai kompostējot.

Prasības īstenošanai

Iestāde īsteno vismaz 2 pasākumus, kas vērsti uz pārtikas atkritumu samazināšanu. Viesnīcas un hosteļi (HH), kempingi un brīvdienu parki (CHP), konferenču centri (CC), restorāni/kafejnīcas (R) un atrakcijas (A) turklāt izstrādā un īsteno pārtikas atkritumu samazināšanas plānu. Šajā plānā tiek identificēti galvenie pārtikas atkritumu rašanās avoti iestādē un izklāstīti konkrēti pasākumi pārtikas atkritumu samazināšanai dažādos pārtikas sagatavošanas un pasniegšanas procesa posmos. Plānā ir iekļauti gan augšupēji novēršanas pasākumi, gan lejupējās atkārtotas izmantošanas vai pārdales stratēģijas. Mazām tūrisma mītnēm (SA) ir ieteicams (bet nav obligāti) izstrādāt šādu plānu.

Plānā tiek vērā ņemti dažādi jautājumi, piemēram:

a) Vai pārtikas daudzumu un veidus var pielāgot?

b) Vai var izmantot mazāka izmēra šķīvjus vai piedāvāt pusi porcijas par zemāku cenu?

c) Vai ēdienu var uzglabāt un pasniegt tā, lai tas ilgāk saglabātos?

6.15.

Uzņēmums īsteno pasākumus pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanai.

(O) (i)

d) Vai pasniegšanu var mainīt no bufetes tipa (kas tiek nepārtraukti papildināta) uz porciju tipa servēšanu?

e) Kā var atkārtoti izmantot vai ziedot pāri palikušo pārtiku?

Ieteicams, lai plānā būtu iekļauta uzraudzības sistēma, kas uzskaita radīto pārtikas atkritumu daudzumu, veidu un izmaksas, kas būtu jāizmanto kā instruments, lai novērtētu konkrētu pasākumu panākumus.

Iestāde var koncentrēties uz vismaz diviem no šādiem augšupējiem vai lejupējiem pasākumiem:

a) porciju kontroles stratēģijas, piemēram, izmantojot mazākus šķīvjus vai piedāvājot pusi porcijas par zemāku cenu;

b) pieprasījuma prognozēšana, ņemot vērā noslogotību, iepriekšēju viesu reģistrēšanos vai grupu rezervācijas;

c) uzlabota ēdienkartes plānošana, lai optimizētu ātri bojājošos sastāvdaļu izmantošanu un izvairītos no pārprodukcijas;

d) krājumu rotācijas sistēmas, piemēram, FIFO (First In, First Out — pirmais iekšā, pirmais ārā), lai samazinātu bojāšanos; un/vai

e) personāla apmācības[133] par pārtikas uzglabāšanu, sagatavošanu un krājumu pārvaldību, tostarp moduļi par to, kā plānot ēdienkartes ar minimālu atkritumu daudzumu un radoši pārstrādāt sastāvdaļas.

133 Skatīt glosāriju

6.15.

Uzņēmums īsteno pasākumus pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanai.

(O) (i)

Tāpat ieteicams, lai virtuves personāls būtu pieejamas apmācības par pārtikas atkritumu rašanās novēršanu, tostarp ēdienu gatavošanu no atgriezumiem un atlikumiem, pareizu iepakošanu un krājumu pārvaldības metodēm.

Piemēri pieņemtiem pasākumiem tālākajā procesā ietver:

a) atlieku sastāvdaļu vai pagatavoto ēdienu izmantošana citos ēdienos (piemēram, zupās, sautējumos vai konditorejas izstrādājumos);

b) pārtikas pārpalikumu ziedošana ārējām organizācijām, piemēram, pārtikas bankām vai labdarības organizācijām (atbilstoši vietējiem pārtikas drošības likumiem);

c) „pretatkritumu" ēdienu, kas pagatavoti no pārtikas atliekām, popularizēšana;

d) atlaižu piedāvāšana pakalpojuma beigās, lai mudinātu klientus iegādāties nepārdotos ēdienus (piemēram, sviestmaizes, kas pagatavotas no brokastu atliekām);

e) atlikumu pieejamības nodrošināšana personālam, ja nepieciešams; un/vai

f) piedāvājums viesiem iespēju paņemt līdzi neapēsto pārtiku, ievērojot 5.8. kritērija prasības un, ja to atļauj pārtikas higiēnas noteikumi.

Viesu informēšana un iesaistīšana pārtikas atkritumu samazināšanas mērķu sasniegšanā ir stingri rekomendēta. Iestāde nodrošina skaidrus, proaktīvus komunikācijas materiālus[134], piemēram, izvietojot zīmes bufetēs, mudinot viesus ņemt

134 Skatīt glosāriju

6.15.

Uzņēmums īsteno pasākumus pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanai.

(O) ⓘ

tikai to, ko viņi var apēst; informāciju ēdienkartēs, uzsverot porciju izvēli vai pret atkritumiem vērstus mudinājumus; ilgtspējības ziņojumus viesu istabās vai brokastu telpās, izklāstot iestādes centienus un aicinot viesus piedalīties risinājuma īstenošanā.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
SE, FI un NL iestāde īsteno vismaz 5 pasākumus, kas vērsti uz pārtikas atkritumu samazināšanu.

Audita procesa apliecinājumi

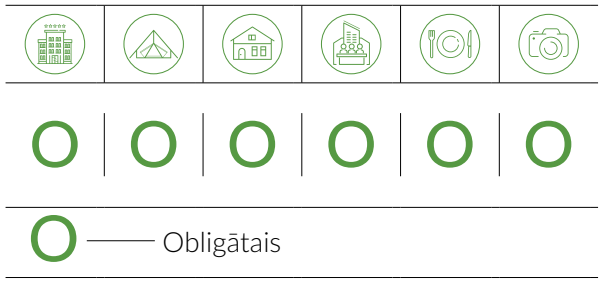
Audita laikā iestāde iesniedz pierādījuma dokumentāciju īstenotajiem pasākumiem pārtikas atkritumu samazināšanai, kas var ietvert virtuves apmācību žurnālus, bufetes apzīmējumu fotodokumentāciju vai ziedojumu uzskaiti; un

Īpašos apstākļos viesnīcas un hosteļi (HH), kempingi un brīvdienu parki (CHP), konferenču centri (CC), restorāni/kafejnīcas (R) un atrakcijas (A) iesniedz pārtikas atkritumu samazināšanas plānu.

Ja iespējams, vizuālajā pārbaudē tiek gūts apstiprinājums īstenoto pasākumu norisei uz vietas.

6.16.

Ja ūdens kvalitāte atbilst atbilstošiem standartiem, viesiem tiek piedāvāts krāna ūdens. (O)

Nozīme

Lai samazinātu ar pudelēs pildītā ūdens patēriņa saistīto ietekmi uz vidi (ieskaitot emisijas no transporta, ražošanas un iepakojuma materiālu, piemēram, plastmasas, alumīnija un stikla atkritumu apsaimniekošanas), iestāde viesiem, ja vietējā ūdens kvalitāte to atļauj, piedāvā izmantot krāna ūdeni.

Prasības īstenošanai

Krāna ūdens tiek piedāvāts vismaz restorānos, sanāksmju telpās un darbinieku telpās, bet to var piedāvāt arī reģistratūrā, sporta zālē utt. Viesu istabās iestāde piedāvā krāna ūdeni traukos, kurus atkārtoti uzpilda iestādē, nodrošina glāzes numuros vai informē par krāna ūdens atbilstību, izvietojot izglītojošas norādes, informāciju numuros vai digitālos komunikācijas materiālos[135]. Jebkāda veida vienreizlietojama ārēji pildīta ūdens (tostarp atkārtoti lietojamu stikla pudeļu) iegāde un pasniegšana neatbilst šim kritērijam.

Iespēja piedāvāt krāna ūdeni ir atkarīga no tā kvalitātes un ūdens apgādes iestādē. Ja krāna ūdens kvalitāte to ļauj, to var piedāvāt tādu, kāds tas ir, vai arī to var filtrēt pirms pasniegšanas. Pudelēs pildītu ūdeni nevar piedāvāt viesiem kā standarta piedāvājumu, taču to joprojām var iegādāties pēc pieprasījuma.

Ja krāna ūdens kvalitāte neatbilst valsts dzeramā ūdens standartiem (piemēram, pesticīdu, smago metālu u. c. satura dēļ), šis kritērijs nav piemērojams (N/A). Šādos gadījumos iestāde iesniedz dokumentārus pierādījumus, piemēram, nesen veiktu ūdens kvalitātes analīzi vai kompetentās iestādes vai sertificēta ūdenssaimniecības uzņēmuma ziņojumu. Ja valsts iestādes nosaka,

135 Skatīt glosāriju

6.16.

Ja ūdens kvalitāte atbilst atbilstošiem standartiem, viesiem tiek piedāvāts krāna ūdens. (O)

ka higiēnas noteikumi ir pretrunā ar šo kritēriju, iestāde ievēro oficiālos valsts noteikumus. Reģionos, kur ūdens ir oficiāli dzerams, bet tūristi to var slikti panest dažādu mikrobu profilu dēļ, iestāde nodrošina sertificētu ūdens analīzi, lai noteiktu, vai ir nepieciešama papildu filtrēšana.

Ja tiek konstatēts, ka ūdens nav piemērots dzeršanai, piemēro šādus noteikumus:

- uzņēmumam tiek ieteikts uzstādīt atbilstošas ūdens filtrēšanas sistēmas (piemēram, aktīvās ogles filtrus, apgrieztās osmozes sistēmas), lai uzlabotu ūdens kvalitāti un padarītu to piemērotu viesu patēriņam;
- uzņēmums veic novērtējumu, lai identificētu visilgtspējīgāko alternatīvu (piemēram, atkārtoti lietojamus liela tilpuma ūdens dozatorus, konkrētajai valstij raksturīgas depozīta sistēmas). Pamatojums tiek dokumentēts, ņemot vērā vietējo infrastruktūru (piemēram, depozīta/atkārtotas lietošanas sistēmu trūkumu); un
- ja iespējams, izvairās no mazās pudelēs pildīta ūdens izmantošanas. Vēlams izmantot lielus atkārtoti lietojamus traukus (piemēram, 10–20 litru krūkas vai ūdens strūklakas).

Ja iestāde var pierādīt, ka tās klasifikācija prasa, lai viesu istabās tiktu piedāvāts papildu bezmaksas ūdens, pirmā izvēle joprojām ir krāna ūdens. Šādā gadījumā iestāde nodrošina arī uzpildes staciju vai piekļuvi drošam ūdenim pudeles uzpildei un veicina atkārtoti lietojamu ūdens pudeļ izmantošanu (piemēram, pārdodot vai nodrošinot tās).

6.16.

Ja ūdens kvalitāte atbilst atbilstošiem standartiem, viesiem tiek piedāvāts krāna ūdens. (O)

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās par krāna ūdens ir pieejamību visās nepieciešamajās viesiem un darbiniekiem pieejamajās telpās.

Īpašos apstākļos iestāde iesniedz:

- iepriekš minētos nepieciešamos pierādījumus, apgalvojumiem, ka šis kritērijs nav piemērojams (piemēram, juridisks izņēmums vai ūdens analīze); un/vai
- pierādījumus, ka uzņēmuma klasifikācija prasa, lai viesu istabās tiktu piedāvāts papildu bezmaksas ūdens (piemēram, izvilkums no klasifikācijas pārbaudes saraksta kopā ar klasifikācijas apstiprinājuma pierādījumu), ja uzņēmums var pierādīt, ka tā klasifikācija prasa papildu bezmaksas ūdeni. Šādā gadījumā vizuālā pārbaude apstiprina, ka ir pieejama uzpildīšanas iespēja un par to tiek informēti viesi.

6.17.

Vismaz 10 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

(V) ⓘ

Nozīme

Šis kritērijs veicina ilgtspējīgas pārtikas sistēmas, samazinot CO_2 emisijas, uzlabojot dzīvnieku labturību un atbalstot vietējo ekonomiku un mazos ražotājus. Prioritizējot sertificētus vai vietējos pārtikas un dzērienu produktus, tiek samazinātas transporta emisijas, stiprināta reģionālā pārtikas infrastruktūra un atbalstītas ētiskas un ekoloģiski apzinīgas lauksaimniecības prakses.

Prasības īstenošanai

Vismaz 10 % no visiem pārtikas un dzērienu produktiem, kas tiek izmantoti galvenajās apkalpošanas zonās, tostarp brokastīs, pusdienās, vakariņās, bārā/kafejnīcā un istabu apkalpošanā (ja tā tiek nodrošināta iekšēji), bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma. Šos produktus vēlams izmantot ievērojamā apjomā un/vai katru dienu. Ja istabu apkalpošana tiek nodrošināta ārpakalpojumu veidā, šis kritērijs neattiecas uz viesu istabu apkalpošanas piedāvājumiem.

10 % slieksnis tiek aprēķināts, pamatojoties uz pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādāto pārtikas un dzērienu produktu kopējo

V	V	V	V	V	V

V — Vadlīniju

6.17.

Vismaz 10 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

(V) ⓘ

svaru, tilpumu un/vai naudas vērtību. Lai atbilstu šim kritērijam, iestāde iesniedz apliecinājuma dokumentus par pārtikas un dzērienu produktu kopējo svaru, tilpumu un/vai naudas vērtību, kas iegādāti attiecīgajā periodā, kopā ar rēķiniem vai sarakstu, kurā norādīts atbilstošais svars, tilpums un/vai naudas vērtība tiem pārtikas un dzērienu produktiem, kas ir bioloģiski, ekosertificēti, sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

Bioloģiskajiem, ekosertificētajiem vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētajiem produktiem ir jāatbilst valsts vai starptautiskajām iestāžu prasībām sertifikātu atzīšanā. Ja iespējams, priekšroka šādu produktu izvēlēs tiek dota vietējā tirgū ražotiem produktiem, lai mazinātu ietekmi uz vidi, samazinot transporta izmaksas, un stimulētu vietējo ekonomiku. Vietējā ražojuma produkti ir definēti kā produkti, kas ražoti 100 km attālumā no iestādes. Tas ietver produktus, kas audzēti iestādes teritorijā, kā arī produktus, kas savākti vai ievākti savvaļā tajā pašā rādiusā. Turklāt vietējie ražotāji saskaņā ar valsts standarta definīciju ir jāuzskata par mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem (MVU). Retos gadījumos, kad iestādes atrašanās vietas dēļ 100 km rādiusā nav atrodami ražotāji, izmanto tuvāko ražotāju. Šādos gadījumos iestāde sniedz rakstisku, parakstītu pamatojumu, kāpēc ir izmantots konkrētais ražotājs (tas var būt, piemēram, ražotāja īpašā ilgtspējības misija). Iestādēm, kas atrodas valstīs, kuru platība pārsniedz 1 miljonu km², vispārējais maksimālais pieļaujamais attālums ir 500 km.

Priekšroka dodama arī vietējiem ražotājiem, kuri var pierādīt ilgtspējīgas prakses, dzīvnieku labturības standartu vai sertifikātu ievērošanu. Tomēr, lai atbilstu šim kritērijam, nepietiek ar to, ka tiek pievērsta uzmanība tikai ilgtspējīgām praksēm vai dzīvnieku labturībai. Attiecīgā gadījumā, izvēloties sertificētus produktus, jāņem vērā dzīvnieku turēšana, audzēšana, dzīves apstākļi un kaušanas prakse.

6.17.

Vismaz 10 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

(V) (i)

Iestādes tiek mudinātas plānot produktu izvēli, ņemot vērā sezonas pieejamību un vietējos ražas ciklus.

Ir stingri ieteicams, lai iestāde laika gaitā pakāpeniski paplašinātu šādu produktu skaitu un klāstu, cenšoties aptvert plašāku daļu no kopējā pārtikas un dzērienu piedāvājuma. Lai gan šis kritērijs galvenokārt attiecas uz viesiem piedāvātajiem pārtikas un dzērienu produktiem, ir ieteicams to ieviest arī darbinieku ēdnīcā.

(i) **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
SE šis kritērijs ir obligāts. DK vismaz 15 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski, kas nozīmē, ka ekoloģiskās marķējuma, godīgas tirdzniecības marķējuma vai vietējās ražošanas produkti neatbilst šim kritērijam.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz dokumentus (sarakstu vai rēķinus), kuros norādīts:

- kopējais svaru, tilpumu un/vai naudas vērtība pārtikas un dzērienu produktiem, kas iegādāti pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem); un
- informāciju par kritērija prasībām atbilstošu pārtikas un dzērienu produktu īpatsvaru, pierādot atbilstību 10 % slieksnim.

Kur attiecināms, iestāde iesniedz pamatojumu iepirkumiem no konkrētiem vietējiem ražotājiem, ja tie atrodas tālāk par 100 km robežu.

6.18.

Vismaz 25 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

(V) ⓘ

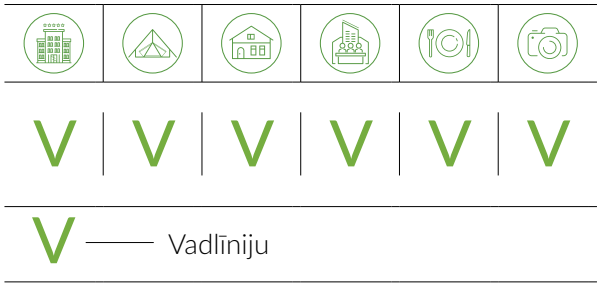
Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[136] vismaz 1 uzglabāšanas vietā vai 1 restorānā, lai konstatētu uzskaitīto pārtikas un dzērienu produktu atbilstību, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Nozīme

Šis kritērijs veicina ilgtspējīgas pārtikas sistēmas, samazinot CO_2 emisijas, uzlabojot dzīvnieku labturību un atbalstot vietējo ekonomiku un mazos ražotājus. Prioritizējot sertificētus vai vietējos pārtikas un dzērienu produktus, tiek samazinātas transporta emisijas, stiprināta reģionālā pārtikas infrastruktūra un atbalstītas ētiskas un ekoloģiski apzinīgas lauksaimniecības prakses.

Paredzamā īstenošana

Lai atbilstu šim kritērijam, iestāde nodrošina, ka vismaz 25 % no visiem pārtikas un dzērienu produktiem, kas tiek izmantoti galvenajās apkalpošanas zonās, tostarp brokastīs, pusdienās, vakariņās, bārā/kafejnīcā un istabu apkalpošanā (ja tā tiek nodrošināta iekšēji), bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma. Šos produktus vēlams izmantot ievērojamā apjomā un/vai katru dienu. Ja istabu apkalpošana tiek nodrošināta ārpakalpojumu veidā, šis kritērijs neattiecas uz viesu numuru apkalpošanas piedāvājumiem.

136 Skatīt glosāriju

6.18.

Vismaz 25 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

(V) ⓘ

25 % slieksnis tiek aprēķināts, pamatojoties uz pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādāto pārtikas un dzērienu produktu kopējo svaru, tilpumu un/vai naudas vērtību. Lai atbilstu šim kritērijam, iestāde iesniedz apliecinājuma dokumentus par pārtikas un dzērienu produktu kopējo svaru, tilpumu un/vai naudas vērtību, kas iegādāti attiecīgajā periodā, kopā ar rēķiniem vai sarakstu, kurā norādīts atbilstošais svars, tilpums un/vai naudas vērtība tiem pārtikas un dzērienu produktiem, kas ir bioloģiski, ekosertificēti, sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

Bioloģiskajiem, ekosertificētajiem vai godīgas tirdzniecības sistēmās sertificētajiem produktiem ir jāatbilst valsts vai starptautiskajām iestāžu prasībām sertifikātu atzīšanā. Ja iespējams, priekšroka šādu produktu izvēlēs tiek dota vietējā tirgū ražotiem produktiem, lai mazinātu ietekmi uz vidi, samazinot transporta izmaksas, un stimulētu vietējo ekonomiku. Vietējā ražojuma produkti ir definēti kā produkti, kas ražoti 100 km attālumā no iestādes. Tas ietver produktus, kas audzēti iestādes teritorijā, kā arī produktus, kas savākti vai ievākti savvaļā tajā pašā rādiusā. Turklāt vietējie ražotāji saskaņā ar valsts standarta definīciju ir jāuzskata par mazajiem vai vidējiem uzņēmumiem (MVU). Retos gadījumos, kad iestādes atrašanās vietas dēļ 100 km rādiusā nav atrodami ražotāji, izmanto tuvāko ražotāju. Šādos gadījumos iestāde sniedz rakstisku, parakstītu pamatojumu, kāpēc ir izmantots konkrētais ražotājs (tas var būt, piemēram, ražotāja īpašā ilgtspējības misija). Iestādēm, kas atrodas valstīs, kuru platība pārsniedz 1 miljonu km^2, vispārējais maksimālais pieļaujamais attālums ir 500 km.

Priekšroka dodama arī vietējiem ražotājiem, kuri var pierādīt ilgtspējīgas prakses, dzīvnieku labturības standartu vai sertifikātu ievērošanu. Tomēr, lai atbilstu šim kritērijam, nepietiek ar to, ka tiek pievērsta uzmanība tikai ilgt-

6.18.

Vismaz 25 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski un/vai ekosertificēti un/vai sertificēti godīgas tirdzniecības sistēmās un/vai vietējā ražojuma.

(V) ⓘ

spējīgām praksēm vai dzīvnieku labturībai. Attiecīgā gadījumā, izvēloties sertificētus produktus, jāņem vērā dzīvnieku turēšana, audzēšana, dzīves apstākļi un kaušanas prakse. Iestādes tiek mudinātas plānot produktu izvēli, ņemot vērā sezonas pieejamību un vietējos ražas ciklus.

Ir stingri ieteicams, lai iestāde laika gaitā pakāpeniski paplašinātu šādu produktu skaitu un klāstu, cenšoties aptvert plašāku daļu no kopējā pārtikas un dzērienu piedāvājuma. Lai gan šis kritērijs galvenokārt attiecas uz viesiem piedāvātajiem pārtikas un dzērienu produktiem, ir ieteicams to ieviest arī darbinieku ēdnīcā.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Dānijā vismaz 25 % no visiem iestādē izmantotajiem pārtikas un dzērienu produktiem ir bioloģiski, kas nozīmē, ka šā kritērija izpildei netiek pieņemti produkti ar ekomarķējumu, godīgas tirdzniecības marķējumu vai vietējā ražojuma produkti.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz dokumentus (sarakstu vai rēķinus), kuros norādīts:

- kopējā svara, tilpuma un/vai naudas vērtība pārtikas un dzērienu produktiem, kas iegādāti pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai pēdējo 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem); un
- informāciju par kritērija prasībām atbilstošu pārtikas un dzērienu produktu īpatsvaru, pierādot atbilstību 10 % slieksnim.

Kur attiecināms, iestāde iesniedz pamatojumu iepirkumiem no konkrētiem vietējiem ražotājiem, ja tie atrodas tālāk par 100 km robežu.

6.19.

Vismaz 30 % no visām iestādē piedāvātajām uzkodām un pamatēdieniem ir veģetāri, vai arī vismaz vienu dienu nedēļā gan viesiem, gan darbiniekiem tiek piedāvāti tikai veģetāri vai vegāni ēdieni. (O)

Vizuālās pārbaudes laikā auditors veic pārbaudes paraugu ņemšanu[137] vismaz 1 uzglabāšanas vietā vai 1 restorānā, lai konstatētu uzskaitīto pārtikas un dzērienu produktu atbilstību, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Nozīme

Gaļas patēriņa samazināšana un augu izcelsmes pārtikas izvēļu palielināšana ir galvenā stratēģija siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai, mazinātu negatīvo ietekmi uz zemes un ūdens resursiem un veicinātu veselīgāku uzturu.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka:

a) 30 % no visām piedāvātajām uzkodām un pamatēdieniem ir veģetāri[138]. Tas attiecas uz visiem iestādes iekšēji pārvaldītajiem restorāniem, bufetēm (30 % no bufetes piedāvājuma ir jābūt veģetāriem) un darbinieku ēdnīcām; vai

b) alternatīvi, vismaz vienu dienu nedēļā visās ēdienreizēs (t. i., brokastīs, pusdienās un vakariņās) un visos iekšēji pārvaldītajos restorānos un darbinieku ēdnīcās tiek pasniegtas tikai veģetāras un/vai vegānas[139] ēdienu izvēles. Turklāt, ja ēdināšanas pakalpojumi ir daļa no galvenā izmitināšanas piedāvājuma (piemēram, brokastis, puspansija, konferenču ēdināšana), ir

137 Skatīt glosāriju
138 Skatīt glosāriju
139 Skatīt glosāriju

6.19.

Vismaz 30 % no visām iestādē piedāvātajām uzkodām un pamatēdieniem ir veģetāri, vai arī vismaz vienu dienu nedēļā gan viesiem, gan darbiniekiem tiek piedāvāti tikai veģetāri vai vegāni ēdieni. (O)

obligāti jāievēro veģetārie/vegānie dienas kritēriji, pat ja šos pakalpojumus nodrošina ārējie pakalpojumu sniedzēji.

Iestāde rakstiski informē arī visus ārēji pārvaldītos restorānus savās telpās, mudinot tos pievienoties iniciatīvai.

Veģetāro ēdienu piedāvājums vai veģetāro ēdienu dienas ir skaidri atspoguļotas visās ēdienkartēs, un par tiem pozitīvā, informatīvā un saistošā veidā (piemēram, izvietojot norādes, ēdienkartes vai digitālās ēdienkartes) jāinformē gan viesi, gan darbinieki. Iestādei ir jāiesniedz ēdienkartes fotoattēls vai veģetāro ēdienu dienas reklāma, lai pierādītu atbilstību šim kritērijam.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā tiek pieņemts viens no šādiem pierādījumu veidiem:

a) vizuāla pārbaude apstiprina, ka visos iekšēji pārvaldītajos restorānos, bufetēs un personāla ēdnīcā vismaz 30 % no uzkodām un pamatēdieniem ir veģetāri; vai

b) iestāde iesniedz nedēļas ēdienkarti, kas liecina, ka vismaz vienu dienu nedēļā brokastīs, pusdienās un vakariņās tiek pasniegti tikai veģetārie/vegānie ēdieni.

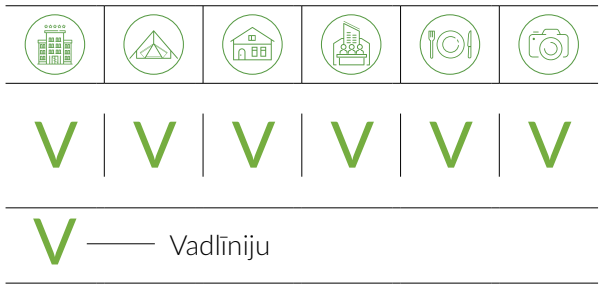
Iestāde arī uzrāda pierādījumus darbinieku ēdienkartes atbilstībai šīm prasībām (piemēram, ēdienkartes plāns vai vadības paziņojums). Visiem ārēji pārvaldītiem restorāniem tiek iesniegts rakstisks paziņojums (piemēram, pa e-pastu), informējot tos par iniciatīvu un mudinot piedalīties.

Auditors var pieprasīt arī fotogrāfijas vai ekrānuzņēmumus no fiziskajiem vai digitālajiem ēdienkartes displejiem un komunikācijas materiāliem vai izkārtnēm, kas reklamē veģetāro dienu vai 30 % veģetāro ēdienu (tie skaidri jānorāda visu iekšēji pārvaldīto restorānu ēdienkartēs/bufetēs).

6.20.

Iestāde piedāvā vismaz 1 vegānu uzkodu, 1 vegānu pamatēdienu un 1 vegānu desert.

(V) ⓘ

Nozīme

Tā kā vegānajiem ēdieniem[140] ir mazāka ietekme uz vidi nekā gaļas un piena produktu ēdieniem, iestāde piedāvā vegānu izvēles iespējas. Šis kritērijs atbilst arī viesu pieaugošajam pieprasījumam pēc alternatīvām parastajiem gaļas un piena produktu ēdieniem.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā vismaz 1 vegānu uzkodu, 1 vegānu pamatēdienu un 1 vegānu desertu. Tas attiecas uz visiem iekšēji pārvaldītiem restorāniem un bufetēm, un to ieteicams piemērot arī darbinieku ēdnīcām.

Vegānu ēdienu izvēles ir skaidri norādītas ēdienkartē vai ar zīmēm bufetē, un iestādei ir jāiesniedz ēdienkartes fotoattēls, lai pierādītu atbilstību šim kritērijam. Norāde tiek veikta, izmantojot ikonas vai citus viegli saprotamus saziņas līdzekļus.

Tiek rekomendēts ieviest vai piedāvāt papildu vegānu izvēles arī brokastu bufetē.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
Nīderlandē iestāde piedāvā vismaz 2 vegānu uzkodas, 2 vegānu pamatēdienus un 2 vegānu desertus.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka iestāde piedāvā vismaz 1 vegānu uzkodu, 1 vegānu pamatēdienu un 1 vegānu desertu. Turklāt tiek pārbaudīts, vai vegānu ēdieni ir skaidri norādīti visu iekšēji pārvaldīto restorānu ēdienkartēs/bufetēs.

140 Skatīt glosāriju

6 IEPIRKUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Mazgāšana un tīrīšana							
6.21	Gultas veļa un dvieļi netiek mainīti katru dienu, un informācija par maiņas procedūrām ir skaidri norādīta viesu istabās.	O	O	O	N	N	N
6.22	Iestāde piedāvā viesiem iespēju atteikties no viesu istabu uzkopšanas un tīrīšanas vai izvēlēties daļēju uzkopšanas pakalpojumu.	O	N	O	N	N	N
6.23	Vismaz 75 % no ikdienas lietojuma ķīmiskajiem tīrīšanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējums.	O	O	O	O	O	O
6.24	Dezinfekcijas vielu lietošana ir atļauta tikai gadījumos, kad pastāv acīmredzams risks higiēnai vai veselībai.	O	O	O	O	O	O
6.25	Visi papīra salvešu izstrādājumi ir ekomarķēti.	O	O	O	O	O	O
6.26	Visiem trauku mazgāšanas un skalošanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējums.	V	V	V	V	V	V
6.27	Visiem veļas mazgāšanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējums.	V	V	V	V	V	V

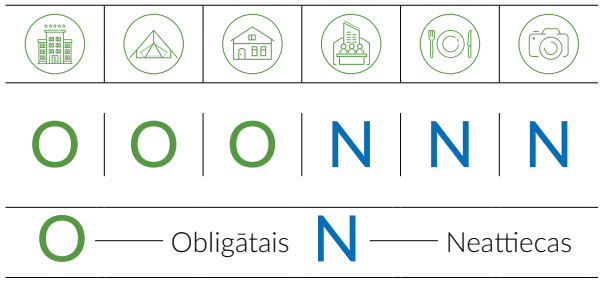
6 IEPIRKUMI

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
6.28	Ikdienas tīrīšanai izmanto koncentrētus ķīmiskos tīrīšanas līdzekļus un drošu atšķaidīšanas sistēmu.	V	V	V	V	V	V
6.29	Visiem kosmētikas produktiem ir valsts vai starptautiski atzīts ekomarķējums.	V	V	V	V	V	V
6.30	Tiek izmantotas tīrīšanas metodes ar samazinātu ķimikāliju daudzumu vai bez ķimikālijām.	V	V	V	V	V	V
6.31	Mazgāšanai, tīrīšanai vai telpu uzkopšanai tiek izmantoti tikai produkti bez smaržvielām.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	5	4	5	3	3	3
	Vadlīniju kritēriji	6	6	6	6	6	6

6.21.

Gultas veļa un dvieļi netiek mainīti katru dienu, un informācija par maiņas procedūrām ir skaidri norādīta viesu istabās. (O)

Mazgāšana un tīrīšana

Nozīme

Bieža gultas veļas un dvieļu maiņa un mazgāšana rada pārmērīgu ūdens, enerģijas un mazgāšanas līdzekļu patēriņu, veicinot vides degradāciju. Informējot viesus ir iespējams samazināt nevajadzīgo veļas mazgāšanu, vienlaikus respektējot viesu vēlmes.

Prasības īstenošanai

Vannas istabā ir izvietota zīme par dvieļu maiņu pēc pieprasījuma, bet guļamistabā — par gultas veļas maiņu pēc pieprasījuma. Zīmes informē viesus, ka gultas veļa un dvieļi netiek mainīti katru dienu, bet tiek mainīti retāk (piemēram, ik pēc trim naktīm) vai tikai pēc viesu pieprasījuma. Viesi tiek informēti, ka viņi var pieprasīt biežāku vai retāku maiņu nekā paredzēts standarta procedūrā, sazinoties ar reģistratūru vai izmantojot citus pieejamos saziņas līdzekļus. Informācija viesu istabās var tikt sniegta arī citos veidos, piemēram, televizora ekrānā, viesu mapē vai ar QR kodu utt. Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem pieteikuma procesa laikā jāiesniedz šī teksta projekts.

Lai nodrošinātu viesu skaidru un savlaicīgu informēšanu par šīm procedūrām, iestādei ir ieteikts sniegt šo informāciju arī rezervācijas brīdī, reģistrācijas laikā un/vai saziņā pirms ierašanās. Iestāde var arī aktīvi jautāt viesiem reģistrācijas laikā par viņu vēlmēm attiecībā uz gultas veļas un dvieļu maiņu.

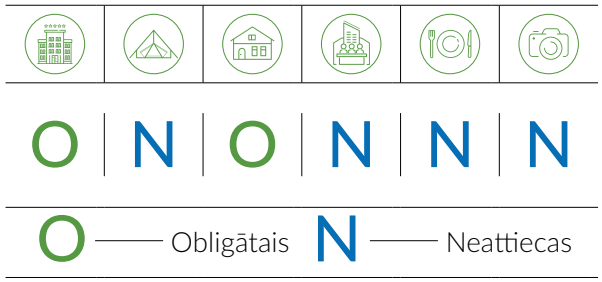
Turklāt ir ļoti ieteicams, lai gultas tiktu klātas un dvieļi tiktu nodrošināti tikai rezervācijā norādīto viesu skaitam (piemēram, vienas vietas rezervācijai istabā jābūt sagatavotam veļas komplektam 1 personai).

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārbauda zīmes/informāciju par gultas veļas un dvieļu maiņu viesu istabās.

6.22.

Iestāde piedāvā viesiem iespēju atteikties no viesu istabu uzkopšanas un tīrīšanas vai izvēlēties daļēju uzkopšanas pakalpojumu. (O)

Nozīme

Ikdienas pilnīga uzkopšana patērē lielu daudzumu ūdens, enerģijas un ķīmisko produktu. Piedāvājot viesiem iespēju atteikties no uzkopšanas vai izvēlēties daļēju uzkopšanu, iestādes var ievērojami samazināt savas vides ietekmes.

Prasības īstenošanai

Iestāde piedāvā viesiem iespēju atteikties no istabu uzkopšanas (istabu tīrīšana, gultu klāšana, dvieļu maiņa utt.) vai piedāvā daļējus uzkopšanas pakalpojumus, kas var ietvert tikai gultu klāšanu, nemainot gultas veļu. Šo iespēju var piedāvāt dažādos viesu apkalpošanas punktos, tostarp rezervācijas vai reģistrācijas procesa laikā (klātienē vai apstiprinājuma e-pastā), izmantojot vizuāli pievilcīgas durvju uzkares, QR kodus, norādes vai citus skaidri redzamus un informatīvus materiālus.

Visi komunikācijas materiāli[141] ir skaidri formulēti, ietver aktuālo informāciju, vizuāli pievilcīgi un viegli saprotami. Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem tiek lūgts pieteikuma procesa laikā iesniegt teksta projektu.

Lai motivētu viesu līdzdalību šajā iniciatīvā, iestādei tiek stingri ieteikts piedāvāt stimulus, piemēram, kuponu vai apliecinājumu ieguldījumam ilgtspējības iniciatīvās.

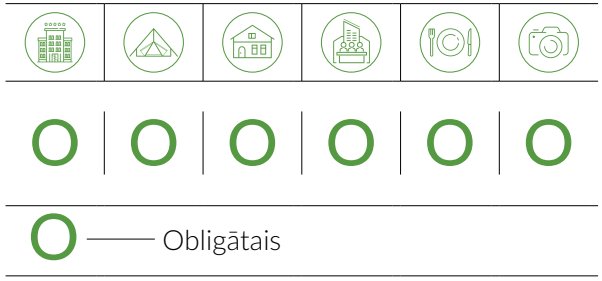
Ja valsts iestādes nosaka stingrākus higiēnas noteikumus vai noteikumus, kas ir pretrunā ar šo kritēriju, uzņēmums ievēro oficiālos valsts noteikumus.

141 Skatīt glosāriju

6.23.

Vismaz 75 % no ikdienas lietojuma ķīmiskajiem tīrīšanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējums.

(O) ⓘ

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus par to, ka viesiem ir sniegta informācija par iespēju atteikties no istabas uzkopšanas vai daļējas uzkopšanas procedūru piemērošanu (piemēram, durvju uzkari, QR kodi, norādes, rezervēšanas vai reģistrācijas ziņojumi un stimuli utt.).

Atsevišķās situācijās iestāde, kas pieteikumu iesniedz pirmo reizi, jau pieteikuma iesniegšanas procesā iesniedz teksta projektu.

Nozīme

Lai samazinātu ietekmi uz vidi un mazinātu kaitīgo ķīmisko vielu izmantošanu, iestāde dod priekšroku tīrīšanas līdzekļiem, kas ir gan efektīvi, gan videi draudzīgi. Tas ietver kopējās atkarības no ķimikālijām samazināšanu un nodrošina to, ka izmantotie produkti ir pēc iespējas droši cilvēkiem un videi.

Prasības īstenošanai

Vismaz 75 % ķīmiskie tīrīšanas līdzekļu, ko izmanto ikdienas tīrīšanai (piemēram, katru dienu, reizi divās dienās, pēc viesu aizbraukšanas utt.) visās iestādes telpās, ir starptautiski vai valstiski atzīts ekomarķējums. Tas ietver produktus, ko izmanto viesu istabu, konferenču telpu, restorānu, sabiedrisko telpu (izņemot peldbaseinus) un darbinieku telpu (izņemot virtuves un veļas telpas) ikdienas tīrīšanai.

Turklāt ieteicams, ja iespējams, iegādāties arī retāka izmantojuma (piemēram, reizi nedēļā vai reizi mēnesī) ekomarķētus produktus, lai nodrošinātu ilgtspējīgas iepirkumu prakses konsekvenci.

Atbilstība kritērijam tiek pierādīta, pamatojoties uz ikdienas tīrīšanas produktu daudzumu (pēc tilpuma vai svara), kas iegādāti pārskata periodā, izmantojot

6.23.

Vismaz 75 % no ikdienas lietojuma ķīmiskajiem tīrīšanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējums.

(O) ⓘ

pirkumu uzskaiti kā aprēķina pamatu. Pārskata periods atbilst pēdējiem 24 mēnešiem pirms audita (vai pēdējiem 6 mēnešiem pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem).

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
FR un NL 100 % ķīmisko tīrīšanas līdzekļu, ko izmanto ikdienas tīrīšanai, un DK, FI, SE un NO 90 % ķīmisko tīrīšanas līdzekļu, ko izmanto ikdienas tīrīšanai visās iestādes telpās, ir starptautiski vai valstiski atzīts ekomarķējums. Tas ietver produktus, ko izmanto viesu istabu, konferenču telpu, restorānu, sabiedrisko telpu (izņemot peldbaseinus) un personāla telpu (izņemot virtuves un veļas mazgāšanas telpas) ikdienas tīrīšanai. Francijā šis kritērijs attiecas arī uz 100 % veļas mazgāšanas telpu produktiem un 75 % virtuves produktiem.

Audita laikā iestāde iesniedz dokumentus (sarakstu vai rēķinus), kuros norādīts:

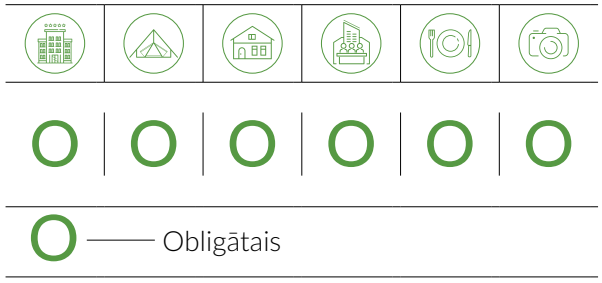
- kopējo ikdienas lietojuma ķīmisko tīrīšanas līdzekļu daudzumu (pēc tilpuma vai svara) pēdējo 24 vai 6 mēnešu laikā (atkarībā no sertifikācijas gada); un
- produktus ar starptautiski vai valstiski atzītu ekomarķējumu (norādot veidu), lai pierādītu atbilstību 75 % robežvērtībai.

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas nejaušu paraugu[142] no 3 tīrīšanas līdzekļiem un uz vietas pārliecinās, ka uz izvēlētajiem produktiem ir attiecīgās ekomarķējums (metodika C)[143].

142 Skatīt glosāriju
143 Skatīt glosāriju

6.24.

Dezinfekcijas vielu lietošana ir atļauta tikai gadījumos, kad pastāv acīmredzams risks higiēnai vai veselībai. (O) ⓘ

Nozīme

Dezinfekcijas vielas[144] var būtiski ietekmēt vidi un veselību, ja tās tiek pārmērīgi vai nepareizi lietotas. To lietošana jāierobežo tikai gadījumiem, kad tas ir nepieciešams, lai izvairītos no ķīmiskā piesārņojuma, antimikrobiālās rezistences un nevajadzīgas iedarbības uz cilvēkiem. Drošāku alternatīvu prioritizēšana un dezinfekcijas lietošana tikai pamatotos gadījumos atbalsta gan atbildību pret vidi, gan cilvēku veselības aizsardzību.

Prasības īstenošanai

Viesu istabu, sabiedrisko telpu vai vispārējo virsmu, kas nerada būtiskus higiēnas riskus, ikdienas tīrīšanā netiek izmantotas dezinfekcijas vielas. Dezinfekcijas vielu izmantošana ir ierobežota ar dokumentētiem gadījumiem, kad pastāv skaidrs higiēnas vai veselības risks, piemēram, ja kukaiņi, sēnītes, baktērijas vai vīrusi rada drošības apdraudējumu un ja dezinfekciju nevar aizstāt ar citām metodēm.

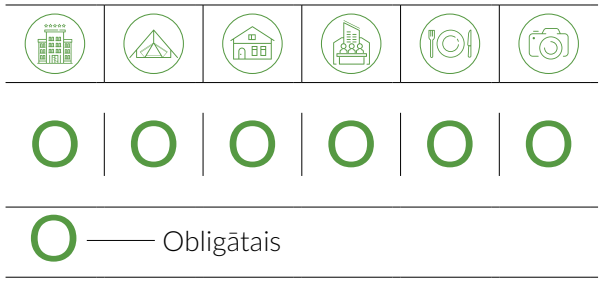
Dezinfekcijas vielas atbilst valsts tiesību aktiem un noteikumiem, un tās izmanto tikai noteiktā koncentrācijā un saskares laikā, kas aprakstīts to drošības datu lapās (MSDS) un/vai citās tehniskajās datu lapās. Dezinfekciju drīkst veikt tikai apmācīts personāls vai ārējie pakalpojumu sniedzēji, kam ir šim nolūkam izsniegta atbilstoša licence. Šo vielu pareizu uzglabāšanu, apstrādi un iznīcināšanu nodrošina iestāde (sk. 5.4. kritēriju).

Roku dezinfekcija nav iekļauta šajā kritērijā.

144 Skatīt glosāriju

6.25.

Visi papīra salvešu izstrādājumi ir ekomarķēti. (O)

ⓘ Piezīme par valsts pielāgošanos:
Francijā iepriekš minētajos gadījumos, kad ir atļauts izmantot dezinfekcijas vielas, izmanto tikai ekosertificētus produktus vai neķīmiskas alternatīvas.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku standarta darbības procedūru (SOP)[145] vai integrētas tīrīšanas/higiēnas procedūras, norādot, kādas dezinfekcijas vielas tiek izmantotas, kur un kādam nolūkam.

Nozīme

Papīra salvetes tiek plaši izmantotas viesmīlības nozarē un palielina vides ietekmes, jo to ražošanā tiek patērētas izejvielas, ūdens un ķīmiskās vielas. Ekomarķējumu saņēmušie papīra salvešu izstrādājumi nodrošina, ka šie produkti tiek iepirkti un ražoti ilgtspējīgāk, atbalstot atbildīgu iepirkumu un samazinot kopējo ietekmi uz vidi.

Prasības īstenošanai

Visi izmantotie salvešu papīra izstrādājumi (piemēram, papīra dvieļi, sejas salvetes, tualetes papīrs, saunas papīrs, salvetes, virtuves dvieļu papīrs utt.) ir sertificēti ar starptautiski vai nacionāli atzītu ekomarķējumu.

Ja tirgū nav pieejami papīra izstrādājumi ar ekomarķējumu, kā alternatīva tiek pieņemts nehlorēts papīrs, ja iestāde var dokumentēt ekomarķēta piedāvājuma neesamību.

145 Skatīt glosāriju

6.25.

Visi papīra salvešu izstrādājumi ir ekomarķēti. (O)

Atbilstība kritērijam tiek pierādīta, pamatojoties uz ziņošanas periodā iegādātajiem papīra izstrādājumiem, izmantojot pirkumu uzskaiti kā aprēķina pamatu. Ziņošanas periods atbilst pēdējiem 24 mēnešiem pirms audita (vai pēdējiem 6 mēnešiem pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem).

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas 3 papīra izstrādājumu nejaušu paraugu[146] un uz vietas pārliecinās par ekomarķējuma atzīmi uz izvēlētajiem izstrādājumiem, ja kritērijs ir piemērojams (metodika C)[147].

Īpašos gadījumos, ja iestāde izmanto nehlorēti balinātu papīru, jo nav pieejamas ekomarķējuma preces, tas iesniedz dokumentētus pierādījumus par to, ka ekomarķēti produkti šajā kategorijā nav tirgū pieejami (piemēram, piegādātāju paziņojumus, ekrānuzņēmumus/katalogus no vietējiem izplatītājiem, iepirkumu dokumentus, kuros redzams, ka nav pieejamas ekomarķējuma preces utt.).

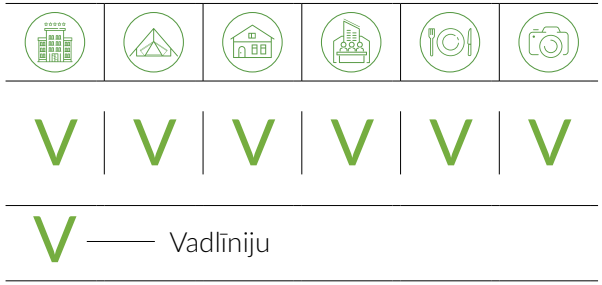

146 Skatīt glosāriju
147 Skatīt glosāriju

6.26.

Visiem trauku mazgāšanas un skalošanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējum.

(V) ⓘ

Nozīme

Trauku mazgāšanas un skalošanas līdzekļi var veicināt ūdens piesārņojumu un resursu noplicināšanu, ja tos pārmērīgi lieto vai izvēlas, neņemot vērā vides apsvērumus. Pareiza devu lietošana un ekomarķētu produktu izmantošana samazina ķīmisko vielu izplūdi, veicina drošākas tīrīšanas metodes un samazina tīrīšanas darbību kopējo ietekmi uz vidi.

Prasības īstenošanai

Trauku mazgāšanas līdzekļu un skalošanas līdzekļu lietošana izmantojot pareizo dozējumu tiek samazināta līdz minimumam, un visiem šiem produktiem ir starptautiski vai nacionāli atzīts ekomarķējums. Tas attiecas uz līdzekļiem, kas domāti gan mazgāšanai ar rokām, gan automātiskajās trauku mašīnās, izņemot līdzekļus mērcēšanai, žāvēšanai, kaļķa noņemšanai.

Atbilstība kritērijam tiek pierādīta, pamatojoties uz ikdienas tīrīšanas produktu daudzumu (pēc tilpuma vai svara), kas iegādāti pārskata periodā, izmantojot pirkumu uzskaiti kā aprēķina pamatu. Pārskata periods atbilst pēdējiem 24 mēnešiem pirms audita (vai pēdējiem 6 mēnešiem pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem).

ⓘ Piezīme par valsts pielāgošanos:
FR šis kritērijs ir obligāts. DK, FI, NO un SE ir obligāti, lai 90 % trauku mazgāšanas un skalošanas līdzekļiem būtu atzīta ekomarķējuma zīme.

Audita procesa apliecinājumi

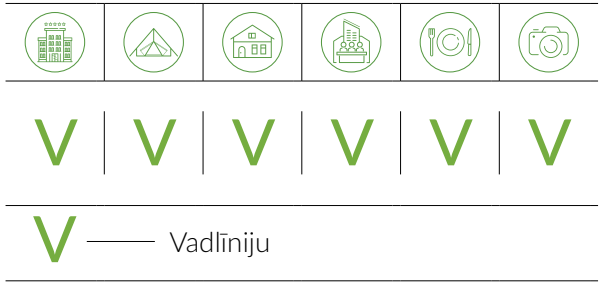
Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas nejaušu paraugu[148] no 3 trauku mazgāšanas un/vai skalošanas līdzekļiem un uz vietas pārliecinās par atbilstoša ekomarķējuma esamību izvēlētajiem produktiem (metodika C).

148 Skatīt glosāriju

6.27.

Visiem veļas mazgāšanas līdzekļiem ir atzīts ekomarķējums.

(V) ⓘ

Nozīme

Veļas mazgāšanas līdzekļi, ja tos neizmanto atbildīgi, veicina ūdens piesārņojumu un ķīmisko vielu noplūdi. Devu optimizēšana un ekomarķētu produktu izvēle veicina drošāku un ilgtspējīgāku veļas mazgāšanu, samazinot ietekmi uz vidi un vienlaikus saglabājot tīrīšanas efektivitāti.

Prasības īstenošanai

Veļas mazgāšanas līdzekļu lietošana tiek samazināta līdz minimumam (izmantojot pareizo devu), un visiem šiem produktiem ir starptautiski vai nacionāli atzīts ekomarķējums. Tas neattiecas uz speciāla lietojuma līdzekļiem vai palīgproduktiem, piemēram, mazgāšanas līdzekļu pastiprinātājiem, slotu uzgaļu mazgāšanas līdzekļiem, paklāju tīrīšanas līdzekļiem, audumu mīkstinātājiem un traipu noņēmējiem.

Šis kritērijs attiecas tikai uz iekšējām veļas mazgāšanas darbībām. Ja veļas mazgāšanu veic ārpakalpojumu sniedzējs, iestādei jārosina veļas mazgāšanas uzņēmums izmantot mazgāšanas līdzekļus, kam ir atzīts ekomarķējums.

Atbilstība kritērijam tiek pierādīta, pamatojoties uz ikdienas tīrīšanas līdzekļu daudzumu (pēc tilpuma vai svara), kas iegādāti pārskata periodā, izmantojot pirkumu uzskaiti kā aprēķina pamatu. Pārskata periods atbilst pēdējiem 24 mēnešiem pirms audita (vai pēdējiem 6 mēnešiem pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem).

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
FI, FR, NO un SE šis kritērijs ir obligāts.

6.28.

Ikdienas tīrīšanai izmanto koncentrētus ķīmiskos tīrīšanas līdzekļus un drošu atšķaidīšanas sistēmu. (V)

V	V	V	V	V	V

V —— Vadlīniju

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas 3 veļas mazgāšanas līdzekļus no nejaušas izlases[149] un uz vietas pārliecinās, ka izvēlētajiem produktiem ir attiecīgais ekomarķējums (metodika C).

Nozīme

Koncentrētu ķīmisko tīrīšanas līdzekļu izmantošana palīdz samazināt plastmasas iepakojuma atkritumus, transporta emisijas un uzlabot dozēšanas precizitāti. Atšķaidīšana uz vietas nodrošina, ka tiek izmantots tikai nepieciešamais produkta daudzums, samazinot ķīmisko vielu pārmērīgu lietošanu un to ietekmi uz vidi, vienlaikus veicinot darbinieku drošību saskarē ar šīm vielām un darbības efektivitāti.

Prasības īstenošanai

Ķīmiskie tīrīšanas līdzekļi, ko izmanto ikdienas tīrīšanai (piemēram, katru dienu, reizi divās dienās, pēc viesu aizbraukšanas utt.), tiek saņemti koncentrētā veidā un atšķaidīti uz vietas. Tīrīšanas līdzekļiem vēlams būt slēgtās sistēmās, kas novērš tiešu saskari ar ķimikālijām, kā arī to noplūdi.

Iestādē ir efektīva un droša atšķaidīšanas sistēma[150], lai novērstu ķimikāliju pārmērīgu lietošanu un nodrošinātu pareizu dozēšanu efektīvai un racionālai tīrīšanai. Vēlamas ir automātiskās dozēšanas (atšķaidīšanas) sistēmas. Pieņemamas ir kontrolētas manuālās sistēmas, ja tās nodrošina precīzu atšķaidīšanu un samazina saskari (piemēram, hermētiskas/dozētas sūkņu sistēmas bez saskares).

149 Skatīt glosāriju
150 Skatīt glosāriju

6.28.

Ikdienas tīrīšanai izmanto koncentrētus ķīmiskos tīrīšanas līdzekļus un drošu atšķaidīšanas sistēmu. (V)

Tabletes (cietā formā) ir pieņemamas arī ikdienas tīrīšanai, jo īpaši mazākās iestādēs bez dozēšanas sistēmām, ja tās tiek lietotas atbilstoši ražotāja instrukcijām atšķaidīšanai un, ja iespējams, izšķīdinātas atkārtoti uzpildāmos konteineros.

Tīrīšanas un veļas mazgāšanas darbus veicošie darbinieki tiek informēti par pareizu produktu lietošanu un dozēšanu. Konkrētos gadījumos, kad nepieciešama manuāla pievienošana, darbinieki, kas rīkojas ar ķimikālijām, saņem dokumentētu apmācību[151] par pareizu lietošanu un darba drošību.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde uzrāda piegādātāja vai produkta dokumentāciju (piemēram, produkta informācijas lapas, tehniskās datu lapas vai pirkuma reģistrus), kas apstiprina, ka ikdienas tīrīšanas produkti tiek iegādāti koncentrētā veidā vai tablešu/cietā formā.

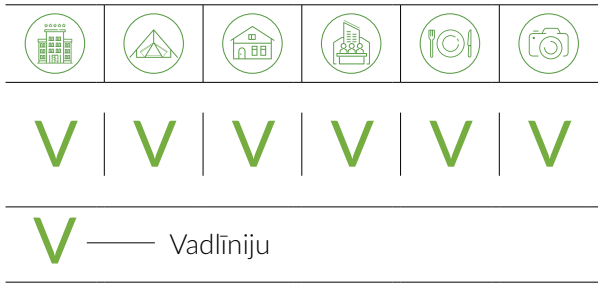
Īpašos gadījumos, kad tiek izmantota manuāla dozēšana, iestāde uzrāda arī atbildīgajiem darbiniekiem nodrošināto apmācību dokumentus par ķīmisko vielu drošību un rīcību ar tām.

Vizuālā pārbaude apstiprina efektīvas atšķaidīšanas sistēmas pieejamību, tās funkcionalitāti un ražotāja norādījumiem atbilstošu kalibrējumu.

151 Skatīt glosāriju

6.29.

Visiem kosmētikas produktiem ir valsts vai starptautiski atzīts ekomarķējums. (V)

Nozīme

Kosmētikas līdzekļi var veicināt ķīmisko piesārņojumu un palielināt iestādes vides ietekmes. Izvēloties produktus ar ekomarķējumu, iestādes samazina kaitīgo sastāvdaļu daudzumu, atbalsta drošāku sastāvdaļu izmantošanu un veicina ilgtspējīgas ražošanas praksi.

Prasības īstenošanai

Visiem iestādē izmantotajiem kosmētikas produktiem (ziepes, dušas želeja, šampūns, losjons un kondicionieris) ir nacionāli vai starptautiski atzīts ekomarķējums. Tas attiecas uz produktiem viesu istabu vannas istabās, personāla telpās, kā arī sabiedriskajās telpās.

Papildus ekomarķējumam ir stingri ieteicams, lai kosmētikas produkti nesaturētu parabēnus, nātrija laurilsulfātu (SLS) un neilgtspējīgu palmu eļļu.

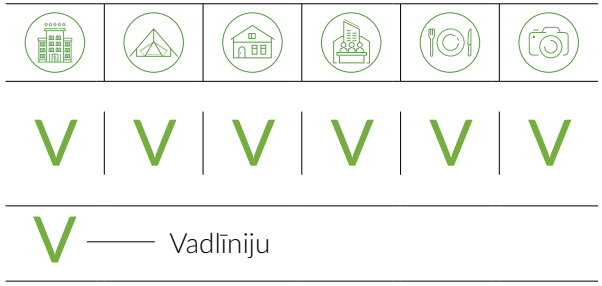
Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas nejaušu paraugu[152] no 3 kosmētikas produktiem un uz vietas pārliecinās, ka izvēlētajiem produktiem ir attiecīgs ekomarķējums (metodika C).

152 Skatīt glosāriju

6.30.

Tiek izmantotas tīrīšanas metodes ar samazinātu ķimikāliju daudzumu vai bez ķimikālijām. (V)

Nozīme

Tradicionālie ķīmiskie tīrīšanas līdzekļi var kaitēt ekosistēmām, samazināt telpu gaisa kvalitāti un radīt risku darbinieku un viesu veselībai to pārmērīgas vai nepareizas lietošanas gadījumā. Ieviešot tīrīšanas metodes ar samazinātu ķīmisko vielu daudzumu vai tīrīšanas metodes bez ķīmisko vielu izmantošanas, uzņēmumi ievērojami samazina savu ietekmi uz vidi un uzlabo darba drošību, vienlaikus saglabājot augstus higiēnas standartus.

Prasības īstenošanai

Iestāde regulāri (piemēram, katru dienu vai katru nedēļu) izmanto tīrīšanas metodes ar samazinātu ķīmisko vielu daudzumu vai bez ķīmiskām vielām, kas vismaz vienā noteiktā zonā, darbībā vai pakalpojumā samazina vai pilnībā novērš nepieciešamību pēc ķīmiskajiem līdzekļiem. Šīs metodes var ietvert dejonizēta ūdens, augstspiediena ūdens tīrīšanas, tvaika tīrīšanas vai citu efektīvu alternatīvu izmantošanu, samazinot atkarību no tradicionālajiem ķīmiskajiem produktiem.

Šis kritērijs īpaši attiecas uz vispārējo virsmu tīrīšanu tādās zonās kā sabiedriskās telpas, viesu istabas vai konferenču telpas. Virtuves, tualetes, baseini un spa zonas ir atbrīvotas no šī kritērija, ņemot vērā īpašos higiēnas noteikumus.

Audita procesa apliecinājumi

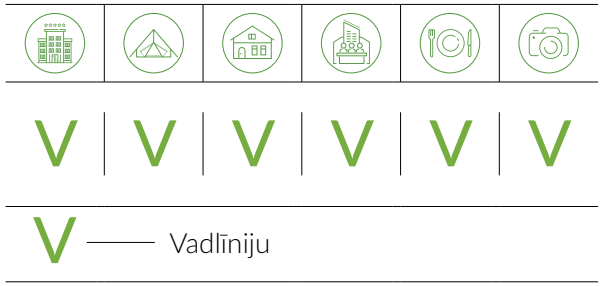
Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku standarta darbības procedūru (SOP)[153] regulārai tīrīšanai attiecīgajā zonā, darbībā vai pakalpojumā, demonstrējot samazinātu ķīmisko vielu vai bezķīmisko metožu izmantošanu.

Alternatīvi, vizuālās pārbaudes laikā tiek gūts apstiprinājums tīrīšanas procedūrām ar samazinātu ķimikāliju daudzumu vai bezķimikāliju tīrīšanas līdzekļu esamība uz vietas.

153 Skatīt glosāriju

6.31.

Mazgāšanai, tīrīšanai vai telpu uzkopšanai tiek izmantoti tikai produkti bez smaržvielām. (V)

Nozīme

Smaržvielas saturoši produkti veicina gaisa piesārņojumu telpās, palielina alerģisko reakciju risku un dažkārt arī ievada nevajadzīgus ķīmiskos savienojumus vidē. Izmantojot produktus bez smaržvielām un aromātiem ikdienas tīrīšanas un mazgāšanas darbībās, iestādes aizsargā viesu un darbinieku veselību, samazina savu ķīmisko ietekmi un veicina drošāku telpu gaisa kvalitāti.

Prasības īstenošanai

Iestāde neizmanto nekādus mazgāšanas, tīrīšanas vai telpu uzkopšanas produktus, kas satur smaržvielas vai parfīmu, tostarp aerosolus, mazgāšanas līdzekļus un virsmu tīrīšanas līdzekļus.

Šis kritērijs attiecas uz visām iestādes telpām (ieskaitot viesu istabas, veļas telpas, sabiedriskās telpas un konferenču zāles), gan situācijās, kad mazgāšanu un tīrīšanu veic iestādes darbinieki, gan arī, ja darbs ir uzticēts ārpakalpojumu sniedzējam.

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors izvēlas nejaušu paraugu[154] no 3 produktiem, kas tiek izmantoti mazgāšanai, tīrīšanai un telpu kopšanai, un uz vietas pārliecinās, ka uz izvēlētajiem produktiem nav norādītas smaržvielas vai parfīmi (metodika C).

Īpašos apstākļos, ja mazgāšana un tīrīšana ir uzticēta ārpakalpojumu sniedzējam, iestāde iesniedz trešās puses organizācijas apliecinājumu, ka izmantotie mazgāšanas/tīrīšanas līdzekļi nesatur smaržvielas vai parfīmu.

154 Skatīt glosāriju

7

DZĪVOJAMĀ VIDE

7

DZĪVOJAMĀ VIDE

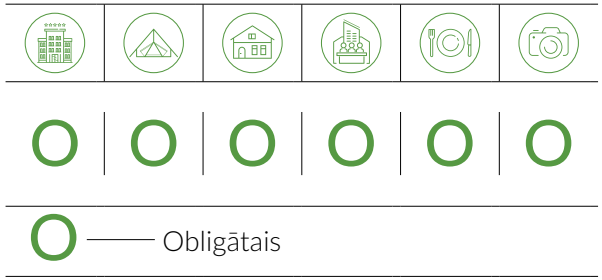
O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Iekštelpu vide							
7.1	Restorāna iekštelpās smēķēšana ir aizliegta un visās pārējās publiskajās telpās smēķēšana ir pieļaujama tikai skaidri norobežotās smēķēšanas zonās.	O	O	O	O	O	O
7.2	Visās sanāksmju un viesu telpās ir aizliegts smēķēt.	O	O	O	O	N	O
7.3	Iestādē ir personāla politika attiecībā uz smēķēšanu darba laikā.	O	O	O	O	O	O
7.4	Vismaz divās iestādes zonās vismaz reizi gadā tiek veikts iekštelpu gaisa kvalitātes monitorings.	V	V	V	V	V	V
7.5	Iestādes darbībās vai saistībā ar tajā veiktajiem remontdarbiem un būvdarbiem tiek iekļauti vietējās kultūras autentiskie elementi.	V	V	V	V	V	V
7.6	Pirms jebkādas jaunas attīstības, paplašināšanas vai lielākiem būvniecības/ renovācijas darbiem tiek novērtēta un risināta potenciālā ietekme uz apkārtējo vidi un bioloģisko daudzveidību.	V	V	V	V	V	V
7.7	Remontdarbiem vai būvdarbiem, kas uzsākti un/vai pabeigti pēdējo 24 mēnešu laikā ir izmantoti ilgtspējīgi materiāli.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	3	3	3	3	2	3
	Vadlīniju kritēriji	4	4	4	4	4	4

7.1.

Restorāna iekš-telpās smēķēšana ir aizliegta un visās pārējās publiskajās telpās smēķēšana ir pieļaujama tikai skaidri norobežotās smēķēšanas zonās.

(O)

Iekštelpu vide,
bioloģiskās daudzveidības saglabāšana

Iekštelpu vide

Nozīme

Lai aizsargātu viesu un personāla veselību un komfortu, kā arī samazinātu iekštelpu gaisa piesārņojumu un smēķēšanas vai elektronisko cigarešu lietošanas ietekmi uz vidi, visās restorānu iekštelpās ir aizliegts smēķēt, un pārējās iestādes publiskās telpas arī tiek uzturētas kā telpas, kurās ir aizliegts smēķēt, vai arī tajās ir skaidri norobežotas smēķēšanas zonas. Skaidras smēķēšanas aizlieguma politikas ieviešana uzlabo iekštelpu gaisa kvalitāti, novērš pasīvās smēķēšanas ietekmi un veicina veselīgāku vidi visiem.

Prasības īstenošanai

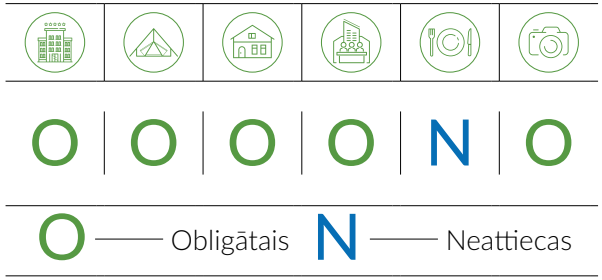
Restorānu telpās ir aizliegts smēķēt. Visās pārējās publiskajās telpās ir aizliegts smēķēt, vai arī telpas, kurās ir aizliegts smēķēt (telpās un āra teritorijā), ir skaidri fiziski nošķirtas no telpām, kurās ir atļauts smēķēt, lai personas, kas atrodas telpās, kurās ir aizliegts smēķēt, netiktu pakļautas smēķētāju ietekmei.

Fiziskā nošķiršana var ietvert strukturālas barjeras (piemēram, sienas, ekrānus, žogus), fiksētu un skaidri norobežotu smēķēšanas zonu atbilstošā attālumā vai citus pasākumus, kas neļauj smēķētājiem sēdēt vai stāvēt tieši blakus viesiem, kuri nesmēķē. Nesmēķēšanas un smēķēšanas zonas ir skaidri un viegli saprotami marķētas ar zīmēm. Turklāt iestādē ir pieejami pelnu trauki vai skaidri marķēti, ugunsdroši atkritumu konteineri cigaretēm, kas atrodas norādītajās smēķētāju zonās. Ieteicams, lai nesmēķētāju zona būtu lielāka par smēķētāju zonu.

7.2.

Visās sanāksmju un viesu telpās ir aizliegts smēķēt.

(O) (i)

Audita procesa apliecinājumi

Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka:

- visās restorānu iekštelpās ir aizliegts smēķēt;
- visās pārējās sabiedriskajās vietās ir vai nu aizliegts smēķēt, vai, smēķēšanas un nesmēķēšanas zonas ir fiziski nošķirtas un nodalītas ar skaidrām zīmēm; un
- visās norādītajās smēķēšanas zonās ir pelnu trauki vai urnas izsmēķiem, un tie tiek lietoti pareizi, t. i., to apkārtējā teritorija ir brīva no cigarešu izsmēķiem. Ja tiek konstatēts smēķēšanas atkritumu piesārņojums, iestādei jāīsteno apmācības[155] vai citi pasākumi, lai nodrošinātu smēķēšanas zonu atbilstošu lietošanu un uzturēšanu.

Nozīme

Iekštelpās ar smēķēšanas aizliegumiem samazinās veselības riski, tiek novērstas pasīvās smēķēšanas ietekmes un ir vieglāk tās uzturēt tīras un komfortablas viesu ērtībām. Nodrošinot smēķēšanas aizliegumu viesu un sanāksmju telpās, tiek veicināta viesu apmierinātība un samazinātas smakas un smēķēšanas atliekvielas, kas var uzkrāties telpās, kurās ir atļauts smēķēt.

Prasības īstenošanai

Visas viesu un sanāksmju telpas ir bezdūmu.

Valstīs, kur tas nav iespējams likumdošanas vai kultūras prasību dēļ, sanāksmju telpās bez izņēmuma ir ieviests smēķēšanas aizliegums, savukārt smēķēšanas

155 Skatīt glosāriju

7.2.

Visās sanāksmju un viesu telpās ir aizliegts smēķēt.

(O) ⓘ

aizliegums viesu istabās aptver vismaz 75 % no kopējā istabu skaita. Šādos gadījumos ir ļoti ieteicams, lai smēķētāju istabas atrastos fiziski atsevišķā zonā, piemēram, citā ēkas spārnā vai stāvā, lai nodrošinātu, ka tie nerada negatīvu ietekmi uz viesiem nesmēķētāju zonās/istabās (piemēram, dūmu izplatīšanās uz balkoniem). Turklāt tiek nodrošināts, ka visas smēķētāju istabas tiek pietiekami izvēdinātas (vismaz 1 stunda) pirms jaunu viesu ierašanās. Zonas ar istabām, kurās ir atļauts smēķēt, un istabām, kurās ir aizliegts smēķēt, ir skaidri un saprotami marķētas ar zīmēm, un iestāde izstrādā plānu, lai perspektīvā nodrošinātu, ka 100 % no viesu istabām ir aizliegts smēķēt.

Turklāt iestāde nodrošina pelnu traukus vai skaidri marķētas, ugunsdrošas cigarešu izmetamās tvertnes norādītajās smēķēšanas zonās.

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:**
BE un SE visās sanāksmju telpās un viesu istabās ir aizliegts smēķēt bez izņēmuma.

Audita procesa apliecinājumi

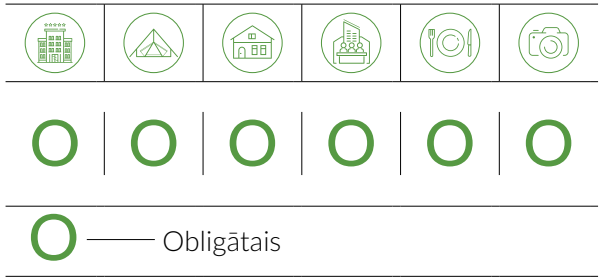
Vizuālās pārbaudes laikā auditors pārliecinās, ka visās viesu un sanāksmju telpās ir aizliegts smēķēt.

Īpašos apstākļos valstīs, kur tas nav iespējams likumdošanas vai kultūras prasību dēļ, iestāde iesniedz:

- dokumentāciju (piemēram, pārskatu vai telpu inventāra sarakstu), kas apliecina, ka visās sanāksmju telpās un vismaz 75 % viesu istabās ir aizliegts smēķēt; un
- pierādījumus par plānu, kā panākt, ka 100 % viesu istabas ir bezdūmu.

7.3.

Iestādē ir personāla politika attiecībā uz smēķēšanu darba laikā. (O)

Šajā gadījumā vizuālā pārbaude apstiprina, ka ir fiziski skaidri nodalītas smēķētāju un nesmēķētāju viesu istabas, kas apzīmētas ar redzamām norādēm, un ir izveidotas īpaši norādītas smēķētāju zonas, kas aprīkotas ar pelnu traukiem vai ugunsdrošiem cigarešu izsmēķu konteineriem, un to apkārtējā teritorija ir brīva no cigarešu izsmēķiem.

Nozīme

Lai aizsargātu personāla un viesu veselību un komfortu, ir svarīgi, ka smēķēšana darba laikā tiek regulēta ar skaidru iekšējo politiku. Skaidra politika un norādītas smēķēšanas zonas palīdz nodrošināt, ka nesmēķētāji netiek pakļauti pasīvās smēķēšanas ietekmei un ka visiem tiek nodrošināta droša un veselīga darba vide.

Prasības īstenošanai

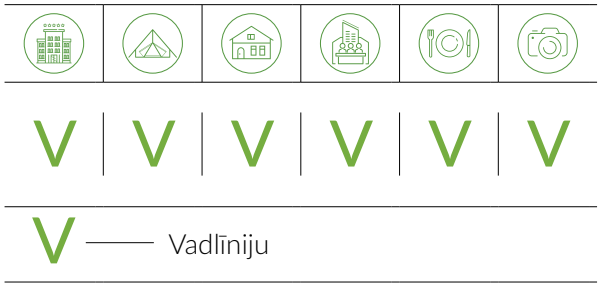
Vietās, kas paredzētas apmeklētājiem un darbiniekiem kopīgai izmantošanai, smēķēt ir aizliegts. Ja darbiniekiem ir atļauts smēķēt, iestādē ir spēkā esoša politika attiecībā uz smēķēšanu darba laikā. Politika ietver noteikumus par to, kad un kur darbinieki drīkst smēķēt, un attiecas uz visiem cigarešu un pīpju veidiem. Darbinieki drīkst smēķēt tikai skaidri fiziski nošķirtās zonās, lai dūmi negatīvi neietekmētu viesus vai darbiniekus zonās/telpās, kurās ir aizliegts smēķēt. Iestāde nodrošina pelnu traukus vai skaidri marķētas, ugunsdrošas cigarešu izmetamās urnas norādītajās smēķēšanas zonās.

Ir stingri ieteicams pakāpeniski pastiprināt smēķēšanas politiku, piemēram, pakāpeniski ierobežojot smēķēšanu darba laikā. Tāpat ir ieteicams, lai iestāde organizētu ikgadējas apmācības[156] darbiniekiem par smēķēšanas kaitējumu veselībai un videi.

156 Skatīt glosāriju

7.4.

Vismaz divās iestādes zonās vismaz reizi gadā tiek veikts iekštelpu gaisa kvalitātes monitorings. (V)

Valstīs, kurās ir spēkā tiesību akti, kas regulē smēķēšanu sabiedriskās un personāla telpās, iestāde visos apstākļos ievēro šīs prasības.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku iekšējo smēķēšanas politiku, tostarp informāciju par to, kad un kur darba laikā ir atļauts smēķēt, un informāciju par to, kā iestāde nodrošina, ka tas nerada veselības risku un neapgrūtina nesmēķējošos darbiniekus un viesus.

Vizuālā pārbaude apstiprina, ka ir izveidotas norādītas smēķēšanas zonas darbiniekiem, ka tās ir fiziski nošķirtas un ka tās neietekmē nesmēķējošos viesus un darbiniekus.

Nozīme

Iekštelpu gaisa kvalitāte tieši ietekmē darbinieku un viesu veselību, komfortu un labklājību. Regulāra uzraudzība palīdz savlaicīgi identificēt piesārņotājus un ventilācijas problēmas, nodrošinot drošu un veselīgu iekštelpu vidi, vienlaikus novēršot ilgtermiņa riskus, piemēram, elpošanas problēmas, pelējuma veidošanos vai ķīmisko vielu iedarbību.

Prasības īstenošanai

Iestādes iekštelpu gaisa kvalitāte tiek regulāri uzraudzīta (tostarp spa zonās, peldbaseinos un pazemes tehniskajās telpās). Tādēļ vismaz divās iestādes daļās ir uzstādīta regulāra uzraudzības sistēma (uzraudzība vismaz reizi gadā). Uzraugāmo zonu izvēle tiek veikta, ņemot vērā tās zonas, kurās ir vislielākais risks saskarties ar sliktu gaisa kvalitāti.

7.4.

Vismaz divās iestādes zonās vismaz reizi gadā tiek veikts iekštelpu gaisa kvalitātes monitorings. (V)

Uzraugāmajos parametros atkarībā no vietējiem apstākļiem un identificētajiem riskiem, iekļauj vismaz 3 no šādiem parametriem:

a) gaisa apmaiņu skaits stundā (ACH);

b) temperatūra un relatīvais gaisa mitrums, lai novērstu pelējuma veidošanos;

c) oglekļa dioksīds (CO_2);

d) gaistošie organiskie savienojumi (VOC), kas ir izplatītas gaisa piesārņojuma emisijas no mēbelēm[157], iekārtām[158] un aprīkojuma (FF&E), tīrīšanas līdzekļiem, gaisa atsvaidzinātājiem un sintētiskajām smaržvielām;

e) cietās daļiņas ($PM_{2.5}$ vai PM_{10}) no gaisā esošā putekļiem, dūmiem vai ārējā piesārņojuma;

f) radons, īpaši pazemes telpās (atkarībā no vietējās ģeoloģijas un noteikumiem); un/vai

g) slāpekļa oksīdi (NOx), galvenokārt virtuvēs, autostāvvietās vai teritorijās pie satiksmes.

Tiek ievēroti vietējie un valsts tiesību akti/noteikumi, un uzraudzīto vērtību parametros nav pārsniegti attiecīgie valsts vai starptautiskie standarti (piemēram, PVO gaisa kvalitātes vadlīnijas, valsts darba drošības robežvērtības).

157 Skatīt glosāriju
158 Skatīt glosāriju

7.4.

Vismaz divās iestādes zonās vismaz reizi gadā tiek veikts iekštelpu gaisa kvalitātes monitorings. (V)

Ja robežvērtības tiek pārsniegtas, tiek veikti atbilstoši pasākumi, dodot priekšroku energoefektīviem un mazietekmējošiem risinājumiem (piemēram, telpu ventilēšana, regulāri atverot logus, ventilācijas iestatījumu maiņa, gaisa attīrītāju vai sanitāro ierīču uzstādīšana un gaisa attīrošo augu izmantošana, ja tas ir piemēroti, utt).

Aizstājot FF&E elementus, prioritāte piešķirama zemu emisiju risinājumiem, bet jāizvairās arī no to priekšlaicīgas aizstāšanas pirms kalpošanas laika beigām. Attiecībā uz patēriņa precēm, piemēram, mazgāšanas līdzekļiem un gaisa atsvaidzinātājiem, to atkārtotas iegādes gadījumā ieteicams pāriet uz zemu VOC saturu vai bez smaržvielām.

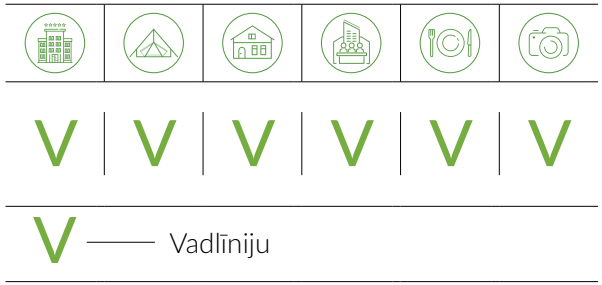
Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz dokumentus, kuros parādīti iekštelpu gaisa kvalitātes monitoringa rezultāti.

Īpašos apstākļos, kad robežvērtības ir pārsniegtas, tiek iesniegta informācija par atbilstošu pasākumu īstenošanu.

7.5.

Iestādes darbībās vai saistībā ar tajā veiktajiem remontdarbiem un būvdarbiem tiek iekļauti vietējās kultūras autentiskie element. (V)

Nozīme

Lai saglabātu kultūras mantojumu un atbalstītu sociālo ilgtspēju, iestāde savā darbībā vai fiziskajās struktūrās integrē autentiskus vietējos materiālus, tradīcijas un zināšanas. Tas stiprina kopienas identitāti, respektē vietējo mantojumu un nodrošina, ka tūrisma attīstība uzlabo, nevis grauj galamērķa kultūras struktūru.

Prasības īstenošanai

Iestāde savā darbībā vai saistībā ar īstenojamiem remontdarbiem vai būvdarbiem iekļauj vietējai videi atbilstošas un ilgtspējīgas prakses un materiālus. Uzmanības centrā ir tradicionālās vai mūsdienu vietējās kultūras, sociālā vai kultūras mantojuma, vietējās amatniecības, mākslinieciskās izpausmes vai reģionam nozīmīgu dizaina tradīciju autentisko aspektu respektēšana un integrēšana.

Tiek novērtēts gan materiālais (piemēram, materiāli, būvniecības metodes), gan nemateriālais (piemēram, tradicionālās zināšanas, kultūras izpausmes) mantojums, pievēršot īpašu uzmanību renovācijas vai būvniecības darbu vides ilgtspējas un kultūras un sociālā mantojuma ieguvumu līdzsvarošanai.

Iestāde tiek mudināta iesaistīt un izmantot vietējo kopienu izglītību, zināšanas un pieredzi saistībā ar materiālu, tehnoloģiju un rīku izmantošanu ilgtspējīgai renovācijai vai būvniecībai. Ja tiek izmantotas kultūras izpausmes, iestāde lūdz apstiprinājumu no atbilstošām vietējām organizācijām vai ekspertiem, ka to izmantošana ir atbilstoša un tradīcijas respektējoša. Iestāde vienmēr ievēro valsts un vietējos tiesību aktus un noteikumus saistībā ar renovāciju vai jaunu ēku būvniecību.

7.5.

Iestādes darbībās vai saistībā ar tajā veiktajiem remontdarbiem un būvdarbiem tiek iekļauti vietējās kultūras autentiskie element. (V)

Tiek ņemta vērā arī materiālu un būvdarbu izturība, nodrošinot, ka prakse ne tikai respektē mantojumu, bet arī uzlabo izturību un ilgtermiņa ilgtspēju. Tomēr šis kritērijs koncentrējas uz kultūras un sociālās ilgtspējas aspektiem, kas saistīti ar iestādes fizisko klātbūtni un darbības praksi, bet vides ilgtspēja (piemēram, energoefektivitāte, ūdens taupīšana) tiek aplūkota atsevišķi.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- pierādījumus par izmantoto materiālu vai īstenotās prakses nozīmi vietējā kultūrā, sociālajā vai kultūras mantojumā;
- atsauces uz sadarbību vai konsultācijām ar vietējiem ekspertiem, amatniekiem, kultūras organizācijām vai kopienu grupām, ja piemērojams;
- fotogrāfijas, dizaina plānus, piegādātāju aprakstus vai rakstiskus paziņojumus, kas parāda, kā vietējais kultūras mantojums vai zināšanas tika iekļautas darbībā, remontā vai būvdarbu veikšanā; un
- īsu paziņojumu (piemēram, no uzņēmuma vai konsultētajiem ekspertiem), kas apstiprina, ka kultūras elementi ir izmantoti atbilstoši un ar cieņu.

7.6.

Pirms jebkādas jaunas attīstības, paplašināšanas vai lielākiem būvniecības/ renovācijas darbiem tiek novērtēta un risināta potenciālā ietekme uz apkārtējo vidi un bioloģisko daudzveidību. (V)

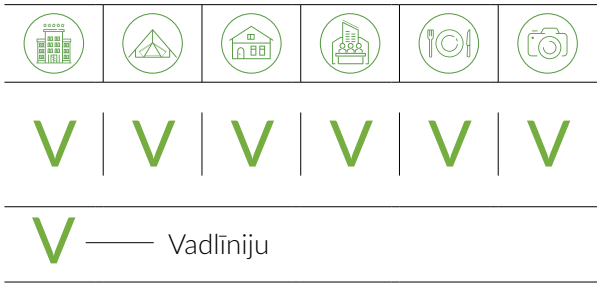
Nozīme

Lai samazinātu zemes izmantošanas ietekmi uz vidi un atbalstītu bioloģisko daudzveidību, veselīgu augsni un dabiskos ūdens ciklus, iestāde nodrošina, ka gan jaunas attīstības, gan renovācijas projekti tiek plānoti un īstenoti, ņemot vērā vietējās ekosistēmas, ekoloģisko nepārtrauktību (zaļās, zilās un brūnās infrastruktūras principi, kur augsnes nepārtrauktība tiek atzīta par tās lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā) un vides veselību.

Prasības īstenošanai

Pirms jebkādas jaunas attīstības, paplašināšanas vai liela apjoma būvniecības/ renovācijas darbu uzsākšanas[159] iestāde parāda, kā ir novērtēta un risināta potenciālā ietekme uz apkārtējo vidi un bioloģisko daudzveidību.

Parasti tas notiek ekoloģiskā novērtējuma veidā (piemēram, ietekmes uz vidi novērtējums, bioloģiskās daudzveidības pētījums vai līdzvērtīgs novērtējums), ko prasa valsts vai reģionālās iestādes. Šādā gadījumā iestāde ievēro šo procesu un saglabā dokumentāciju. Ja iestādes nepieprasa šādus novērtējumus vai tie skaidri neattiecas uz bioloģisko daudzveidību, iestāde dokumentē, kā ietekme uz bioloģisko daudzveidību (piemēram, apzaļumotu teritoriju saglabāšana,

159 Skatīt glosāriju

7.6.

Pirms jebkādas jaunas attīstības, paplašināšanas vai lielākiem būvniecības/ renovācijas darbiem tiek novērtēta un risināta potenciālā ietekme uz apkārtējo vidi un bioloģisko daudzveidību. (V)

kaitējuma novēršana vietējām sugām un biotopiem un esošo ekoloģisko koridoru saglabāšana teritorijā utt. Tas var ietvert konsultācijas ar attiecīgiem ekspertiem (piemēram, aizsargājamo teritoriju pārvaldītājiem, vides aģentūrām/NVO vai sertificētiem konsultantiem) ir ņemta vērā, vai publiski pieejamu bioloģiskās daudzveidības karšu, sugu reģistru vai plānošanas rīku izmantošanu.

Visos projektos iestāde dod priekšroku caurlaidīgu vai nenoslēgtu virsmu izmantošanai (piemēram, grants, caurlaidīgs bruģis, apzaļumota zemes segums). Pēc iespējas jāizvairās no noslēgtu virsmu (piemēram, asfalta, betona) izmantošanas. Ja to izmantošana ir pamatota tehnisku vai drošības apsvērumu dēļ, tiek īstenoti kompensējoši pasākumi, piemēram, lietus dārzi, infiltrācijas zonas vai apzaļumotas buferzonas.

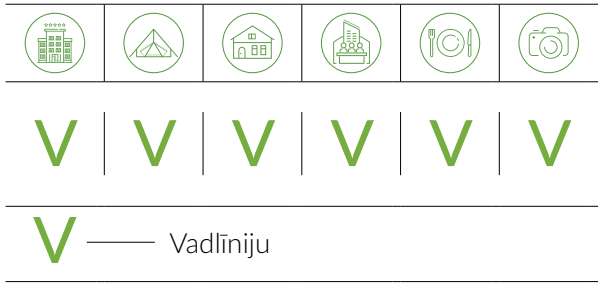
Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz dokumentāciju par ekoloģisko novērtējumu vai līdzvērtīgu procesu, ko uzņēmums/ārējie eksperti veikuši saistībā ar jaunas attīstības, paplašināšanās vai lielu būvniecības/renovācijas darbu plānošanu.

Īpašos apstākļos, ja risinājumos ir izmantotas jaunas noslēgtas virsmas, vizuāla pārbaude apstiprina, ka tās ir pamatotas tehnisku vai drošības apsvērumu dēļ un ka ir veikti kompensējoši pasākumi (piemēram, lietus dārzi, infiltrācijas zonas, apzaļumotas buferzonas).

7.7.

Remontdarbiem vai būvdarbiem, kas uzsākti un/ vai pabeigti pēdējo 24 mēnešu laikā ir izmantoti ilgtspējīgi materiāli. (V)

Nozīme

Renovācijas un būvdarbi viesmīlības nozarē var būtiski ietekmēt vidi, izvēloties būvmateriālus, kas ietekmē enerģijas patēriņu, emisijas, atkritumus un iekštelpu gaisa kvalitāti. Dodot priekšroku ilgtspējīgiem, mazietekmējošiem un izturīgiem materiāliem, uzņēmumi samazina kaitējumu videi, aizsargā cilvēku veselību un veicina atbildīgāku resursu izmantošanu.

Prasības īstenošanai

Iestāde var pierādīt, ka ir izmantojusi ilgtspējīgus būvniecības un apdares materiālus renovācijas vai būvniecības darbiem, kas īstenoti pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem). Iestāde nodrošina, ka vismaz 2 veidu materiāli, kas izmantoti darbos (piemēram, krāsas/pārklājumi/lakas; koksnes un augu izcelsmes materiāli; grīdas segumi; izolācija; līmes/hermētiķi; citi attiecīgi materiāli), atbilst turpmāk minētajām ilgtspējīgu produktu prasībām. Tas attiecas uz krāsām, pārklājumiem, lakām, koksni, grīdas segumiem, izolāciju, līmēm, hermētiķiem un citiem produktiem, kas izmantoti darbos.

Pieņemamie ilgtspējīgi produkti ietver:

a) krāsas un pārklājumus ar valsts vai starptautiski atzītu ekomarķējumu un/vai pārbaudītām zemas VOC emisijām, bez smagajiem metāliem;

b) koksnes un augu izcelsmes materiālus, kam ir atzīti garantētas ilgtspējīgas ieguves prakses sertifikāti, un, ja iespējams, vietējā izcelsme; un/vai

7.7.

Remontdarbiem vai būvdarbiem, kas uzsākti un/ vai pabeigti pēdējo 24 mēnešu laikā ir izmantoti ilgtspējīgi materiāli. (V)

c) grīdas segumus, izolāciju, līmes, hermētiķus un citus būvniecības/remonta produktus ar atzītiem ekomarķējumiem, zemu ķīmisko emisiju līmeni vai pārstrādātu saturu.

Izmantotie produkti atbilst valsts tiesību aktiem un to izvēle jāveic, pamatojoties uz veselības risku samazināšanu iedzīvotājiem un darbiniekiem, vienlaikus samazinot kaitējumu videi.

Ja tas ir droši, piemērots mērķim un ja var pamatoti novērtēt ilgtermiņa ietekmi, ieteicams dot priekšroku lietotiem vai pārstrādātiem materiāliem, samazinot resursu izmantošanu un atkritumu daudzumu. Tomēr daži materiāli (piemēram, izolācija, ugunsdroši produkti) var nebūt piemēroti atkārtotai izmantošanai vai pārstrādei drošības vai veiktspējas prasību dēļ.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz:

- sarakstu ar ilgtspējīgiem materiāliem, kas iegādāti/izmantoti diviem izvēlētiem materiālu veidiem pēdējo 24 vai 6 mēnešu laikā (atkarībā no sertifikācijas gada); un
- dokumentāciju par šiem materiāliem (piemēram, rēķinus, produktu specifikācijas vai sertifikātus), kurā norādītas ekomarķējumi, sertifikāti vai citas pārbaudītas pazīmes, kas liecina par nelielu ietekmi uz vidi, kā minēts iepriekš.

Vajadzības gadījumā vizuāla pārbaude apstiprina ekomarķējumu vai sertificētus ilgtspējīgus produktus.

7

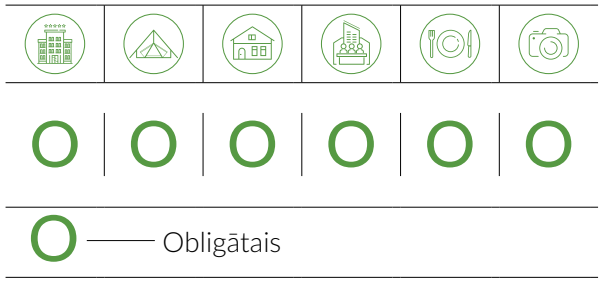
DZĪVOJAMĀ VIDE

O — Obligātais V — Vadlīniju N — Neattiecas

Kritērija Nr	Kritērijs						
Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība							
7.8	Agroķīmisko produktu lietošana ir samazināta līdz minimumam un tiek stingri kontrolēta.	O	O	O	O	O	O
7.9	Jauniegādātās dārza uzturēšanas iekārtas ir ar elektrisko vai manuālo piedziņu.	O	O	O	O	O	O
7.10	Iestādes zaļajās zonās īstenotie uzturēšanas pasākumi savās zaļajās zonās notiek atbilstoši ekoloģiskās pārvaldības principiem.	O	O	O	O	O	O
7.11	Iestāde veic pasākumus vietējās bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un atbalstam savā teritorijā vai tās tuvumā.	O	O	O	O	O	O
7.12	Iestāde uz vietas novērtē radītos riskus un iespējas bioloģiskajai daudzveidībai un apkārtējai dabai.	V	V	V	V	N	V
7.13	Iestāde uzrauga bioloģisko daudzveidību, atbalstot dzīvotnes un biotopus savā teritorijā vai tās apkaimē.	V	V	V	V	V	V
7.14	Iestāde savās zaļajās zonās veic vismaz 1 iniciatīvu ilgtspējīgu pārtikas praksu atbalstam.	V	V	V	V	V	V
	Obligātie kritēriji	4	4	4	4	4	4
	Vadlīniju kritēriji	3	3	3	3	2	3

7.8.

Agroķīmisko produktu lietošana ir samazināta līdz minimumam un tiek stingri kontrolēta. (O)

Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība

Nozīme

Lai samazinātu risku ekosistēmām, bioloģiskajai daudzveidībai un cilvēku veselībai, iestāde ierobežo agroķīmisko produktu lietošanu. Dodot priekšroku bioloģiskām vai dabīgām alternatīvām, iestāde atbalsta ekoloģisko līdzsvaru, veselīgākas zaļās zonas un atbildīgāku zemes apsaimniekošanu.

Prasības īstenošanai

Nav atļauta agroķīmisko produktu, piemēram, pesticīdu (tostarp herbicīdu, insekticīdu, fungicīdu, rodenticīdu, moluskicīdu, nematicīdu, augšanas regulatoru, defoliantu un desikantu), mēslošanas līdzekļu u.c. regulāra izmantošana.

Iestāde īsteno integrētu kaitēkļu apkarošanas (IPM) pieeju vai līdzvērtīgu sistēmu, ievērojot šādu hierarhiju:

- prioritāte tiek dota preventīvām un neķīmiskām metodēm, piemēram, mehāniskai nezāļu apkarošanai, gāzes liesmām, augsnes veselības pārvaldībai ar kompostēšanu utt.
- ja tomēr ir nepieciešama iejaukšanās acīmredzamas nepieciešamības gadījumā (piemēram, higiēnas vai ar drošību saistītu risku dēļ vai īpašas augsnes auglības vajadzību dēļ), tiek izmantotas organiskas vai dabiskas alternatīvas (piemēram, organiskie mēslošanas līdzekļi, dabiskie augsnes uzlabotāji vai kaitēkļu atbaidīšanas līdzekļi, kas apstiprināti saskaņā ar bioloģiskajiem standartiem); un
- tikai tad, ja nav pieejami bioloģiski vai dabīgi aizvietotāji, ir pieļaujama agroķīmisko produktu izmantošana. Šādos gadījumos izmanto tikai "lietošanai gatavus" produktus, vēlams ar lēnu iedarbību, un tos lieto reizi gadā minimālajā iespējamā daudzumā. Glifosāta un visu citu Mežu uzraudzības

7.8.

Agroķīmisko produktu lietošana ir samazināta līdz minimumam un tiek stingri kontrolēta. (O)

padomes (FSC) ļoti bīstamo pesticīdu sarakstā iekļauto pesticīdu izmantošana ir stingri aizliegta.

Ar agroķīmiskajiem produktiem drīkst rīkoties tikai šīm darbībām apmācīti vai licencēti personāls vai ārpakalpojumu sniedzēji, (sk. 1.21. kritēriju). Jāveic visi attiecīgie drošības pasākumi, piemēram, jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi lietošanas laikā un jāizmanto drošības datu lapas ar ieteicamo devu. Jānodrošina ikgadējs lietošanas grafiks un rakstiski jāreģistrē produkta izmantošana (ieskaitot izmantotos daudzumus). Ķīmiskās vielas tiek uzglabātas atbilstoši (sk. 5.4. kritēriju), un tukšie konteineri tiek pareizi apsaimniekoti atbilstoši ar valsts/vietējiem tiesību aktiem šajā jomā.

Ir stingri ieteicama ārējā eksperta piesaiste ikgadējas augsnes analīzes veikšanai mēslošanas līdzekļu pārvaldības nolūkā un augsnes veselības uzraudzībai.

Šis kritērijs paliek spēkā arī, ja iestāde noslēdz līgumu ar ārējo uzņēmēju par tā zaļo zonu uzturēšanu[160].

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku integrētas kaitēkļu apkarošanas (IPM) pieeju vai līdzvērtīgu sistēmu, apstiprinot, ka agroķīmiskie produkti tiek izmantoti tikai nepārvaramas nepieciešamības gadījumā, kā pēdējais līdzeklis gadījumos, kad nav pieejamas bioloģiskas vai dabiskas alternatīvas.

Īpašos gadījumos iestāde iesniedz:

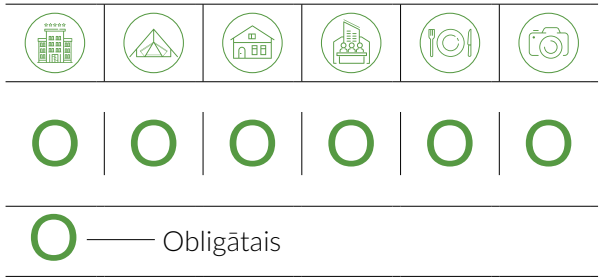
- ja ir izmantoti agroķīmiskie produkti - lietojuma uzskaiti, tostarp produkta nosaukumu, mērķi, devu un lietošanas biežumu,; un/vai

160 Skatīt glosāriju

7.9.

Jauniegādātās dārza uzturēšanas iekārtas ir ar elektrisko vai manuālo piedziņu.

(O)

- uzņēmēja rakstisku politiku par agroķīmisko vielu lietošanu iestādes teritorijā, ja apkopi veic ārējs uzņēmums.

Vizuālās pārbaudes laikā un, ja nepieciešams, auditors pārbauda 3 lietošanas reģistru paraugus[161], salīdzinot tos ar novēroto praksi, lai apstiprinātu, ka agroķīmiskie līdzekļi tiek izmantoti tikai nepieciešamības gadījumā un kā pēdējais līdzeklis saskaņā ar uzņēmuma IPM pieeju (metodika C).

Nozīme

Parastās degvielas darbināmas dārza iekārtas veicina siltumnīcefekta gāzu (GHG) emisijas, trokšņa piesārņojumu un sliktu gaisa kvalitāti, kas negatīvi ietekmē vidi, darbiniekus, viesus un apkārtējās kopienas. Izvēloties manuālas vai elektriskas iekārtas, iestādes samazina savu oglekļa pēdas nospiedumu, uzlabo darba apstākļus un veicina zaļo zonu ilgtspējīgāku apsaimniekošanu[162].

Prasības īstenošanai

Visam pēdējo 24 mēnešu laikā (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem) vai 6 mēnešu laikā (pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem) iegādātajam dārza un zālāju kopšanas aprīkojumam (ieskaitot zāles pļaujmašīnas, trimmerus, lapu pūtējus un līdzīgas mašīnas), jābūt energoefektīvam, ar zemu trokšņu līmeni un zemām oglekļa emisijām. Aprīkojums var būt manuāls vai elektrisks.

Robotizētos zāles pļāvējus ir stingri ieteicams neizmantot naktī, bet darbināt tikai dienas gaismā vai agrā vakarā, lai pēc iespējas mazāk radītu traucējumu savvaļas dzīvniekiem.

Šis kritērijs ir obligāts (O) iestādēm, kuru zāliena/zāles platība ir līdz 4000 m²; lielākām platībām šis ir vadlīniju (V) kritērijs.

161 Skatīt glosāriju
162 Skatīt glosāriju

7.9.

Jauniegādātās dārza uzturēšanas iekārtas ir ar elektrisko vai manuālo piedziņu.

(O)

Šis kritērijs paliek spēkā arī, ja iestāde noslēdz līgumu ar ārējo uzņēmēju par zaļo zonu uzturēšanu.

Audita procesa apliecinājumi

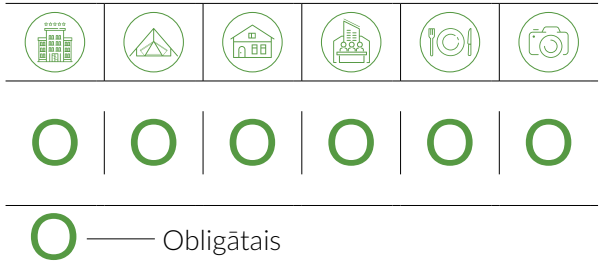
Audita laikā iestāde iesniedz apliecinājuma dokumentus, ka dārza kopšanas iekārtas, kuras iestāde vai trešās personas līgumslēdzēji ir iegādājušies pēdējo 24 vai 6 mēnešu laikā (atkarībā no sertifikācijas gada), ir elektriskas vai manuālas.

Īpašos gadījumos, ja zaļo zonu uzturēšanu veic ārējs uzņēmums, tiek iesniegta līgumslēdzēja rakstiska politika par aprīkojuma/mašīnu izmantošanu iestādes teritorijā, kas ir atbilstoša iepriekš minētajām vadlīnijām.

7.10.

Iestādes zaļajās zonās īstenotie uzturēšanas pasākumi savās zaļajās zonās notiek atbilstoši ekoloģiskās pārvaldības principiem. (O)

Nozīme

Zaļās zonas[163] uzlabo viesu pieredzi un bioloģisko daudzveidību, bet, ja tās tiek slikti apsaimniekotas, tās var radīt nevajadzīgu ūdens patēriņu un negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi. Atbildīga uzturēšana nodrošina veselīgu veģetāciju, vienlaikus taupot resursus, saglabājot āra telpu vizuālo kvalitāti un funkcionalitāti un atbalstot vietējās ekosistēmas.

Prasības īstenošanai

Iestāde nodrošina, ka zaļās zonas un dekoratīvie apstādījumi tās teritorijā tiek uzturēti saskaņā ar ekoloģiskās pārvaldības principiem. Uzturēšanas prakse ir pielāgota vietējam klimatam, vides kontekstam un sezonālajām izmaiņām, vienlaikus atbalstot ekoloģisko daudzveidību un izvairoties no traucējumiem vietējai faunai un florai.

Zemāk minētās darbības (a) vienmēr ir obligāta, un iestādei tiek ieteikts veikt vismaz 1 papildu darbību. Papildu darbību piemēri ir uzskaitīti punktos (b)–(e):

a) efektīvas un mērķtiecīgas laistīšanas metodes (piemēram, pilienveida apūdeņošana, mitruma sensori, laistīšana agri no rīta/vakarā/naktī, jo īpaši karstās vai sausās reģionos). Apūdeņošanas prakse ir pielāgota vietējam klimatam, vides apstākļiem un sezonalitātei, optimizējot efektivitāti un izvairoties no nevajadzīga ūdens zuduma;

b) augsnes veselības aprūpe, izmantojot kompostēšanu vai mulčēšanu;

c) apgriešana, pļaušana un augu kopšana, kas tiek veikta tā, lai optimizētu augu izturību un samazinātu resursu vajadzības, piemēram, uzturot

163 Skatīt glosāriju

7.10.

Iestādes zaļajās zonās īstenotie uzturēšanas pasākumi savās zaļajās zonās notiek atbilstoši ekoloģiskās pārvaldības principiem. (O)

augstākas, netraucētas zāles platības vietās, kur nav nepieciešama piekļuve; izmantojot augstākus pļaujamo mašīnu iestatījumus; un pielāgojot pļaušanas biežumu atbilstoši veģetācijas augšanai un teritorijas izmantošanai. Šādu darbību grafiks ņem vērā vietējās faunas dzīves ciklus, izvairoties no traucējumiem jutīgos periodos, piemēram, ligzdošanas vai vairošanās sezonās;

d) vietējām apstākļiem piemērotu un sausumizturīgu augu sugu izmantošana. Augu sugu izvēle ir elastīga un pielāgota konkrētajiem vietējiem apstākļiem, klimatam un vides apstākļiem. Tā veicina arī ekoloģisko daudzveidību, iekļaujot virkni vietējo sugu, dažāda augstuma un slāņu (vertikāla stratifikācija) augus un nodrošinot, ka ziedēšanas un augļu nogatavināšanas periodi ir izkliedēti visa gada vai sezonas garumā, lai atbalstītu apputeksnētājus un savvaļas dzīvniekus;

e) gājēju un transportlīdzekļu kustības pārvaldība veidos, kas novērš augsnes sablīvēšanos, veģetācijas zudumu un eroziju jutīgās teritorijās (piemēram, izmantojot norādītus gājēju celiņus un piekļuves ceļus, ierobežojot transportlīdzekļu piekļuvi atzīmētām teritorijām, atturot no pārvietošanās ārpus takām ar norādēm vai dabiskām barjerām). Ieteicams izvietot rīcības kodeksus jutīgām ekosistēmām (piemēram, kāpas, mangroves, meži, bruņurupuču ligzdošanas vietas), ja tādas ir konstatētas, vēlams atsaucoties uz oficiāliem avotiem, piemēram, UNWTO Responsible Tourist; un/vai

f) invazīvo svešzemju sugu prevencija un kontrole, izmantojot atbilstošu identifikāciju, uzraudzību un samērīgas darbības. Darbinieki, kas atbild par zaļo zonu uzturēšanu, ir apmācīti atpazīt invazīvās sugas, izprast to ekoloģisko ietekmi un piemērot atbilstošus kontroles pasākumus. Atkarībā no sugas, pasākumi var ietvert izplatības novēršanu un ierobežošanas pasākumus,

7.10.

Iestādes zaļajās zonās īstenotie uzturēšanas pasākumi savās zaļajās zonās notiek atbilstoši ekoloģiskās pārvaldības principiem. (O)

selektīvu iznīcināšanu vai mērķtiecīgu uzraudzību. Lai apstiprinātu sugu identifikāciju, tiek izmantoti reģionālie un valsts mēroga invazīvo sugu saraksti, datu bāzes vai oficiālas vadlīnijas, un attiecīgajos gadījumos tiek ievērotas likumā noteiktās ziņošanas saistības.

Kritērijs attiecas gan uz tiešajiem darbiniekiem, gan uz ārpakalpojumu sniedzējiem[164]/ainavu veidošanas uzņēmumiem, ar kuriem iestāde ir noslēgusi līgumu par zaļo zonu uzturēšanu.

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz fotogrāfijas vai vizuālus pierādījumus par zaļo zonu[165] uzturēšanas praksi un/vai iekārtām (piemēram, apūdeņošanas sistēma, mulčēšana, vietējo augu dobes).

Vietās vai situācijās, kur nav iespējams vizuālajā pārbaudē vai ar fotodokumentāciju pārliecināties par kritērija ieviešanu, iestāde iesniedz:

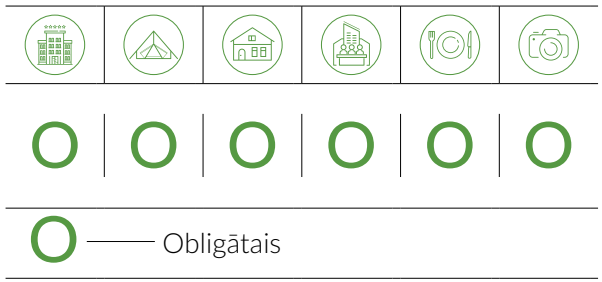
- īsu aprakstu vai apstiprinājumu par to, kā tiek īstenotas apsaimniekošanas prakses (to var iekļaut esošajā rakstiskajā standarta darbības procedūrā (SOP)[166]), ja nepieciešams; un/vai
- uzņēmēja rakstisku politiku par zaļo zonu uzturēšanu iestādes teritorijā, ja uzturēšanu veic ārējs uzņēmums.

Vizuālās pārbaudes laikā un, ja nepieciešams, auditors veic paraugu ņemšanu[167] vismaz vienā zonā, kurā tiek izmantotas efektīvas un mērķtiecīgas laistīšanas metodes, un vienā zonā, kurā tiek veikti papildu pasākumi, lai apstiprinātu uzturēšanas praksi un veģetācijas veselību.

164 Skatīt glosāriju
165 Skatīt glosāriju
166 Skatīt glosāriju
167 Skatīt glosāriju

7.11.

Iestāde veic pasākumus vietējās bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un atbalstam savā teritorijā vai tās tuvumā. (O) ⓘ

Nozīme

Bioloģiskā daudzveidība ir būtiska ekosistēmu noturībai, vietējām pārtikas ķēdēm, klimata regulēšanai un vispārējai vides veselībai. Aktīvi uzlabojot bioloģisko daudzveidību savā teritorijā un tā apkārtnē, iestādes var ne tikai mazina ietekmi uz vidi, bet arī atbalstīt reģenerāciju, dzīvotņu aizsardzību un ekoloģisko pārvaldību, tādējādi veicinot dabas neto ieguvumu.

Prasības īstenošanai

Iestāde īsteno būtiskas bioloģiskās daudzveidības iniciatīvas, kas veicina bioloģiskās daudzveidības apstākļus tās teritorijā (vai apkārtnē) (sk. arī 1.2. un 1.3. kritēriju). Šīs darbības vienmēr atbalsta vietējās (vietējās/endemiskās/retās) floras un faunas sugas un ir pielāgotas vietas kontekstam un mērogam:

- iestādes ar zaļajām zonām[168] veic vismaz 2 bioloģiskās daudzveidības pasākumus, no kuriem vismaz 1 pasākums tiek veikts zaļajās zonās; un
- iestādes, kas atrodas pilsētu teritorijās un/vai bez zaļajām zonām, nodrošina vismaz 1 bioloģiskās daudzveidības pasākumu.

Pasākumu piemēri:

a) vismaz 10 % āra teritorijas atjaunošana, pielāgojoties iestādes kontekstam (piemēram, neapsaimniekotas dabas teritorijas, attīstībā esošas apzaļumotas teritorijas, krūmāji, apmežotas platības);

b) apputeksnētājiem draudzīgu zaļo zonu izveidošana/uzturēšana, aptverot vismaz 10 % no kopējās āra teritorijas;

168 Skatīt glosāriju

7.11.

Iestāde veic pasākumus vietējās bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un atbalstam savā teritorijā vai tās tuvumā. (O) ⓘ

c) vismaz 10 % no jumta vai sienas platības klājoša zaļā jumta un/vai vertikālu zaļo sienu izveide/uzturēšana;

d) vietējo vai klimatam piemērotu, neinvazīvu sugu izmantošana zaļajiem jumtiem, zaļajām sienām, dārziem un citām āra teritorijām;

e) vietējām sugām labvēlīgu apstākļu nodrošināšana (piemēram, putnu būri, kukaiņu viesnīcas, bišu stropi, savvaļas dzīvnieku koridori un pārejas utt.). Labiekārtojumiem jābūt piemērotām vietējām sugām, pareizi novietotiem un regulāri uzturētiem, lai nodrošinātu to ekoloģisko piemērotību;

f) vietējo sugu (sauszemes vai ūdens/jūras, piemēram, bruņurupuču ligzdošanas vietas, mangroves, koraļļu rifi, ziedputnu (tauriņu) pļavas, miruši koki un citas dabas īpatnības) dzīvotņu aizsardzība teritorijā vai tās tuvumā, samazinot gaismas un trokšņa ietekmi (tas attiecas arī uz āra atpūtas zonām, kas atrodas dabiskās dzīvotnēs vai to tuvumā). Dzīvotne ir jāidentificē un ir skaidri jāīsteno atbilstoši aizsardzības pasākumi;

Dažos kontekstos (piemēram, dažās pilsētu teritorijās) bišu stropi vai lielas kukaiņu viesnīcas ir piemērotas tikai noteiktos ekoloģiskos un normatīvos apstākļos (vēlamas nelielas, dabiskas vai izkliedētas), un prioritāte jādod citām iniciatīvām.

Iestādei ir ieteicams meklēt atbalstu no ārējiem ekspertu organizācijām vai organizācijām, bioloģiskās daudzveidības pasākumu izstrādei un īstenošanai, nodrošinoties, ka iniciatīvas ir balstītas uz bioloģiskās daudzveidības un ar dabu saistīto risku un iespēju novērtējumu (7.12. kritērijs).

7.11.

Iestāde veic pasākumus vietējās bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un atbalstam savā teritorijā vai tās tuvumā. (O) ⓘ

Kritērijs attiecas gan uz tiešajiem darbiniekiem, gan uz ārpakalpojumu sniedzējiem[169] /ainavu veidošanas uzņēmumiem, ar kuriem iestāde ir noslēgusi līgumu par tās zaļo zonu uzturēšanu[170].

ⓘ **Piezīme par valsts pielāgošanos:** SE piemēro šādu nosacījumu:

- uzņēmumi ar mazākiem zaļajiem apgabaliem (< 1000 m2) veic vismaz 2 bioloģiskās daudzveidības pasākumus, no kuriem vismaz 1 pasākums tiek veikts uzņēmuma zaļajos apgabalos;
- uzņēmumi ar lielākām zaļajām zonām (> 1000 m2) veic vismaz 3 bioloģiskās daudzveidības pasākumus, no kuriem vismaz 2 pasākumi tiek veikti uzņēmuma zaļajās zonās; un
- uzņēmumi, kas atrodas pilsētu teritorijās un/vai kuriem nav zaļo zonu, nodrošina vismaz 1 bioloģiskās daudzveidības pasākumu.

Audita procesa apliecinājumi

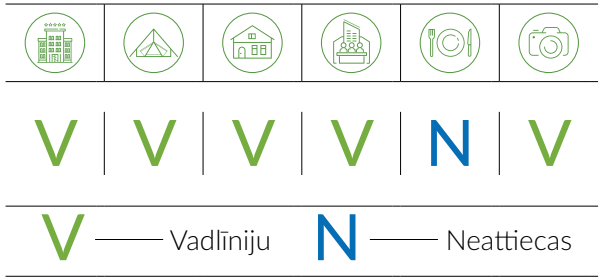
Audita laikā iestāde iesniedz:

- standarta darbības procedūru (SOP)[171] vietējās bioloģiskās daudzveidības atbalstam; un
- biodaudzveidības atbalstam īstenoto pasākumu reģistru un pierādījumus par divreiz gadā veikto pārskatīšanu (atkārtotiem pieteikuma iesniedzējiem).

169 Skatīt glosāriju
170 Skatīt glosāriju
171 Skatīt glosāriju

7.12.

Iestāde uz vietas novērtē radītos riskus un iespējas bioloģiskajai daudzveidībai un apkārtējai dabai. (V)

Īpašos gadījumos, ja uzturēšanu veic ārējs uzņēmums, tiek iesniegta līgumslēdzēja rakstiska politika par vietējās bioloģiskās daudzveidības aizsardzību iestādes teritorijā.

Vizuālās pārbaudes laikā un, ja iespējams, auditors veic paraugu ņemšanu[172] vismaz vienā zaļajā zonā, kurā tiek veikti pasākumi, lai apstiprinātu, cik labvēlīgi apstākļi ir radīti vietējai bioloģiskajai daudzveidībai vai kā tiek aizsargātas vietējo sugu dzīvotnes, ievērojot glosārijā aprakstīto metodiku A.

Nozīme

Izpratne par uz vietas esošo bioloģisko daudzveidību un ar dabu saistītajiem riskiem ir priekšnoteikums atbildīgai zemes apsaimniekošanas. Strukturēts novērtējums palīdz identificēt ekoloģiskās vērtības, atkarību no ekosistēmu pakalpojumiem un iespējas pozitīvai rīcībai, stiprinot vides sniegumu un noturību.

Prasības īstenošanai

Iestāde veic bioloģiskās daudzveidības un ar dabu saistīto risku un iespēju novērtējumu. Šis novērtējums nosaka bioloģiskās daudzveidības rīcības vadlīniju izveidi, izceļot ekoloģiski jutīgas darbības jomas vai potenciālos uzlabojumus. Tas var kalpot kā pamats uzņēmuma ilgtspējas mērķiem (1.2. kritērijs) un rīcības plānam (1.3. kritērijs) un var tikt īstenots pirms citiem ar bioloģisko daudzveidību saistītiem kritērijiem.

Šis novērtējums ietver:

- esošo sugu (piemēram, koku, krūmu, apputeksnētāju draudzīgu augu, putnu vai citu redzamu faunas sugu) identifikāciju, galvenās dzīvotnes, potenciālos

172 Skatīt glosāriju

7.12.

Iestāde uz vietas novērtē radītos riskus un iespējas bioloģiskajai daudzveidībai un apkārtējai dabai. (V)

ekoloģiskos koridorus (zaļos, zilos, melnos), mitrājus un ekoloģiski funkcionējošas augsnes;

- cilvēka darbības radītās slodzes identificēšanu (piemēram, ainavu veidošanas prakse, gaismas/troksni piesārņojums, invazīvās sugas, biotopu traucējumi);
- atkarības no ekosistēmu pakalpojumiem un potenciālo risku pārskatīšanu (piemēram, apputeksnēšana, ūdens pieejamība, plūdu regulēšana, sausums);
- uzlabojumu iespēju apzināšanu (piemēram, biotopu atjaunošana, ar dabu saistītas viesu pieredzes); un
- sagatavošanos vietas biotope vai ekosistēmas pakalpojumu kartēšanai (ieteikums).

Novērtējums attiecas tikai uz teritorijām, kas atrodas iestādes kontrolē, citas apkārtējās teritorijas (privātas vai publiskas) nav šī kritērija tvērumā. Iestādes, kuru zaļās teritorijas[173] ir lielākas par 5 hektāriem, novērtējuma veikšanai izmanto ārējo ekspertu vai konsultāciju pakalpojumus. Vietas ar mazākām zaļajām teritorijām[174] var veikt novērtējumu iekšēji, izmantojot publiski pieejamos resursus (piemēram, reģionālos vai valsts bioloģiskās daudzveidības tīklus, sugu datu bāzes, publiskos kartēšanas rīkus vai NVO rīku kopumus).

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz rakstisku bioloģiskās daudzveidības un ar dabu saistīto risku un iespēju novērtējumu (veikts iekšēji vai ar ārēja eksperta palīdzību,

173 Skatīt glosāriju
174 Skatīt glosāriju

7.13.

Iestāde uzrauga bioloģisko daudzveidību, atbalstot dzīvotnes un biotopus savā teritorijā vai tās apkaimē. (V)

V | V | V | V | V | V

V —— Vadlīniju

atkarībā no teritorijas lieluma), kurā iekļauti nepieciešamie elementi, norādot izmantotos atsauces avotus vai rīkus (piemēram, reģionālos/valsts bioloģiskās daudzveidības tīklus, sugu datu bāzes, NVO rīkus utt.).

Īpašos gadījumos, ja pieejams, tiek iesniegta papildu vizuāla dokumentācija vai biotopu un sugu kartēšanas rezultāti.

Nozīme

Regulāri novērojot un dokumentējot sugas un biotopus, iestādes stiprina ekoloģisko izglītību, iesaista personālu un viesus dabas saudzējošās praksēs un veicina valsts un reģionālo bioloģiskās daudzveidības datu apkopošanu.

Prasības īstenošanai

Iestāde veic regulāru novērošanu un dokumentēšanu bioloģiskās daudzveidības atbalstošajām iezīmēm un sugām, kas sastopamas tās telpās vai to apkārtnē. Šī ekoloģiskā uzraudzība ietver sugu, biotopu un ekoloģisko izmaiņu novērošanu un reģistrēšanu laika gaitā. Iestādes līmenī tas ietver novērtēšanu, cik labi bioloģiskās daudzveidības iezīmes (piemēram, zaļie jumti, vietējie stādījumi, apputeksnētāju dārzi vai savvaļas dzīvnieku patversmes) darbojas, lai atbalstītu vietējo savvaļas dzīvnieku un augu valsti, kā arī iespēju identificēšanu veicamajiem uzlabojumiem.

Monitorings tiek veikts vismaz reizi gadā un var būt dažādās formās, tostarp, piemēram

a) izmantojot vienkāršu bioloģiskās daudzveidības analīzes tabulu, ko izmanto par zaļo zonu[175] uzturēšanu atbildīgie darbinieki, lai reizi gadā neatkarīgi novērtētu, cik labvēlīga dzīves vide ir vietējām sugām (piemēram,

175 Skatīt glosāriju

7.13.

Iestāde uzrauga bioloģisko daudzveidību, atbalstot dzīvotnes un biotopus savā teritorijā vai tās apkaimē. (V)

augu seguma daudzveidība, mikrodzīvotņu klātbūtne, samazināti traucējumi);

b) dalība pilsoniskās zinātnes iniciatīvās datu apkopošanai (piemēram, putnu vai kukaiņu apsekojumi, bioloģiskās daudzveidības dienai veltīti pasākumi);

c) novērojumu vai fotoattēlu augšupielāde publiskās platformās;

d) datu iesniegšana valsts bioloģiskās daudzveidības datu bāzēs vai programmās (piemēram, valsts putnu vai apputeksnētāju monitoringa programmās);

e) darbinieku vai viesu dabas pastaigu, sugu monitoringa dienu vai ekoloģisko novērojumu darbnīcu organizēšana; un/vai

f) uzaicinot ekologu, bioloģiskās daudzveidības gidu, dabas aizsardzības asociācijas (piemēram, vietējās NVO) vai privātos ekspertus neformālai vai formālai novērtējuma veikšanai.

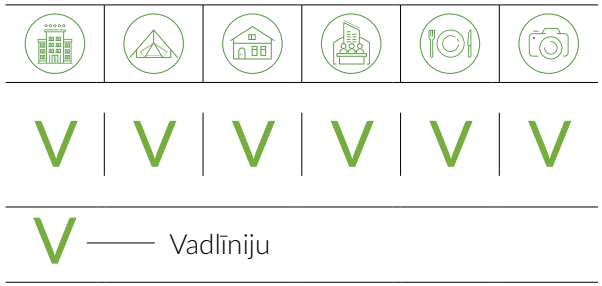
Mērķis šai aktivitātei nav parādīt konkrētus rezultātus (piemēram, noteiktu novēroto sugu skaitu), bet veicināt regulāras uzraudzības un mācīšanās ieradumu. Tādējādi atbilstība nav balstīta uz novērotajiem rezultātiem, bet uz iestādes pastāvīgiem centieniem novērot, dokumentēt un analizēt bioloģiskās daudzveidības klātbūtni un funkcijas.

Ieteicams izmantot valsts vai reģionālos sugu katalogus, bioloģiskās daudzveidības datu bāzes vai starptautiskos atsauces avotus (piemēram, IUCN sarakstus, putnu, apputeksnētāju identifikācijas ceļvežus, attiecīgas lietojumprogrammas utt.), lai palīdzētu atpazīt sugas, kuras visdrīzāk var novērot konkrētajā teritorijā.

7.14.

Iestāde savās zaļajās zonās veic vismaz 1 iniciatīvu ilgtspējīgu pārtikas prakšu atbalstam.

(V)

Audita procesa apliecinājumi

Audita laikā iestāde iesniedz pierādījumus par īstenotajām bioloģiskās daudzveidības monitoringa darbībām (piemēram, iekšējās novērojumu piezīmes, aizpildītas uzraudzības tabulas, sugu saraksti, fotogrāfijas vai ekrānuzņēmumi no lietotnēm/pilsoniskās zinātnes platformām utt.).

Nozīme

Pārtikas sistēmas ievērojami ietekmē klimata pārmaiņas, bioloģiskās daudzveidības zudumu un resursu patēriņu. Veicinot izpratni un iesaistot viesus, darbiniekus un sabiedrību ilgtspējīgās pārtikas praksēs, iestādes palīdz mainīt uzvedības modeļus, virzoties uz atbildīgāku ražošanu un patēriņu, veicinot ilgtermiņa vides un sociālos ieguvumus.

Prasības īstenošanai

Iestāde iesaista savus darbiniekus, viesus un/vai sabiedrību ilgtspējīgu pārtikas prakšu nozīmes izpratnes veicināšanā, īstenojot vismaz vienu izpratnes veicināšanas iniciatīvu savās zaļajās zonās. Šīs iniciatīvas ir saistītas ar pārtikas ražošanas, pārtikas atkritumu, bioloģiskās daudzveidības vai vietējo resursu izmantošanas tēmām, un to mērķis ir veicināt izpratni un rīcību.

Iniciatīvu piemēri:

a) augļu, garšaugu vai dārzeņu dārzs. Dārzs ir pastāvīgs un tajā aug garšaugi un/vai pārtikas augi/koki. Ja iespējams, iestāde aicina sabiedrību vai vietējās skolas apmeklēt dārzu izglītojošos nolūkos;

b) siltumnīca, paceltās dobes vai konteineru audzēšanas sistēma, ko izmanto pārtikas vai vietējo augu audzēšanai, jo īpaši, ja tā ir apvienota ar izglītojošām norādēm vai integrēta ekskursijās, darbnīcās vai viesu/darbinieku iesaistīšanā;

7.14.

Iestāde savās zaļajās zonās veic vismaz 1 iniciatīvu ilgtspējīgu pārtikas prakšu atbalstam.

(V)

c) āra virtuve, ēdiena gatavošanas zona vai ēdiena sagatavošanas zona, kur dārza vai siltumnīcas produkti tiek izmantoti interaktīvās aktivitātēs, piemēram, ēdiena gatavošanas nodarbībās, ilgtspējīgas pārtikas degustācijās vai ēdiena gatavošanā "no dārza uz galdu" aktivitāšu ietvaros;

d) savvaļas pļava vai pārtikas mežs, kas veicina vietējo bioloģisko daudzveidību un ietver ēdamus vai izglītojošus augu veidus;

e) citas zaļās zonas, kas izveidotas, lai veicinātu izpratni, piemēram, vietējo vai klimatam piemērotu augu dārzs ar izskaidrojošām norādēm vai teritorijas, kas tiek izmantotas ilgtspējības darbnīcām vai skolu apmeklējumiem; un/vai

f) bišu dravas, izmantojot medu vai vasku uz vietas. To uzstādīšanai jāatbilst ekoloģiskajām vadlīnijām un tās nedrīkst negatīvi ietekmēt savvaļas/vietējos apputeksnētājus. Tos apsaimnieko sadarbībā ar vietējo ekspertu vai biškopi.

Šo inicietīvu īstenošana ir skaidri jānorāda kā daļa no iestādes darbības. To pastāvēšana un ražojumi pilda izglītojošu funkciju un kļūst par daļu no viesu pieredzes (piemēram, izmantojot ražojumus ēdieniem vai dzērieniem uzņēmumā, piedāvājot no ražojumiem izgatavotus produktus suvenīru veikalā, iesaistot viesus ražas novākšanā utt.) un/vai tiek izmantoti darbinieku ēdināšanai. Pat ja zaļā zona nav redzama viesiem, iestāde skaidri informē par tās esamību un mērķi, piemēram, ar īsu video pie reģistratūras, aprakstu viesu informācijas materiālos utt.

7.14.

Iestāde savās zaļajās zonās veic vismaz 1 iniciatīvu ilgtspējīgu pārtikas prakšu atbalstam. (V)

Zaļās zonas apsaimniekošana atbilst kritērijiem par pesticīdu un mēslošanas līdzekļu izmantošanu (7.8. kritērijs) un apsaimniekošanas procedūrām (7.10. kritērijs). Šīs zonas apsaimniekošana un jebkādu augļu/dārzeņu/garšaugu/ražojumu izmantošana jāveic saskaņā ar valsts un vietējiem tiesību aktiem šajā jomā.

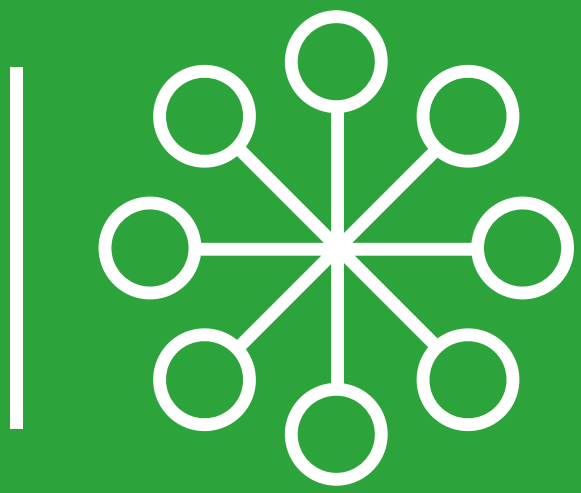
Lauksaimniecības darbības, kas rada iestādes galvenos ieņēmumus vai galveno daļu no ieņēmumiem (piemēram, vīna dārzi, olīvu saimniecības utt.), neietilpst Zaļās Atslēgas darbības jomā un tādēļ nevar tikt sertificētas.

Audita procesa apliecinājumi

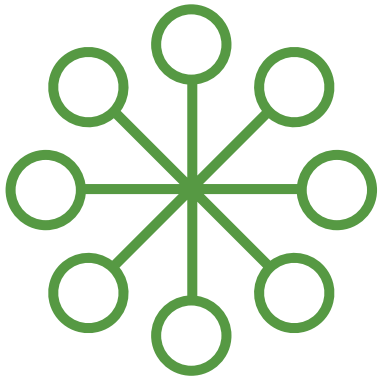
Audita laikā iestāde iesniedz iniciatīvas(-u) dokumentāciju, tostarp audzēto sugu sarakstu (ja attiecināms), un pierādījumus par to, kā šīs iniciatīvas tiek izmantotas, lai iesaistītu viesus, darbinieku un/vai kopienu pārtikas sistēmu ilgtspējas izglītībā.

Vizuālā pārbaude apstiprina iniciatīvas(-u) esamību, pastāvību un integrāciju iestādes darbībā.

DARBĪBAS JOMAS UN TVĒRUMS

Darbības jomas un tvērums

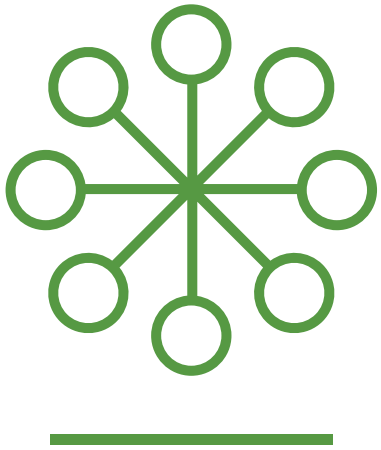
Šajā pielikumā ir izskaidroti noteikumi par Zaļās Atslēgas sertifikācijas ierobežojumiem un sertifikācijas kategoriju aptvērumu, tostarp par to, kuri pakalpojumi un iekārtas ir iekļauti vai izslēgti no sertifikācijas darbības jomas. Darbības joma attiecas uz visām uzņēmumu kategorijām, kas ir tiesīgas saņemt Zaļās Atslēgas sertifikātu, un tā jālasa kopā ar dokumentu, kurā definētas Zaļās Atslēgas uzņēmumu kategorijas un atbilstošie piemērojamie kritēriji (pieejams šeit).

Lai noteiktu darbības jomu, pakalpojumi un iekārtas tiek klasificēti kā iekšēji pārvaldīti vai ārēji pārvaldīti, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja iestādes īstenoto tiešo objekta pārvaldības atbildības līmeni un darbības kontroli. Terminu un jēdzienu skaidrojums, kas izmantots Zaļās Atslēgas kritērijos, ir pieejams šeit.

Pakalpojumi un iekārtas tiek uzskatīti par iekšēji pārvaldītiem, ja tos nodrošina tā pati juridiskā persona, kas ir pieteikuma iesniedzēja iestāde, vai ja tos nodrošina trešā persona saskaņā ar līgumu, kurā iestāde saglabā darbības un pārvaldības kontroli, tostarp lēmumu pieņemšanas pilnvaras attiecībā uz politiku, procedūrām un ilgtspējīgas attīstības praksi.

Pakalpojumi un iekārtas tiek uzskatīti par ārēji pārvaldītiem, ja tie pieder un tos pārvalda atsevišķa juridiska persona, un pieteikuma iesniedzējs neuzņemas atbildību par ikdienas darbību, personāla komplektēšanu, politiku vai ilgtspējības praksi. Ārēji pārvaldīti pakalpojumi neietilpst pieteikuma iesniedzēja Zaļās Atslēgas programmas sertifikācijas darbības jomas tvērumā, ja vien kritēriju katalogā vai šajā dokumentā nav skaidri norādīts citādi.

Darbības jomas un tvērums

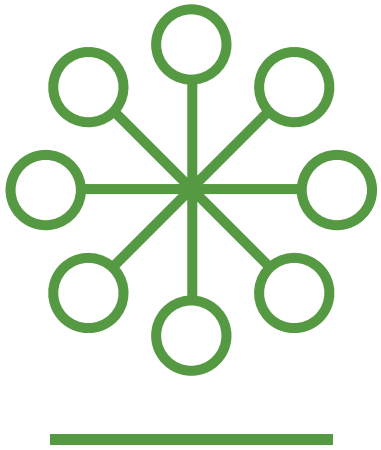
Sertifikācijas darbības jomā un tvērumā iekļautās darbības un pakalpojumi

Ja pieteikuma iesniedzēja iestāde tos pārvalda iekšēji, Zaļās Atslēga sertifikācijā ietilpst šādi pakalpojumi: ēdināšanas un dzērienu pakalpojumi; naktsmītnes; konferenču telpas, piemēram, auditorijas, lekciju zāles un/vai sanāksmju/konferenču telpas; izstāžu telpas (ja piemērojams, piemēram, muzejiem/atrakcijām).

Ja pakalpojumi un iekārtas tiek pārvaldīti iekšēji, Zaļās Atslēgas programma nesertificē pašu darbību. Tā vietā iestādei ir jāatbilst Zaļās Atslēgas kritēriju katalogā noteiktajiem piemērojamajiem kritērijiem kā piemēram: spa/sauna/veselības zona; veikali (suvenīri, kioski, frizieri, tūrisma informācija, apmeklētāju/interpretācijas centri utt.); bērnu klubs; sanāksmes un pasākumi; veļas mazgātava/veļas automāti; sporta zāles; naktsklubi/koncertzāles; iekštelpas un āra teritorijas ar dzīvniekiem; transportlīdzekļi (piemēram, lidostas autobusi); iekštelpu un āra sporta objekti (piemēram, boulinga zāle); botāniskais dārzs/dārzs; siltumnīca; iekštelpu un āra peldbaseins.

Ja kāds no šiem pakalpojumiem vai iekārtām tiek pārvaldīts ārēji, šo darbību īstenojošā uzņēmuma vadība ir jārosina saskaņot savas aktivitātes ar Zaļās Atslēgas kritērijos noteiktajiem ilgtspējas standartiem. Tomēr, ja kāds ārēji pārvaldīts ēdināšanas pakalpojums veido būtisku daļu no uzņēmuma piedāvājuma, uz to attiecas Zaļās Atslēgas kritēriju katalogā noteiktie piemērojamie kritēriji. Piemēram, ja brokastis ir galvenā daļa no naktsmītnes piedāvājuma vai pusdienas ir galvenā daļa no konferences piedāvājuma, restorānam, kurā tiek piedāvāti šie pakalpojumi, ir jāatbilst kritēriju katalogā noteiktajiem piemērojamiem restorānu kritērijiem (atzīmēti ar R).

Darbības jomas un tvērums

Ja uzņēmums piedāvā aktivitātes, kas ietilpst citā Zaļās Atslēgas kategorijā, visām iekšēji pārvaldītajām aktivitātēm tiek piemēroti visi papildu kritēriji no otras kategorijas kā daļa no tās pašas sertifikācijas pieteikuma. Iekšēji pārvaldīti pakalpojumi vai iekārtas ir tādi, kurus pārvalda tā pati iestāde, kas ir pieteikuma iesniedzējs, vai kuri darbojas atbilstoši līgumam, kurā pieteikuma iesniedzēja iestāde saglabā kontroli pār pakalpojumu (piemēram, ārpakalpojumu restorāns saskaņā ar līgumu). Citiem ārēji pārvaldītiem pakalpojumiem ir nepieciešama atsevišķa sertifikācija. Ārēji pārvaldīti pakalpojumi ir tādi, kas pieder un/vai ko nodrošina pilnīgi atsevišķa iestāde, un pieteicēja iestāde neveic līgumisko vai pārvaldības uzraudzību.

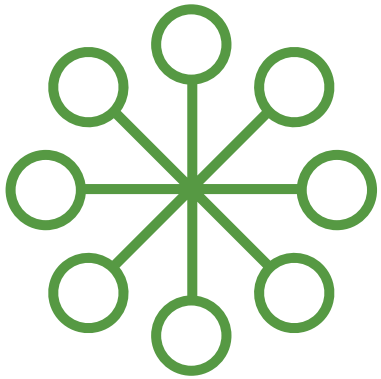
Piezīme: Iepriekš minētais saraksts nav izsmeļošs un visaptverošs. Papildu pakalpojumi un aktivitātes var tikt iekļauti sertifikācijas tvērumā atbilstoši Zaļās Atslēgas sākotnējās pārbaudes secinājumiem.

Darbības un pakalpojumi, kas nav iekļauti sertifikācijas darbības jomā un tvērumā

Šādas aktivitātes/iekārtas neietilpst Zaļās Atslēgas sertifikācijas darbības jomās un tvērumā:

- Iekštelpu vīna, alkohola un pārtikas ražošanas iekārtas (ieskaitot vīna laukus, vīna dārzus un citas augu izcelsmes lauksaimniecības ražošanas platības): liela mēroga lauksaimniecības ražošana, ieskaitot vīna dārzus, netiek uzskatīta par Zaļās Atslēgas auditoru pamatkompetenci un atbildību. Šajās darbības jomās bieži vien ir nepieciešamas ekspertu zināšanas par ilgtspējīgu lauksaimniecību un apsaimniekošanas praksēm, kas tiek aptvertas ar lauksaimniecības vai bioloģiskās sertifikācijas sistēmām. Šā iemesla dēļ

Darbības jomas un tvērums

Zaļās Atslēgas sertifikācija neattiecas uz ražošanas platībām un telpām. Mazapjoma ražošana ir definēta kā ražošana, kas apkalpo tikai uzņēmuma iekšējās vajadzības (piemēram, garšaugu dārzs, ko izmanto viesnīcas bārs). Tomēr, tiklīdz kāda daļa no ražojumiem tiek pārdota ārpus uzņēmuma, tā tiek uzskatīta par lielapjoma ražošanu un tādējādi neietilpst Zaļās Atslēgas sertifikācijas darbības jomā un tvērumā.

- Pludmales/jahtu piestātnes: jahtu piestātņu darbība bieži vien tiek regulēta ar atsevišķiem pārvaldības un darbības modeļiem, un to visbiežāk regulē specializētas sertifikācijas programmas, piemēram, Zilais Karogs. Zaļā Atslēga uzskata, ka tās neietilpst programmas pašreizējā darbības jomā, un iesaka, ka piemērotāka šīm darbībām ir atsevišķa sertifikācija (piemēram, Zilais Karogs).

- Golfa laukumi: golfa laukumi ir nozīmīgi atpūtas objekti, kas saistīti ar sarežģītiem vides apsvērumiem, tostarp ūdens izmantošanu, bioloģisko daudzveidību un zemes apsaimniekošanu. Zaļā Atslēga neiekļauj golfa laukumus savā darbības jomā, jo programmai trūkst specializētu zināšanu šajā jomā un ir pieejamas citas sertifikācijas programmas, kas ir piemērotākas golfa laukumu ilgtspējīgas darbības novērtēšanai.

- Slēpošanas trases: ņemot vērā ievērojamo ietekmi uz vidi, kas saistīta ar slēpošanas pacēlājiem un trasēm, tostarp zemes lietošanas veidu izmaiņām, enerģijas patēriņu un ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, Zaļā Atslēga nesertificē šādas iekārtas/aktivitātes.

- Mežu teritorijas: šīs teritorijas neietilpst Zaļās Atslēgas auditoru tehniskās kompetences jomā, un tās jau ir iekļautas specializētās ilgtspējības

Darbības jomas un tvērums

un mežsaimniecības sertifikācijās (piemēram, FSC, PEFC). Mežu teritoriju sertifikācijai nepieciešamas zināšanas mežu ekoloģijā, aizsardzībā un zemes apsaimniekošanā, kas nav Zaļās Atslēgas darbības jomas pamatkompetences daļa.

- Pastaigu takas un citas ārpus iestādes teritorijām īstenotās aktivitātes: Zaļās Atslēgas sertifikācija ir paredzēta, lai novērtētu un sertificētu aktivitātes un pakalpojumus, kas atrodas pieteikuma iesniedzēja iestādes fiziskajās robežās. Ārpus iestādes teritorijas īstenotās aktivitātes un pastaigu takas neietilpst programmas kompetencē, jo tās bieži vien saistītas ar zemi vai pakalpojumiem, kurus iestāde nepārvalda tieši, ierobežojot iespēju uzraudzīt un pārbaudīt atbilstību Zaļās Atslēgas kritērijiem.

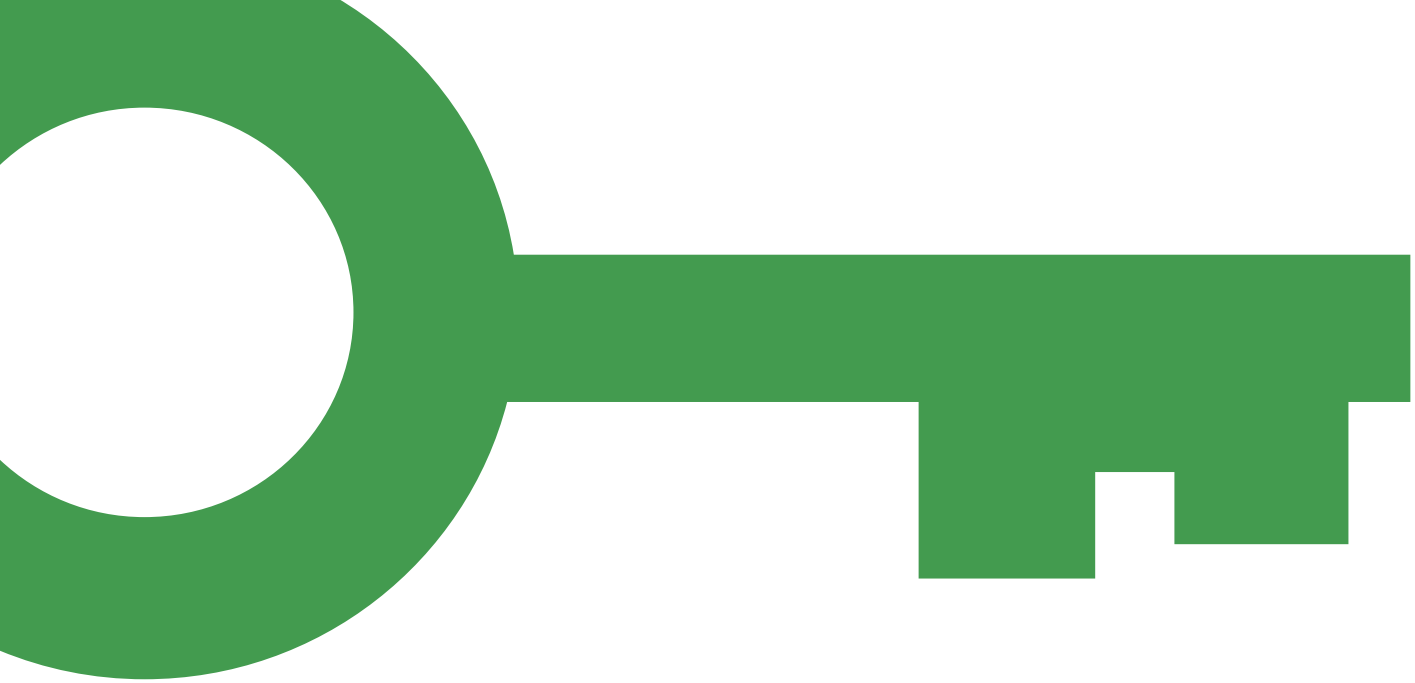
- Darbinieku izmitināšanas pakalpojumi nav daļa no regulārā viesu uzņemšanas piedāvājuma un tādēļ neietilpst Zaļās Atslēgas kritēriju sertifikācijas jomā. Ja izmitināšana netiek izīrēta vai piedāvāta arī viesiem, tā tiek izslēgta no Zaļās Atslēgas novērtējuma. Tomēr jebkādi pakalpojumi, iekārtas vai nodrošinājumi, kas darbiniekiem ir pieejami darba laikā citviet īpašumā, tiek iekļauti Zaļās Atslēgas novērtējuma jomā.

Ja izslēgtais pakalpojums vai iekārta veido vairāk nekā 50 % no uzņēmuma darbības, uzņēmums nav tiesīgs saņemt Zaļās Atslēgas sertifikāciju.

GLOSĀRIJS

(izmantoto terminu un definīciju vārdnīca)

Šajā dokumentā ir sniegtas definīcijas un skaidrojumi galvenajiem Zaļās Atslēgas kritēriju katalogā atrodamajiem terminiem un jēdzieniem. Šo definīciju mērķis ir veicināt vienotu kritēriju un programmas prasību interpretāciju, īstenošanu un auditu visās valstīs un visiem uzņēmumu veidiem.

Glosārijs

Vietas ar augstu ūdens patēriņu.
Darbības zonas, kurās ūdens patēriņš ir nepārtraukts, patēriņa daudzums ir liels (veidojot nozīmīgu daļu no uzņēmuma kopējā ūdens patēriņa, parasti virs 10–15 %) vai ūdens patēriņš ir būtisks pamatpakalpojumu sniegšanai, piemēram, virtuvēm, peldbaseiniem un spa zonām, veļas mazgāšanas telpām, ainavu apūdeņošanas sistēmām utt.

Ēdināšanas piedāvājums.
Individuāla ēdienkarte, bufete, restorāns, kafejnīca vai citi ēdināšanas un dzērienu piedāvājuma pakalpojumi viesiem.

Sertifikācijas procesu rokasgrāmata.
Sertifikācijas procesa rokasgrāmata apraksta Zaļās Atslēgas sertifikācijas procesa posmus - no sākotnējās pārbaudes un atbalsta apmācībām līdz sertifikācijas auditam uz vietas, pārskata procedūrām un lēmumu pieņemšanai, kā arī nepārtrauktas atbilstības nodrošināšanai sertifikācijas perioda laikā. Rokasgrāmata ietver informāciju par sagatavošanos auditam, pārbaužu metodēm, termiņiem un atbildības sadalījumi. Tajā ir norādīts arī, kuriem darbiniekiem jābūt pieejamiem audita laikā.

Kafijas stends.
Bezmaksas zona (parasti izvietota viesu numuros), kurā pašu pagatavošanai pieejama tējaa, kafija, cukurs, kā arī krūzes.

Atbilstošs dozējums.
Piegādātāja vai ražotāja dozējuma rekomendāciju ievērošana, lai nodrošinātu paredzēto efektu, izmantojot pēc iespējas mazāk ķīmiskās vielu.

Komunikācijas materiāli.
Visai ar iestādes darbību, produktiem, pakalpojumiem un ilgtspējības rādītājiem saistītajai komunikācijai jābūt precīzai, skaidrai, atbilstošai un viegli saprotamai. Komunikācijai jābūt redzamai viesiem un, pēc iespējas un nepieciešamības, tajā iekļaujami skaidri un izcelti aicinājumi līdzdarboties iestādes vides aktivitātēs. Iestādes komunikācijā tiek sniegta precīza, skaidra, atbilstoša un pareiza informācija un komunikācija par saviem ilgtspējības rādītājiem, kas atbilst faktiskajai situācijai un atspoguļo tikai tās darbības un pasākumus, kas tiek īstenoti praksē.

Datu uzglabāšana un pieejamība.
Visi iesniegtie darbības un uzņēmējdarbības dati tiek uzglabāti vai nu valsts Zaļās Atslēgas datu bāzē (ja tāda pastāv), vai Zaļās Atslēgas starptautiskajā datu bāzē. Uzņēmumi var pieprasīt piekļuvi savam profilam starptautiskajā datu bāzē iekšējās atskaites, uzraudzības un pārredzamības nolūkos. Zaļā Atslēga sadarbojas ar izvēlētāmm tiešsaistes ceļojumu aģentūrām (OTA) un platformās kas savās rezervēšanas vietnēs izceļ sertificētus uzņēmumus. Šim nolūkam Zaļā Atslēga var dalīties ar izvilkumiem no

Glosārijs

starptautiskā sertificēto uzņēmumu saraksta, kas satur tikai publiski pieejamu informāciju (piemēram, uzņēmuma nosaukumu). Privāti, konfidenciāli vai jutīgi dati netiek izpausti. Papildu informācija par dokumentācijas prasībām, datu apstrādi un atbildību ir sniegta sertifikācijas līgumā, kas tiek nosūtīts uzņēmumiem pēc sertifikācijas procesa uzsākšanas intereses reģistrēšanas.

Dezinfekcijas vielas.
Ķīmiskas vielas vai biocīdi, kas īpaši paredzēti, lai iznīcinātu, deaktivizētu vai apturētu kaitīgos mikroorganismus uz virsmām, materiālos, iekārtās vai ūdenī. Šo vielu lietošana pārsniedz parastās tīrīšanas rutīnas un ir paredzēta mikrobioloģiskai kontrolei, nevis tikai fiziskai netīrumu vai organisko vielu noņemšanai. Dezinfekcijas vielas satur aktīvās vielas, piemēram, hlora savienojumus, kvartāros amonija savienojumus (QAC), ūdeņraža peroksīdu, spirtu vai peroksietilskābi.

Mājdzīvnieki.
Sugas, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir likumīgi klasificētas kā mājdzīvnieki vai mājlopi (ieskaitot kultūrā audzētas vai tradicionāli apsaimniekotas sugas).

Vides politika.
dokumentēts paziņojums, kurā izklāstītas organizācijas saistības un principi attiecībā uz tās vides ietekmju pārvaldi un samazināšanu.

Dzīvnieku izmantošana.
Dzīvnieku izmantošana veidos, kas rada vai var radīt sāpes, traumas, stresu vai neparastu uzvedību, vai izmantošana kur dzīvniekus izmanto kā izklaides līdzekļus cilvēku izklaidei vai peļņas gūšanai, nesniedzot patiesu labumu dzīvnieku labklājībai, sabiedrības izglītības vai sugu aizsardzības mērķiem.

FEE Akadēmija.
Starptautiskā Vides izglītības fonda (FEE International) digitālā platforma, kas piedāvā ilgtspējīgas attīstības apmācību un komunikācijas resursus Zaļās Atslēgas programmā iesaistītajām pusēm.

Instalācijas.
Priekšmeti vai ierīces, kas ir pastāvīgi piestiprināti vai iebūvēti ēkā, piemēram, iebūvēti apgaismes ķermeņi, izlietnes, tualetes, durvis, rāmji utt.

Mēbeles.
Izturīgas preces, piemēram, krēsli, galdi, gultas, skapji un līdzīgas ilgmūžīgas mēbeles.

Labā prakse.
Pārbaudīta ilgtspējības iniciatīva vai darbība, ko īsteno uzņēmums un kas tiek izplatīta, lai veicinātu un dalītos pieredzē ar citiem, izmantojot Zaļās Atslēgas programmu.

Glosārijs

Zaļās zonas.
Dārzi, zālieni, puķu dobes, labiekārtotas teritorijas, apzaļumoti jumti, puķu podi un jebkura cita kopta āra vai iekštelpu veģetācija. Meža teritorijas Zaļās Atslēgas programmas kritēriju kataloga kontekstā netiek uzskatītas par zaļajām zonām, jo tās neietilpst sertifikācijas tvērumā.

Zaļā komiteja.
Iekšēja starpnozaru grupa, kas atbalsta iestādes pārstāvi Zaļās Atslēgas programmā ilgtspējības pasākumu un stratēģijas plānošanā, īstenošanā un komunikācijā.

Zaļās Atslēgas mape.
Iestāde uztur Zaļās Atslēgas mapi, kurā ir visi attiecīgie un aktuālie dokumenti, apliecinot atbilstību katram kritērijam. Mapīte ir viegli pieejama atbildīgajam personālam un auditoram, nodrošinot pārredzamību, izsekojamību un nepārtrauktību personāla izmaiņu gadījumā. Mapē jābūt sakārtotai atbilstoši Zaļās Atslēgas kritēriju sadaļām un numerācijai. Ir stingri ieteicams mapes sistēmu uzturēt elektroniski (piemēram, izmantojot iekšējo tīklu, kopīgotu disku vai dokumentu pārvaldības sistēmu), lai atvieglotu versiju kontroli, pieejamību un samazinātu papīra izmantošanu. Tikai gadījumos, kad digitālās sistēmas nav pieejamas vai netiek plaši izmantotas, mape var uzturama kā fizisku failu kopums, ja tas ir pilnīgs, atjaunināts un ir pieejams.

Zaļā Atslēga logotips.
Zaļās Atslēgas programmas autorizēts vizuālais zīmols, ko programma piešķir izmantošanai sertificētiem uzņēmumiem. To drīkst izmantot neveicot izmaiņas jebkuros komunikācijas materiālos, ievērojot Zaļās Atslēgas zīmola vadlīnijas un citas preču zīmju politikas, un tikai pēc sertificēšanas.

Iestādes Zaļās Atslēgas pārstāvis.
Vadības iecelts darbinieks, kurš koordinē un informē par ilgtspējības pasākumiem iestādē.

Zaļās Atslēgas rīku komplekts.
Oficiāla digitāla krātuve, kas satur Zaļās Atslēgas dokumentu paraugus, komunikācijas materiālus un, ja pieejams, aizsargātas saites uz rīku komplekta nacionālo versiju.

Viesiem pieejamais personāls.
Darbinieki, kuru galvenie pienākumi ir tieša saskarsme ar viesiem, tostarp viesu uzņemšana, palīdzība viesiem, apkalpošana vai atbalsts viesu uzturēšanās vai apmeklējuma laikā.

Intervija.
Intervija ir audita metode, ko izmanto audita laikā, lai mutiski apstiprinātu kritēriju īstenošanu praksē. Parasti tā sastāv no viena vai vairākiem mērķtiecīgiem jautājumiem, kas tiek uzdoti atbildīgajām personām (piemēram,

darbiniekiem, vadībai vai citām iesaistītajām pusēm), lai noteiktu, vai ir nodrošināta atbilstība kritēriju prasībām.

Intervijas izmanto, piemēram, lai apstiprinātu, ka

- personāls saprot un ievēro nepieciešamās politikas vai procedūras;
- personāls ir saņēmis atbilstošu informāciju vai apmācību;
- konkrētas prakses tiek īstenotas (vai netiek īstenotas) ikdienas darbībās.

Intervijas tiek pielāgotas situācijai, tēmai un intervējamajai personai. Tās tiek veiktas darba laikā, interviju laikā ievērojot cieņpilnu komunikāciju. Ja nepieciešams godīgu atbilžu saņemšanai, auditori var intervēt personas privāti un izlases kārtībā. Ja atbilde ir neskaidra, negaidīta vai rada bažas, auditors var uzdot papildu jautājumus vai intervēt vairākas personas, lai pārbaudītu sniegto informāciju.

Piemērojamības loģika: nozīmē, ka iestādēm nav jāsniedz pierādījumi, jāveic darbības vai jāīsteno pasākumi situācijās, darbībās vai risku gadījumos, kas nepastāv. Ja atsauksmes vai revīzijas secinājumi norāda uz būtiskiem un ar rīcībai saistītiem jautājumiem, iestādei ir jāveic šādas darbības:

a) atbilstoši koriģējoši pasākumivai uzlabojumi; vai

b) skaidrojums, kāpēc šis jautājums nav būtisks vai neattiecas uz programmas kontekstu.

Ja atgriezeniskajā saiknē nav norādīti nekādi būtiski vai rīcībai pakļauti jautājumi, nav nepieciešama nekādas sekojošas rīcības. Šādos gadījumos iestāde var, ja nepieciešams, sniegt papildu komentārus vai apspriest jautājumu ar auditoru, lai saņemtu skaidrojumus.

Būtiskas izmaiņas.
Novirzes, kas pārsniedz 20 % no bāzes līnijas vai paredzamās patēriņa intensitātes (piemēram, par vienu gultasnakti).

Būtiski būvniecības vai renovācijas darbi.
Ievērojams apbūves platības palielinājums, zemes lietojuma veida maiņa vai strukturālas izmaiņas būvniecībā, kas prasa slēgt ievērojamu daļu no iestādes (vairāk nekā 50 %) vai visu uzņēmumu.

Minibārs.
Iekārta, kurā ir pieejami individuāli iepakoti dzērieni un uzkodas, līdzīgi kā kioskā vai tirdzniecības automātā.

Dabai draudzīgs tūrisms.
Tūrisma pieeja, kas aktīvi aizsargā, atjauno un uzlabo bioloģisko daudzveidību, nodrošinot, ka tūrisma aktivitātes vei-

cina izmērāmu ieguvumu dabai, nevis izraisa bioloģiskās daudzveidības zudumu.

VALSTS TIESĪBU AKTI UN KRITĒRIJU ADAPTĀCIJAS:

Valsts tiesību akti -
ja valsts tiesību akti ir stingrāki nekā Zaļās Atslēgas kritēriji, ir obligāti jāievēro valsts tiesību akti.

Nacionāla līmeņa kritēriju adaptācijas -
kritēriju katalogā ir iekļauti konkrētās valstīs piemērojās nacionālās adaptācijas. Ja tādas ir norādītas, uzņēmumiem ir jāatbilst pielāgotajām prasībām.

Ārpakalpojumu sniedzēju personāls.
Personas, kas veic darbu iestādē, bet ir nodarbinātas ārējā uzņēmumā vai nodarbinātas kā neatkarīgi līgumdarbinieki/ārštata darbinieki, nevis kā tiešie darbinieki.

Tūrisma pārslodze.
Pārmērīgs tūrisms: situācija, kad apmeklētāju skaits vai koncentrācija pārsniedz galamērķa spēju nodrošināt ilgtspējīgu tūrisma pārvaldību, radot negatīvu ietekmi uz vidi, vietējām kopienām, kultūras mantojumu, infrastruktūru, apmeklētāju pieredzi un/vai iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Algu un atalgojuma struktūras dokumentācija.
Oficiāli iekšējie dokumenti, kas parāda, kā tiek atalgoti darbinieki un kā tiek noteikti atalgojuma līmeņi. Tas var ietvert algu kopsavilkumus, algu matricu, atalgojuma skalas, atalgojuma sistēmas vai līdzīgus dokumentus, kuros norādīti atalgojuma līmeņi, amata pienākumi, darba laiks vai darba dienas un piemērojamie atalgojuma kritēriji (piemēram, minimālā alga vai iztikas minimums). Dokumentācija var tikt iesniegta anonimizētā veidā.

VEIKTSPĒJAS UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS DATI:

Datu iesniegšana
Kā daļu no Zaļās Atslēgas pieteikuma un sertifikācijas procesa, iestādēm ir jāiesniedz attiecīgie dati, kas nodrošina pārredzamību, atbalstā auditu un ļauj veikt darbības uzraudzību. Nepieciešamie datu formāti ir noteikti no starptautiskās Zaļās Atslēgas programmas un/vai valsts operatora puses un tiek paziņoti pieteikuma sagatavošanas posmā.

Datu kategorijas
Sertifikācijas procesa laikā iestādēm var tikt pieprasīts sniegt šādas datu kategorijas:

- kontaktinformācija (piemēram, uzņēmuma nosaukums);
- ģeodati (piemēram, adrese, koordinātas);
- ar pieteikumu saistīta informācija (piemēram, kontaktpersonas, darbinieku skaits);

- uzņēmuma lielums (piemēram, telpu skaits, iekārtas); un
- darbības rādītāji (piemēram, enerģija, ūdens, atkritumi, siltumnīcefekta gāzu emisijas).

Katra datu punkta klasifikācija ir obligāta (I) vai ieteicama (G), atbilstoši norādītajai informācijai kritēriju katalogā. Obligātie dati ir jāiesniedz, lai varētu kvalificēties sertifikācijai. Ieteicamie jeb vadlīniju kritēriju dati ir iesniedzami pēc uzņēmuma ieskatiem un datu pieejamības. Katram datu punktam ir norādīts nepieciešamais ievades veids (piemēram, skaitlis, teksts), ziņošanas biežums (piemēram, reizi gadā, reizi mēnesī) un vienību opcijas.

Ziņošanas periods
Visiem iesniegtajiem pieteikuma un darbības datiem jāattiecas uz pilnu kalendāro gadu (12 mēnešiem) pirms pieteikuma iesniegšanas gada (piemēram, 2031. gadā iesniegtie pieteikumi attiecas uz 2030. gada janvāri–decembri). Pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem ir nepieciešami vismaz 3 mēnešu darbības dati. Jaunatvērtas iestādes var pieteikties sertifikācijai, kad ir pieejami vismaz 3 mēnešu darbības dati pēc atvēršanas.

Profesionālā/komerciālā virtuve.
Jebkura virtuve, kurā personāls uz vietas gatavo ēdienu klientiem un/vai mazgā traukus, radot taukus, eļļu vai smērvielas.

Ikdienas uzkopšana.
Regulāri, ikdienā veicami uzkopšanas darbi, ko noteikusi konkrētā iestāde (piemēram, ikdienas uzkopšana, numura sagatavošana pēc viesa aizbraukšanas, koplietošanas telpu uzkopšana u. c.).

Drošas atšķaidīšanas sistēma.
Ķīmiskās vielas tiek apstrādātas tā, lai novērstu tiešu saskari ar ādu vai ieelpošanu, izvairītos no noplūdēm un nodrošinātu pareizus atšķaidīšanas proporcijas.

Paraugu ņemšana un izlases.
Mērķtiecīgas, auditora uz vietas veiktas pārbaudes, lai apstiprinātu, ka novērotā, deklarētā vai dokumentētā informācija atbilst patiesībai un darbojas, kā norādīts. Tā nav pilnīga visu vienību vai jomu pārbaude, bet drīzāk vizuāla vai funkcionāla pārbaude, pamatojoties uz paraugiem un izlasēm. Tā tiek veikta, izmantojot 3 metodikas:

Metodika A) Fiziska/platības paraugu ņemšana un izlases.
Auditors veic vizuālu paraugu ņemšanu un/vai pārbaudes katrā no kritēriju tekstā norādītajām zonām (vismaz 1 zona X, zona XX un zona XX). Ja viesu numuri ir viena no šīm zonām, auditors pēc nejaušas izlases pārbauda viesu numurus, pamatojoties uz uzņēmuma lielumu:

- 1–5 numuri: līdz 2 (diviem) numuriem

Glosārijs

- 6–50 numuri: 3 (trīs) numuri
- 51–150 numuri: 4 (četri) numuri
- Vairāk nekā 150 numuri: vismaz 5 (pieci) numuri (vajadzības gadījumā var pārbaudīt papildu telpas/zonas, piemēram, vairākus spārnus, ēkas vai sistēmas).

Metodika B) Funkcionāla/ekspluatācijas pārbaude.
Paraugu ņemšana zonās/telpās (pamatojoties uz paraugu ņemšanas un izlasesmetodiku A) auditors pārbauda sistēmu/ierīču darbību, ja iespējams, tās darbinot (piemēram, atverot logus/durvis, iedarbinot sensorus, izmantojot ierīces, palaistot ūdeni), lai apstiprinātu to pareizu darbību un atbilstību.

Metodika C) Dokumentācijas/pierādījumu paraugu ņemšana izlases kārtībā.
Auditors pārbauda 3 paraugus no kritērijam atbilstošajiem apliecinošajiem dokumentiem/priekšmetiem (piemēram, rēķini, žurnāli, līgumi, sertifikāti, pirkumu uzskaites dokumenti, fotogrāfijas, sistēmas izraksti). Ja ir iesaistīti vairāki gadi, vietas, sistēmas, kategorijas vai piegādātāji, paraugs tiek izvēlēts tā, lai atspoguļotu izkliedi.

Sezonas darbinieki.
Darbinieki, kas pieņemti darbā uz ierobežotu laiku, lai apmierinātu sezonālas darbības vajadzības. Tas ietver personālu, kas tiek nodarbināts tūrisma sezonas maksimuma laikā vai citos periodos, kad regulāri palielinās pieprasījums.

Standarta darbības procedūra (SOP).
Rakstiskas un detalizētas instrukcijas, kas apraksta soļus, kas jāievēro, veicot ikdienas vai atkārtotus uzdevumus konsekventā, drošā veidā, nodrošinot kvalitātes kontroli. Viesmīlības nozarē SOP pārvērš politikas mērķus ikdienas praksēs, nodrošinot personāla informētību un izpratni, kā uzticami īstenot standartus visās maiņās, nodaļās un atbildības jomās.

Stratēģiskie ilgtspējas mērķi.
Ilgtermiņa, izmērāmi mērķi, ko uzņēmums izvirza, lai vadītu savu ilgtspējas sniegumu un nepārtrauktus uzlabojumus.

Līdzņemamā pārtika.
Ēdieni vai dzērieni, ko pagatavo uzņēmums un pasniedz viesiem pārnēsājamos traukos, lai tos patērētu ārpus ēkas vai norādītajām ēdamzāles zonām. Līdzņemamā pārtika ir paredzēta, lai viesis to varētu paņemt līdzi, piemēram, uz teritoriju (piemēram, dārzu, zālāju, atrakciju parku) vai ārpus tās, un to nepasniedz, izmantojot standarta ēdamzāles traukus.

Glosārijs

Temperatūras diapazons.
Konkrēts temperatūras diapazons, kurā noteiktas sistēmas, piemēram, HVAC, tiek izmantotas darbības efektivitātes nodrošināšanai. Bieži tiek definēts ar neaktīvo temperatūras joslu, lai novērstu sildīšanas un dzesēšanas sistēmu biežu ciklisko darbību un tādējādi ietaupītu enerģiju.

Apmācība.
Strukturēta izglītojoša aktivitāte, kas nodrošina darbiniekiem zināšanas vai prasmes, kas saistītas ar ilgtspējību vai darbības praksēm, un tiek īstenota organizētu apmācību veidā. Lai apmācība būtu atbilstoša, tai jāilgst vismaz 30 minūtes. Apmācības aktivitātes un sanāksmes, kas nepieciešamas Zaļās Atslēgas kritēriju ieviešanai, notiek apmaksātajā darba laikā. Dalība šādās aktivitātēs nedrīkst radīt papildu darba slodzi, neapmaksātu darba laiku vai negatīvi ietekmēt darbinieku spēju veikt savus ikdienas uzdevumus.

Vegāns.
Vegāns ēdiens nesatur dzīvnieku izcelsmes sastāvdaļas, tostarp gaļu, mājputnus, zivis, jūras veltes, piena produktus, olas, medu vai jebkādas dzīvnieku izcelsmes piedevas.

Veģetārs.
Veģetārs ēdiens nesatur gaļu, mājputnus, zivis, jūras veltes vai produktus, kas iegūti no dzīvnieku kaušanas (piemēram, želatīnu, dzīvnieku himozīnu), bet var saturēt piena produktus un olas.

Vizuālā pārbaude:
Zaļās Atslēgas kritēriju katalogā termins "vizuālā pārbaude" attiecas uz audita klātienes daļu, kuras laikā auditors iegūst objektīvus pierādījumus, izmantojot vienu vai vairākas audita metodes, tostarp vizuālo pārbaudi, intervijas, darbību novērošanu, paraugu ņemšanu un dokumentētās informācijas pārbaudi (atbilstošos gadījumos).

Notekūdeņi.
Tie ietver pelēkos notekūdeņus (no veļas mazgājamām mašīnām, trauku mazgājamām mašīnām un dušām), melnos notekūdeņus (no tualetēm), kondensātu no gaisa kondicionēšanas sistēmām un ūdeni no tīrīšanas darbiem vai citiem procesiem uz vietas.

Savvaļas dzīvnieki.
Sugas, kas valstī vai reģionā nav likumīgi atzītas par mājdzīvniekiem vai mājlopiem, ja vien tās netiek turētas atbilstoši regulētām tradicionālām, lauksaimniecības vai kultūras sistēmām.